

26.945
C. N. NICULESCU
ASISTENT UNIVERSITAR

Constanta

GRAMATICA LIMBII ITALIENE

MANUAL DE LIMBA ITALIANĂ

CLASELE II-III-IV și V^A LICEE TEORETICE și COMERCIALE

EDITURA CARTEA ROMÂNEASCĂ BUCUREȘTI

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

P.L.

Biblioteca Centrala
L090381160

Biblioteca Centrala Universitara - Sibiu

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

Pimen Constantino

DR. C. H. NICULESCU

Asistent Universitar
Profesor la Liceul Matei Basarab

SI/N40

GRAMATICA LIMBII ITALIENE

MANUAL DE LIMBA ITALIANĂ

PENTRU

CLASELE II, III, IV ȘI V ÎN LICEELE TEORETICE
ȘI COMERCIALE DE BĂIEȚI ȘI DE FETE

APROBAT DE CONSILIUL PERMANENT CU No. 47
DIN 13 IULIE 1942

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA”

EXEMPLAR PENTRU CONSULTARE

OFERIT

DOAMNELOR ȘI DOMNILOR PROFESORI

DIN PARTEA

EDITUREI „CARTEA ROMÂNEASCA”

BIBLIOTECA

PIMEN CONSTANTINESCU

Nr. _____

46721—4—942

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

20 IULIE 1986

INV. Nr. 53.245 10-78

P R E F A Ț A

Starea Invățământului Limbii italiene în România este identic cu aspectul pe care-l prezintă textele de predare a acestei limbi străine în școalele noastre : relativ multe Gramatici, adică primul manual, pentru începători ; niciun manual pentru anul al doilea de studiu și cu atât mai puțin pentru ceilalți ani.

Gramatica Limbii italiene, comparativ ușoară, precisă și mult asemănătoare cu aceea a Limbii române, a îndemnat și a ispitit pe mulți binevoitori dascăli să alcătuiască un manual. Încă din zorii acestui nobil învățământ în școalele noastre, profesori entuziaști ca : *Abbeatici*, *Frollo*, *Spinazzola* au simțit nevoia acestui auxiliar și au dăruit școalelor timpului lor diferite manuale de gramatică, care vor fi corespuns, desigur, nevoilor didactice de atunci. Niciunul însă dintre acești autori nu a mers mai departe și nu ne-a lăsat manuale pentru anii mai înaintați de studiu.

În a doua fază a Invățământului Limbii italiene în România, adică după războiul cel mare trecut, numărul redus al catedrelor și al elevilor cari alegeau să învețe această limbă străină a înlăturat în mod fatal posibilitatea, și am zice chiar necesitatea, alcătuirii și mai ales editării unor manuale de Limba italiană.

Vremurile noi pe care le trăim, de răsturnări și prefaceri adânci, istorice, a căror caracteristică este reînțoarțarea popoarelor la matca lor de sânge și de origini au redat Invățământului Limbii italiene în școalele României importanța națională și culturală care i se cuvine în mod firesc.

La alcătuirea manualului de față și a celor în pregătire am fost determinat și apoi călăuzit de următoarele imperative :

1. Conștiința de profesor de Limba italiană care m'a îndemnat, prin întocmirea unui manual ca acela de față, să vin în ajutorul colegilor mei și al elevilor noștri și, în acest chip, să servească — înlesnind pe cât posibil — interesele Invățământului și, prin aceasta, ale Culturii italiene în Patria noastră.

2. Lipsa totală de manuale de Limba italiană, potrivit cu demnitatea, rostul și nevoile acestui Invățământ.

3. Modesta experiență și unele deprinderi de metodă pe care am dorit să le ofer colegilor mei și elevilor noștri, și în forma aceasta.

4. Dorința de a înzestra, în sfârșit, Invățământul Limbii italiene în România cu un ciclu complet de manuale pentru toți anii de studiu.

Cartea de față este o Gramatică, însă, în același timp este o carte de școală. M'am străduit — și colegii mei vor aprecia — să nu mă depărtez niciodată de mintea și de sufletul micilor mei cititori. Ca atare, gardul meu a fost mereu la ei și mai ales la aceia cari ar avea mai puțină înclinație pentru studiul Gramaticii italiene. În acest scop am și simplificat, pe cât posibil, terminologia gramaticală și am căutat, întotdeauna, să lămuresc fiecare chestiune insistând, uneori excesiv, rezumând și oferind exemple cât mai multe, cum și teme aplicative de făcut în clasă și apoi acasă.

Manualul de față, deși ar dori să fie o *metodă* de predare a Limbii italiene, nu este o metodă intuitivă. Acest frumos epitet este vinovatul principal de lipsa actuală și mai veche a unor manuale de Limba italiană pentru școlile noastre. Nefiind posibil să se alcătuiască un bun manual, în care să se realizeze metoda intuitivă

în predarea Gramaticii, urmarea a fost că Invățăământul italian în România a avut întotdeauna să se plângă de lipsa acestui util auxiliar.

Fără a intra în amănunte în desbaterea pro și mai ales contra metodei intuitive în predarea gramaticii unei limbi străine (în să se știe, până și de către micii mei cititori că gramatica unei limbi nu este lucru de joacă și nu se poate învăța în joacă. Acum, când Invățăământul Limbii italiene în școalele noastre dispune de șapte ani de studiu, este vreme și pentru joacă pe ogoarele mănoase și înșorite, calde de suflet și înțelepciune ale Literaturii italiene. Înainte de toate însă, Gramatica, învățată deplin și serios: ea trebuie să fie scheletul pe care-l vom însufleți apoi cu trup și-l vom împodobi cu cele mai neîntrecute podoaabe: cu floarea Literaturii italiene, în anii următori de studiu.

Dar Gramatica nu trebuie să fie scop ci mijloc. Deaceia, în enunțarea oricărei reguli, am pornit întotdeauna dela exemplu și, ceva mai mult, în rezumatele care însoțesc fiecare lecțiune am lăsat cu totul deoparte regulile, pentru a da cuvântul numai exemplilor.

Această ideală cucerire: *dela exemplu la regulă și iar la exemplu* ni se pare legea care va asigura succesul învățăământului oricărei limbi moderne.

Fiecare lecțiune din manualul de față (când este mai întinsă poate fi studiată în două sau chiar trei ore de școală), conține următoarele părți:

1. Un număr suficient de exemple, însoțite de regulile respective. Aceste exemple, — căroră profesorul le va putea adăuga altele, oricât de multe, — vor fi scrise neapărat pe tablă și se vor sublinia elementele către care vom să atragem atenția școlărilor noștri. Elevii vor fi deprinși să răspundă la întrebările noastre, nu prin reguli ci prin exemple variată pe care, în măsura

învățării Vocabularului, vor fi ținuți să le formuleze ei înșiși.

2. Un rezumat al lecțiunii respective, în care sunt adunate, în ordine, numai exemplele care au servit la predarea lecției. El poate fi folosit cu ușurință și este menit să păstreze echilibrul între reguli și exemple și, în același timp, să ajute repetiția și închegarea diferitelor chestiuni de gramatică.

3. În prima parte a manualului, fiecare lecție este însoțită de două teme aplicative. Țin de rău pe toți autorii de cărți școlare cari își întemează lecțiunile, și mai ales temele, pe elemente încă necunoscute de școlari, anticipând explicații, dând lămuriri parțiale, ad-hoc, și întrebându-se, în general, tot felul de artificii didactice, deopotrivă de dăunătoare și inutile, prin care încearcă să ascundă lipsa de metodă și de înțelegere a minților fragile ale copiilor noștri. Copiii, chiar când sunt mai puțin dotați, nu trebuie descumrajați ci, dimpotrivă, încurajați cât mai mult posibil și ajutați, iar nu puși în fața unor greutăți de netrecut sau în fața unor necunoscute pe care nu le pot găsi. Invățământul unei limbi străine cu copiii, trebuie să fie neted, plin de lumină, fără ascunzișuri și vâgăuni, ca un drum însorit. Deaceia, exercițiile aplicative din manualul de față sunt progresive și nu conțin nicio anticipare : ele se bazează exclusiv pe elementele cunoscute din lecțiunea sau lecțiunile anterioare. Aceste exerciții vor fi făcute numai în clasă, scrise pe tablă și apoi transcrise în caietul de teme, acasă. În partea a doua a manualului, când elementele învățate devin mai numeroase, temele de acest fel sunt înlocuite cu mici lecturi ale căror dificultăți sunt gradate și a căror singură greutate mai mare — Vocabularul — este înlăturată prin însoțirea lor de cuvintele necunoscute încă de școlari, cu traducerea în românește. Fragmente din aceste bucăți se vor scrie deasemenea pe tablă, în

clasă, după dictare și vor servi la repetarea tuturor chestiunilor de gramatică învățate până atunci.

O mare atențiune am dat — și o recomand colegilor mei, — studiului Vocabularului. Elevii vor avea un caiet anume pentru cuvinte, în care vor scrie absolut toate cuvintele învățate, transcriind inclusiv pe acelea din carte.

Lucrarea de față apare, cu multă greutate, în vremuri aspre, de război. Am fost nevoit să fac sacrificii importante în ceea ce privește distribuirea și prezentarea materialului. Cartea va apărea cu totul în altfel prezentată, într-o ediție următoare.

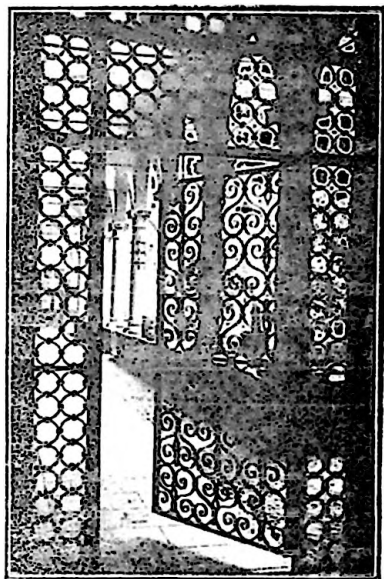
Doresc să așez, înaintea paginilor care urmează, omagiul meu de caldă recunoștință, pentru bunul și respectatul meu Profesor, ALEXANDRU MARCU, care prin sprijinul, îndemnul și încrederea pe care mi-a arătat-o întotdeauna este Autorul spiritual al acestei cărți, în ce ar avea ea mai bun.

Un cuvânt de mulțumire D-lui PAOLO SOLDATI, vrednic coleg din Misiunea Italiană în România care a revăzut o parte din manuscris și mi-a dat câteva îndrumări utile.

Vii mulțumiri D-lui GEORGE LĂZĂRESCU, fost elev al meu în liceu și acum, din nou, la Universitate, care m'a ajutat desinteresat, spontan și cu pricepere la întocmirea manuscrisului. Il citez ca exemplu elevilor mei, pentru acea firească recunoștință și acel nobil avânt care duc la colaborarea ideală dintre profesori și foștii lor elevi.

C. H. Niculescu

București
April 1942

CUM CITIM IN LIMBA ITALIANĂ.

Pronunțarea.

Pentru Români, Limba italiană este foarte ușoară; mai ușoară, fără îndoială, decât oricare altă limbă străină.

Această ușurință se datorește, în primul rând, asemănării dintre Limbile italiană și română, mai mare decât între limba română și oricare altă limbă străină.

Asemănările se întâlnesc atât în Vocabular, Morfologie și Sintaxă, cât și în Pronunțare.

Iar una dintre asemănările cele mai mari este aceea privitoare la pronunțarea Limbii italiene care prezintă greutatea mult mai mari în oricare altă limbă străină.

Astfel, putem pronunța corect, citind sau vorbind Limba italiană, dacă ținem seamă de următoarele *Reguli de citire*, atât de puține la număr :

1. Consoanele duble.

O caracteristică foarte importantă a Limbii italiene sunt *consoanele duble*. De exemplu :

bb, cc, dd, ff, gg, ll, mm, nn, pp, rr, ss, etc.

Aceste consoane se *pronunță dublu*, oprindu-ne asupra lor o singură dată dar insistând, rămânând asupra lor atâta timp cât am citi două litere obișnuite.

Așadar :

bb	nbbalare	(= a lătra)	se citește	ab + balare
cc	accusare	(= a acuza)	se citește	ac + eusare
dd	addormentare	(= a adormi)	se citește	ad + dormentare
ff	affare	(= afacere)	se citește	af + fare
gg	aggettivo	(= adjectiv)	se citește	ag + get + tivo
ll	allegro	(= vesel)	se citește	al + legro

Așadar, dintr'un grup de două consoane alăturate, prima consoană se unește cu silaba din stânga, iar a doua cu silaba din dreapta :

fol - la = mulțime

tut - to = tot

mam - ma = mamă

Consoanele duble din Limba italiană trebuie citite cu multă atenție, apăsate, așa cum citim în limba română cuvintele :

a *innegri*, a *innoptia*

compuse din : *in + negru*, sau *in + noapte*, în care primul cuvânt se termină cu litera *n* iar al doilea cuvânt începe cu litera *n*.

Nu vorbește bine Limba italiană cine nu pronunță cum se cuvine consoanele duble.

Cine nu pronunță cum se cuvine consoanele duble din Limba Italiană, face să se piardă o mare parte din frumusețea și energia Limbii italiene.

Când cineva nu pronunță bine consoanele duble, se pot face confuzii ca acestea :

io sono	=	<i>eu sunt</i>	dar	il sonno	=	<i>somnul</i>
la sete	=	<i>setea</i>	dar	sette	=	<i>șapte</i>
io oso	=	<i>eu îndrăznesc</i>	dar	l'osso	=	<i>osul</i>
speso	=	<i>cheltuit</i>	dar	spesso	=	<i>adesea</i>

2. Consoana h.

Litera h nu se citește în limba italiană.

Când un cuvânt începe cu litera *h*, această literă se lasă deoparte și începem citirea cuvântului cu litera imediat următoare. De exemplu :

ha	se citește	a	însemnează	are
hanno	se citește	anno	însemnează	au
oh !	se citește	o !	însemnează	oh !

3. Consoana q.

În Limba italiană, după litera *q* urmează întotdeauna vocala *u* și apoi o altă vocală. De exemplu :

qua	lită	=	<i>calitate</i>
cin	quo	=	<i>cinți</i>

Grupul de litere qu se citește cu, adică înlocuim când citim, litera q cu litera c.

Așadar :

quiete	(= liniște)	se citește	cuiete
tranquillo	(= liniștit)	se citește	trauenillo
cinqe	(= cinci)	se citește	cineue

4. Consoana s.

În Limba română spunem :

svon a sdruncina, smeu

În aceste cuvinte, litera s se citește aproape z. De aceea cuvintele de mai sus le scriem :

zvon, a zdruncina, zmeu

La fel se pronunță litera s și în Limba italiană în unele cuvinte ca :

sgradire = a dispăcea svestire = a desbrăca

Observăm că aceste cuvinte încep cu litera s după care urmează consoanele : g, v, (sau : d, m, n, r, b, d).

La fel se citește litera s și când se găsește între două vocale :

tesoro	=	comoară
chiesa	=	biserică
musica	=	muzică

În Limba română pronunțăm :

masă, casă, sănătos, soldat

La fel se citește litera s și în cuvintele italiene ca următoarele :

sano	=	sănătos	stella	=	stea
stradu	=	drum	spedire	=	a expediă
fișare	=	a fixa			

Observăm că în aceste cuvinte, după litera s urmează o vocală, sau un al doilea s, sau consoanele t, p, etc.

5. Consoana z.

În Limba italiană, litera z se citește, în unele cazuri, ca litera ț din Limba română. De exemplu :

dolcezza	(<i>dulceață</i>)	ce citește	dolceț + ță
giovinezza	(<i>tinerțe</i>)	se citește	giovineț + ță
Venezia	(<i>Veneția</i>)	se citește	Veneția
azione	(<i>acțiune</i>)	se citește	ațiune

Alteori, litera z se citește dz, adică înainte de a pronunța pe z punem un d. De exemplu :

zero	(= <i>zero</i>)	se citește	dzero
pranzo	(= <i>prânz</i>)	se citește	prandzo
mezzo	(= <i>mijloc</i>)	se citește	medzo

6. Grupul de litere : che, chi.

Grupul de litere che, chi, din Limba italiană se citește, ca și în Limba română, așa cum se scrie, adică che, chi (nu ca în Limba franceză). De exemplu :

chiaro	(= <i>clar</i>)	se citește	chiaro
perché	(<i>pentru că</i>)	ce citește	perchê

7. Grupul de litere gli'.

Grupul de litere gli din Limba italiană se citește aproape li foarte dulce (adică fără să citim litera g dela început). De exemplu :

moglie	(= <i>soție</i>)	se citește	molle
figlio	(= <i>fiu</i>)	se citește	filto
foglio	(= <i>foale</i>)	se citește	folia
egli	(= <i>ei</i>)	se citește	eli

8. Grupul de litere gn.

Grupul de litere **gn** din Limba italiană se citește ca **și** în Limba franceză sau, în Limba română : **nni**, apăsând limba de cerul gurii, în momentul când pronunțăm **nn**. De exemplu :

bisogno	(= <i>trebuie</i>)	se citește	bissonna
compagno	(= <i>tovarăș</i>)	se citește	companno
guadagnare	(= <i>a câștiga</i>)	se citește	guanunare

9. Grupul de litere see, sei.

Grupurile de litere **see**, **sei**, din Limba italiană se citesc **șe**, **și**. De exemplu :

scena	(= <i>scenă</i>)	se citește	șena
pesce	(= <i>pește</i>)	se citește	peșe
uscire	(= <i>a ieși</i>)	se citește	ușire

10. Vocala e.

În limba română :

eu cred *dar* *cerul*

Litera **e** din cuvântul **cred** în Limba română are un sunet închis. Dar litera **e** din cuvântul **cerul** are un sunet deschis, mai larg, mai răsunător.

Așadar :

<i>e închis</i>	<i>e deschis</i>
(ca : <i>eu cred</i>)	(ca : <i>cerul</i>)

În Limba italiană :

<i>pera</i> = <i>pară</i>	<i>dar</i>	<i>bene</i> = <i>bine</i>
<i>sera</i> = <i>seară</i>	<i>dar</i>	<i>bello</i> = <i>frumos</i>
<i>velo</i> = <i>vâl</i>	<i>dar</i>	<i>gelo</i> = <i>ger</i>

Așadar, vocala *e* se pronunță în Limba italiană, ca și în Limba română, în unele cuvinte *e* închis și în alte cuvinte *e* deschis.

II. Vocala *o*.

În Limba română :

noi *dar* *oi*

Litera *o* din cuvântul *noi* în Limba română are un sunet închis. Dar litera *o* din cuvântul *oi* are un sunet deschis, mai larg, mai răsunător.

Așadar :

o închis
(ca : *noi*)

o deschis
(ca : *oi*)

În Limba italiană :

<i>flore</i>	=	<i>floré</i>	dar	<i>more</i>	=	<i>mure</i>
<i>dolore</i>	=	<i>durere</i>	dar	<i>rosa</i>	=	<i>roză</i>
<i>lavoro</i>	=	<i>muncă</i>	dar	<i>cosa</i>	=	<i>lucru</i>

Așadar vocala *o* se pronunță în Limba italiană, ca și în Limba română, în unele cuvinte *o* închis și în alte cuvinte *o* deschis.

12. Diftongi.

În Limba română :

ie - pu - re

flă - cău

Silaba *ie* din cuvântul *iepure* și silaba *cău* din cuvântul *flăcău* sunt alcătuite din două vocale : *ie* și *ău*. Aceste silabe, în care se găsesc două vocale alăturate, se numesc **diftongi**.

Vocalele se împart în două grupuri :

1. Vocale tari : a, e, o.

2. Vocale slabe i, u.

Când se întâlnește o vocală tare (a, e sau o), cu o vocală slabă (i sau u) sau când se întâlnește o vocală slabă (i sau u) cu o vocală tare (a, e sau o) se naște un diftong. De exemplu :

nói	diftongul oi, compus din vocala tare o + vocala slabă i. Accentul cade pe vocala tare o.
lăuro	diftongul au, compus din vocala tare a + vocala slabă u. Accentul cade pe vocala tare a.
plöve	diftongul io, compus din vocala tare o + plus vocala slabă i. Accentul cade pe vocala tare o.
pléde	diftongul ie, compus din vocala slabă i + vocala tare e. Accentul cade pe vocala tare e.
euóre	diftongul ou, compus din vocala slabă u + vocala tare o. Accentul cade pe vocala tare o.

Așadar, în privința pronunțării unui diftong în Limba italiană, observăm că accentul cade întotdeauna pe vocale tare. Dar dacă am întâlni oant slabe?

*prima
quinta*

13. Accentul.

După silaba pe care cade accentul, cuvintele din Limba italiană se împart în trei categorii :

1. *Parole tronche* (cuvinte trunchiate), cu accentul pe ultima silabă. De exemplu :

virtù = virtute, carità = milă, oras = oraș

2. *Parole piane* (cuvinte plane), cu accentul pe silaba penultimă. De exemplu :

a / mó / re, spe / rân / za, / lu / vó / ro

Aceste cuvinte sunt cele mai multe, iar accentul lor este la fel ca și în Limba română, în cuvintele :

in / hi / re, spe / rân / ță, lu / cră / re.

3. *Parole sdrucciole* (cuvinte alunecătoare), cu accentul pe silaba antepenultimă. De exemplu :

ô / de / ru, mâr / gi / ne, lâ / eri / ma
ie / de / rû, mar / gi / ne, la / eri / mă

Aceste cuvinte se numesc astfel, pentru că accentul lor alunecă dela silaba accentuată până ce se termină cuvântul, ca și în multe din cuvintele românești.

EXERCITII DE CITIRE.

Să se citească de mai multe ori și cu voce tare următoarele exerciții de lectură, ținând seama de regulile de citire de mai sus și de accente :

IL RISVEGLIO DEL FRATELLINO.

Il bambino

Piccolino

Dorme e sogna nel lettino.

Sul visetto

Rotondetto

Viene il sole a far dispetto.

Permaloso

Tutto iroso

Si risveglia il capriccioso.

Ma un bacino

Sul musino

R'ede e scocca il birichino.

G. PIAZZI.

(Cuvintele pentru traducere se găsesc la pagina 53).

ERAVAMO SETTE SORELE.

Eravamo sette sorelle.

Ci specchiammo alle fontane :

Eravamo tutte belle.

La prima per filare
 E voleva i fusi d'oro ;
 la seconda per tramare
 e voleva le spole d'oro ;
 la terza per cucire
 e voleva gli aghi d'oro ;
 la quarta per imbandire
 e voleva le coppe d'oro ;
 la quinta per dormire
 e voleva le coltri d'oro ;
 la sesta per sognare
 e voleva i sogni d'oro ;
 l'ultima per cantare,
 per cantare solamente
 e non voleva niente.

GABRIELE D'ANNUNZIO.

(Cuvintele pentru traducere se găsesc la pagina 139).

LE MANI DI GESÙ.

Non bisogna mai dimenticare che Gesù fu un operaio e figlio adottivo di un operaio ; non si deve nascondere che nacque povero, tra gente che lavorava con le proprie mani, che guadagnava con l'opera delle mani ; e ch'egli si guadagnò il pane quotidiano con il lavoro delle sue mani.

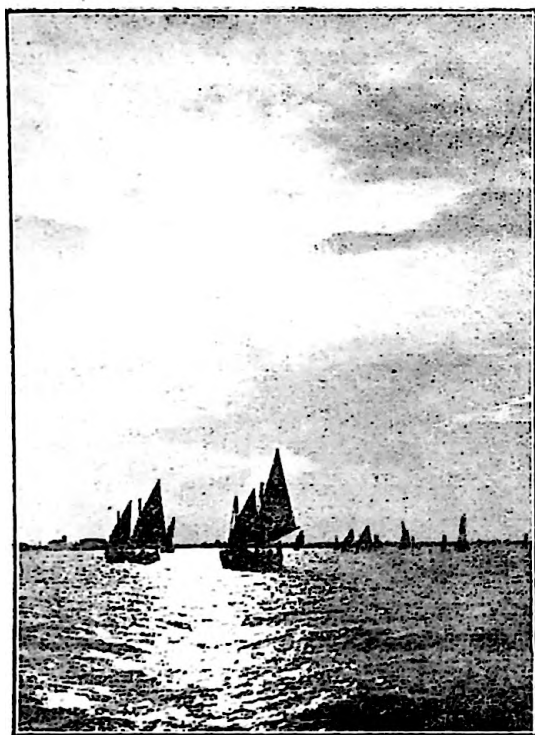
Quelle mani che benedissero i semplici, che guarirono il lebbrosi, che illuminarono i ciechi, che risuscit-

tarono i morti; quelle mani che furono bucate dai chiodi, sul legno, eran mani che furon bagnate dal sudore del lavoro, mani che acquistarono i calli del lavoro, mani che avevan maneggiato gli arnesi del lavoro, che avevan conficcato chiodi nel legno, mani del mestiere.

Fabbricò la tavola alla quale è così dolce assidersi con gli amici; il letto dove l'uomo respira la prima e l'ultima volta; la cassa dove la sposa della campagna chiude i suoi poveri cenci, i grembiali e i fazzoletti delle feste, e le bianche, stirate camicie del corredo; la madia dove s'ammonta la farina e il lievito la sollieva finché sia pronta per il forno; la seggiola dove i vecchi, la sera, si posano attorno al fuoco, a parlare della gioventù che non può tornare.

GIOVANNI PAPINI.

(Cuvintele pentru traducere se găsesc la pagina 172).

I.

GENUL SUBSTANTIVELOR.

Frumusețea Limbii italiene se datorește, în bună parte, mulțimei vocalelor din cuvintele sale.

În vreme ce multe substantive sau adjective din Limba română se termină cu o consoană, în Limba italiană orice substantiv sau adjectiv se termină cu o vocală.

În Limba italiană, genul unui substantiv se poate cunoaște după două semne: 1) Terminația substantivului și 2) articolul său.

giorno = zi *fratello* = frate *mondo* = lume

Aceste trei substantive sunt de genul masculin pentru că se termină cu vocala *o*.

Regulă. — Substantivele care se termină cu vocala *o* sunt de genul masculin.

casa = casă terra = pământ planta = plantă

Aceste trei substantive sunt de genul feminin pentru că sunt terminate cu vocala *a*.

Regulă. — Substantivele care se termină cu vocala *a* sunt de genul feminin.

padre = tată madre = mamă giornale = jurnale

Aceste trei substantive, terminate cu vocala *e* sunt ori de genul masculin ori de genul feminin.

Regulă. — Substantivele care se termină cu vocala *e* sunt unele de genul masculin și altele de genul feminin. Pentru a cunoaște genul lor e nevoie să le cunoaștem articolul.

REZUMAT.

1. Substantivele care se termină cu vocala *o* sunt de genul masculin.

2) Substantivele care se termină cu vocala *a* sunt de genul feminin.

3) Substantivele care se termină cu vocala *e* sunt unele de genul masculin și altele de genul feminin.

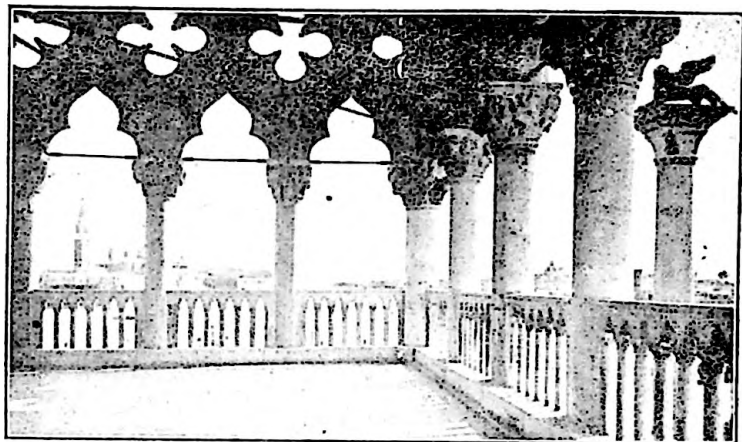
Terminația <i>o</i>	substantive masculine
Terminația <i>a</i>	substantive feminine
Terminația <i>e</i>	substantive masculine ori feminine

C U V I N T E.

<i>giorno</i> , m.	zi	<i>abito</i> , m.	haiună
<i>fratello</i> , m.	frate	<i>sorella</i> , f.	soră
<i>mondo</i> , m.	lume	<i>oca</i> , f.	gâscă
<i>padre</i> , m.	tată	<i>madre</i> , f.	mamă
<i>giornale</i> , m.	jurnal	<i>schioppo</i> , m.	pușcă
<i>libro</i> , m.	carte	<i>albero</i> , m.	arbore
<i>zio</i> , m.	unchiu	<i>zia</i> , f.	mătușă
<i>terra</i> , f.	pământ	<i>pane</i> , m.	pâine
<i>pianta</i> , f.	plantă	<i>casa</i> , f.	casă
<i>ragazzo</i> , m.	băiat	<i>ragazza</i> , f.	fată
<i>uomo</i> , m.	om	<i>donna</i> , f.	femeie
<i>scolaro</i> , m.	școlar	<i>scolara</i> , f.	școlăriță
<i>ora</i> , f.	oră	<i>erba</i> , f.	iarbă
<i>maestro</i> , m.	profesor	<i>maestra</i> , f.	profesoară
<i>banco</i> , m.	bancă	<i>quaderno</i> , m.	caiet
<i>inchiostro</i> , m.	cerneală	<i>matita</i> , f.	creion
<i>carta</i> , f.	hârtie	<i>lampada</i> , f.	lampă

Temă 1. — Să se scrie genul următoarelor substantive, luând seama de terminația lor :

barcaiolo, bellezza, arco, acqua, sasso, sarto, paura, pera, zio, tempo, anno, parola, bisogno, aria, schioppo, biglietto, attacco, abito.

Venezia — Palazzo Ducale

II.

ARTICOLUL.

În Limba italiană sunt numai două genuri : genul masculin și genul feminin. Pentru a cunoaște genul unui substantiv ne ajută atât terminația lui cât și articolul său.

Articolul hotărft.

Masculin singular.

il cavallo = *calul* il giardino = *grădina* il carro = *carul*

Aceste trei substantive sunt de genul masculin pentrucă : 1) au terminația **o** și 2) au articolul masculin **il**.

Regulă. — Substantivele care au terminația **o** și articolul **il** sunt de genul masculin.

Articolul **il** se pune înaintea tuturor substantivelor masculine care încep cu o consoană.

il padre *tatăl* il pesce = *pește* il professore = *profesorul*

Și aceste trei substantive, terminate cu vocala e sunt de genul masculin pentrucă au articolul il care se pune înaintea substantivelor masculine care încep cu o consoană.

lo scolaro = școlarul lo schiavo = sclavul lo schioppo = pușca

Aceste trei substantive sunt de genul masculin pentrucă : 1) au terminația o și 2) au articolul masculin lo.

În Limba italiană, litera s se numește esse. Când litera s (esse) este urmată de o altă consoană, se numește esse impura.

Substantivele *scolaro*, *schiavo*, *schioppo*, încep cu esse impura, adică cu litera s urmată de o altă consoană.

Dacă aceste substantive ar primi înaintea articolului masculin il, litera l+s+e ar da niște sunete urâte și greu de pronunțat în Limba italiană, bogată în vocale.

Deaceia, substantivele *scolaro*, *schiavo*, *schioppo*, care încep cu esse impura, adică cu litera s urmată de o consoană, d. și sunt de genul masculin (terminate cu vocala o) nu primesc articolul masculin il ci primesc articolul lo.

Regulă. — Substantivele masculine care încep cu esse impura, adică cu litera s urmată de o consoană, primesc articolul lo.

lo zio = unchiul lo zaino = ranița lo zoppo = schiopul

Aceste trei substantive sunt de genul masculin pentrucă : 1) au terminația o și 2) au articolul masculin lo.

În Limba italiană, litera z se numește zeta.

Substantivele *zio*, *zaino*, *zoppo*, încep cu zeta, adică cu litera z.

Dacă aceste substantive ar primi înaintea lor articolul masculin il, litera l+z ar da niște sunete urâte și greu de pronunțat în Limba italiană, bogată în vocale.

Deaceea, substantivele *zto*, *zaino*, *zoppo*, deși sunt de genul masculin (terminate cu vocala *o*), nu primesc articolul masculin *il* ci primesc articolul *lo*, ca și substantivele care încep cu *esse impura*, adică cu litera *s* urmată de o consoană.

Regulă. — Substantivele masculine care încep cu litera *z* (zeta) primesc articolul *lo*.

l'amico = *amicul* *l'arrivo* = *sosirea* *l'anno* = *anul*

Aceste trei substantive sunt de genul masculin pentru că: 1) au terminația *o* și 2) articolul masculin *l'* (l cu apostrof).

Regulă. — Substantivele masculine care încep cu o vocală primesc articolul *l'* (l cu apostrof).

Articolul hotărît.

Feminin singular.

la casa = *casa* *la settimana* = *săptămîna* *la finestra* = *fereastra*

Aceste trei substantive sunt de genul feminin pentru că: 1) au terminația *a* și 2) au articolul *la*.

Regulă. — Substantivele feminine care încep cu o consoană, primesc articolul hotărît *la* (ca și în Limba franceză).

l'amica = *amica* *l'oca* = *gâsca* *l'anitra* = *rața*

Aceste trei substantive sunt de genul feminin pentru că: 1) au terminația *a* și 2) au articolul *l'* (l cu apostrof).

Ca și la substantivele masculine, articolul *l'* (l cu apostrof) se pune înaintea substantivelor feminine care încep cu o vocală, pentru ca să nu se pronunțe urît *la amica*, repetând litera *a*.

Regulă. — Substantivele feminine care încep cu o vocală primesc articolul *l'* (l cu apostrof).

Articolul nehotărit.

Masculin.

un cavallo = un cal un amico = un amic un ragazzo = un băiat

Ca și în Limba română, articolul nehotărit, pentru substantivele masculine care încep cu o consoană este **un**.

Regulă. — Substantivele masculine care încep cu o consoană primesc articolul nehotărit **un**.

uno studente = un student uno scolaro = un școlar uno schiavo = un sclav

Aceste trei substantive încep cu *esse impura*, adică cu litera *s* urmată de o consoană. Deaceia, ele primesc articolul hotărit **lo** și articolul nehotărit **uno**.

Regulă. — Substantivele masculine care încep cu *esse impura*, adică cu litera *s* urmată de o consoană primesc articolul nehotărit **uno**.

uno zio = un unchi uno zero = un zero uno zaino = o ranică

Aceste trei substantive încep cu litera *z* (zeta). Deaceia ele primesc articolul hotărit **lo** și articolul nehotărit **uno**.

Regulă. — Substantivele masculine care încep cu litera *z* (zeta) primesc articolul nehotărit **uno**.

una strada = o stradă una casa = o casă una sorella = o soră

Articolul nehotărit pentru substantivele feminine care încep cu o consoană este **una**.

Regulă. — Substantivele feminine care încep cu o consoană primesc articolul nehotărit **una**.

un'amica = o amică un'opera = o operă un'oca = o gâscă

Articolul nehotărit pentru substantivele feminine care încep cu o vocală este **un'** (un' cu apostrof), pentruca

să nu se pronunțe urît : *una amica, una opera, una oca*, adică două vocale la rând.

Regulă. — Substantivele feminine care încep cu o vocală primesc articolul nehotărât *un'* (*un'* cu apostrof).

Regulă. — Articolul nehotărît nu are plural.

REZUMAT.

Articolul hotărît.

1) Substantivele masculine care încep cu o consoană primesc articolul *il*.

2. Substantivele masculine care încep cu *esse impura* (adică cu litera *s* urmată de o altă consoană) primesc articolul *lo*.

3. Substantivele masculine care încep cu litera *z* (zeta) primesc articolul *lo*.

4. Substantivele masculine care încep cu o vocală primesc articolul *l'* (*l'* cu apostrof).

Feminin.

1. Substantivele feminine care încep cu o consoană primesc articolul *la*.

2. Substantivele feminine care încep cu o vocală primesc articolul *l'* (*l'* cu apostrof).

Articolul nehotărît.

Masculin.

1. Substantivele masculine care încep cu o consoană sau o vocală primesc articolul nehotărît *un*.

2. Substantivele masculine care încep cu *esse impura* primesc articolul nehotărît *uno*.

3. Substantivele masculine care încep cu litera *z* (zeta) primesc articolul nehotărît *uno*.

Feminin.

1. Substantivele feminine care încep cu o consoană primesc articolul nehotărît **una**.

2. Substantivele feminine care încep cu o vocală primesc articolul nehotărît **un'** (un' cu apostrof).

Articolul nehotărît nu are plural.

Articolul hotărît masculin singular.

il	pentru substantivele care încep cu o consoană :	il ragazzo
lo	pentru substantivele care încep cu <i>esse impura</i> :	lo schiavo
lo	pentru substantivele care încep cu litera <i>z</i> :	lo zio
l'	pentru substantivele care încep cu o vocală :	l'amico

Articolul hotărît feminin singular.

la	pentru substantivele care încep cu o consoană :	la casa
l'	pentru substantivele care încep cu o vocală :	l'oca

Articolul nehotărît masculin.

un	înaintea unei consoane sau a unei vocale	un ragazzo, un amico
uno	înaintea lui <i>esse impura</i> :	uno scolaro
uno	înaintea lui <i>z</i> :	uno zio

Articolul nehotărît feminin

una	înaintea unei consoane	una finestra, una zia
un'	înaintea unei vocale	un'ora

C U V I N T E

<i>il cavallo</i>	calul	<i>il carro</i>	carul
<i>il giardino</i>	grădina	<i>il pesce</i>	peștele
<i>il professore</i>	profesorul	<i>lo scolaro</i>	școlarul
<i>lo schiavo</i>	sclavul	<i>lo schioppa</i>	pușca
<i>lo zio</i>	unchiul	<i>lo zaino</i>	ranița

<i>lo zoppo</i>	schiopul	<i>l'amico</i>	amicul
<i>l'arrivo</i>	sosirea	<i>l'anno</i>	anul
<i>la casa</i>	casa	<i>la settimana</i>	săptămâna
<i>la finestra</i>	fereastră	<i>l'amica</i>	amica
<i>l'oca</i>	gâsca	<i>l'anitra</i>	rața
<i>il ragazzo</i>	hăiatul	<i>lo studente</i>	studentul
<i>lo zero</i>	zerul	<i>la sorella</i>	sora
<i>la strada</i>	strada	<i>l'opera</i>	opera
<i>l'ora</i>	ora	<i>il giorno</i>	ziua
<i>il libro</i>	cartea	<i>il mondo</i>	lumea
<i>la terra</i>	pământul	<i>lo spazio</i>	spațiul
<i>il teatro</i>	teatrul	<i>la ragazza</i>	fata
<i>la signora</i>	doamna	<i>il signore</i>	domnul
<i>l'assalto</i>	asaltul	<i>il barcaiolo</i>	barcaiul
<i>il biglietto</i>	biletul	<i>il bisogno</i>	nevoia
<i>il sarto</i>	croitorul	<i>il sasso</i>	piatra
<i>l'abito</i>	haina	<i>la paura</i>	frica
<i>la pera</i>	para	<i>la parola</i>	cuvântul
<i>la bellezza</i>	frumusețea	<i>l'azione</i>	acțiunea
<i>l'arco</i>	arcul	<i>l'attacco</i>	atacul
<i>l'acqua</i>	apa	<i>il corpo</i>	corpul
<i>l'aria</i>	aerul	<i>l'astro</i>	astrul

Tema 2. — Să se scrie următoarele substantive, cu articolul hotărît : *anno, corpo, spirito, spazio, teatro, ragazza, giardino, schiava, signora, zaino, assalto, zero, zia, astro.*

Tema 3. — Să se scrie următoarele substantive, cu articolul nehotărît : *ragazzo, scolaro, professore, maestro, schiava, zio, zero, schiavo, ora, donna, tempo, anitra, oca, pera, cavallo, amico, schioppo.*

Tema 4. — Să se scrie articolul hotărît și nehotărît înaintea următoarelor substantive :

Masculin singular : *sole, giorno, occidente, segreto, pane, sojno, orgoglio, specchio, zoppo, splendore.*

Feminin singular : *onda, ombra, rosa, notte, stella, terra, fronte, anitra.*

Tema 5. — Din substantivele învățate, să se aleagă unul potrivit pentru fiecare din următoarele articole :

lo - , il - , una - , uno - , un' - , un - , l' - , la - ,

Roma — Base della Colonna Traiana

III.

PLURALUL SUBSTANTIVELOR.

PLURALUL ARTICOLELOR.

Pluralul substantivelor.

<i>Singular</i>	Masculin	<i>Plural</i>
giorno		giorni
libro		libri
cavallo		cavalli
schiaivo		schiaivi
amico		amici

Aceste substantive sunt de genul masculin pentru că au, la singular, terminația **o**.

Terminația **o** dela singular se schimbă la plural în **i**.

Regulă. — Substantivele masculine terminate la singular în **o**, schimbă pe acest **o**, la plural, în **i**.

Feminin

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
ensa	case
sorella	sorelle
figura	figure
zia	zie
schlava	schlave

Aceste substantive sunt de genul feminin pentru că au, la singular, terminația **a**.

Terminația **a** dela singular se schimbă la plural în **e**.

Regulă. — Substantivele feminine, terminate la singular în **a**, schimbă pe acest **a**, la plural, în **e**.

Masculin ori Feminin.

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
(II) preto	preti
(II) dento	denti
(II) padre	padri
(Ia) madre	madri
(Ia) parte	parti

Dintre aceste substantive, unele sunt de genul masculin și altele sunt de genul feminin. Toate însă sunt terminate, la singular, cu vocala **e**. N'am ști de ce gen sunt dacă n'am fi pus, în parantează, articolul lor.

Atât substantivele masculine cât și cele feminine, terminate la singular în **e** schimbă pe acest **e**, la plural, în **i**.

Regulă. — Substantivele masculine și feminine, terminate la singular în *e*, schimbă pe acest *e*, la plural, în *i*.

Pluralul articolelor.

Masculin.

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
il topo	i topi
il passo	i passi
il chioto	i chiotti

Aceste substantive sunt de genul masculin pentru că :
1) au terminația *o* și 2) au articolul *il*.

Substantivele terminate la singular în *o*, schimbă pe acest *o*, la plural în *i*.

Articolul masculin singular pentru substantivele care încep cu o consoană este *il*. La plural, articolul *il* se schimbă în *i*.

Regulă. — Articolul *il* al substantivelor masculine care încep cu o consoană, se schimbă la plural în *i*.

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
lo specchio	gli specchi
lo scolaro	gli scolari
lo schiavo	gli schiavi

Aceste substantive sunt de genul masculin pentru că :
1) au terminația *o* și 2) au articolul masculin *lo*, care s'a pus aici din pricină că aceste substantive încep cu *esse impura*, adică cu litera *s* urmată de o altă consoană.

Articolul masculin singular pentru substantivele care încep cu *esse impura*, adică cu litera *s* urmată de o consoană este *lo*. La plural, acest *lo* se schimbă în *gli*.

Regulă. — Articolul *lo* al substantivelor masculine care încep cu *esse impura* se schimbă la plural în *gli*.

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
<i>lo zlo</i>	<i>gli zli</i>
<i>lo zalno</i>	<i>gli_zalni</i>
<i>lo zero</i>	<i>gli_zeri</i>

Aceste substantive sunt de genul masculin pentrucă : 1) au terminația *o* și 2) au articolul masculin *lo* care s'a pus aici din cauză că aceste substantive încep cu litera *z* (zeta).

Articolul masculin singular pentru substantivele care încep cu litera *z* (zeta) este *lo*. La plural, acest *lo* se schimbă în *gli*.

Regulă. — Articolul *lo* al substantivelor masculine care încep cu litera *z* (zeta) se schimbă la plural în *gli*.

<i>Singular</i>	<i>Feminin</i>	<i>Plural</i>
<i>la foglia</i>		<i>le foglie</i>
<i>la vicina</i>		<i>le vicine</i>
<i>la signora</i>		<i>le signore</i>

Aceste substantive sunt de genul feminin pentrucă : 1) au la singular terminația *a* și 2) au articolul feminin singular *la*.

Articolul feminin singular pentru substantivele care încep cu o consoană este *la*. La plural, articolul *la* se schimbă în *le*.

Regulă. — Articolul *la* al substantivelor feminine care încep cu o consoană se schimbă la plural în *le*.

<i>l'antra</i>	<i>le antre</i>
<i>l'amiezia</i>	<i>le amiezie</i>
<i>l'arena</i>	<i>le arene</i>

Aceste substantive sunt de genul feminin pentrucă : 1) au terminația a ; și 2) au la singular articolul I' (I cu apostrof) care s'a pus aici pentrucă aceste substantive încep cu o vocală. Articolul I' (I cu apostrof) al substantivelor feminine care încep cu o vocală, se schimbă la plural, în le.

Regulă. — Articolul I' (I cu apostrof) al substantivelor feminine care încep cu o vocală se schimbă la plural în le.

REZUMAT.

Pluralul substantivelor.

1). Litera o cu care se termină substantivele masculine la singular, se schimbă la plural în i.

2). Litera a cu care se termină substantivele feminine la singular se schimbă la plural în e.

3). Litera e cu care se termină la singular unele substantive masculine și unele substantive feminine, se schimbă la plural în i.

Pluralul articolelor.

Masculin.

1. Articolul masculin singular il al substantivelor masculine care încep cu o consoană se schimbă la plural în i.

2. Articolul masculin singular lo al substantivelor masculine care încep cu *esse impura* se schimbă la plural în gli.

3. Articolul masculin singular lo al substantivelor masculine care încep cu litera z se schimbă la plural în gli.

4. Articolul masculin singular I' (I cu apostrof) al substantivelor masculine care încep cu o vocală, se schimbă la plural în gli.

Feminin.

1. Articolul feminin singular la al substantivelor feminine care încep cu o consoană se schimbă la plural în **le**.

2. Articolul feminin singular l' (l cu apostrof) al substantivelor feminine care încep cu o vocală, se schimbă la plural în **le**.

Pluralul substantivelor

<i>Singular</i>	Masculin	<i>Plural</i>
libro		libri
scolaro		scolari
zaino		zaini
amleco		amlei
-o		-i
	Feminin.	
casa		case
fronda		fronde
ora		ore
-a		-e
	Masculin ori Feminin	
prete		preti
padre		padri
madre		madri
-e		-i

Pluralul articolelor.

<i>Singular</i>	Masculin.	<i>Plural</i>
Il gatto		i gatti
lo scolaro		gli scolari
lo zaino		gli zaini
l' amleco		gli amlei

Articolul hotărît masculin.

	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
În faşa unei consoane	il	i
În faşa lui <i>esse impura</i> sau :	lo	gli
În faşa unei vocale	l'	gli

Feminin

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
La sorella	le sorelle
l' anitra	le anitre

Articolul hotărît feminin.

	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
În faşa unei consoane	la	le
În faşa unei vocale	l'	le

C U V Î N T E.

<i>la figura</i>	figura	<i>il prete</i>	preotul
<i>il dente</i>	dintele	<i>la parte</i>	partea
<i>il topo</i>	şoarecele	<i>il passo</i>	pasul
<i>il chiodo</i>	cuiul	<i>lo specchio</i>	oglindea
<i>la foglia</i>	foaia	<i>la vicina</i>	vecina
<i>l'albero</i>	arborele	<i>la fronda</i>	frunza
<i>il gatto</i>	pisica	<i>la porta</i>	poarta
<i>la lampada</i>	lampa	<i>il pavimento</i>	podcaua
<i>l'allievo</i>	elevul	<i>il letto</i>	patul
<i>la morte</i>	moartea	<i>il letto</i>	acoperişul
<i>il cortile</i>	curtea	<i>il soffitto</i>	tavanul
<i>l'armadio</i>	dulapul	<i>il tavolo</i>	masa
<i>il sapone</i>	săpunul	<i>il pelline</i>	pieptenele
<i>il monte</i>	muntele	<i>lo scaffale</i>	raftul
<i>la sedia</i>	scaunul	<i>la classe</i>	clasa
<i>la valle</i>	valca	<i>la regione</i>	regiunea
<i>lo spazio</i>	spaţiul	<i>il sole</i>	souraie
<i>l'occidente</i>	răsăritul	<i>l'occhio</i>	ochiul
<i>il fiore</i>	flora	<i>il segreto</i>	secretul
<i>il pane</i>	pâinea	<i>il sogno</i>	visul
<i>l'orgoglio</i>	mândria	<i>lo splendore</i>	splendoarea
<i>l'onda</i>	unda	<i>la notte</i>	noaptea
<i>la stella</i>	steaua	<i>l'ombra</i>	umbra
<i>la festa</i>	sărbătoarea	<i>la festa</i>	sărbătoarea
<i>la ricchezza</i>	bogăţia	<i>l'urna</i>	urna

Tema 6. — Să se scrie următoarele substantive, cu articolul hotărît :
anno, corpo, spirito, spazio, sogno, ombra, festa, tavolo.

Tema 7. — Să se scrie, la plural, următoarele substantive, fără articol :
finestra, libro, porta, scolaro, professore, scuffale, notte, lampada, pavimento, sogno, anitra, zero, schiavo, parte, letto, morte.

Tema 8. — Să se scrie la singular, fără articol, următoarele substantive : *figure, ricchezze, urne, allievi, scolari, zii, soffitti, ombre, lampade, tetti.*

Tema 9. — Să se scrie articolul hotărît înaintea următoarelor substantive, la plural : *Articolul masculin plural : -giorni, -occhi, -sogni, -campi, -scolari, -splendori, -amici, -esempi, -zoppi, -letti.*

Articolul feminin plural : -notte, -ore, -stelle, -onde, -feste, -urne, -fronti, -ricchezze, -schiave.

Tema 10. — Să se scrie la plural, cu articol, următoarele substantive masculine :

letto, soffitto, armadio, tavolo, sapone, pettine, monte, scuffale, prete.

Tema 11. — Să se scrie la plural, cu articol, următoarele substantive feminine :

sedia, classe, valle, finestra, tavola, madre, regione, parte, notte, onda, urna

Tema 12. — Să se scrie la singular, cu articol hotărît, următoarele substantive :

i galli, le finestre, gli scolari, gli amici, le scolare, le anitre, le ore, gli zii, le onde, gli armadi, i libri, i tetti, i topi, le regioni.

Tema 13. — Să se scrie, cu articolul hotărît, următoarele substantive :
una figura, un dente, una fronda, un'amicizia, uno schiavo, uno zio, un letto, uno scuffale, un topo, uno scolaro.

Tema 14. — Să se scrie, cu articol nehotărît, următoarele substantive :
lo spazio, la valle, il prete, lo scolaro, la regione, l'albero, l'amico, il gatto.

IV.

SUBSTANTIVUL. ARTICOLUL.

Excepții.

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
- O	- I
- A	- E
- E	- I

1. Substantive neregulate la plural.

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
l' uoma	gli uomini
il buc	i buoi
il dio	gli dei

2. Substantive masculine terminate la singular în -co și -go

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
il bauco	i banchi
il fuoco	i fuochi
l' ago	gli ghi
il lago	i laghi

Aceste substantive masculine, pentrucă sunt terminate în *o* ar trebui să schimbe la plural pe acest *o* în *i*. La plural însă ele mai suferă o schimbare : între litera *e* sau *g* și terminația *o* adaugă un *h*.

Regulă. — Substantivele masculine terminate la singular în *eo* sau *go*, se termină la plural în *-chi* sau *-ghi*.

Sunt însă câteva substantive masculine care, deși se termină la singular în *-eo* sau *-go*, fac excepție dela această regulă și au pluralul regulat :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
il nemleo	i nemiel
il porco	i porei
il greco	i greci
il daco	i daci
l' austrlaco	gli austriaci

3. Substantive feminine terminate la singular în *-ea* și *-ga*.

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
l'antea	le antice
l'oea	le oechi
la riga	le righe

Aceste substantive, fiind de genul feminin, schimbă la plural terminația *a* dela singular în terminația *e*. Pe lângă această schimbare însă ele mai primesc un *h* între literele *c* sau *g* și terminația *a*.

Regulă. — Substantivele feminine terminate la singular în *-ea* sau *-ga*, se termină la plural în *-che* sau *-ghe*.

4. Substantive feminine terminate la singular în *-cia* sau *-gia*

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
la fuscia	le fusce
la fuacia	le fuece
la tracea	le tracee
la cillegia	le cillege

Aceste substantive, fiind de genul feminin, schimbă la plural, terminația *a* în *e*. Pe lângă aceasta, ele pierd litera *i* care se găsește la singular după litera *c* sau *g*.

Regulă. — Substantivele feminine terminate la singular în *-cia* sau *-gia*, la plural pierd litera *i* și se termină în *-ce* sau *-ge*.

5. Substantive masculine terminate la singular în *-io* și *-io*

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
lo studio	gli studi
il calamaio	i calamai
lo zio	gli zii
il ronzio	i ronzii

Substantivele *studio*, *calamaio* ar trebui să se scrie la plural cu doi *ii*, dintre cari unul se găsește și la singular iar al doilea ar proveni din schimbarea terminației *o* în *i*. Totuși, ele se scriu la plural cu un singur *i* din cauză că accentul acestor cuvinte nu cade pe terminația *-io*: *studio*, *calamaio*.

Substantivele *zio*, *ronzio*, se scriu la plural cu doi *ii*, dintre cari unul se găsește și la singular iar al doilea provine din schimbarea terminației *o* dela singular în *-i* la plural, pentrucă accentul acestor cuvinte cade pe terminația *-io*: *zio*, *ronzio*.

Regulă. — Substantivele terminate la singular în *-io* (fără accent) se scriu la plural cu un singur *i*. Dar substantivele terminate la singular în *-io* (cu accentul pe *i*) se scriu la plural cu doi *ii*.

6. Substantive masculine în l. italiană și feminine în l. română.

<i>l'affare</i>	afacerea	<i>il fiore</i>	floarea
<i>il comune</i>	comuna	<i>il mare</i>	marea

<i>li dolore</i>	durerea	<i>il margine</i>	marginea
<i>il limite</i>	limba	<i>lo splendore</i>	splendoarea
<i>il secondo</i>	secunda	<i>l'aneddoto</i>	anecdota
<i>il carico</i>	sarcina	<i>il comando</i>	comanda
<i>il debito</i>	datoria	<i>il cucchiaino</i>	lingura
<i>il ghiaccio</i>	ghiața		

7. Substantive feminine în l. italiană și masculine în l. română.

la țigre	<i>tigral</i>	la lepre	<i>iepurele</i>

8. Substantiv cu terminație masculină și articol feminin.

la mano	le mani

Acest substantiv, deși este de genul feminin, are totuși terminația masculină -o la singular și -i la plural.

9. Substantive cu terminație feminină și articolul masculin

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
il tema	i temi
il problema	i problemi
il poeta	i poeti
il profeta	i profeti
il dentista	i dentisti
il macchinista	i macchinisti

Aceste substantive, deși sunt masculine, au totuși o terminație feminină, în -a. La plural însă ele sunt regulate, adică au terminația masculină -i.

10. Substantive invariabile la plural.

1

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
la elită	<i>orașul</i>	le elită
la virtă	<i>virtutea</i>	le virtă
Il caffè	<i>cafeaua, cafeneaua</i>	I caffè

Aceste substantive au un accent pe ultima literă, vocalele à-, -ù, -è. La plural observăm că numai articolul acestor substantive s'a schimbat iar terminațiile -à, -ù, -è au rămas neschimbate.

Regulă. — Substantivele care se termină cu o vocală accentuată, sunt invariabile la plural.

2

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
Il re	<i>regele</i>	I re

Acest substantiv, compus dintr'o singură silabă, își schimbă la plural numai articolul, iar terminația lui rămâne neschimbată.

Regulă. — Substantivele monosilabice (care au o singură silabă) sunt invariabile la plural.

3

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
Il lapis	<i>creionul</i>	I lapis
Il ribes	<i>coacăza</i>	I ribes
Il gas	<i>gazul</i>	I gas

Aceste substantive sunt terminate într'o consoană, ceea ce se întâmplă foarte rar în Limba italiană. La plural, ele și-au schimbat numai articolul iar terminația lor în consoană a rămas neschimbată.

Regulă. — Substantivele terminate într'o consoană sunt invariabile la plural.

4

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
la crisi		le crisi
l' analisi		le analisi
l' ipotesi		le ipotesi
la specie		le specie

Aceste substantive sunt terminate la singular în -i sau în -ie. La plural ele își schimbă numai articolul, substantivul rămânând neschimbat.

Regulă. — Substantivele terminate la singular în -i sau -ie sunt invariabile la plural.

5

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
Il portalelettere	postașul	I portalelettere
I' attaccapanni	eulerul	gli attaccapanni

Aceste substantive sunt alcătuite din două părți : *porta* + *lettere*; — *attacca* + *panni*. Prima parte este un verb, iar a doua parte este un substantiv la plural. Observăm că aceste substantive au la singular și la plural aceeași formă.

Regulă. — Substantivele compuse dintr'un verb și un substantiv la numărul plural sunt invariabile la plural.

REZUMAT.

SUBSTANTIVUL

Excepții.

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
l'uomo		gli uomini
il bue		i buoi

il banco		i banchi	
il lago	- eo	i laghi	- chi
	- go		- ghi
l'oca		le oche	
la riga	- ea	le righe	- che
	- ga		- ghe
la faccia		le facce	
la ciliegia	- cia	le ciliege	- ce
	- gia		- ge
lo studio		gli studi	
il ronzió	- io	i ronzi	- i
	- io		- ii
il tema	- a	i temi	- i
<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
la mano		le mani	
la città		le città	
il re		i re	
il gas		l gas	
l'ipotesi		le ipotesi	
la specie		le specie	
il portalelettere		i portalelettere	

G U V I N T E.

<i>l'uomo</i>	omul	<i>il bue</i>	boul
<i>il dio</i>	zeul	<i>il fuoco</i>	focul
<i>l'ago</i>	acul	<i>il lago</i>	lacul
<i>la riga</i>	linia	<i>la fascia</i>	faşa
<i>la faccia</i>	faşa	<i>la traccia</i>	urma
<i>a ciliegia</i>	cireaşa	<i>lo studio</i>	studiul

<i>il calamaio</i>	călimara	<i>il roncio</i>	băzâitul
<i>l' affare</i>	afacerea	<i>il comune</i>	comuna
<i>il dolore</i>	durerea	<i>il fiore</i>	floarea
<i>il mare</i>	marea	<i>il margine</i>	marginea
<i>il limite</i>	limita	<i>il secondo</i>	secunda
<i>il debito</i>	datoria	<i>il ghiaccio</i>	ghiața
<i>l' aneddoto</i>	anecdota	<i>il carico</i>	sarcina
<i>il comando</i>	comanda	<i>il cucchiaio</i>	lingura
<i>la tigre</i>	tigrul	<i>la lepre</i>	iepurele
<i>il tema</i>	tema	<i>il problema</i>	problema
<i>il poeta</i>	poetul	<i>il profeta</i>	profetul
<i>la mano</i>	mâna	<i>la città</i>	orașul
<i>la virtù</i>	virtutea	<i>il caffè</i>	cafeaua, cafepeana
<i>il re</i>	regele	<i>il lapis</i>	ereionul
<i>il ribes</i>	coacăza	<i>il gas</i>	gazul
<i>l'analisi</i>	analiza	<i>l'ipotesi</i>	ipotesa
<i>la specie</i>	speța	<i>il braccio</i>	brațul
<i>il portulettere</i>	postașul	<i>il fiasco</i>	sticla
<i>l'altaccapanni</i>	curierul	<i>il giuoco</i>	jocul
<i>il fico</i>	smochinul	<i>il fresco</i>	răcoarea
<i>l'esca</i>	iasca	<i>la bocca</i>	gura
<i>la piaga</i>	plaga		

Tema 15. — Să se scrie la plural, cu articol, următoarele substantive :
bue, uomo, dio.

Tema 16. — Să se scrie la singular, cu articolul hotărît, următoarele substantive :

banchi, giuochi, laghi, nghî, fiasco, fico, bocca, piaga, esca, fresca.

Tema 17. — Să se scrie la plural, cu articol, următoarele substantive :
chioccia, roccia, pioggia, ciliegia, faccia.

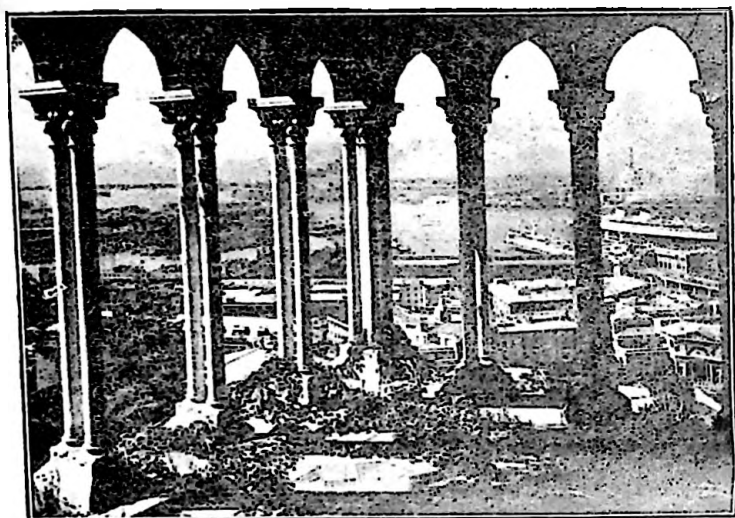
Tema 18. — Să se scrie la plural, cu articol, următoarele substantive :
oblio, ūscio, mormorio, guàio.

Tema 19. — Să se scrie în Limba italiană, cu articol hotărît, următoarele substantive :

afacerea, durerea, floarea, marea, datoria, ghița, lingura, tigrul, iepurele, poetul, tema, mâna, problema, profetul, boul.

Tema 20. — Să se scrie la plural, cu articolul hotărît, următoarele substantive :

la pielă, la bouă, la cantită, la dignită, il re, il lapis, la sintesi, il portafogli.

V.

FORMAREA SUBSTANTIVELOR FEMININE. SUBSTANTIVE CU DOUĂ FORME LA PLURAL. SUBSTANTIVE ALTERATE.

Formarea substantivelor feminine.

1

Il padre	<i>tatăl</i>	In madre	<i>mama</i>
Il marito	<i>soful</i>	In moglie	<i>sofia</i>

Aceste substantive au două forme deosebite pentru cele două genuri : una pentru masculin și alta pentru feminin.

2

Il vicino	<i>vecinul</i>	In vicina	<i>vecina</i>
Io scolaro	<i>școlarul</i>	la scolaro	<i>școlărița</i>
Il figlio	<i>fiul</i>	In figlia	<i>fiica</i>
Il lupo	<i>lupul</i>	la lupa	<i>lupoaica</i>

Ca și în Limba română, forma feminină a acestor substantive s'a făcut schimbându-se terminația *-o* a substantivelor masculine în *-terminația -a*, a substantivelor feminine și schimbând articolul masculin *il* în articolul feminin *la*.

3

il signore - domnul la signora doamna

Forma feminină a acestui substantiv s'a făcut schimbând terminația *-e* a substantivului masculin în terminația *-a* de substantiv feminin și schimbând articolul masculin în articol feminin.

4

il poeta poetul la poetessa poeta
il professore profesorul la professoressa profesora

Forma feminină a acestor substantive s'a făcut schimbând terminația *-a*, *-o*, sau *-e* a substantivelor masculine în terminația feminină *-essa* și schimbând articolul masculin *il* în articolul feminin *la*.

5

il pianista pianistul la pianista pianista
l'artista artistul l'artista artista

Aceste substantive au aceeași terminație pentru masculin și feminin la singular și numai articolul ne ajută să cunoaștem genul. Ne mai ajută și înțelesul propozițiilor.

6

lo scultore scultorul la scultrice scultricița
l'autore autorul l'autrice autoarea
l'imperatore împăratul l'imperatrice împărăteasa

Forma feminină a acestor substantive s'a făcut schimbând terminația masculină *-tore* în terminația feminină *-trice* și articolul masculin în articol feminin.

7

Il melo	mărul (pomul)	la mela	mărul (fructul)
Il pero	părul	la pera	para
Il pesco	piersicul	la pesca	piersica
Il noce	nucul	la noce	nuca

Cași în Limba română, numele pomilor sunt de genul masculin iar numele fructelor de genul feminin.

Substantive cu două forme la plural

Singular	Plural	
	Regulat	Neregulat
Il braccio brațul	I bracci = brațele foliului lui, ale crucii	le braccia = brațele corpului
Il ciglio geana	I cigli = marginile unci gropi	le ciglia = genele ochilor
Il dito degetul	I diti = degete, două degete de vin într'un pahar	le dita = degetele dela mână
Il frutto fructul	I frutti = roadele muncii etc., figurat	le frutta = fructele care se mănâncă la masă
Il membro membrul	I membri = membrii unei societăți	le membra = membrele corpului
l'osso osul	gli ossi = oasele pe care le roade câinele, sau câteva oase în parte	le ossa = oasele corpului, toate laolaltă
Il muro zidul	I muri = zidurile unei case	le mura = zidurile unei cetăți,

Substantive alterate.

Înțelesul unor substantive se poate modifica prin schimbarea sau adăugirea unor anumite terminații numite sufixe. Astfel, aceleași substantiv poate căpăta un înțeles de : 1) creștere, mărire, sporire (**accrescitivo**, **umentativo**); 2) disprețuire, urfrire (**peggiorativo**, **spregiativo**); 3) micșorare, seădere (**diminutivo**); 4) înfrumusețare, desmierdare (**vezzeggiativo**).

<i>Numele primitiv</i>	<i>accrescitivo</i>	<i>peggiorativo</i>	<i>vezzeggiativo</i> <i>diminutivo</i>
la finestra = <i>ferestra.</i>	Il finestrone = <i>ferestra mare</i>	la finestruccia = <i>ferestra urtă, stricată</i>	la finestrella la finestruina Il finestrino <i>ferestruica</i>
la stanza = <i>camera</i>	lo stanzone = <i>ocăie mare</i>	la stanzuccia = <i>cameră urtă, murdară.</i>	lo stanzino = <i>cămarușă, odăișă</i>
la porta = <i>ușă</i>	la portona = <i>ușă mare</i> Il portone = <i>poarta mare din stradă</i>	la portuocchia = <i>o ușă stricată, proastă</i>	la porticina = <i>portiuă, porticica.</i>
Il libro = <i>cartea</i>	Il librone = <i>carte mare, cărțoi</i>	Il libruccelo = <i>carte rea, proastă, urtă.</i>	Il libretto Il libriccino Il librettino = <i>cărțicică, cărțușă, cărțișoră.</i>

<i>Forma primitivă</i>	<i>Diminutivo — Vezzeggiativo</i>
Il fanciullo <i>copilul</i>	Il fanciullino <i>copilușul</i>
Il giardino <i>grădina</i>	Il giardinetto <i>grădinișă</i>
Il cugino <i>vărul</i>	Il cuginetto <i>verișorul</i>
Il cavallo <i>calul</i>	Il cavalluccio <i>călușul</i>
la bocca <i>gura</i>	la buccuccia <i>gurișă</i>
l'asino <i>asinul</i>	l'asinello <i>măgărușul</i>
Il bastone <i>bastonul</i>	Il bastoncino <i>bastonașul</i>

Sufixele *-ella, -ina, -ino, -icina, -etto, -icino, -ettino, -uccio, -uccia, -ello, -icino* sunt sufixe diminutive și arată o micșorare, scădere, desmierdare, îndulcire a sensului primitiv al substantivelor.

<i>Forma primitivă.</i>	<i>Accrescitivo — peggiorativo</i>
<i>Il ragazzo băiatul</i>	<i>Il ragazzone băiețoiul</i>
	<i>Il ragazzacelo ștrenyar, derbedeu</i>
<i>In strada strada</i>	<i>La stradaaccia stradă urilă, stricată, murdară.</i>
<i>Il tempo timpul, vremea</i>	<i>Il tempaccio vreme rea, urfă</i>
<i>Il medico medicul</i>	<i>Il medicastro medic nepriceput</i>
<i>L'avvocato avocatul</i>	<i>L'avvoentuzzo avocățel, avocat nepriceput.</i>

Sufixele *-one, -ena*, sunt sufixe augmentative (accrescitivi) și arată o mărire, creștere a sensului primitiv al substantivului.

Sufixele *-accio, -accia, -astro, -uzzo* sunt sufixe care arată dispreț, înrăutățire a sensului primitiv al unui substantiv.

REZUMAT.

Formarea substantivelor feminine.

	1	
<i>Il padre tatăl</i>		<i>la madre mama</i>
	2	
<i>Il figlio fiul</i>		<i>la figlia fiica</i>
	3	
<i>Il signore domnul</i>		<i>la signora doamna</i>
	4	
<i>Il dottore doctorul</i>		<i>la dottoressa doctorișă</i>

il pianista *pianistul* 5 la pianista *pianista*

l'autore *autorul* 6 l'autrice *autoarea*

il pero *părul* 7 la pera *para*

Substantive cu două forme la plural.

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
		Regulat	Neregulat
il frutto	<i>fructul</i>	i frutti, <i>roadele muncii</i> , etc., figurat	le frutta <i>fructele care</i> <i>se mănâncă la masă.</i>

Substantive alterate.

<i>Forma primitivă</i>		<i>Diminutivo — Vezzeggiativo</i>	
il fanciullo	<i>copilul</i>	il fanciullino	<i>copilușul</i>
il euglino	<i>vărul</i>	il euginetto	<i>verișorul</i>
il cavallo	<i>calul</i>	il cavalluccio	<i>călușul</i>
la bocca	<i>gura</i>	la bocciuccia	<i>gurița</i>
l'asino	<i>asinul</i>	l'asinello	<i>măgărușul</i>
il bastone	<i>bastonul</i>	il bastoncino	<i>bastonașul</i>
la porta	<i>ușa</i>	la porticina	<i>portița.</i>
<i>Forma primitivă</i>		<i>Accrescitivo — Peggiorativo</i>	
la finestra	<i>ferestra</i>	il finestrone = <i>fer-</i> <i>reastră murc</i>	la finestruccia <i>ferestră urtă,</i> <i>stricată</i>
la porta	<i>ușa</i>	la portona = <i>ușa</i> <i>mare.</i>	la portaccia = <i>ușa</i> <i>stricată, urtă,</i> <i>proastă.</i>
il medico	<i>medicul</i>		il medicastro = <i>me-</i> <i>dicul nepriceput</i>
l'avvocato	<i>avocatul</i>		l'avvocatozzo = <i>a-</i> <i>vocățelul, nelnsen-</i> <i>nat, nepriceput.</i>

<i>Accrescitivo</i>		<i>Peggiorativo</i>		<i>Diminutivo</i>		<i>Verzeggiativo</i>	
M.	F.	M.	F.	M.	F.	M.	F.
- one	- ona	- acelo	- aecla	- ello	- ella	- ello	- ella
		- astro	- astra	- ino	- ina	- ino	- ina
		- uzzo	- uzza	- icino	- icina	- icino	- icina
				- etto	- etta	- etto	- etta
				- uccio	- uecia	- uccio	- uecia
				- uzzo	- uzza	- uzzo	- uzza

C U V I N T E.

<i>il braccio</i>	brațul	<i>il ciglio</i>	genna
<i>il dito</i>	degetul	<i>il frutto</i>	fructul
<i>il membro</i>	membrul	<i>l'osso</i>	osul
<i>il muro</i>	zidul	<i>il grido</i>	strigătul
<i>il marito</i>	soțul	<i>la moglie</i>	soția
<i>il vicino</i>	vecinul	<i>la vicina</i>	vecina
<i>il figlio</i>	fiul	<i>la figlia</i>	fiica
<i>il lupo</i>	lupul	<i>la lupa</i>	lupoaica
<i>il signore</i>	domnul	<i>la signora</i>	doamna
<i>il capitano</i>	căpitanul	<i>la dottoressa</i>	doctorița
<i>il professore</i>	profesorul	<i>la professoressa</i>	profesoara
<i>il pianista</i>	pianistul	<i>lo scultore</i>	sculptorul
<i>l'imperatore</i>	împăratul	<i>l'imperatrice</i>	împărăteasa
<i>l'autore</i>	autorul	<i>l'autrice</i>	autoarea
<i>il melo</i>	mărul (pomul)	<i>la mela</i>	mărul (fructul)
<i>il pero</i>	părul	<i>la pera</i>	para
<i>il pesco</i>	piersicul	<i>la pesca</i>	piersica
<i>il noce</i>	nucul	<i>la noce</i>	nuca
<i>la stanza</i>	camera	<i>l'avvocato</i>	avocatul
<i>la porta</i>	ușa	<i>la strada</i>	strada
<i>il fanciullo</i>	copilul	<i>il tempo</i>	limpul
<i>il medico</i>	medicul	<i>il cugino</i>	vărul
<i>la bocca</i>	gura	<i>il nemico</i>	dușmanul
<i>l'asino</i>	asinul	<i>il bastone</i>	bastonul.

IL RISVEGLIO DEL FRATELLINO²⁾

Il bambino³⁾

Piccolino⁴⁾

Dorme e sogna⁵⁾ nel lettino⁶⁾

Sul visetto⁷⁾

Rotondetto⁸⁾

Viene il sole a far dispetto⁹⁾

Permaloso¹⁰⁾

Tutto iroso¹¹⁾

Si risveglia il capriccioso.

Ma un bacino¹²⁾

Sul musino¹³⁾

Seoceca¹⁴⁾ e ride il birichino¹⁵⁾.

G. PIAZZI.

o

1. deșteptarea. — 2. frățiorul. — 3. copilăș. — 4. micuț. — 5. visează. — 6. păluț. — 7. față mică, fețișoară. — 8. rotunjor. — 9. supărăcios. — 10. mâniaț tare. — 12. guriță. — 13. botișor. — 14. bate din palme. — 15. ștregarul.

Tema 21. — Să se scrie forma feminină, cu articol, a următoarelor substantive :

l'orso, il povero, il vecchio, il maestro, il bambino, il bugiardo, il compagno.

Tema 22. — Să se alegă substantivele și adjectivele alterate din poezia *Il risveglio del fratellino*.

Tema 23. — Să se învețe pe dinafară poezia *Il Risveglio del fratellino* și să se pronunțe cu voce tare, insistându-se asupra dublelor consoane și asupra regulilor de citire.

VI.

PREPOZIȚII ARTICULATE. DECLINAREA. PRONUMELE PERSONAL. INDICATIVUL PREZENT AL VERBELOR AUXILIARE *AVERE* și *ESSERE*

În Limba italiană nu este declinare căci substantivele rămân neschimbate în toate cazurile dela singular iar la plural deasemenea.

Pentru a cunoaște cazul unui substantiv, în Limba italiană se întrebuintează următoarele prepoziții :

Întrebarea	<i>al cui?</i>	Cazul genitiv	Prepoziția	<i>di</i>
Întrebarea	<i>cui?</i>	Cazul dativ	Prepoziția	<i>a</i>
Întrebarea	<i>de unde?</i>	Cazul ablativ	Prepoziția	<i>da</i>

Când spunem : *casa tatălui*, cuvântul *tatălui* răspunde la întrebarea a cui?, este deci în cazul genitiv.

Cazul genitiv în Limba italiană se formează cu ajutorul prepoziției *di*. Deci :

Casa tatălui

La casa di il padre.

Când însă prepoziția *di* se întâlnește cu articolul *il* (*di + il*) ea se contopește cu articolul într'un singur cuvânt : *del*. Deci :

Casa tatălui

La casa del padre.

Același lucru se întâmplă și când prepozițiile *di*, *a*, *da*, se întâlnesc cu oricare dintre celelalte articole :

Prepoziția *di* contopită cu articolul hotărît

Cazul genitiv.

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
<i>di + il = del</i>	<i>del padre</i>	<i>di + i = del</i>	<i>del padri</i>
<i>di + lo = dello</i>	<i>dello studente</i>	<i>di + gli = degli</i>	<i>degli studenti</i>
<i>di + lo = dello</i>	<i>dello zio</i>	<i>di + gli = degli</i>	<i>degli zii</i>
<i>di + l' = dell'</i>	<i>dell'amico</i>	<i>di + gli = degli</i>	<i>degli amici</i>
<i>di + la = della</i>	<i>della madre</i>	<i>di + le = delle</i>	<i>delle madri</i>
<i>di + l' = dell'</i>	<i>dell'oca</i>	<i>di + le = delle</i>	<i>delle oche</i>

Prepoziția *a* contopită cu articolul hotărît

Cazul dativ.

<i>Singular</i>		<i>Plura.</i>	
<i>a + il = all'</i>	<i>al padre</i>	<i>a + i = ai</i>	<i>ai padri</i>
<i>a + lo = allo</i>	<i>allo schiavo</i>	<i>a + gli = agli</i>	<i>agli schiavi</i>
<i>a + lo = allo</i>	<i>allo zio</i>	<i>a + gli = agli</i>	<i>agli zii</i>
<i>a + l' = all'</i>	<i>all'amico</i>	<i>a + gli = agli</i>	<i>agli amici</i>
<i>a + la = alla</i>	<i>alla madre</i>	<i>a + le = alle</i>	<i>alle madri</i>
<i>a + l' = all'</i>	<i>all'oca</i>	<i>a + le = alle</i>	<i>alle oche</i>

Prepoziția *da*, contopită cu articolul hotărît

Cazul *ablativ*.

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
da + il = dal	dal padre	da + i = dai	dai padri
da + lo = dallo	dallo studente	da + gli = dagli	dagli studenti
da + lo = dallo	dallo zio	da + gli = dagli	dagli zii
da + l' = dall'	dall'amico	da + gli = dagli	dagli amici
da + la = dalla	dalla madre	da + le = dalle	dalle madri
da + l' = dall'	dall'amico	da + le = dalle	dalle amiche

În afară de prepozițiile *di*, *a*, *da*, care sunt foarte importante pentru că ele ne arată cazurile, mai sunt și alte prepoziții care se contopesc cu articolul hotărît. Aceste prepoziții sunt : *in* (=în), *su* (=pe) și mai rar, *con* (=cu), *per* (=pentru).

Prepoziția *in* contopită cu articolul hotărît.

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
in + il = nel	nel giardino	in + i = nei	nei giardini
in + lo = nello	nello specchio	in + gli = negli	negli specchi
in + lo = nello	nello zaino	in + gli = negli	negli zaini
in + l' = nell'	nell'armadio	in + gli = negli	negli armadi
in + la = nella	nella casa	in + le = nelle	nelle case
in + l' = nell'	nell'acqua	in + le = nelle	nelle acque

Prepoziția *su* contopită cu articolul hotărît

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
su + il = sul	sul monte	su + i = sui	sui monti
su + lo = sullo	sullo schioppo	su + gli = sugli	sugli schioppi
su + lo = sullo	sullo zaino	su + gli = sugli	sugli zaini
su + l' = sull'	sull'armadio	su + gli = sugli	sugli armadi
su + la = sulla	sulla casa	su + le = sulle	sulle case
su + l' = sull'	sull'acqua	su + le = sulle	sulle acque

Uneori și prepoziția *con* (=cu) se contopesc cu articolul hotărît.

Prepoziția *con* contopită cu articolul hotărât.

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
<i>con + il = col</i>	<i>con + i = col</i>
<i>con + lo = collo</i>	<i>con + gli = cogli</i>
<i>con + l' = coll'</i>	<i>con + gli = cogli</i>
<i>con + la = colla</i>	<i>con + le = colle</i>
<i>con + l' = coll'</i>	<i>con + le = colle</i>

În ce privește prepoziția *con*, se poate întrebuința însă atât forma contopită cât și cea despărțită. Forma despărțită se întrebuințează mai des decât forma contopită.

Pronumele personal.

<i>io = eu</i>	(se citește punând accentul pe <i>i</i>)
<i>tu = tu</i>	
<i>egli = el.</i>	<i>Esso = el. Essa = ea. Ella = ea. Lei = ea, dânsa, dumneavoastră.</i>
<i>noi = noi</i>	
<i>voi = voi</i>	
<i>essi = ei.</i>	<i>Esse = ele. Loro = ei, ele, dânsii, dânsese, domniile lor, dumnealor.</i>

Indicativul prezent.

Verbul avere = a avea.

<i>io ho</i>	<i>= eu am</i>	(Litera <i>h</i> nu se citește)
<i>tu hai</i>	<i>= tu ai</i>	(Litera <i>h</i> nu se citește)
<i>egli ha</i>	<i>= el are</i>	(Litera <i>h</i> nu se citește)
<i>noi abbiamo</i>	<i>= noi avem</i>	(Se scrie și se citește cu doi <i>h</i>)
<i>voi avete</i>	<i>= voi aveți</i>	
<i>essi hanno</i>	<i>= ei au.</i>	(Litera <i>h</i> nu se citește. Se scrie și se citește cu doi <i>un</i>).

La indicativul prezent al verbului *avere* observăm :

I. Persoanele I, II și III singular și III plural se scriu începând cu litera *h* care nu se citește.

II. Persoana I plural se scrie cu doi *bb*.

III. Persoana III plural se scrie cu doi *nn*.

Indicativul prezent.

Verbul essere = a fi.

io sono = eu sunt

tu sei = tu ești

egli è = el este, e. (Se pune accentul grav pentru a se deosebi de e fără accent care e conjuncție și însemnează și).

noi siamo = noi suntem.

voi siete = voi sunteți

essi sono = ei sunt.

La Indicativul prezent al verbului *essere* observăm :

I. Persoana I dela singular și persoana III dela plural (ca și în românește) sunt la fel. Ele nu trebuie confundate cu : *il sonno* = somnul care se scrie și se citește cu doi *nn*, sau cu *il suono* = sunetul.

II. Persoana III dela singular se scrie cu un accent grav. Fără accent ar însemna și.

Regulă. — Când verbul *essere* = a fi, arată o prezență, adică prezența unui lucru sau a unei ființe într'un anumit loc, se pune înaintea verbului cuvântul *ei* care corespunde cu *y* din Limba franceză. În Limba română însemnează *aici*, *acolo*, dar nu e nevoie să traducem astfel.

ei sono = sunt, mă aflu, mă găsește aici

c'è (= *el è*) = este, se află, se găsește. *Il y a*, în Limba franceză

Nella stanza c'è uno specchio = în odaie e, se află, se găsește o oglindă.

REZUMAT.

	Prepoziții.				Articole.		
	<i>Singular.</i>				<i>Plural.</i>		
	il	lo	l'	la	l	gli	le
di = <i>de, din</i>	del	dello	dell'	della	del	degli	delle
a = <i>la</i>	al	allo	all'	alla	al	agli	alle
da = <i>dela</i>	dal	dallo	dall'	dalla	dai	dagli	dalle
in = <i>in</i>	nel	negli	nell'	nella	nei	negli	nelle
su = <i>pe</i>	sul	sugli	sull'	sulla	sul	sugli	sulle
con = <i>cu</i>	col	cogli	coll'	colla	col	cogli	colle.

**CUNOAȘTEREA CAZURILOR SUBSTANTIVELOR CU
AJUTORUL PREPOZIȚIILOR ARTICULATE.**

Un substantiv masculin care începe cu o consoană :

il libro.

	<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
N.	il libro	N.	i libri
G.	del libro	G.	dei libri
D.	al libro	D.	ai libri
Ac.	il libro	Ac.	i libri
Abl.	dal libro	Abl.	dai libri

Un substantiv masculin care începe cu *esse impura*.

lo schiavo.

	<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
N.	lo schiavo	N.	gli schiavi
G.	dello schiavo	G.	degli schiavi
D.	allo schiavo	D.	agli schiavi
Ac.	lo schiavo	Ac.	gli schiavi
Abl.	dagli schiavi	Abl.	dagli schiavi

Un substantiv masculin care incepe cu litera z.

lo zio.

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
N.	lo zio	N.	gli zii
G.	dello zio	G.	degli zii
D.	allo zio	D.	agli zii
Ac.	lo zio	Ac.	gli zii
Abl.	dallo zio	Abl.	dagli zii

Un substantiv masculin care incepe cu o vocală.

l'amico.

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
N.	l'amico	N.	gli amici
G.	dell'amico	G.	degli amici
D.	all'amico	D.	agli amici
Ac.	l'amico	Ac.	gli amici
Abl.	dall'amico	Abl.	dagli amici

Un substantiv feminin care incepe cu o consoană.

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
N.	la casa	N.	le case
G.	della casa	G.	delle case
D.	alla casa	D.	alle case
Ac.	la casa	Ac.	le case
Abl.	dalla casa	Abl.	dalle case

Un substantiv feminin care incepe cu o vocală.

l'anitra.

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
N.	l'anitra	N.	le anitre
G.	dell'anitra	G.	delle anitre
D.	all'anitra	D.	alle anitre
Ac.	l'anitra	Ac.	le anitre
Abl.	dall'anitra	Abl.	dalle anitre

Indicativul prezent.

<i>avere</i>		<i>essere</i>	
io ho	<i>eu am</i>	io sono	<i>eu sunt</i>
tu hai	<i>tu ai</i>	tu sei	<i>tu ești</i>
egli ha	<i>el are</i>	egli è	<i>el este</i>
noi abbiamo	<i>noi avem</i>	noi siamo	<i>noi suntem</i>
voi avete	<i>voi aveți</i>	voi siete	<i>voi sunteți</i>
essi hanno	<i>ei au</i>	essi sono	<i>ei sunt.</i>

C U V I N T E.

<i>avere</i>	a avea	<i>la gioia</i>	bucuria
<i>essere</i>	a fi	<i>il focolare</i>	căminul
<i>il sonno</i>	sonnul	<i>il sudore</i>	sudoarea
<i>il suono</i>	sunetul	<i>la fronte</i>	fruntea
<i>il pane</i>	pâinea	<i>l'orgoglio</i>	mândria
<i>il campo</i>	câmpul	<i>il lavoro</i>	munca
<i>la fragranza</i>	aroma	<i>il poema</i>	poemul
<i>la festa</i>	sărbătoarea	<i>il sacrificio</i>	sacrificiul
<i>la vita</i>	viața	<i>la ricchezza</i>	bogăția
<i>il cuore</i>	inima	<i>la patria</i>	patria
<i>il profumo</i>	parfumul	<i>il dono</i>	darul
<i>la mensa</i>	masa	<i>il premio</i>	premiul
<i>la fatica</i>	osteneala	<i>il monte</i>	muntele

IL PANE.

Onorate il pane
Gloria dei campi
Fragranza della terra
Festa della vita

Amate il pane
Cuore della casa
Profumo della mensa
Gioia del focolare

Rispettate il pane
Sudore della fronte
Orgoglio del lavoro
Poema di sacrificio

Non sciupate il pane
Ricchezza della patria
Il più soave dono di Dio
Il più santo premio
Alla fatica umana.

MUSSOLINI.

Tema 24. — Să se analizeze prepozițiile articulate : 1. Despărțind prepoziția de articol și 2. Să se arate cazurile din bucată de citire *Il Pane* :

Tema 25. — Să se scrie la plural următoarele substantive :

il pane, della terra, della vita, della casa, della mensa, del focolare, della fronte, del lavoro, alla fatica, dello schiavo, all'amico.

Tema 26. — Să se traducă în Limba italiană :

Casele fraților. Oglinzile surorilor. Undele mării. Cartea profesorului. În carte sunt figuri. La teatru. La mare. Frumusețea ochilor.

El are o rață. Noi avem o casă. El e sclav. Unchiul are un nepot. Noi suntem școlari. Camerele au o fereastră și o ușă. Mama și mătușa sunt în grădină. Pe lac este o rață. Frații și surorile sunt în casa mătușii.

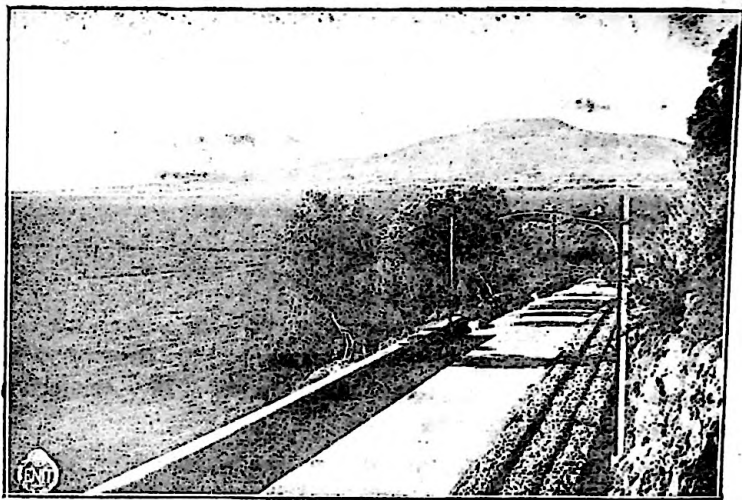
Tema 27. — Să se scrie prepozițiile articulate *di, a, da, in, su, con*, înaintea următoarelor substantive : *la foglia, lo scaffale, il tavolo, lo schioppo, l'arco, l'ambizione*.

Tema 28. — Să se completeze propozițiunile următoare cu prepozițiile articulate care lipsese :

Exemplu : — *banco* — *ci sono libri e libroni*.

Sul banco dell'allievo ci sono libri e libroni.

— *banchi* — *allievi ci sono libri e libroni*. — *lavola* — *padre c'è un calamaio*. — *libri* — *scolari ci sono delle figure*. — *casa* — *zio ci sono i nipoti*. — *pavimento* — *scuola ci sono delle cartacce*. *La finestra* — *casa*. *Lo schiavo* — *imperatore*.

Sorrento -- Strada Costiera e Vesuvio

VII.

NUMERALUL CARDINAL. CALENDARUL.

Numeralul cardinal.

0 zero	5 cinque
1 un, uno; una, un'	6 sei
2 due	7 sette
3 tre	8 otto
4 quattro	9 nove
	10 dieci

La numerele cardinale dela 0—10 observăm :

I. I are o formă masculină *uno* și o formă feminină *una* sau *un'* în fața unei vocale.

II. 4 *quattro*, 7 *sette* și 8 *otto* se scriu și se citesc cu doi tt. Dacă de pildă, în loc de *sette*, cu doi tt, citim sau scriem *sete*, cu un singur t, nu mai e vorba de numeralul șapte (*sette*) ci de substantivul la sete (*setea*).

10	dieci	16	sedici
11	undeci	17	diciassette
12	dodici	18	diciotto
13	tredici	19	diciannove
14	quattordici	20	venti
15	quindici.		

La numeralele cardinale dela 10—20 observăm :

a) Numeralele *undeci* (11), *dodici* (12), *tredici* (13), *quattordici* (14), *quindici* (15), *sedici* (16) au toate aceeași terminație *-dieci*.

b) In vreme ce patru (4) se spune *quattro*, patru-sprezece (14) se spune *quattordici*.

c) Să se observe și asemănarea cu Limba franceză : *onze, douze, treize, quatorze, quinze, seize, dix-sept, dix-huit, dix-neuf*.

21	ventuno	25	venticinque
22	ventidue	26	ventisei
23	ventitre	27	ventisette
24	ventiquattro	28	ventotto
		29	ventinove.

La numeralele cardinale dela 21—29 observăm :

a) Pentru a spune 21, 22, 23, procedăm ca în românește ori franțuzește, adică unim numeralul *venti* (douăzeci) cu *uno, due, tre* și spunem *ventuno, ventidue, ventitre*.

b) Inaintea numeralului *uno* și *otto*, numeralul *venti*, pierde ultima literă, vocala *i* și citim *ventuno, ventotto* în loc de *ventiuño, ventiotto*.

c) In Limba italiană, numeralele compuse se scriu împreună : *ventidue, ventinove*, etc.

30	trenta
31	trentuno
32	trentadue
33	trentatre
34	trentaquattro
35	trentacinque

La numerele cardinale de la 30 (*trenta*) înainte procedăm la fel ca și la cele de la 20 (*venti*) înainte adică unim zecile (*trenta*), cu unitățile *uno, due, tre, etc.*

40	quaranta
50	cinquanta
60	sessanta
70	settanta
80	ottanta
90	novanta.

La numerele zeci de la treizeci înainte observăm :

a) Toate aceste numere : *trenta, quaranta, cinquanta, etc.*, au aceeași terminație *-anta*.

b) 60 (*sessanta*), 70 (*settanta*), și 80 (*ottanta*) se scriu respectiv cu doi *ss*, doi *tt*.

100	cento
101	centuno
102	centodue
103	centotre
110	centodieci
122	centoventidue

a) *o sută* se spune cu un singur cuvânt *cento*. Numeralul *cento*, este de genul masculin, nu feminin ca în românește.

b) În Limba italiană *cento* înseamnă *o sută* și deci nu e nevoie să spunem *un cento* sau, și mai rău *una cento*, ceea ce ar fi o mare greșală.

200	duecento
300	trecento
400	quattrocento
500	cinquecento
600	seicento
700	settecento
800	ottocento
900	novecento

În Limba română, numeralul *sută* este de genul feminin și are o formă la singular *sută* și o formă la plural *sute*. În Limba italiană, numeralul *cento* este de genul masculin și are aceeași formă atât pentru singular cât și pentru plural, masculin ori feminin. Deci numeralul *cento* este invariabil la plural.

1000	mille
1001	milleuno
1010	milledieci
1100	millecento
1900	millemnovecento
2000	duemila
2001	duemilauno.

a) Cuvântul *mille* înseamnă o mie deci nu trebuie să spunem *un* sau *una mille*, ceeace ar fi o mare greșeală.

b) Cuvântul *mila* înseamnă mii, adică două mii sau mai multe.

c) Observăm că dacă am considera aceste două numere ca pe niște substantive, *mille* care înseamnă o mie, deci singular are terminația unui substantiv la plural; iar numeralul *mila* care înseamnă două mii sau mai multe, deci plural, are terminația unui substantiv la singular.

d) Numeralul *mille* se scrie și se citește cu doi II.

e) Numeralul *mila* se scrie cu un singur I.

20.000	ventimila
30.000	trentamila
24.540	ventiquattromila e cinquecentoquaranta
1.000.000	un milione
2.000.000	due milioni
1.000.000.000	un millardo (mille milioni).

ventun libro sau libri	<i>douăzecișunu de cărți</i>
trentuna casa sau case	<i>treizecișuna de case.</i>

După numeralele compuse cu *uno*, ca *ventuno*, *trentuno*, *quarantuno*, etc., substantivul care urmează se poate pune în general la singular sau la plural.

Lire trentuna	<i>Treizecișuna de lire</i>
Metri cinquantuno	<i>Cincizecișunu de metri</i>

Dacă substantivul se așează înaintea numeralului compus cu *uno*, ca *ventuno*, *trentuno*, etc., cum se întâmplă des în stilul comercial, substantivul se pune la plural.

C A L E N D A R U L.

I mesi dell'anno.

Lunile anului.

Gennajo	<i>Ianuarie</i>	Luglio	<i>Iulie</i>
Febbrajo	<i>Februarie</i>	Agosto	<i>August</i>
Murzo	<i>Martie</i>	Settembre	<i>Septembrie</i>
Aprile	<i>Aprilie</i>	Ottobre	<i>Octombrie</i>
Maggjo	<i>Mai</i>	Novembre	<i>Noembrie</i>
Giugno	<i>Iunie</i>	Dicembre	<i>Decembrie</i>

La lunile anului observăm :

- a) *Gennajo* (Ianuarie) se scrie cu doi **nn**.
- Febbrajo* (Februarie) se scrie cu doi **hh**.
- Maggjo* (Mai) se scrie cu doi **gg**.
- Settembre* (Septembrie) se scrie cu doi **tt**.
- Ottobre* (Octombrie) se scrie cu doi **tt**.

b) În vreme ce *settembre, novembre, dicembre* se scriu cu litera *m* înainte de *b*, ca și în românește, *ottobre* se scrie fără litera *m* înainte de *b*.

I giorni della settimana.

Zilele săptămânii.

Lunedì	Luni	Venerdì	Vineri
Martedì	Mărți	Sabato	Sâmbătă
Mercoledì	Miercuri	Domenica	Duminică
Giovedì	Joi		

La zilele săptămânii observăm :

a) *Lunedì, martedì, mercoledì, giovedì, venerdì* au aceeași terminație *-di* și se scriu și se citesc cu un accent grav pe *i* dela sfârșit.

b) *Sabato* are un accent numai pentru citire (nu se scrie) pe primul *a*, din prima silabă.

Le stagioni dell'anno.

Anotimpurile anului.

La primavera	primăvara	l'autunno	toamna
L'estate	vara	l'inverno	iarna.

Il tempo.

Timpul.

ieri	ieri	la mattina	dimineața
oggi	azi	il mezzogiorno	amiază
domani	măine	il dopopranzo	dupăprânzul
dopodomani	poimăine	il pomeriggio	dupăamiază
l'altroiieri	alaltăieri	la sera	seară
ieri mattina	ieri dimineață	la notte	noaptea
stamattina	azi dimineață	la mezzanotte	miezul nopții
ieri sera	aseară	stasera	diseară
oggi dopopranzo	azi după masă	stanotte	astănoapte, la noapte.

REZUMAT.

Numeralul cardinal.

zero	0	trenta	30
un, uno : una, un'	1	trentuno	31
due	2	trentadue	32
tre	3	quaranta	40
quattro	4	cinquanta	50
cinqe	5	sessanta	60
sei	6	settanta	70
sette	7	ottanta	80
otto	8	novanta	90
nove	9	cento	100
dieci	10	duecento	200
undici	11	trecento	300
dodici	12	quattrocento	400
trezeci	13	mille	1000
quattordici	14	duemila	2000
quindici	15	tremila	3000
sedici	16	diecimila	10.000
diciassette	17	centomila	100.000
diciotto	18	duecentomila	200.000
diciannove	19	un milione	1.000.000
venti	20	due milioni	2.000.000
ventuno	21	un miliardu	1.000.000.000
ventidue	22		

Calendarul.

I mesi dell'anno.

Gennulo	<i>Ianuarie</i>	Luglio	<i>Iulie</i>
Febbralo	<i>Februarie</i>	Agosto	<i>Augusti</i>
Marzo	<i>Martie</i>	Sottobre	<i>Septembrie</i>
Aprile	<i>Aprilie</i>	Ottobre	<i>Octombrie</i>
Maggio	<i>Mai</i>	Novembre	<i>Noembrie</i>
Glugno	<i>Iunie</i>	Dicembre	<i>Decembrie</i>

I giorni della settimana.

Zilele săptămânii.

Lunedì	Luni	Venerdì	Vineri
Martedì	Marți	Sabato	Sâmbătă
Mercoledì	Miercuri	Domenica	Duminică
Giovedì	Joi		

Le stagioni dell'anno.

Anotimpurile anului.

La primavera	primăvara	L'autunno	toamna
L'estate	vara	L'inverno	iarna

C U V I N T E.

tutto	tot	la tasca	buzunarul
il mese	luna	la settimana	săptămâna
la stagione	anotimpul	l'anello	inelul
lo straniero	străinul	la foglia	foaia
l'uccello	pasărea	la lettera	scrisoarea
la penna	penița	comprato	cumpărat
venduto	vândut	scritto	scris
perduto	pierdut	veduto	văzut
trovato	găsit	il fanciullo	copilul
il cappello	pălăria	l'orologio	ceasornicul

Temu 29. — Să se citească și să se scrie următoarele numerale :
4, 7, 10, 28, 42, 47, 59, 78, 86, 99, 100, 101, 111, 133, 154, 199,
234, 345, 778, 909, 1000, 1023, 1914, 2023, 2146, 23.716, 385.423,
1.735.221.

Temu 30. — Să se completeze cu numere următoarele propozițiuni :
La settimana ha — giorni : il lunedì, il martedì, il giovedì, il venerdì,
il sabato, la domenica. L'anno ha — mesi : Gennaio, Febbraio, Marzo,
Aprile, Maggio, Giugno, Luglio, Agosto, Settembre, Ottobre, No-
vembre, Dicembre.

— giorni ha Novembre
con April, Giugno e Settembre ;
Di — ce n'è uno ;
Tutti gli altri u'hanno trentuno

L'anno ha — stagioni: la primavera, l'estate, l'autunno, l'inverno. L'anno ha — giorni. Il giorno ha — ore. L'ora ha — minuti. Il minuto ha — secondi. Il metro ha — decimetri, — centimetri, — e — millimetri.

Tema 31. — Să se traducă în românește :

Ho nove lire in tasca. Mio zio ha sette libri. La nostra vicina ha cinque figli. Io ho ventotto anni. Egli ha quarantaquattro anni. Un anno ha dodici mesi e trecentosessantacinque giorni. Il libro d'italiano ha duecento pagine. La zia del vicino ha quattro anelli. Lo straniero ha duecentomila lire. Nel giardino ci sono ventidue alberi. Un albero ha mille foglie.

Tema 32. — Să se traducă în Limba italiană :

Eu am treizeci lei. Noi avem o sută douăzeci (de) cărți. În casă, sunt 14 persoane. Unchiul vecinului are cincizeci și trei (de) ani. Arborele din grădină are 18 ramuri. Cartea are douămii (de) pagini. Eu am un metru și optzecișidouă și tu ai un metru și șaptezecișicinci. Un leu are o sută de bani.

Tema 33. — Să se traducă în românește :

Io ho un padre e una madre. Tu hai due fratelli e tre sorelle. Il padre ha un cavallo e un cane. Hai tu un libro? Lo zio e la zia hanno un uccello e uno specchio. Abbiamo noi una lettera? Voi avete un giardino e una casa. La sorella ha un fiore. Lo straniero ha una figlia e due figlie. Io ho scritto cento lettere. Lo straniero ha trovato il portafogli. Tu hai veduto il giardino e la casa. Noi abbiamo comprato uno specchio. Io ho trovato un coltello.

Tema 34. — Să se traducă în Limba italiană :

Eu am un frate și două surori. Tu ai trei frați. El are o sută (de) prieteni. Școlarul are zece cărți și o sută de penițe. Noi avem o sută zece cai. Voi aveți o grădină și o casă. Fratele are un cal și sora are o oglindă. Noi am cumpărat o grădină și o casă. Eu am găsit o carte și o peniță. Tu ai pierdut cușitul. Fiul și fiica au scris o scrisoare unchiului. Noi am pierdut un frate și o soră, și voi un prieten și o prietenă.

Tema 35. — Să se traducă în Limba română :

Nella casa ci sono sedici stanze. Nel giardino ci sono mille alberi. Nella stanza ci sono due tavole e dieci sedie. Lo zio ha cinque fanciulli due figli e tre figlie. Emilia ha diciannove anni. Abbiamo veduto nella scuola centosettanta allievi.

Tema 36. — Să se traducă în Limba Italiană :

Am cumpărat două case. Vecinul are două grădini. Străinul a găsit o carte. Unchiul are trei surori. Noi am primit în două săptămâni zece scrisori. O lună are patru săptămâni. Noi am văzut doi cai în grădina vecinului.

VIII.

ADJECTIVUL DEMONSTRATIV.

I. *questo* = acesta.

<i>quest o</i>	<i>cavall o</i>	<i>acest cal</i>	<i>quest i</i>	<i>cavall i</i>	<i>acești cai</i>
<i>quest a</i>	<i>cas a</i>	<i>această casă</i>	<i>quest e</i>	<i>cas e</i>	<i>aceste case</i>

Adjectivul demonstrativ *questo* = acesta, arată o persoană sau un lucru aproape de cel care vorbește.

Adjectivul demonstrativ *questo* = acesta, ca și în Limba română, se acordă cu substantivul în gen și număr:

	<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
	Masculin <i>questo</i>	Masculin	<i>questi</i>
	Feminin <i>questa</i>	Feminin	<i>queste</i>

Adjectivul demonstrativ *questo* nu se articulează niciodată.

di questo	fanciullo	=	al, a	acestui copil
u questo	fanciullo	=		acestui copil
In questo	giardino	=		in această grădină
su questa	sedia	=		pe acest scaun

Prepozițiile *di, a, da, in, su, con*, se așează întotdeauna înaintea adjectivului demonstrativ *questo* și sunt întotdeauna simple, nearticulate.

II. *codesto* = *acesta*.

codest o	ragazzo	acest băiat	codest l	ragazz l	acești băieți
codest a	ragazza	aceste fete	codest e	ragazz e	aceste fete.

Adjectivul demonstrativ *codesto* = *acesta*, arată o persoană sau un lucru aproape de cel care ascultă.

Adjectivul demonstrativ *codesto* se acordă cu substantivul în gen și număr.

Adjectivul demonstrativ *codesto* nu se articulează niciodată.

Adjectivul demonstrativ *codesto* sau *colesto* se întrebuințează mai ales în stilul comercial și oficial. El arată ceea ce este departe de noi și aproape de persoana căreia ne adresăm. În limba obișnuită se întrebuințează foarte puțin sau arată oarecare dispreț :

codestl ragazzi = băieții ăștia

III. *quello* = *acela*.

Il ragazzo	quel ragazzo	l ragazzo	quei ragazzi
lo specchio	quello specchio	gli specchi	quegli specchi
lo zaino	quello zaino	gli zaini	quegli zaini
l' angolo	quell' angolo	gli angoli	quegli angoli

In casa	quella casa	le case	quelle case
I' amica	quell' amica	le amiche	quelle amiche

Ca și în Limba română, adjectivul demonstrativ *quello* se acordă în gen și număr cu substantivul.

Adjectivul demonstrativ *quello* se trunchiază în fața unei consoane și se scrie *quel* : *quel ragazzo* = acel băiat.

Ca și articolul masculin *lo*, el se întrebuițează, la singular, înaintea substantivelor masculine care încep cu *esse impura* sau *zeta* în formă întregă : *quello*. De exemplu : *quello straniero, quello zio*.

În fața substantivelor care încep cu o vocală, *quello* se scrie *quell'* (cu doi *l* și apostrof). De exemplu : *quell'amico*.

La plural, în fața unui substantiv care începe cu : a) *esse impura*, b) litera *z*, sau c) o vocală, se scrie *quegli*. De exemplu : *quegli stranieri, quegli zii, quegli amici*.

Adjectivul demonstrativ *quello* arată o persoană sau un lucru departe deopotrivă și de cel care vorbește și de cel care ascultă.

Compară :

		Singular		
	<i>Masculin</i>		<i>Masculin</i>	
	Il ragazzo		quel ragazzo	
	lo straniero		quello straniero	
	lo zio		quello zio	
	I' amico		quell' amico	
	<i>Feminin</i>		<i>Feminin</i>	
	la casa		quella casa	
	I' amica		quella amica	

Plura

<i>Masculin</i>	<i>Masculin</i>
I ragazzi	quei ragazzi
gli stranieri	quegli stranieri
gli zii	quegli zii
gli amici	quegli amici
<i>Feminin</i>	<i>Feminin</i>
le case	quelle case
le altre	quelle altre

IV. *stesso* = *același*.

lo stesso professore	<i>același profesor</i>
lo stesso esercizio	<i>același exercițiu</i>
la stessa lezione	<i>aceeași lecție</i>
gli stessi professori	<i>același profesori</i>
gli stessi esercizi	<i>același exerciții</i>
le stesse lezioni	<i>aceleleași lecții</i>

Pronumele demonstrativ *stesso* = *același*, se acordă în gen și număr cu substantivul.

lo stesso	<i>eu însumi</i>	noi stessi	<i>noi înșine</i>
tu stesso	<i>tu însuși</i>	voi stessi	<i>voi înșivă</i>
egli stesso	<i>el însuși</i>	essi stessi	<i>ei înșiși</i>
essa stessa	<i>ea însăși</i>	esse stesso	<i>ele înșile</i>

Maria stessa *Maria însăși* *Il professore stesso* *profesorul însuși.*

Pronumele demonstrativ *stesso*, așezat înaintea unui substantiv înseamnă *același*.

Pronumele demonstrativ *stesso*, așezat după un substantiv, nume propriu sau pronume personal, înseamnă *însumi*, *însuși*, *însuși*, etc.

REZUMAT.

questo arată un lucru sau o persoană aproape de cel care vorbește.
codesto arată un lucru sau o persoană aproape de cel care ascultă
quello arată un lucru sau o persoană departe și de cel care vorbește
și de cel care ascultă.

Masculin		Feminin	
<i>Singular</i>	<i>Plural</i>	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
<i>questo</i>	<i>questi</i>	<i>questa</i>	<i>queste</i>
<i>codesto</i>	<i>codesti</i>	<i>codesta</i>	<i>codeste</i>
<i>quello</i>	<i>quelli</i>	<i>quella</i>	<i>quelle</i>
	<i>quegli</i>		
	<i>quei</i>		
<i>stesso</i>	<i>stessi</i>	<i>stessa</i>	<i>stesse</i>

C U V I N T E

<i>comprato</i>	cumpărat	<i>veduto</i>	văzut
<i>l'orologio</i>	ceasul	<i>la lettera</i>	scrisoarea
<i>venduto</i>	vândut	<i>trovato</i>	găsit
<i>non</i>	nu	<i>si</i>	da
<i>il mercante</i>	negustorul	<i>perduto</i>	pierdut
<i>l'anello</i>	inelul	<i>alto</i>	înalt
<i>il palazzo</i>	palatul	<i>buono</i>	bun
<i>il vino</i>	vinul	<i>il cappello</i>	pălăria
<i>la spugna</i>	buretele	<i>leggero</i>	ușor
<i>il sasso</i>	piatra	<i>il vetro</i>	sticla
<i>nero</i>	negru	<i>bianco</i>	alb
<i>verde</i>	verde	<i>rosso</i>	roș
<i>pieno</i>	plin	<i>la tazza</i>	ceașca
<i>il bicchiere</i>	paharul	<i>vuoto</i>	gol
<i>nuovo</i>	nou	<i>salato</i>	sărat

Tema 37. — Să se scrie, la plural:
questo palazzo, quest'anello, questa spugna, questo sasso.

Tema 38. — Să se scrie, la singular:
questi anelli, questi bicchieri, queste tazze, queste ragazze.

Tema 39. — Să se scrie, la plural :

quel mercante, quello studente, quello zio, quella via, quell'anello, quell'amico.

Tema 40. — Să se traducă în Limba italiană :

Acest băiat are un frate și două surori. Negustorul acela are zece case. Eu am cincizecișipatru cărți. Acela este inelul mătușii. Calul unchiului este alb și înalt. În această grădină sunt patrusutedouăzecișișapte copaci. Aceea este casa vecinului. Aceasta este cartea școlarului. Acel negustor a cumpărat zece pălării. Acești școlari sunt în clasă. Acele oglinzi sunt în camera mătușii. Călinii sunt în grădină. Pe acest lac sunt patru rațe. Acest băiat a găsit această scrisoare. Eu am cumpărat această carte și acel calet. Acest om și acea femeie au pierdut un fiu și o fiică. Acel străin a vândut un cal. Acest copil a pierdut o pălărie.

Tema 41. — Să se traducă în Limba română :

Questo libro è buono. Quella penna non è buona. Il mercante ha comprato una casa. Lo zio ha perduto un orologio. Lo specchio della zia è nella camera. Nel giardino ci sono venti alberi. Questo vino mi piace. Quella birra è amara. Noi abbiamo veduto quest'uomo e quella donna. Quegli stranieri hanno venduto quattro cavalli. Quello scolaro ha trovato questo fiore.

IX.

PRONUMELE POSESIV.

	Singular		Plural				
	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin	
Il mio	<i>al meu</i>	<i>la mia</i>	<i>a mea</i>	<i>i miei</i>	<i>ai mei</i>	<i>le mie</i>	<i>ale mele</i>
il tuo	<i>al tău</i>	<i>la ta</i>	<i>a ta</i>	<i>i tuoi</i>	<i>ai tăi</i>	<i>le tue</i>	<i>ale tale</i>
il suo	<i>al său</i>	<i>la sa</i>	<i>a sa</i>	<i>i suoi</i>	<i>ai săi</i>	<i>le sue</i>	<i>ale sale</i>
Il nostro	<i>al nostru</i>	<i>la nostra</i>	<i>a noastră</i>	<i>i nostri</i>	<i>ai noștri</i>	<i>le nostre</i>	<i>ale noastre</i>
il vostro	<i>al vostru</i>	<i>la voastră</i>	<i>a voastră</i>	<i>i vostri</i>	<i>ai voștri</i>	<i>le vostre</i>	<i>ale voastre</i>
Il loro	<i>al lor</i>	<i>la loro</i>	<i>a lor</i>	<i>i loro</i>	<i>ai lor</i>	<i>le loro</i>	<i>ale lor</i>

Pronumele posesiv urmează aceeași regulă ca și substantivele, în privința genului și numărului :

	Singular		Plural	
	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin
	- o	- a	- i	- e

Singurele deosebiri dela această regulă sunt :

l mîel **l** tuoi **l** suoi

La forma masculină, pronumele posesiv are, la singular, articolul **il** și terminația **-o** iar la plural articolul **i** și terminația **-i**.

La forma feminină, pronumele posesiv are, la singular, articolul **la** și terminația **-a**, iar la plural articolul **le** și terminația **-e**.

Pronumele posesiv se întrebuițează întotdeauna cu articol.

Masculin .			
<i>Singular.</i>		<i>Plural</i>	
Il mio cavallo	<i>calul meu</i>	l mîel cavalli	<i>caii mei</i>
Il tuo giardino	<i>grădina ta</i>	i tuoi giardini	<i>grădinile tale</i>
Il suo lapis	<i>creionul său</i>	i suoi lapis	<i>creioanele sale</i>
Il nostro tavolino	<i>măsușa noastră</i>	i nostri tavolini	<i>măsușele noastre</i>
Il vostro amico	<i>prietenul vostru</i>	i vostri amici	<i>prietenii voștri</i>
Il loro figlio	<i>fiul lor</i>	i loro figli	<i>fiiii lor</i>

Feminin			
la mia casa	<i>casa mea</i>	le mie case	<i>casele mele</i>
la tua stanza	<i>camera ta</i>	le tue stanze	<i>camerele tale</i>
la sua mano	<i>mîna sa</i>	le sue mani	<i>mîinile sale</i>
la nostra amica	<i>prietena noastră</i>	le nostre amiche	<i>prietenele noastre</i>
la vostra scuola	<i>școala voastră</i>	le vostre scuole	<i>școalele voastre</i>
la loro strada	<i>strada lor</i>	le loro strade	<i>stradele lor</i>

Pronumele posesiv se acordă în gen și număr cu substantivul.

1) **la** 2) **mie** 3) **casa** = 1) **casu** 2) **mea**

1) **il** 2) **nostro** 3) **giardino** = 1) **grădina** 2) **noastră**

În Limba italiană, spre deosebire de Limba română, pronumele posesiv se așează înaintea substantivului și este însoțit de articol.

Il loro figlio	fiul lor
I loro figli	fiii lor
la loro strada	strada lor
le loro strade	străzile lor

Ca și în Limba română, pronumele posesiv *loro* = lor este întotdeauna invariabil, fie masculin, fie feminin, singular sau plural.

Pronumele posesiv se așează între articol și substantiv.

mio padre	tatăl meu	mia madre	mama mea

Regulă. — Substantivele *padre*, *madre* și în general numele de rude, precedate de pronumele posesiv, nu se articulează niciodată.

Dacă însă pe lângă aceste substantive, în afară de pronumele posesiv mai avem un adjectiv (*bun*, *rău*, etc.), atunci articolul se pune în mod obișnuit. De asemenea dacă numele de rudenie este alterat (*fratellino*, *cuginetto*).

mamma mia!	fratelli miei!

La cazul vocativ și în orice exclamații, pronumele posesiv nu se articulează și se așează după substantiv, ca și în Limba română.

Il posto nostro	locul nostru (nu al vostru)
Il parere tuo	părerea ta (nu și a mea)

Ca și în Limba română, când voim să insistăm asupra proprietății, pronumele posesiv se scrie fără articol și se așează după substantiv.

REZUMAT.
Pronumele posesiv

Masculin		Feminin	
<i>Singular</i>	<i>Plural</i>	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
Il mio	I miei	la mia	le mie
Il tuo	I tuoi	la tua	le tue
Il suo	I suoi	la sua	le sue
Il nostro	I nostri	la nostra	le nostre
Il vostro	I vostri	la vostra	le vostre
Il loro	I loro	la loro	le loro

C U V I N T E.

<i>il compagno</i>	tovarășul	<i>il portafogli</i>	portofelul
<i>l'ombrello</i>	umbrela	<i>la chiave</i>	cheia
<i>la tasca</i>	buzunarul	<i>il nipote</i>	nepotul
<i>la nipote</i>	nepoata	<i>il nonno</i>	bunicul
<i>la nonna</i>	bunica	<i>il tavolino</i>	măsușa
<i>ecco</i>	iață	<i>l'occhio</i>	ochiul
<i>l'orecchio</i>	urechea	<i>l'indirizzo</i>	adresa
<i>malato</i>	bolnav	<i>molto</i>	foarte
<i>fertile</i>	rodnic	<i>bianco</i>	alb
<i>nero</i>	negru	<i>rosso</i>	roș
<i>giallo</i>	galben	<i>azzurro</i>	albastru
<i>allegro</i>	vesel		

Tema 42. — Să se completeze următoarele propozițiuni cu un pronume posesiv :

Il — compagno. Il — ombrello. La — nipote. La — tasca. Ecco il — lapis. I fogli dei — libri sono bianchi. Il — portafogli è azzurro. Ho perduto il — lapis. Essi hanno venduto i — cavalli. Lo straniero ha trovato la — chiave. Egli — ha venduto la — casa.

Tema 43. — Să se treacă dela singular la plural :

Questo è il mio libro. Questo è il tuo lapis. Questo è il tuo portafogli. Questo è il nostro cane. Questo è la vostra casa. Questo è il nostro giardino.

Tema 44. — Să se traducă în Limba română :

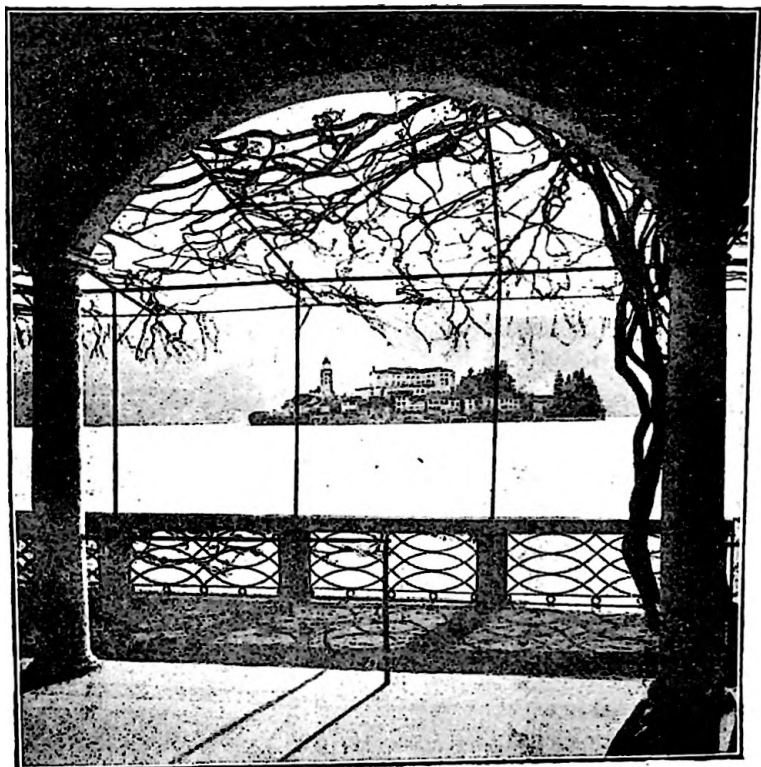
Mia sorella è a Padova. Il mio libro è questo ; quello è il tuo. Tuo zio ha trecentoventi libri. Nel nostro giardino ci sono mille alberi.

Dr. C. H. Niculescu. — Gramatica limbii Italiene. — 4

Quest'anno ha 365 giorni. Questa è la finestra della sua casa. Il loro quaderno ha 454 pagine e il mio 200. Carlo e Pietro sono amici. L'uomo ha due piedi e due mani. Nella bocca ci sono i denti. Nei loro libri ci sono 220 figure. Nella loro classe ci sono 48 allievi. Egli ha 25 anni. Il loro amico è molto malato. Il vostro giardino è fertile. Il loro letto è bianco.

Tema 45. — Să se traducă în Limba italiană :

Școala mea. Tătal meu. Cail noștri. Pisica noastră. Aceea este cartea voastră și aceea este a mea. În grădina lor sunt patruzecișiopt nuci. În casa noastră suntem trei băeși și patru fete. Camera mea este aceea și a ta este aceea. Eu nu am adresa ta. Aceasta e casa ta. Acela e caietul său. Ceasul meu. Prietenul meu are zece oglinzi. Fratele tău e la Veneția. Unchiul meu este la București. Această chee e a casei mele. Noi suntem prieteni: casa mea e a ta. Sora mea e bolnavă. Ochii ei sunt albaștri. Casa lor e foarte veselă.

X.

ADJECTIVUL CALITATIV ȘI CANTITATIV.

In Limba română :

Singular .

Plural.

Masculin : *un om mare*

Masculin : *oameni mari*

Feminin : *o casă mare*

Feminin : *case mari*

Masculin : *un om înalt*

Masculin : *oameni înalți*

Feminin : *o casă înaltă*

Feminin : *case înalte*

În Limba română sunt unele adjective care au aceeași terminație pentru genul masculin și feminin la singular și aceeași terminație pentru genul masculin și feminin, la plural. De exemplu : *mare, lare, verde, etc.*

Alte adjective au, la singular, câte două terminații : una pentru genul masculin și alta pentru genul feminin : De exemplu : *înalt, frumos, bun, înaltă, frumoasă, bună.*

Il campo verde	i campi verdi
la foglia verde	le foglie verdi

Ca și în Limba română, în Limba italiană sunt unele adjective care au aceeași formă și aceeași terminație pentru masculin și feminin, la singular și aceeași formă pentru amândouă genurile, la plural.

Terminația acestor adjective este vocala *-e* care, ca și la substantivele masculine ori feminine terminate la singular în *-e* se schimbă la plural în *-i*.

Il monte alto	i monti alti
la casa alta	le case alte

Ca și în Limba română, în Limba italiană sunt unele adjective care au, la singular, două forme deosebite : una pentru masculin, terminată cu vocala *-o* (cași substantivele masculine) și alta pentru feminin, terminată cu vocala *-a* (ca și substantivele feminine).

Ca și la substantive, vocala *o* dela singular masculin se schimbă la plural în *i*. Vocala *a* dela singular feminin, se schimbă la plural în *e*.

Singular	Plural
Il giardino è bello	i giardini sono belli
la camera è bella	le camere sono belle
Masculin - o	Masculin - i
Feminin - a	Feminin - e

<i>Singular</i>	<i>Plurar</i>
Il giardino è verde	i giardini sono verdi
la camera è grande	le camere sono grandi
Masculin și Feminin - e	Masculin și Feminin - i

Așadar, ca și în Limba română, în Limba italiană adjectivele sunt de două feluri : a) cu o singură terminație pentru masculin și feminin și b) cu două terminații, una pentru masculin și alta pentru feminin.

1. Adjectivele terminate cu vocala *-o* sunt de genul masculin. Terminația *-o* dela singular, se schimbă la plural în *-i*.

2. Adjectivele terminate cu vocala *-a* sunt de genul feminin. Terminația *-a* dela singular, se schimbă la plural în *-e*.

3. Adjectivele terminate cu vocala *-e*, pot fi ori de genul masculin, ori de genul feminin. Terminația *-e* dela singular, se schimbă la plural în *-i*.

Ca și în Limba română, adjectivul se acordă în gen și număr cu substantivul.

Spre deosebire de Limba română, adjectivul se așează de obicei înaintea substantivului.

Il giardino è bello	I giardini sono belli
Un bel giardino	bei giardini

ca și

quel libro	quei libri
del libro	dei libri

Când adjectivul *bello* = frumos, este așezat după substantiv, ca în Limba română, el se scrie întreg : *bello*.

Când adjectivul *bello* este așezat înaintea substantivului, el se scrie prescurtat : *bel* la singular și *bei*, la plural.

Prin comparație observăm că adjectivul *bello* urmează

aceeași regulă ca și pronumele *quello* și prepoziția articulată *del*.

bello specchio

begli specchi

bello zaino

begli zaini

ca și :

quello specchio

quegli specchi

lo specchio

gli specchi

dello specchio

degli specchi

În fața lui *esse impura* și a literei *z* (*zeta*), adjectivul *bello* rămâne întotdeauna întreg : *bello*.

Prin comparație, observăm că adjectivul *bello* urmează aceeași regulă ca și pronumele *quello* și prepoziția articulată *dello* în fața lui *esse impura* și a lui *z*.

bell'esempio

begli esempi

ca și :

quell'esempio

quegli esempi

l'esempio

gli esempi

dell'esempio

degli esempi

În fața unei vocale, adjectivul *bello* pierde vocala -o dela sfârșit și se scrie *bell'* (cu apostrof), iar la plural *begli*.

Prin comparație, observăm că adjectivul *bello* urmează aceeași regulă ca și pronumele *quello* și prepoziția articulată *dell'* care în fața unei vocale se scriu *quell'* și *dell'*.

Il padre è buono

la madre è buona

dar :

un buon padre

una buona madre

ca și :

un padre

una madre

În fața unui substantiv care începe cu o consoană, adjectivul *buono* = bun se serie *buon*, ca și articolul hotărît *un*.

un buon amico

un buon'amico

ca și :

un amico

un'amico

În fața unui substantiv feminin care începe cu o vocală, adjectivul *buono*, la forma feminină *buona*, se serie *buon'* (cu apostrof), deoarece a căzut litera *-a* dela terminație, ca și la pronumele nehotărît *una* care în fața unei vocale se serie *un'*.

un buono specchio

un buono zio

ca și :

uno specchio

uno zio

În fața unui substantiv care începe cu *esse impura* sau cu litera *z*, adjectivul *buono* rămâne întreg, ca și articolul nehotărît *uno*.

gran (grande) popolo

grandi popoli

grand'amore

grandi amori

grande sforzo

grandi sforzi

Adjectivul *grande* = mare, devine :

1. *gran* în fața substantivelor care încep cu o consoană.

2. *grand'* (cu apostrof) în fața substantivelor care încep cu o vocală.

3. *grande* în fața substantivelor care încep cu *esse impura* sau *z*.

San Mehele
Sant' Antonio
Santo Stefano
Sant 'Elena

Adjectivul *santo* = sfânt, devine :

1. *san* în fața numelor de sfinți care încep cu o consoană.

2. *sant'* (cu apostrof), în fața numelor de sfinți care încep cu o vocală.

3. *santo* în fața numelor de sfinți care încep cu *esse impura* sau *z*.

La plural, adjectivele *buono*, *grande*, *santo* sunt regulate.

<i>antleo</i>	<i>vechi</i>	<i>antlehi</i>	<i>vechi</i>
<i>largo</i>	<i>lary</i>	<i>larghi</i>	<i>largi</i>
<i>antlea</i>	<i>veche</i>	<i>antlehe</i>	<i>vechi</i>
<i>larga</i>	<i>largă</i>	<i>larghe</i>	<i>largi</i>

Ca și substantivele, adjectivele masculine terminate la singular în *-eo* și *-go*, fac pluralul în *-chi* și *-ghi*. Ca și substantivele, adjectivele feminine terminate la singular în *-ea* și *-ga*, fac pluralul în *-che* și *-ghe*.

REZUMAT.

1. Adjective cu o singură terminație.

Singular	Plural
Il campo verde	I campi verdi
la foglia verde	le foglie verdi
Masculin și feminin - e	Masculin și feminin - i

2. Adjective cu două terminații.

Singular	Plural
Il giardino - è bello	i giardini sono belli
la camera - è bella	le camere sono belle
Masculin - o	Masculin - i
Feminin - a	Feminin - e

bello

il giardino è bello
un bel giardino

i giardini sono belli
bei giardini

bel giardino
bello specchio
bello zaino
bell'esempio

bei giardini
begli specchi
begli zaini
begli esempi

buono

il padre è buono
un buon padre
un buon amico
un buono specchio
un buono zio

la madre è buona
una buona madre
una buon' amica
buoni specchi
buoni zii

grande

gran popolo
grand'amore
grande sforzo

grandi popoli
grandi amori
grandi sforzi

santo

San Michele
Sant 'Antonio
Santo Stefano
Sant' Elena

antico	- co	antichi	- chi
largo	- go	larghi	- ghi
antico	- ca	antiche	- che
largo	- ga	larghe	- ghe

C U V I N T E.

<i>buono</i>	bun	<i>ricco</i>	bogat
<i>povero</i>	sărac	<i>vecchio</i>	bătrân
<i>piccolo</i>	mic	<i>felice</i>	fericit
<i>giovane</i>	tânăr	<i>ancora</i>	încă
<i>la cilliegia</i>	circașă	<i>lo spettacolo</i>	spectacolul
<i>verde</i>	verde	<i>grigio</i>	cenușiu
<i>celebre</i>	celebru	<i>il rumore</i>	sgomotul
<i>pesante</i>	greu	<i>dolce</i>	dulce
<i>amaro</i>	amar	<i>la scatola</i>	cutia
<i>agro</i>	acru	<i>pieno</i>	plin
<i>vuoto</i>	gol	<i>la parete</i>	peretele
<i>alto</i>	înalt	<i>grosso</i>	gros
<i>corlo</i>	scurt	<i>lungo</i>	lung
<i>sottile</i>	subțire	<i>rotondo</i>	rotund
<i>leggero</i>	ușor	<i>duro</i>	tare
<i>pulito</i>	curat	<i>sudicio</i>	murdar
<i>nuovo</i>	nou	<i>caldo</i>	cald
<i>freddo</i>	rece	<i>umido</i>	umed
<i>salato</i>	sărat	<i>amaro</i>	amar
<i>brutto</i>	urât	<i>il vestito</i>	haina, îmbrăcă mintea
<i>il manico</i>	mânerul	<i>ma</i>	însă, dar
<i>la cattedra</i>	catedra	<i>la ruota</i>	roata
<i>la vettura</i>	trăsura	<i>il marmo</i>	marmura
		<i>il cielo</i>	cerul

Temu 46. — Să se traducă în Limba română :

Il vostro abito bianco è molto bello. La parete della casa è bianca. I suoi occhi sono azzurri. Il vestito nuovo è pulito. Il vostro vestito è sudicio. Il bel temperino che ho trovato ha il manico nero. Questi libri sono grandi ma non sono belli. A Venezia ho veduto la chiesa di San Paolo. A Firenze ci sono molte belle chiese. La rosa è un fiore molto bello. Quello scolaro ha un bel libro. Il padre è buono, la madre è buona. Il giardino è piccolo. Quest'uomo è ricco. Questa donna non è ricca. La vostra figlia è molto giovane. Nella camera c'è un bello specchio. Il mio calamaio è pieno, ma il tuo è vuoto. In questo calamaio

non c'è inchiodato nero. Questo sasso è duro. La cattedra del maestro è alta. Il loro abito è molto corto. Questo foglio è sottile. La ruota della vettura è rotonda.

Tema 47. — Să se traducă în Limba italiană :

Fratele e bogat și sora e săracă. Acest școlar e foarte tânăr. Acel străin e foarte fericit. Unchiul meu are un fiu și o fiică. Tatăl meu e înalt. Fratele lor e sărac dar vărul lor e bogat. Emilia este vara mea. Noi am văzut grădina ta și casa ta. Vărul meu a vândut pălăria sa și ceasornicul său. Marmura e rece. Orașul nostru e foarte vechi. Eu am văzut o frumoasă pasăre neagră. Cerul e albastru. Acel cal este cenușiu. Noi avem o grădină mare și o casă mică. Tu ai o peniță bună. Prietenul meu și prietena mea au găsit o umbrelă. Aceste cărți sunt albastre. Foile copacilor sunt verzi. În grădină sunt multe păsări frumoase. Prietenul meu are un câine frumos. El a găsit pălăria și umbrela ta. Acest domn este unchiul nostru. Casa voastră e foarte mare, a noastră e mică. Vecinul nostru e om foarte bogat. Câinele nostru nu e tânăr. Buna noastră bunică are o soră foarte săracă. Noi am văzut (pe) unchiul vostru și (pe) mătușa voastră. Micul nostru frate a pierdut cartea sa. Prietenii mei sunt credincioși. Mama acelor băieți e fericită. Bunicii mei este foarte bătrân.

Tema 48. — Să se treacă de la singular la plural și de la plural la singular propozițiunile de la tema 46.

XI.

GRADELE DE COMPARAȚIE.

Gradul pozitiv.

grande mare alto înalt

Gradul comparativ

1. (Superioritate : mai mult)

plu grande mai mare plu alto mai înalt

2. (Inferioritate : mai puțin)

meno grande mai puțin mare meno alto mai puțin înalt

3. (Egalitate)

*così grande come tot așa de mare ca și così alto come tot așa de înal
ca și*

*tanto grande quanto tot atât de mare cât tanto alto quanto tot atât
de înal cât*

În Limba română, comparația adjectivelor se face cu ajutorul cuvântului *mai* : *mai mare*, *mai mic*.

a) În Limba italiană, când voim să spunem *mai mult*, întrebuițăm cuvântul *più* (din *pius* în limba latină). Este gradul comparativ de superioritate. De exemplu : *più grande* = mai mare, *più alto* = mai înal.

b) Când voim să spunem *mai puțin* întrebuițăm cuvântul *meno* (din *minus* în limba latină). Este gradul comparativ de inferioritate. De exemplu : *meno grande* = mai puțin mare, *meno alto* = mai puțin înal.

c) Când voim să spunem *tot așa ca și* sau *tot atât cât*, întrebuițăm cuvintele : *così* (înaintea adjectivului) și *come* (după adjectiv) ori cuvintele *tanto* (înaintea adjectivului) și *quanto* (după adjectiv). Este gradul comparativ de egalitate. De exemplu : *Così grande come* = tot așa de mare ca și sau *tanto grande quanto* = tot atât de mare cât. *Così alto come* = tot așa de înal ca și sau *tanto alto quanto* = tot atât de înal cât.

Deci :

GRANDE

comparativ : *mai mult* : *più grande*

comparativ : *mai puțin* : *meno grande*

comparativ : *egal* : *così grande come*
tanto grande quanto

ALTO

comparativ : *mai mult* : *più alto*

comparativ : *mai puțin* : *meno alto*

comparativ : *egal* : *così alto come*
tanto alto quanto

Cum comparăm adjectivele.

1. Superioritate, mai mult.

L'argento è più prezioso del ferro = argintul este mai prețios decât fierul

Comparația din această propozițiune arată că argintul este mai prețios decât fierul.

Termenii de comparație sunt doi : 1) argintul (*L'argento*) și 2) *il ferro* (fierul). Calitatea lor de care vorbim, adică adjectivul, este una singură : prețios (*prezioso*).

Așadar această propozițiune se poate despărți în trei părți :

1. *L'argento* (argintul), primul termen de comparație.
2. *è più prezioso* (e mai prețios) calitatea, adjectivul.
3. *del ferro* (decât fierul) al doilea termen de comparație.

Cuvântul *decât* din Limba română se traduce în Limba italiană cu prepoziția *di* unită cu articolul hotărît.

1		2		3
<i>Profesorul</i>	<i>este</i>	<i>mai înalt</i>	<i>decât</i>	<i>școlarul</i>
<i>Il professore</i>	<i>è</i>	<i>più alto</i>	<i>dello</i>	<i>scuolero</i>

1		2		3
<i>Giorgio</i>	<i>è</i>	<i>più povero</i>	<i>di</i>	<i>Giovanui</i>
<i>Gheorghe</i>	<i>e</i>	<i>mai sărac</i>	<i>decât</i>	<i>Ion</i>

Cuvântul *decât* din Limba română se traduce în Limba italiană cu prepoziția *di* (nearticulată înaintea unui nume propriu).

2. Inferioritate, mai puțin.

1		2		3
<i>Il ferro</i>	<i>è</i>	<i>meno prezioso</i>	<i>dell' argento</i>	
<i>Fierul</i>	<i>e</i>	<i>mai puțin prețios</i>	<i>decât argintul</i>	

Comparația din această propozițiune arată că fierul (*il ferro*) e mai puțin prețios (*meno prezioso*) decât argintul (*l'argento*).

Cuvântul **decât** din Limba română se traduce în Limba italiană cu propoziția **di**, unită cu articolul hotărît al substantivului care urmează.

Lo scolaro è meno alto del professore
Școlarul e mai puțin înalt decât profesorul

3. egalitate

Il quaderno è così grande come il libro
Caietul e tot așa de mare ca și cartea

sau

Il quaderno è tanto grande quanto il libro
Caietul e tot atât de mare cât cartea

Comparația din această propozițiune arată că atât caietul cât și cartea sunt deopotrivă de mari, egale.

Cuvintele **tot așa de** din Limba română se traduc în Limba italiană printr'un singur cuvânt: **così**.

Cuvintele **ca, ca și**, din Limba română se traduc în Limba italiană printr'un singur cuvânt: **come**.

Cuvintele **tot atât de** din Limba română se traduc în Limba italiană printr'un singur cuvânt: **tanto**.

Cuvântul **cât** din Limba română se traduce în Limba italiană cu cuvântul: **quanto**.

Propozițiunea de mai sus se poate despărți în trei părți :

1) Il quaderno	(primul termen al comparației)
2) è così grande come	(calitatea, adjectivul)
3) il libro	(al doilea termen al comparației)

sau

- 1) *Il quaderno* (primul termen al comparației).
 2) *è tanto grande quanto* (calitatea, adjectivul)
 3) *Il libro* (al doilea termen al comparației)

Observăm că adjectivul *grande* este întovărășit de cuvintele *così* sau *tanto* (așezate înaintea lui) și de cuvintele *come* sau *quanto* (așezate după adjectiv).

Dar

- Il quaderno è grande come il libro*
Il quaderno è grande quanto il libro

Dar cele mai multe ori, cuvintele *così* sau *tanto* care se așează înaintea adjectivului, nu se mai scriu ci se subînțeleg.

- a) *L'argento è più prezioso del ferro*
Argintul e mai prețios decât fierul

- b) *Il ferro è meno prezioso dell' argento*
Fierul e mai puțin prețios decât argintul

În aceste propozițiuni, se compară o singură calitate *prezioso* = prețios, a două substantive deosebite: 1) *l'argento* (argintul) și 2) *il ferro* (fierul) sau 1) *il ferro* (fierul) și 2) *l'argento* (argintul).

Deci :

- 1) substantiv 2) adjectiv 3) alt substantiv

Regulă. — În cazul când comparația se face între două substantive deosebite care au însă același adjectiv, se întrebuițează prepoziția *di* unită cu articolul hotărât.

Dar :

- L'oro è più prezioso che utile*
Aurul e mai mult prețios decât folositor

În această propozițiune, cuvântul **decât** din Limba română s'a tradus în Limba italiană cu cuvântul **che**,

pentrucă

În această propozițiune se compară două calități :
1) *prezioso* = prețios și 2) *utile* = folositor ale ace-
luiaș substantiv *l'oro* = aurul.

Deci :

1) substantiv 2) adjectiv 3) alt adjectiv

Regulă. — Când se compară două calități ale aceluiaș obiect cuvântul **decât** din Limba română se traduce în Limba italiană cu cuvântul **che**.

3) Ci sono in questa classe più scolari che banchi
Sunt în această clasă mai mulți școlari decât bănci

În această propozițiune cuvântul **decât** din Limba română se traduce în Limba italiană cu cuvântul **che**,

pentrucă

În această propozițiune se compară cantități de obiecte diferite : *scolari* = școlari, *banchi* = bănci.

Regulă. — Când se compară două sau mai multe cantități de obiecte diferite, fără niciun adjectiv, cuvântul **decât** din Limba română se traduce în Limba italiană cu cuvântul **che**.

4) È più facile parlare che scrivere
E mai ușor a vorbi decât a scrie

În această propozițiune, cuvântul **decât** din Limba română se traduce în Limba italiană cu cuvântul **che**

pentru că

În această propozițiune se compară două verbe la modul infinitiv : *parlare* = a vorbi, *scrivere* = a scrie.

Regulă. — Când se compară două verbe la modul infinitiv, cuvântul *decât* din Limba română se traduce în Limba italiană cu cuvântul *che*.

5) Io sono più contento di questo libro che di quello
Eu sunt mai mulumit de această carte decât de aceea

În această propozițiune, cuvântul *decât* din Limba română se traduce în Limba italiană cu cuvântul *che*.

pentru că

În această propozițiune avem o prepoziție, prepoziția *di* = de, (*di questo libro* = de această carte, *di quello* = de aceea).

Regulă. — Când termenii unei comparații sunt întovărășiți de o prepoziție, cuvântul *decât* din Limba română se traduce în Limba italiană cu cuvântul *che*.

Gradul superlativ.

Gradul superlativ poate să fie relativ sau absolut.

Gradul superlativ relativ.

Il più utile	cel mai util	Il più grosso	cel mai gros
la più grande	cea mai mare	la più bella	cea mai frumoasă

Gradul superlativ relativ se compune din trei părți :

- 1) articolul hotărât
- 2) cuvântul *più* sau *meno*
- 3) adjectivul

Deci :

1) il, in	articolul hotărît
2) più, meno	cuvintele più sau meno
3) grande	adjectivul

Questa casa è lu più grande di tutta lu città
 Această casă e cea mai mare din tot orașul

Deci :

Gradul superlativ relativ se face adăugând înaintea
 formei comparativului (*più grande, meno grande*) arti-
 colul hotărît.

Și deci :

În vreme ce gradul comparativ se compune din două
 cuvinte : 1) *più* sau *meno* și 2) adjectivul, gradul super-
 lativ relativ se compune din trei părți :

- 1) articolul hotărît + *più* (sau *meno*) + 3) adjectivul

Deci :

il	più alto	cel mai înalt
i	più alti	cei mai înalți
in	più alta	cea mai înaltă
le	più alte	cele mai înalte
il	più grande	cel mai mare
i	più grandi	cei mai mari
in	più grande	cea mai mare
le	più grandi	cele mai mari

Dar :

Questa è lu poesiù più bellu
 Aceasta e poeziu cea mai frumoasă

În această propoziție, spre deosebire de Limba română, gradul superlativ relativ nu mai are articol. Articolul superlativului ține și locul articolului adjectivului la gradul superlativ,

pentru că :

Când gradul superlativ relativ urmează imediat după substantiv, articolul substantivului nu se mai repetă.

Nu vom spune deci :

Questa è la poesia la più bella

ci vom spune :

Questa è la poesia più bella

Însă

Questa è la più alta casa di tutta la città

Aceasta e cea mai înaltă casă din tot orașul

și

Questa è la casa più alta

Aceasta e casa cea mai înaltă

În primul exemplu, ordinea cuvintelor e următoarea :

- 1) la 2) più 3) alta 4) casa
1) articolul 2) cuvântul più 3) adjectivul 4) substantivul

În al doilea exemplu, ordinea cuvintelor e următoarea :

- 1) la 2) casa 3) più 4) alta
1) articolul 2) substantivul 3) cuvântul più 4) adjectivul

deci :

1. Când adjectivul la gradul superlativ relativ se așează înaintea substantivului, el se articulează cu articolul hotărît și în acest caz articolul adjectivului este și articolul substantivului (nu se mai repetă).

2. Când adjectivul la gradul superlativ relativ se așează după substantiv el nu se mai articulează pentru că în acest caz articolul substantivului este și articolul adjectivului.

Gradul superlativ absolut.

grande	grandissimo
alto	altissimo

Gradul superlativ absolut se formează astfel :

1. Lăsăm deoparte terminația adjectivului.
2. Adăugăm terminația **-issimo**.

Sau

1. Trecem adjectivul la forma de masculin plural.
2. Adăugăm terminația **-ssimo**.

Deci :

grande	grandi	grandissimo
alto	alti	altissimo
poco	pochi	pochissimo
largo	larghi	larghissimo

Gradul superlativ absolut cu terminația **-issimo** se schimbă după genul și numărul substantivului.

Deci

Masculin		Feminin	
<i>Singular</i>	<i>Plural</i>	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
grandissimo	grandissimi	grandissima	grandissime
altissimo	altissimi	altissima	altissime
pochissimo	pochissimi	pochissima	pochissime
larghissimo	larghissimi	larghissima	larghissime
molto grande	<i>foarte mare</i>	assai grande	<i>destul de mare</i>
molto alto	<i>foarte înalt</i>	assai alto	<i>destul de înalt</i>

Gradul superlativ absolut se mai poate construi așezând înaintea adjectivului cuvintele **molto** = foarte sau **assai** = destul.

În limba italiană s'au păstrat din limba latină și următoarele forme de comparativ și superlativ, care fac excepție de la regulile învățate mai sus :

<i>Pozitiv</i>	<i>Comparativ</i>	<i>Superlativ</i>
grande	più grande sau maggiore	grandissimo sau massimo
piccolo	più piccolo sau minore	piccolissimo sau minimo
buono	più buono sau migliore	buonissimo sau ottimo
alto	più alto sau superiore	altissimo sau supremo
basso	più basso sau inferiore	bassissimo sau infimo
cattivo	più cattivo sau peggiore	cattivissimo sau pessimo

Alte forme, latine, pentru superlativ :

<i>Pozitiv</i>	<i>Comparativ</i>	<i>Superlativ</i>
acre	più acre	acerrimo
celebre	più celebre	celeberrimo
aspro	più aspro	asprissimo
misero	più misero	miserrimo
salubre	più salubre	saluberrimo

In general, adjectivele care se termină în **-re** sau **-ro** (după o consoană) au păstrat și ele forma de superlativ din limba latină și se scriu cu doi **-rr**.

b) *absolut*

	grande	grandissimo
	alto	altissimo
sau	grande	molto grande
	alto	molto alto
sau	grande	assai grande
	alto	assai alto

REZUMAT.

Gradele de comparație.

1) *gradul pozitiv*

grande **alto**

2) *gradul comparativ*

a) <i>Superioritate</i> , mai mult	più grande
b) <i>inferioritate</i> , mai puțin	meno grande
c) <i>egalitate</i>	così grande come tanto grande quanto

L'argento è più prezioso del ferro

Il ferro è meno prezioso dell' argento

Il quaderno è tanto grande quanto il libro

Il quaderno è così grande come il libro

sau

Il quaderno è grande quanto il libro

Il quaderno è grande come il libro

1. *L'argento è più prezioso del ferro.*
1. Se compară o calitate a două obiecte diferite (*del*).
2. *L'oro è più prezioso che utile.*
Se compară două calități ale aceluiași obiect (*che*)
3. *Ci sono in questa classe più scolari che banchi.*
Se compară două cantități de obiecte diferite (*che*).
4. *E più facile parlare che scrivere.*
Se compară două verbe la modul infinitiv (*che*).
5. *Io sono più contento di questo libro che di quello.*
In comparație se găsește o prepoziție (*che*.)

Gradul superlativ.

a) *relativ*.

Il più utile	Il più grosso
In più utile	In più grosso
I più utili	I più grossi
Le più utili	Le più grosse

Questa casa è la più alta di tutta la città.

dar

Questa è la casa più alta.

<i>Positiv</i>	<i>Comparativ</i>	<i>Superlativ</i>
grande	più grande sau maggiore	grandissimo sau massimo
piccolo	più piccolo sau minore	piccolissimo sau minimo
buono	più buono sau migliore	buonissimo sau ottimo
alto	più alto sau superiore	altissimo sau supremo
basso	più basso sau inferiore	bassissimo sau infimo
attivo	più attivo sau peggiore	attivissimo sau pessimo

nerc	più nera	acerrimo
celebra	più celebre	celeberrimo
aspro	più aspro	asprissimo
misero	più misero	miserrimo
salubre	più salubre	saluberrimo

C U V I N T E.

<i>così</i>	așa	<i>come</i>	ca, ca și
<i>come</i>	ca, ca și	<i>tanto</i>	atât
<i>quanto</i>	cât	<i>più</i>	mai, mai mult
<i>meno</i>	mai puțin	<i>il ferro</i>	fierul
<i>l'argento</i>	argintul	<i>prezioso</i>	prețios
<i>povero</i>	sărac	<i>ricco</i>	bogat
<i>utile</i>	folositor	<i>contento</i>	mulțumit
<i>acre</i>	acru	<i>celebre</i>	celebru
<i>aspro</i>	aspru	<i>misero</i>	sărman, mizerabil
<i>salubre</i>	sănătos	<i>la montagna</i>	muntele
<i>la penna</i>	penița	<i>cattivo</i>	rău
<i>la stoffa</i>	stofa	<i>la lana</i>	lâna
<i>l'asino</i>	asinul	<i>generale</i>	general
<i>l'ape</i>	albina	<i>l'insetto</i>	insecta
<i>il fiumifero</i>	chilbritul	<i>fertile</i>	roditor
<i>la salute</i>	sănătatea	<i>la ricchezza</i>	bogăția
<i>freddo</i>	frig, rece	<i>chiaro</i>	clar
<i>scrivere</i>	a scrie	<i>parlare</i>	a vorbi
<i>il leone</i>	leul	<i>la tigre</i>	tigrul
<i>l'animale</i>	animalul	<i>il continente</i>	continentul
<i>il mondo</i>	lumea	<i>il metallo</i>	metalul
<i>modesto</i>	modest	<i>forte</i>	puternic
<i>pigro</i>	leneș	<i>fedele</i>	credincios
<i>piacevole</i>	plăcut	<i>il guanto</i>	mănușa
<i>il colone</i>	humbacul	<i>vivo</i>	viu
<i>il dottore</i>	doctorul		

Tema 49. — Să se traducă în Limba română :

Anna e Maria sono molto pigre. I cani sono i più fedeli di tutti gli animali. Vostro zio è un uomo celeberrimo. Le città di montagna sono saluberrime. Il mio fratello minore ha diciotto anni. Venezia è più bella di Trieste. Luigi è un pessimo uomo. I palazzi dei principi sono bellissimi e grandissimi. Queste pesche sono migliori di quelle pere. Mio figlio è un ottimo scolaro. Le nostre penne sono migliori delle vostre. Mio fratello

è più giovane di vostro cugino. Questa mia penna è più cattiva della tua : essa è la più cattiva di tutte le mie penne. L'uomo più ricco non è sempre il più felice. Giorgio è il più giovane dei miei fratelli. Luigia è la più giovane delle mie sorelle. Gli uomini più contenti sono sempre i più felici. I miei quanti sono belli ; i tuoi bellissimoi. Questa è la migliore di tutte le mie penne. In questa stoffa c'è più cotone che lana. Il vostro libro è piacevole quanto utile. Meglio un asino vivo che un dottore morto. Napoleone era tanto buono quanto geniale. Quel vostro quadro non è così bello come il nostro. Nella mia biblioteca ci sono meno libri che giornali. Mi piace di più leggere che scrivere. Questo quadro è meno bello di quello.

Tema. 50. — Să se traducă în Limba italiană :

Casa mea e frumoasă. Băiatul e mai înalt decât fata. Europa e mai mică decât Asia. Albina e o insectă foarte utilă. Un creion e mai lung și mai gros decât un chibrit. Roma e mai mare decât Bucureștii. România e mai fertilă decât Italia. Para e mai dulce decât mărul. Sănătatea e mai prețioasă decât bogăția. Unchiul e mai puțin înalt decât bunicul. E mai puțin frig la Roma decât la Milano. E mai clar a scrie decât a vorbi. Hârtia e mai ușoară decât cartonul. În acest coș sunt mai multe pere decât piersice. Leul e puternic ; el e mai puternic decât tigru ; leul e cel mai puternic din toate animalele. Străzile acestui oraș sunt foarte largi. Europa și Australia sunt continentele cele mai mici din lume. Fierul e cel mai util din toate metalele. Această casă e foarte mare ; ea e mai mare decât a noastră, e cea mai mare și mai înaltă din oraș. Doamna Carli e o femeie foarte modestă. Sora mea nu e așa bună ca a ta. Tigrii sunt tot așa de puternici ca și lei.

Tema 51. — Să se scrie la gradul comparativ, superlativ (absolut și relativ) următoarele adjective :

fertile, modesto, buono, cattivo, chiaro, dolce, aspro, caro, piacevole

XII.

NUMERALUL ORDINAL. NUME PROPRII.

I	primo	<i>primul, întâiul</i>
II	secondo	<i>al doilea</i>
III	terzo	<i>al treilea</i>
IV	quarto	<i>al patrulea</i>
V	quinto	<i>al cincilea</i>
VI	sesto	<i>al șaselea</i>
VII	settimo	<i>al șaptelea</i>
VIII	ottavo	<i>al optelea</i>
IX	nono	<i>al nouălea</i>
X	decimo	<i>al zecilea.</i>

Numeralele ordinale *settimo* și *ottavo* se scriu și se citesc cu doi tt.

Numeralul ordinal *nono* = al nouălea, nu trebuie confundat cu substantivul masculin *il nonno* care se scrie cu doi *nn* și înseamnă „bunicul”.

XI	decimoprimo	sau undicesimo
XII	decimosecondo	sau dodicesimo
XIII	decimoterzo	sau tredicesimo
XIV	decimoquarto	sau quattordicesimo
XV	decimoquinto	sau quindicesimo
XVI	decimosesto	sau sedicesimo
XVII	decimosettimo	sau diciassettesimo
XVIII	decimottavo	sau diciottesimo
XIX	decimonono	sau diciannovesimo

Dela al unsprezecelea până la al nouăsprezecelea, sunt două feluri de numerale ordinale, în Limba italiană :

1. Numeralul ordinal alcătuit din numeralul ordinal *decimo* + numeralul ordinal al unităților :

Decimo + primo + secundo + terzo + quarto + quinto + seslo + settimo + ottavo + nono.

Accastă formă se întrebuițează mai rar, și mai ales în datele istorice.

2. Numeralul ordinal alcătuit din numeralul cardinal *undici, dodici, tredici, quattordici, quindici, sedici, diciassette, diciotto, diciannove*, căruia i se adaugă terminația *esimo*, după ce s'a lăsat deoparte ultima vocală, litera *-i* cu care se termină numeralele *undici, dodici, tredici, quattordici, quindici, sedici*, litera *-e* cu care se termină numeralul *diciassette* ori litera *-o* cu care se termină numeralul *diciotto*.

Accasta este și forma de numeral ordinal întrebuițată mai des.

XX	ventesimo	al douăzeci	
XXI	ventesimoprimo	al douăzecișunulea	sau ventunesimo
XXII	ventesimosecondo	al douăzecișdoilea	sau ventiduesimo

XXIII	ventesimoterzo	al douăzecișitreilea	sau ventitreesimo
XIV	ventesimoquarto	al douăzecișipatrilea	sau ventiquattresimo
XV	ventesimoquinto	al douăzecișicincilea	sau venticinquesimo
XVI	ventesimosesto	al douăzecișisaselea	sau ventiseesimo
XVII	ventesimosettimo	al douăzecișisaptelea	sau ventissettesimo
XVIII	ventesimottavo	al douăzecișioptelea	sau ventottesimo
XXIX	ventesimonono	al douăzecișinouălea	sau ventinovesimo

Numeralul ordinal dela XXI înainte e alcătuit din numeralul ordinal *ventesimo* (XX) + numeralul ordinal al unităților. Deci: *ventesimo* + *primo*, *sec. ndo* + *terzo* + *quarto* + *quinto* + *sesto* + *settimo* + *ottavo* + *nono*.

XXX	trentesimo	al trezecilea	
XXXI	trentesimo primo	al trezecișiu nulea	sau trentunesimo
XXXII	trentesimo secondo	al trezecișidoilea	sau trentaduesimo
XXXIII	trentesimoterzo	al trezecișitreilea	etc.
XXXIV	trentesimoquarto	al trezecișipatrilea	
XXXV	trentesimoquinto	al trezecișicincilea	
XXXVI	trentesimosesto	al trezecișisaselea	
XXXVII	trentesimosettimo	al trezecișisaptelea	
XXXVIII	trentesimottavo	al trezecișioptelea	
XXXIX	trentesimonono	al trezecișinouălea	

Numeralul ordinal dela XXX înainte se formează ca și acela dela XX înainte.

XXX	trentesimo	al trezecilea
XL	quarantesimo	al patruzecilea
L	cinquantesimo	al cincizecilea
LX	sessantesimo	al șasezecilea
LXX	settantesimo	al șaptezecilea
LXXX	ottantesimo	al optzecilea
XC	novantesimo	al nouăzecilea

Numeralul ordinal care arată zeci se formează dela numeralul cardinal care arată zeci. Deci, din *trenta*, *quaranta*, *cinquanta*, etc. se lasă deoparte ultima vocală -a și se adaugă terminația de numeral ordinal : -esimo

C	centesimo	al o sutălea
M	millesimo	al o miilea

Numeralesle ordinale *centesimo* = al o sutălea și *millesimo* = al o miilea se formează lăsând laoparte ultima vocală dela *cento* și adăugind terminația de numeral ordinal -esimo, iar pentru numeralul ordinal al o miilea, adăugind direct la numeralul cardinal *mille* terminați *esimo*.

La prima rappresentazione	prima reprezentație
In quinta porta	a cincia ușă
Il quinto piano	al cincilea etaj
L'ottavo posto	al optelea loc
Il ventesimo esercizio	al douăzeciilea exercițiu
la centesima volta	a o suta oară

Numeralul ordinal se acordă în gen cu substantivul său, întocmai ca oricare adjectiv.

Leone XIV	Leone quattordicesimo sau decimoquarto
Vittorio Emanuele II	Vittorio Emanuele secondo
Napoleone III	Napoleone terzo
Luigi XIV	Luigi decimoquarto sau quattordicesimo

Numele proprii de suverani, papi, etc., sunt întovărășite de numeralul ordinal, ca în Limba română (nu ca în Limba franceză).

$\frac{1}{2}$ una metà	o jumătate	$\frac{1}{3}$ un terzo	o treime
$\frac{1}{4}$ un quarto	un sfert	$\frac{2}{3}$ due terzi	două treimi
$\frac{3}{4}$ tre quarti	tre sferturi		

Cu numeralul ordinal se exprimă numitorul unei fracții iar numărătorul se exprimă cu numeralul cardinal.

Nume propri.

În limba Italiană se scrie și se citește :

Firenze	<i>Florența</i>	Atene	<i>Atena</i>
Venezia	<i>Veneția</i>	Vienna	<i>Viena</i>
Napoli	<i>Napoli</i>	Faenza	<i>Faența</i>
Ferrara	<i>Ferrara</i>	Ravenna	<i>Ravenna</i>
Nizza	<i>Nizza</i>	Berlino	<i>Berlin</i>
Parigi	<i>Paris</i>	Bucarest	<i>București</i>
Costanza	<i>Constanța</i>	Liegi	<i>Liej</i>
Lisabona	<i>Lisabona</i>	Marsiglia	<i>Marsilia</i>

Să observăm accentul :

Belgrádo	<i>Belgrad</i>	Gênova	<i>Genova</i>
Pádova	<i>Padova</i>	Bulgaria	<i>Bulgaria</i>
Bêrgamo	<i>Bergamo</i>	Turchia	<i>Turcia</i>

În Limba italiană, numele de orașe sunt întotdeauna de genul feminin, pentru că se subînțelege cuvântul feminin la *città* = orașul.

Nume de țări :

Francia	<i>Franța</i>	Romania	<i>România</i>
Spagna	<i>Spania</i>	Portogallo, m.	<i>Portugalia</i>
Russia	<i>Rusia</i>	Inghilterra	<i>Anglia</i>
Cina	<i>China</i>	Giappone, m.	<i>Japonia</i>
Svizzera	<i>Elveția</i>	Egitto, m.	<i>Egipt.</i>

Nume de popoare :

italiano	<i>italian</i>	romeno	<i>român</i>
inglese	<i>englez</i>	francezo	<i>francez</i>
russo	<i>rus</i>	greco	<i>grece</i>
tedesco	<i>german</i>	belga	<i>belgian</i>
turco	<i>turc</i>	bulgăro	<i>bulgar</i>
spanuolo	<i>spaniol</i>	portoghese	<i>portughez</i>
giapponese	<i>japonez</i>	cinese	<i>chinez</i>

Nume proprii de persoane :

Alessandro	<i>Alexandru</i>	Giulio	<i>Iuliu</i>
Pietro	<i>Petre</i>	Paolo	<i>Pavel</i>
Enrico	<i>Enric</i>	Lulgi	<i>Ludovic</i>
Francesco	<i>Francisc</i>	Giuseppe	<i>Iosif</i>
Giàcomo	<i>Iacob</i>	Giovanni	<i>Ion</i>
Giulia	<i>Iulia</i>	Carolina	<i>Carolina</i>
Enrichetta	<i>Enrieta</i>	Luisa	<i>Luisa</i>
Emilia	<i>Emilia</i>	Mareo	<i>Marcu</i>

Masculin

G.	di	Pietro	<i>a, al lui Petre</i>
D.	a	Pietro	<i>lui Petre</i>
Abl.	da	Pietro	<i>dela Petre</i>

Feminin

G.	di	Giulia	<i>a, al Iuliei</i>
D.	a	Giulia	<i>Iuliei</i>
Abl.	da	Giulia	<i>dela Iulia</i>

Pentru numele proprii de persoane, cazurile se arată așezând înaintea lor prepoziția cuvenită, fără articol.

Numele de botez nu se articulează,

dar

È venuta la Gluseppina A venit Josefina

În vorbirea intimă și familiară, se pune deseori articolul hotărît înaintea numelor proprii de femei.

Dante (nume de botez) **Alighieri** (nume de familie) *Dante Alighieri*
Torquato (nume de botez) **Tasso** (nume de familie) *Torquato Tasso*

sau

Dante, Torquato, Pietro, Francesco, Paolo, etc.

întotdeauna fără articol.

Dar

Il Tasso, l'Alighieri, la Duse

Regulă. — Când un nume propriu e compus din numele de botez și numele de familie, nu se articulează niciodată.

Când un nume este nume de botez nu se articulează.

Când însă numim pe cineva cu numele său de familie, singur, se întrebuițează articolul hotărît.

Deci

l'Alighieri, Il Petrarca, Il Boccaccio, l'Ariosto, Il Leopardi.

In Italia In Italia In Franca In Franța

În fața numelor de țări, prepoziția *in* se traduce întotdeauna în Limba italiană cu prepoziția *in*, fără articol.

Dar

Nell'Italia centrale *In Italia centrală* Nella Francia contemporanea,
In Franța contemporană.

Când numele unei țări este întovărășit de un adjectiv, se întrebuițează prepoziția *in* unită cu articolul hotărât.

REZUMAT

Numeralul ordinal.

I	il primo	XI	undicesimo	decimoprimo
II	secondo	XII	dodicesimo	decimosecondo
III	terzo	XIII	tredicesimo	decimoterzo
IV	quarto	XIV	quattordicesimo	decimoquarto
V	quinto	XV	quindicesimo	decimoquinto
VI	sesto	XVI	sedicesimo	decimosesto
VII	settimo	XVII	diciassettesimo	decimosettimo
VIII	ottavo	XVIII	diciottesimo	decimottavo
IX	nono	XIX	diciannovesimo	decimonono
X	decimo	XX	ventesimo	

XXX	trentesimo
XL	quarantesimo
L	cinquantesimo
LX	sessantesimo
LXX	settantesimo
LXXX	ottantesimo
XC	novantesimo
C	centesimo
M	millesimo

La prima rappresentazione

Il quinto piano

L'ottavo posto

la centesima volta

Leone XIV Leone quattordicesimo sau decimoquarto

Napoleone III Napoleon terzo

$\frac{1}{2}$ una metă, $\frac{1}{3}$ un terzo, $\frac{2}{3}$ due terzi, $\frac{1}{4}$ un quarto, $\frac{3}{4}$ tre quarti

Nome propri.

Masculin

Feminin.

G. di Pietro, *a, al lui Padre* G. di Giulia *a, al Iuliei*

D. a Pietro *lui Petre* D. a Giulia *Iuliei*

Abl. da Pietro *dela Padre* Abl. da Giulia *dela Iulia*

Dante Alighieri Giovanni Boccaccio

SĂU

Dante, Torquato, Pietro, Francesco, Giacomo, Giovanni

dar

Alighieri, Il Boccaccio, Il Petrarca, Il Tasso, la Duse.

In Italia dar Nell'Italia Centrale

C U V I N T E.

<i>vento</i>	venit	<i>la metă</i>	jumătatea
<i>il quarto</i>	sfertul	<i>la volta,</i>	data, oara
<i>la rappresentazione</i>	reprezentatja	<i>il piano</i>	etajul
<i>il posto</i>	locul	<i>bravo</i>	cuminte
<i>la parte</i>	partea	<i>ultima</i>	ultimă.

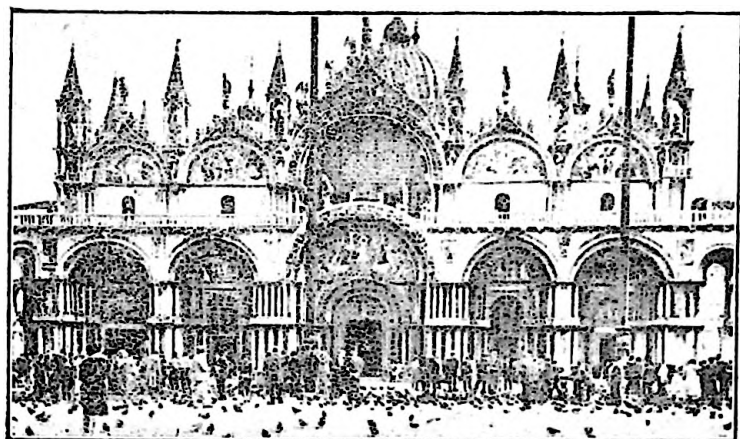
Tema 52. — Să se citească cu voce tare și apoi să se scrie cu litere :
VII, XI, XXIII, XLVII, XLIX, LVI, LXX, LXXXIII, C,
CXXVIII.

Tema 53. — Să se traducă în Limba română :

Oggi è il primo giorno di scuola. Mio fratello è molto bravo : egli è il primo della classe : Giovanni è il secondo e Paolo il terzo. Mercoledì ho avuto la sesta lezione di francese. Maggio è il quinto mese dell'anno, Giugno il sesto e Dicembre il dodicesimo. Io sono il nono della mia classe. Il mese è la dodicesima parte dell'anno. Giugno è l'ultimo mese della prima metà dell'anno. Due è la quinta parte di dieci. Un giorno è la settima parte della settimana.

Tema 53. — Să se traducă în Limba italiană :

O săptămână e a patra parte dintr'o lună și a cincizecișidoua parte dintr'un an. A cincia fereastră a celui de-al doilea etaj, este aceea a camerei mele. Cine este ultimul din clasa voastră? Petre e cel dintâiu, Enrico al doilea, bunul Ion e al treilea, Paul al patrulea, Jacob al șaselea, Luigi al zecilea și Pavel e ultimul. Cinci e a patra parte din douăzeci.

Venezia — S. Marco

NIII.

VERBELE REGULATE. CONJUGAREA : INDICATIVUL PREZENT. INDICATIVUL IMPERFECT. PARTICIPIUL TRECUT. TIMPURILE COMPUSE : PERFECTUL COMPUS, MAI MULT CA PERFECTUL. VERBELE AUXILIARE.

In Limba franceză :

Conjugarea I	Conjugarea II	Conjugarea III	Conjugarea IV
chanter	finir	recevoir	prendre
-er	-ir	- oir	- re

In Limba română :

Conjugarea I	Conjugarea II	Conjugarea III	Conjugarea IV
a mânca-măncare	a cere-cerere	a cădea-cădere	a sfârși-sfârșire
- a - are	- e - ere	- ea - ere	- i - ire

In Limba franceză sunt patru conjugări. Fiecare conjugare se cunoaște după terminațiile infinitivului : -er (conj. I), -ir (conj. II), -oir (conj. III), -re (conj. IV).

În Limba română sunt patru conjugări. Fiecare conjugare se cunoaște după terminațiile infinitivului :
 -a -are (conj. I), -e -ere, (conj. II), -ea -ere (conj. III),
 -i -ire (conj. IV) sau -î -tre.

În Limba italiană sunt numai trei conjugări :

cantare vendere sentire

Pentru a cunoaște conjugarea fiecăruia dintre aceste trei verbe, facem următoarele operațiuni :

1. Începem de la sfârșitul verbelor, către început :

2. Lăsăm deoparte terminația -re, care, ca și în Limba română este aceeași pentru toate conjugările și deci nu ne poate ajuta să deosebim verbele între ele :

cant/are vendere senti/re

3. După ce am scos terminația comună -re, prima literă pe care o întâlnim, este o vocală și anume :

cant/are	vendere	senti/re
vocala a	vocala e	vocala i

Așadar, pentru fiecare verb întâlnim o altă vocală :
 a, e sau i. Această vocală este deci caracteristică pentru fiecare verb în parte căci numai cu ajutorul ei putem deosebi un verb de altul ; deaceia ea se și numește vocală caracteristică.

Deci :

cant/are	vocala caracteristică a	conjugarea I
vendere	vocala caracteristică e	conjugarea II
senti/re	vocala caracteristică i	conjugarea III

Regulă. — Verbele care au vocala caracteristică a sunt de conjugarea I.

Verbele care au vocala caracteristică *e* sunt de conjugarea II.

Verbele care au vocala caracteristică *i* sunt de conjugarea III.

cant/a/re *vend/e/re* *sent/i/re*

Cecace rămâne după ce am despărțit terminația comună *-re*, și după ce am ales vocala caracteristică *-a*, *-e* sau *-i*, se numește rădăcină.

Așadar orice verb, în Limba italiană este compus din trei părți :

I	II	III
Rădăcina	Vocala caracteristică	Terminația
<i>cant</i>	<i>a</i>	<i>re</i>
<i>vend</i>	<i>e</i>	<i>re</i>
<i>sent</i>	<i>i</i>	<i>re</i>

Terminația *-re* ne ajută să deosebim verbele de celelalte cuvinte.

Vocala caracteristică *-a*, *-e* sau *-i* ne ajută să cunoaștem conjugarea unui verb.

Rădăcina ne ajută să conjugăm un verb la diferitele moduri și timpuri căci la această rădăcină se adaugă anumite terminații care alcătuiesc formele verbale ale conjugării.

Indicativul prezent.

Pentru a conjuga Indicativul prezent al unui verb regulat, facem operațiunile amintite mai sus :

1. *canta/re* *vende/re* *sent/re*
2. *cant/a* *vend/e* *sent/i*
3. *cant* *vend* *sent*

După ce am scos și am lăsat deoparte :

1. terminația *-re*,
2. vocala caracteristică *-a, -e, -i*.
3. la rădăcina care a rămas, adăugăm terminațiile Indicativului Prezent :

I	II	III
cant/a/re	vend/e/re	sent/i/re
Io cant o	Io vend o	Io sent o
Tu cant i	Tu vend i	Tu sent i
egli cant a	egli vend e	egli sent e
noi cant iamo	noi vend iamo	noi sent iamo
voi cant ate	voi vend ete	voi sent ite
essi cant ano	essi vend ono	essi sent ono
— o	— o	— o
— i	— i	— i
— a	— e	— e
— iamo	— iamo	— iamo
— ate	— ete	— ite
— ano	— ono	— ono

La Indicativul Prezent al verbelor regulate observăm :

1. Persoana I singular are aceeași terminație *-o*, pentru toate trei conjugările.
2. Persoana II singular are aceeași terminație *-i*, pentru toate trei conjugările.
3. Persoana III singular are :
 - a) la conjugarea I, terminația *-a*, (ca și vocala caracteristică).
 - b) la conjugarea II, terminația *-e*, (ca și vocala caracteristică).
 - c) la conjugarea III, terminația *-e*, (ca și la conjugarea II).
4. Persoana I plural are aceeași terminație *-iamo*, pentru toate trei conjugările.

5. Persoana II plural are :

a) la conjugarea I, terminația *-ate* (*a* din vocala caracteristică);

b) la conjugarea II, terminația *-ele* (*e* din vocala caracteristică);

c) la conjugarea III, terminația *-ite* (*i* din vocala caracteristică).

6. Persoana III plural are terminația *-ano*, pentru verbele de conjugarea I și terminația *-ono* pentru verbele de conjugarea II și III.

7. Conjugările II și III se deosebesc numai la persoana II plural (*voi vendele* — *voi sentite*). Toate celelalte terminații sunt la fel.

În Limba română :

A SIMȚI		A UNI	
<i>eu simt</i>		<i>eu un esc</i>	
<i>tu simți</i>		<i>tu un ești</i>	
<i>el simte</i>	dar	<i>el un ește</i>	
<i>noi simțim</i>		<i>noi un im</i>	
<i>voi simțiți</i>		<i>voi un iți</i>	
<i>ei simt</i>		<i>ei un esc.</i>	

La fel este și în Limba italiană, la unele verbe de conjugarea III :

SENT/I/RE	UN/I/RE	A UNI-UNIRE
<i>io sent o</i>	<i>lo un lse o</i>	<i>eu un esc</i>
<i>tu sent i</i>	<i>tu un lse i</i>	<i>tu un ești</i>
<i>egli sent e</i>	<i>egli un lse e</i>	<i>el un ește</i>
<i>noi sent iamo</i>	<i>noi un iamo</i>	<i>noi un im</i>
<i>voi sent ite</i>	<i>voi un ite</i>	<i>voi un iți</i>
<i>essi sent ono</i>	<i>essi un lse ono</i>	<i>ei un esc</i>

Pentru a conjuga la Indicativul Prezent un verb de conjugarea III (vocala caracteristică *-i*) după modelul lui *sentire*, avem nevoie de două părți : 1) rădăcina și 2) terminațiile Indicativului Prezent.

Însă verbele de conjugarea III care se conjugă după modelul verbului *sentire* sunt foarte puține.

Cele mai multe verbe de conjugarea III se conjugă după modelul verbului *unire*.

Pentru a conjuga la Indicativul Prezent un verb de conjugarea III, după modelul lui *unire*, avem nevoie de trei părți :

- 1) rădăcina
- 2) literele *-isc-*
- 3) terminațiile Indicativului Prezent.

deci

un + ise + o
 un + ise + i
 un + ise + e
 un + lamo
 un + ite
 un + ise + ono

Ca și în Limba română, literele *-isc-* nu se intercalează decât la persoanele I, II, III singular și III plural. Persoanele I și II plural sunt regulate.

Să observăm accentul :

essi cîntano essi vîndono essi sîntono essi unîseono

Acest accent nu se scrie ci numai se pronunță.

mune/a/re	neg/a/re
mane/a	neg/a
mane	neg

io mane o	io neg o
tu mane h i	tu neg h i
egli mane a	egli neg a
noi mane h lamo	noi neg h lamo
voi mane nte	voi neg ate
essi mane ano	essi neg ano

Regulă. — Verbele de conjugarea I, terminate în *-care* sau *-gare* primesc la persoanele II singular și I plural un *-h-*, între rădăcină și terminațiile de Indicativ prezent :

tu mane h i	tu neg h i
noi mane h lamo	noi neg h lamo

Imperfectul Indicativului.

CONJUGAREA I CONJUGAREA II CONJUGAREA III

cant/a/re	vend/e/re	sent/i/re
cant/a	vend/e	sent/i
cant	vend	sent

Pentru a conjuga un verb de conjugarea I, II sau III la Indicativul Imperfect :

- 1) lăsăm laoparte terminația *-re*;
- 2) păstrăm vocalele caracteristice *-a*, *-e*, *-i*;
- 3) adăugăm la rădăcina urmată de vocala caracteristică, terminații de Indicativ Imperfect :

io cant a vo	io vend e vo	io sent i vo
tu cant a vi	tu vend e vi	tu sent i vi
egli cant a va	egli vend e va	egli sent i va
noi cant a vamo	noi vend e vamo	noi sent i vamo
voi cant a vate	voi vend e vate	voi sent i vate
essi cant a vano	essi vend e vano	essi sent i vano

— vo	— vo	— vo
— vi	— vi	— vi
— va	— va	— va
— vamo	— vamo	— vamo
— vate	— vate	— vate
— vano	— vano	— vano

Așadar, Indicativul Imperfect al verbelor regulate se compune din trei părți :

- 1) Rădăcina + 2) vocala caracteristică +
3) terminații de Imperfect.

deci

cant	n	vo
vend	e	vo
sent	i	vo

Terminațiile Indicativului Imperfect sunt aceleași pentru toate trei conjugările.

Singura greutate pentru a învăța Indicativul Imperfect este accentul :

Persoanele I, II, III singular și III plural sunt accentuate pe vocala caracteristică.

Persoanele I și II plural sunt accentuate pe vocala -a din terminație.

Deci :

io cãntãvo	io vendêvo	io sentivo
	și mai ales	
essi cantãvano	essi vendêvano	essi sentivano

Aceste accente nu se scriu ci numai se citesc.

Verbul auxiliar avere este regulat la indicativ Imperfect :

AV/E/RE

AV/E/

io av e vo = eu aveam

tu av e vi = tu aveai

egli av e va = el avea

noi av e vamo = noi aveam

voi av e vate = voi aveafi

essi av e vano = ei aveau

Accentul :

io avèvo, tu avèvi, egli avèva, noi avevàmò, voi avevâte, essi avèvano.

Verbul auxiliar *essere* este neregulat la Indicativ Imperfect.

io ero = eu eram

tu eri = tu erai

egli era = el era

noi eravamo = noi eram

voi eravate = voi erafi

essi erano ei erau

Accentul :

io èro, tu èri, egli èra, noi eravàmò, voi eravâte, essi erano.

Aceste accente nu se scriu ci numai se pronunță.

Următoarele sunt singurele verbe neregulate la Indicativul Imperfect :

dire	fare	condurre	porre	berre	trarre
<i>a zice</i>	<i>a face</i>	<i>a conduce</i>	<i>a pune</i>	<i>a bea</i>	<i>a trage</i>

Pentru a conjuga aceste verbe la Indicativul Im-

perfect, trebuie să ne aducem aminte de forma lor în Limba latină :

<i>dire</i>	<i>fare</i>	<i>condurre</i>	<i>porre</i>
<i>dicere</i>	<i>facere</i>	<i>conducere</i>	<i>ponere</i>
io dicevo	io facevo	io conducevo	io ponevo
tu dicevi	tu facevi	tu conducevi	tu ponevi
egli diceva	egli faceva	egli conduceva	egli poneva
noi dicevamo	noi facevamo	noi conducevamo	noi ponevamo
voi dicevate	voi facevate	voi conducevate	voi ponevate
essi dicevano	essi facevano	essi conducevano	essi ponevano

	<i>bere</i>	<i>trarre</i>
	<i>bevere</i>	<i>traere</i>
io	bevevo	io traevo
tu	bevevi	tu traevi
egli	beveva	egli traeva
noi	bevevamo	noi traevamo
voi	bevevate	voi traevate
essi	bevevano	essi traevano

Participiul trecut.

Participiul trecut are o mare însemnătate în conjugarea verbelor pentru că el servește la alcătuirea tuturor timpurilor compuse :

cant - a - re vend - e - re sent - i - re

Pentru a cunoaște participiul trecut al unui verb regulat :

1.) Lăsăm deoparte terminația *- re*.
2. Pentru verbele de conjugarea I și III, adăugăm apoi la rădăcină și vocala caracteristică, terminația de Participiu trecut : *to*.

3. Pentru conjugarea II, schimbăm mai întâi vocala caracteristică - e - în -u - și apoi adăugăm terminația de Participiu trecut.

eunt a re	vend e re	sent i re
eunt a	vend e	sent i
eunt u to	vend u	sent i to
cântat	vend u to	simțit
	vândut	

Așadar, Participiul trecut al unui verb regulat de conjugarea I și III este alcătuit din trei părți :

1) rădăcina + 2) vocala caracteristică + 3) terminația de participiu trecut.

deci

eunt	n	to
sent	i	to

Participiul trecut al unui verb regulat de conjugarea II este alcătuit din trei părți, astfel :

1. rădăcina + vocala caracteristică - e - schimbată în - u - + terminația de participiu trecut :

vend	u	to

Participiul trecut al verbelor auxiliare :

avere = a avea	essere = a fi
avuto = avut	stato = fost

Perfectul compus.

Ca și în Limba franceză, perfectul compus al unui verb este alcătuit din :

1. Indicativul prezent al verbului auxiliar *avere* sau *essere*.

2. Participiul trecut al verbului de conjugal.

Infinitivul cantare*Perfectul compus.**Particip. trecut* cantato*Auxiliarul* avere

<i>Ind. Prezent.</i>	io ho	lo ho	cantato eu am cântat
	tu hai	tu hai	cantato tu ai cântat
	egli ha	egli ha	cantato el a cântat
	noi abbiamo	noi abbiamo	cantato noi am cântat
	voi avete	voi avete	cantato voi ați cântat
	essi hanno	essi hanno	cantato ei au cântat

Infinitivul vendere

lo ho venduto eu am vândut

Particip. trec. venduto

tu hai venduto tu ai vândut

Auxiliarul avere

egli ha venduto el a vândut

noi abbiamo venduto noi am vândut

voi avete venduto voi ați vândut

essi hanno venduto ei au vândut

Infinitivul sentire

lo ho sentito eu am simțit

Particip. trecut sentito

tu hai sentito tu ai simțit

Auxiliarul avere

egli ha sentito el a simțit

noi abbiamo sentito noi am simțit

voi avete sentito voi ați simțit

essi hanno sentito ei au simțit

Infinitivul partire*Partic. trecut* partito*Auxiliarul* essere*Perfectul compus.**Indic Prezent* io sono

io sono partito eu am plecat

tu sei

tu sei partito tu ai plecat

egli è

egli è partito el a plecat

noi siamo

noi siamo partiti noi am plecat

voi siete

voi siete partiti voi ați plecat

essi sono

essi sono partiti ei au plecat

<i>Infinitivul</i>	arrivare	io sono arrivato	eu am sosit
<i>Partic. trecut</i>	arrivato	tu sei arrivato	tu ai sosit
<i>Auxiliarul</i>	essere	egli è arrivato	el a sosit
		noi siamo arrivati	noi am sosit
		voi siete arrivati	voi ați sosit
		essi sono arrivati	ei au sosit

Participiul trecut al verbelor care se conjugă cu auxiliarul *essere*, ca și în Limba franceză, se acordă în gen și număr cu subiectul

Deci

io sono partit o	io sono partit a
io sono arrivat o	io sono arrivat a
noi siamo partit i	noi siamo partit e
noi siamo arrivat i	noi siamo arrivat e

Perfectul compus al verbelor auxiliare.

AVERE

ESSERE

io ho avuto	eu am avut	io sono stato	eu am fost
tu hai avuto	tu ai avut	tu sei stato	tu ai fost
egli ha avuto	el a avut	egli è stato	el a fost
noi abbiamo avuto	noi am avut	noi siamo stati	noi am fost
voi avete avuto	voi ați avut	voi siete stati	voi ați fost
essi hanno avuto	ei au avut	essi sono stati	ei au fost

Verbele auxiliare *avere* și *essere*, la perfectul compus se conjugă cu ele înșile, adică :

Indicativul prezent dela *avere* + Participiul trecut dela *avere*.

Indicativul prezent dela *essere* + Participiul trecut dela *essere*.

spre deosebire de limba română, unde spunem :

eu am avut și tot așa eu am fost
numai cu auxiliarul a avea (*avere*).

Participiul trecut neregulat.

<i>stendere</i>	<i>a întinde</i>	<i>steso</i>	<i>întins</i>
<i>aprire</i>	<i>a deschide</i>	<i>aperto</i>	<i>deschis</i>
<i>mettere</i>	<i>a pune</i>	<i>messo</i>	<i>pus</i>
<i>chiedere</i>	<i>a cere</i>	<i>chiesto</i>	<i>cerut</i>
<i>chiudere</i>	<i>a închide</i>	<i>chiuso</i>	<i>închis</i>
<i>dire</i>	<i>a zice</i>	<i>detto</i>	<i>zis</i>
<i>fare</i>	<i>a face</i>	<i>fatto</i>	<i>făcut</i>
<i>leggere</i>	<i>a citi</i>	<i>letto</i>	<i>citit</i>
<i>morire</i>	<i>a muri</i>	<i>morto</i>	<i>mort</i>
<i>nascere</i>	<i>a se naște</i>	<i>nato</i>	<i>născut</i>
<i>prendere</i>	<i>a lua</i>	<i>preso</i>	<i>luat, prins</i>
<i>scrivere</i>	<i>a scrie</i>	<i>scritto</i>	<i>scris.</i>

Mai mult ca perfectul.

Mai mult ca perfectul unui verb e alcătuit din :

1. Imperfectul indicativului verbului auxiliar *avere* sau *essere*.
2. Participiul trecut al verbului de conjugat.

<i>Infinitivul</i>	<i>cantare</i>	<i>Mai mult ca perfectul</i>		
<i>Auxiliarul</i>	<i>avere</i>			
<i>Imperfectul</i>	<i>io avevo</i>	<i>io avevo</i>	<i>avuto</i>	<i>eu avusesem</i>
	<i>tu avevi</i>	<i>tu avevi</i>	<i>avuto</i>	<i>tu avuseseseși</i>
	<i>egli aveva</i>	<i>egli aveva</i>	<i>avuto</i>	<i>el avusese</i>
	<i>noi avevamo</i>	<i>noi avevamo</i>	<i>avuto</i>	<i>noi avuseserăm</i>
	<i>voi avevate</i>	<i>voi avevate</i>	<i>avuto</i>	<i>voi avuseserăți</i>
	<i>essi avevano</i>	<i>essi avevano</i>	<i>avuto</i>	<i>ei avuseseră</i>

<i>Infinitivul.</i>	vendere	<i>Mai mult ca perfectul</i>				
<i>Participiul trecut</i>	venduto	io	avevo	venduto	cu	vândusem
<i>Auxiliarul</i>	avere	tu	avevi	venduto	tu	vânduseși
		egli	aveva	venduto	el	vânduse
		noi	avevamo	venduto	noi	vânduserăm
		voi	avevate	venduto	voi	vânduserăți
		essi	avevano	venduto	ei	vânduseră
<i>Infinitivul.</i>	sentire	<i>Mai mult ca perfectul</i>				
<i>Participiul trecut</i>	sentito	io	avevo	sentito	cu	simțisem
<i>Auxiliarul</i>	avere	tu	avevi	sentito	tu	simțiseși
		egli	aveva	sentito	el	simțise
		noi	avevamo	sentito	noi	simțiserăm
		voi	avevate	sentito	voi	simțiserăți
		essi	avevano	sentito	ei	simțiseră
<i>Infinitivul</i>	partire	<i>Mai mult ca perfectul</i>				
<i>Particip. trecut</i>	partito					
<i>Auxiliarul</i>	essere					
<i>Imperfectul</i>	Is ero	Io	ero	partito	eu	plecasem
	tu eri	tu	eri	partito	tu	plecaseși
	egli era	egli	era	partito	el	plecase
	noi eravamo	noi	eravamo	partiti	noi	plecaserăm
	voi eravate	voi	eravate	partiti	voi	plecaserăți
	essi erano	essi	erano	partiti	ei	plecaseră
<i>Infinitivul</i>	arrivare	<i>Mai mult ca perfectul.</i>				
<i>Particip. trecut.</i>	arrivato	Io	ero	arrivato	eu	sosisem
<i>Auxiliarul</i>	essere	tu	eri	arrivato	tu	sosiseși
		egli	era	arrivato	el	sosise
		noi	eravamo	arrivati	noi	sosiserăm
		voi	eravate	arrivati	voi	sosiserăți
		essi	erano	arrivati	ei	sosiseră

Mai mult ca perfectul Verbelor auxiliare

AVERE			ESSERE		
io	avevo	avuto <i>cu</i> <i>avusesem</i>	io	ero	stato <i>cu</i> <i>fusesem</i>
tu	avevi	avuto <i>tu</i> <i>avusesci</i>	tu	eri	stato <i>tu</i> <i>fusesesi</i>
egli	aveva	avuto <i>el</i> <i>avusesce</i>	egli	era	stato <i>el</i> <i>fusesce</i>
noi	avevamo	avuto <i>noi</i> <i>avuseserăm</i>	noi	eravamo	stati <i>noi</i> <i>fusesem</i>
voi	avevate	avuto <i>voi</i> <i>avuseserăți</i>	voi	eravate	stati <i>voi</i> <i>fuseserăți</i>
essi	avevano	avuto <i>ei</i> <i>avuseseră</i>	essi	erano	stati <i>ei</i> <i>fuseseră</i>

Verbele auxiliare *avere* și *essere*, la Mai mult ca perfect, se conjugă cu ele înșile, adică :

Imperfectul indicativului dela *avere* + Participiul trecut dela *avere*.

Imperfectul Indicativului dela *essere* + Participiul trecut dela *essere*.

REZUMAT.

<i>Conjugarea I</i>	<i>Conjugarea II</i>	<i>Conjugarea III</i>
CANT A RE	VEND E RE	SENT I RE
— A —	— E —	— I —
cantare	vendere	sentire
canta	vende	sentì
cant	vend	sent

Indicativul Present.

<i>Conjugarea I</i>	<i>Conjugarea II</i>	<i>Conjugarea III</i>
CANTARE	VENDERE	SENTIRE
io cant o	io vend o	io sent o
tu cant i	tu vend i	tu sent i
egli cant a	egli vend e	egli sent e
noi cant amo	noi vend amo	noi sent amo
voi cant ate	voi vend ete	voi sent ite
essi cant ano	essi vend ono	essi sent ono

-- o	— o	— o
-- i	— i	— i
-- a	— e	— e
-- iamo	— iamo	-- iamo
-- ate	-- ete	-- ite
-- ano	— ono	-- ono

Coniugarea III

UNIRE

io un ise o	eu un ese
tu un ise i	tu un ești
egli un ise e	ei un ește
noi un iamo	noi un im
voi un ite	voi un ili
essi un ise ono	ei un esc

— † ise † o
-- † ise † i
— † ise † e
-- † iamo
— † ite
— † ise † ono

Imperfectul Indicativului.

Coniugarea I

CANTARE

io cant a vo
tu cant a vi
egli cant a va
noi cant a vamo
voi cant a vate
essi cant a vano

Coniugarea II

VENDERE

io vend e vo
tu vend e vi
egli vend e va
noi vend e vamo
voi vend e vate
essi vend e vano

Coniugarea III

SENTIRE

io sent i vo
tu sent i vi
egli sent i va
noi sent i vamo
voi sent i vate
essi sent i vano

— — vo	— — vo	— — vo
— — vi	— — vi	— — vi
— — va	— — va	— — va
— — vamo	— — vamo	— — vamo
— — vate	— — vate	— — vate
— — vano	— — vano	— — vano

canta	—	}	vo
			vi
vende	—		va
			vamo
senti	—		vate
			vano

Imperfectul Verbelor auxiliare.

AVERE		ESSERE	
io	avevo	io	ero
tu	avevi	tu	eri
egli	aveva	egli	era
noi	avevamo	noi	eravamo
voi	avevate	voi	eravate
essi	avevano	essi	erano

Verbe neregulate la Imperfect.

DIRE DICERE		FARE FACERE		CONDURRE CONDUCERE		PORRE PONERE	
io	dicevo	io	facevo	io	conducevo	io	ponevo
tu	dicevi	tu	facevi	tu	conducevi	tu	ponevi
egli	diceva	egli	faceva	egli	conduceva	egli	poneva
noi	dicevamo	noi	facevamo	noi	conducevamo	noi	ponevamo
voi	dicevate	voi	facevate	voi	conducevate	voi	ponevate
essi	dicevano	essi	facevano	essi	conducevano	essi	ponevano

BERE
BEVERE

io bevevo
tu bevevi
egli beveva
noi bevevamo
voi bevevate
essi bevevano

TRARRE
TRAIERE

io traievo
tu traievi
egli traieva
noi traievamo
voi traievate
essi traievano

Participiul trecut.

cant | u | re vend | e | re sent | i | re
cant | a | vend | e | sent | i |
cant | a | to vend | u sent | i | to
 vend | u | to

Participiul trecut al verbelor auxiliare.

av e re essere
av u to stato

Perfectul compus.

io	ho	cantato	io	ho	venduto	io	ho	sentito
tu	hai	cantato	tu	hai	venduto	tu	hai	sentito
egli	ha	cantato	egli	ha	venduto	egli	ha	sentito
noi	abbiamo	cantato	noi	abbiamo	venduto	noi	abbiamo	sentito
voi	avete	cantato	voi	avete	venduto	voi	avete	sentito
essi	hanno	cantato	essi	hanno	venduto	essi	hanno	sentito
io	sono	partito	io	sono	arrivato			
tu	sei	partito	tu	sei	arrivato			
egli	è	partito	egli	è	arrivato			
noi	siamo	partiti — partite	noi	siamo	arrivati — arrivate			
voi	siete	partiti — partite	voi	siete	arrivati — arrivate			
essi	sono	partiti — partite	essi	sono	arrivati — arrivate			

Participiul trecut neregulat.

atendere	a întinde	steso	întins
aprire	a deschide	aperto	deschis
mettere	a pune	messo	pus
chiedere	a cere	chiesto	cerut
chiudere	a închide	chiuso	închis
dire	a zice	detto	zis
fare	a face	fatto	făcut
leggere	a citi	letto	citit
morire	a muri	morto	mort
nascere	a se naște	nato	născut
prendere	a lua	preso	luat
scrivere	a scrie	scritto	scris

Mai mult ca perfectul.

CANTARE			VENDEIRE			SENTIRE		
io	avevo	cantato	io	avevo	venduto	io	avevo	sentito
tu	avevi	cantato	tu	avevi	venduto	tu	avevi	sentito
egli	aveva	cantato	egli	aveva	venduto	egli	aveva	sentito
noi	avevamo	cantato	noi	avevamo	venduto	noi	avevamo	sentito
voi	avevate	cantato	voi	avevate	venduto	voi	avevate	sentito
essi	avevano	cantato	essi	avevano	venduto	essi	avevano	sentito

PARTIRE			ARRIVARE		
io	ero	partito	io	ero	arrivato
tu	eri	partito	tu	eri	arrivato
egli	era	partito	egli	era	arrivato
noi	eravamo	partiti — partite	noi	eravamo	arrivati — arrivate
voi	eravate	partiti — partite	voi	eravate	arrivati — arrivate
essi	erano	partiti — partite	essi	erano	arrivati — arrivate

Mai mult ca perfectul verbelor auxiliare.

AVERE		ESSERE	
io	avevo avuto	io	ero stato
tu	avevi avuto	tu	eri stato
egli	aveva avuto	egli	era stato
noi	avevamo avuto	noi	eravamo stati — state
voi	avevate avuto	voi	eravate stati — state
essi	avevano avuto	essi	erano stati — state

C U V I N T E.

<i>cantare</i>	a cânta	<i>vendere</i>	a vinde
<i>sentire</i>	a simți	<i>unire</i>	a uni
<i>dire</i>	a zice	<i>fare</i>	a face
<i>condurre</i>	a conduce	<i>porre</i>	a pune
<i>bere</i>	a bea	<i>trarre</i>	a trage
<i>partire</i>	a pleca	<i>arrivare</i>	a sosi
<i>scendere</i>	a înținde	<i>aprire</i>	a deschide
<i>mettere</i>	a pune	<i>chiedere</i>	a cere
<i>chiudere</i>	a închide	<i>leggere</i>	a citi
<i>morire</i>	a muri	<i>mancare</i>	a lipsi
<i>prendere</i>	a lua	<i>scrivere</i>	a scrie
<i>scendere</i>	a cobori	<i>imparare</i>	a învăța
<i>dormire</i>	a dormi	<i>lavare</i>	a spăla
<i>mangiare</i>	a mânca	<i>seguire</i>	a urma
<i>accendere</i>	a aprinde	<i>cadere</i>	a cădea
<i>abbandonare</i>	a părăsi	<i>parlare</i>	a vorbi
<i>credere</i>	a crede	<i>possedere</i>	a poseda
<i>piegare</i>	a îndoi	<i>alzare</i>	a înălța
<i>sapere</i>	a ști	<i>ringraziare</i>	a mulțumi
<i>allontanare</i>	a îndepărta	<i>capire</i>	a înțelege
<i>la traduzione</i>	traducerea	<i>la ragione</i>	rațiunea
<i>la lettera</i>	serisoarea	<i>incontrare</i>	a întâlni
<i>pensare</i>	a gândi	<i>malato</i>	bolnav
<i>i genitori</i>	părinții	<i>la famiglia</i>	familia
<i>virtuoso</i>	virtuos	<i>felice</i>	fericit
<i>tutto</i>	tot	<i>portare</i>	a purta, a duce
<i>poco</i>	puțin	<i>bene</i>	bine
<i>insieme</i>	împreună	<i>il lavoro</i>	lucrul, munca
<i>spesso</i>	des	<i>somigliare</i>	a semăna
<i>si nasconde</i>	se ascunde	<i>la preda</i>	prada
<i>preferire</i>	a prefera	<i>di notte</i>	în timpul nopții
<i>d'inverno</i>	în timpul iernii	<i>riunire</i>	a aduna laolaltă
<i>il branco</i>	ceata	<i>il comando</i>	comanda
<i>si avvicina</i>	se apropie	<i>rubare</i>	a fura
<i>il coraggio</i>	curajul	<i>affrontare</i>	a înfrunta
<i>il cane</i>	câinele	<i>durante</i>	în timpul
<i>cacciare</i>	a vâna	<i>la neve</i>	zăpada
<i>uscire</i>	a ieși	<i>ci specchiamo</i>	ne oglindim
<i>qualche volta</i>	uneori	<i>filare</i>	a țoare
<i>la fontana</i>	fântâna	<i>l'oro</i>	aurul
<i>volere</i>	a voi	<i>la spola</i>	suveica
<i>il fuso</i>	fusul	<i>imbandire</i>	a pune masa

<i>tramare</i>	a urzi	<i>le coltri</i>	așternutul
<i>cucire</i>	a coase	<i>il sogno</i>	visul
<i>la coppa</i>	cupa	<i>niente</i>	nimic.
<i>sognare</i>	a visa	<i>solamente</i>	numai

Tema 55. — Să se conjuge la Indicativul prezent :
arrivare, scendere, finire, parlare, scrivere, imparare, mettere, dormire.

Tema 56. — Să se conjuge la Indicativul prezent :
imparare la lingua italiana, lavare coll'acqua fredda, mettere il libro sul banco.

Tema 57. — Să se conjuge la Imperfect :
mangiare, seguire, finire, accendere, cadere, volere.

Tema 58. — Să se scrie Participiul trecut al următoarelor verbe :
abbandonare, parlare, credere, seguire, lavorare, possedere, accendere, chiedere.

Tema 59. — Să se conjuge la Perfectul compus următoarele verbe :
aprire gli occhi, mettere le mani sul banco, piegare il ginocchio, alzare la testa, stendere le braccia.

Tema 60. — Să se conjuge la Mai mult ca perfect :
chiudere, credere, sapere, ringraziare, capire, allontanare.

Tema 61. — Să se traducă în Limba română :
Ho avuto un gatto. Non ho potuto fare la traduzione. Vostro zio aveva veduto il nostro giardino. Lo straniero che è arrivato questa mattina vende i suoi cavalli. Carlo ha sempre ragione ma parla troppo. Chi ha scritto quella lettera? Noi abbiamo ricevuto una lettera dall'Italia. Io sono povero e tu sei molto ricco. Il maestro è partito iersera. È arrivato tuo padre? Sì, è arrivato oggi. Mia madre parte domani. Con chi avete parlato? Ho incontrato tuo padre e abbiamo parlato di te. A che pensi in questo momento? Penso alla mia casa lontana. Quando ero giovane lavoravo dieci ore al giorno. Mio fratello è malato. Noi non siamo poveri, non abbiamo venduto le nostre case.

Tema 62. — Să se traducă în Limba italiană :
Medicul nostru are un câine foarte credincios. Voi sunteți fericiți pentrucă nu ați pierdut pe părinții voștri. Oamenii răi nu sunt fericiți. Această familie era întotdeauna foarte fericită. Omul virtuos e întotdeauna mulțumit. Tu erai prietenul fratelui meu și Iulia era prietenu surorii mele. Unde ai fost azi dimineață? Această fată era foarte frumoasă, când era tânără. Tatăl meu era bogat : avea mulți cai și multe case. Frații voștri au avut mulți prieteni : erau întotdeauna mulțumiți. Eu aveam doi frați. Cine a fost aici? Domnul Pavel a fost aici și a pus caietul pe masă. Sora mea a fost bolnavă toată săptămâna. Fratele meu

a fost la Roma. Vărul vostru cântă foarte bine. Maria învață lecția sa. Eu nu găsesc cărțile mele. Noi cumpărasem o carte italiană. Unde duceți aceste flori? Duceți aceste flori bunicii noastre mame. Tatăl meu vorbește puțin dar vorbește bine. Noi eram des împreună și (ne) gândeam întotdeauna la lucru.

II. LUPO.

Il lupo somiglia al cane ma è più alto e più forte.

Si nasconde durante il giorno e per cacciare la preda preferisce uscire di notte.

D'inverno, quando c'è la neve, i lupi si riuniscono in un branco. Un lupo più forte prende il comando del branco e tutti si avvicinano alle case, rubano gli animali domestici e qualche volta hanno il coraggio di affrontare anche gli uomini. (Lecture classe seconda).

ERAVAMO SETTE SORELLE.

Eravamo sette sorelle.

Ci specchiammo alle fontane :

Eravamo tutte belle.

La prima per filare
 E voleva i fusi d'oro ;
 la seconda per tramare
 e voleva le spole d'oro ;
 la terza per cucire
 e voleva gli aghi d'oro ;
 la quarta per imbandire
 e voleva le coppe d'oro ;
 la quinta per dormire
 e voleva le coltri d'oro ;
 la sesta per sognare
 e voleva i sogni d'oro ;
 l'ultima per cantare
 per cantare solamente,
 e non voleva niente.

GABRIELE D'ANNUNZIO.

Venezia — Rio dei Baratteri

NIV.

PERFECTUL SIMPLU. — VIITORUL. — CONDIȚIONALUL.

<i>Conjugarea I</i>	<i>Conjugarea II</i>	<i>Conjugarea III</i>
cant u re	vend e re	sent i re
cant a	vend e	sent i

Pentru a conjuga Perfectul simplu al verbelor regulate de conjugarea I, II sau III :

1. lăsăm deoparte terminația *-re* :
2. păstrăm vocala caracteristică *-a-*, *-e-* sau *-i-* :
3. adăugăm la rădăcină, urmată de vocala caracteristică, terminațiile Perfectului simplu :

CANTARE	VENDERE	SENTIRE
iu cant a i	io vend e i	iu sent i i
tu cant a sti	tu vend e sti	tu sent i sti
egli cant ô	egli vend ê	egli sent i
noi cant a mio	noi vend e mio	noi sent i mio
voi cant a sto	voi vend e ste	voi sent i ste
essi cant a rono	essi vend e rono	essi sent i rono

— — i	— — i	— — i
— — sti	— — sti	— — sti
— — ô	— — ô	— — i
— — nmo	— — nmo	— — nmo
— — ste	— — ste	— — ste
— — rono	— — rono	— — rono

Perfectul simplu al verbelor regulate se compune din trei părți :

1. Rădăcina + 2. vocala caracteristică + 3. terminațiile de Perfect simplu.

Deci

io cant a i

io vend e i

io sent i i

La Perfectul simplu al verbelor regulate de conjugarea I observăm :

1. Se păstrează vocala caracteristică - a -.
2. Persoana III singular pierde vocala caracteristică - a - care se schimbă în ô, cu accent grav.

La Perfectul simplu al verbelor regulate de conjugarea II observăm :

1. Să păstrează vocala caracteristică - e -, la toate persoanele.
2. Persoana III singular se scrie cu un accent grav pe ê.

La Perfectul simplu al verbelor regulate de conjugarea III observăm :

1. Se păstrează vocala caracteristică - i -, la toate persoanele.
2. Persoana I singular se scrie cu doi ii, dintre care unul e vocala caracteristică iar al doilea e terminația ia Perfectului simplu, persoana I singular.

3. Persoana III singular se scrie cu un accent grav pe *i*.

La Perfectul simplu al verbelor regulate de Conjugările I, II și III observăm :

1. Persoana III singular, pentru verbele de conjugarea I este *ô* -, deci vocala caracteristică - *a* -, schimbată în - *o* -.

2. Persoana III singular pentru verbele de conjugarea II este chiar vocala caracteristică - *ê* -.

3. Persoana III singular pentru verbele de conjugarea III este chiar vocala caracteristică - *i* -.

4. Toate celelalte terminații ale tuturor celorlalte persoane sunt la fel pentru toate trei conjugările

5. Persoana II singular are terminația - *sti*. Persoana III plural are terminația - *ste*.

6. Persoana III singular se scrie și se citește cu un accent grav pe terminație : *cant ô*, *vend ê*, *sent î*.

7. Persoana I plural se scrie și se citește cu doi *mm*, la toate conjugările.

8. La Perfectul simplu, accentul, cade întotdeauna pe vocala caracteristică. Atenție :

cantârono

vendêrono

sentirono

Perfectul simplu al verbelor auxiliare.

AVERE.

<i>lu ebhi</i>	(cu doi <i>bb</i>)	<i>cu avui</i>
<i>tu avesti</i>	(regulat)	<i>tu avuși</i>
<i>egli ebhe</i>	(cu doi <i>bb</i>)	<i>ei avu</i>
<i>noi avemmo</i>	(cu doi <i>mm</i>)	<i>noi avurăm</i>
<i>voi aveste</i>	(regulat)	<i>voi avurăți</i>
<i>essi ebbero</i>	(cu doi <i>bb</i> și și accentul : <i>ebbero</i>).	<i>ei avură</i>

La Perfectul simplu al verbului **avere** observăm :

1. Persoanele I, III singular și III plural sunt neregulate și se scriu cu doi *bb*.
2. Toate celelalte persoane sunt regulate.
3. Persoana III plural este accentuată pe prima silabă.

ESSERE.

io fui	cu fui, fuscii
tu fosti	tu fuseși
egli fu	ei fu
noi fummo (cu doi <i>mm</i>)	noi furăm, fuserăm
voi foste	voi furăți, fuserăți
essi furono, (cu accentul pe prima silabă).	ei fură, fuseră.

1. Perfectul simplu al verbului auxiliar *essere* este neregulat.
2. Să se observe asemănare cu Limba română, la persoanele I și III singular.
3. Persoana I plural se scrie cu doi *mm*.
4. Persoana III plural este accentuată pe prima silabă : *fūrono*.

Viitorul.

Conjugarea I	Conjugarea II	Conjugarea III
cant a re	vend e re	sent i re

Pentru a conjuga Viitorul verbelor regulate de conjugarea I :

1. lăsăm laoparte terminația *-re*.
2. Schimbăm vocala caracteristică *-a-* în *-e-*.
3. Adăugăm terminațiile Viitorului.

Pentru a conjuga Viitorul verbelor regulate de conjugarea II :

1. lăsăm deoparte terminația - *re* -;
2. păstrăm vocala caracteristică - *e* -;
3. adăugăm terminațiile Viitorului.

Pentru a conjuga Viitorul verbelor regulate de conjugarea III :

1. lăsăm laoparte terminația - *re* -;
2. păstrăm vocala caracteristică - *i* -;
3. adăugăm terminațiile Viitorului.

CANT A RE	VEND E RE	SENT I RE
io cant e rō	io vend e rō	io sent i rō
tu cant e ral	tu vend e ral	tu sent i rai
egli cant e rā	egli vend e rā	egli sent i rā
noi cant e remo	noi vend e remo	noi sent i remo
voi cant e rete	voi vend e rete	voi sent i rete
essi cant e ranno	essi vend e ranno	essi sent i ranno

La Viitorul verbelor regulate de conjugarea I observăm :

1. Vocala caracteristică - *a* - se schimbă în - *e* -;

La Viitorul verbelor regulate de conjugările I, II și III observăm :

1. Persoanele I și III singular se scriu și se citesc cu un accent grav pe ultima silabă :

io cante rō	io vende rō	io senti rō
egli cante rā	egli vende rā	egli senti rā

2. Persoana III plural se scrie și se citește cu doi *nn*.
3. La Viitor, accentul cade întotdeauna pe terminație.

Accentul :

io canterō, tu canterāl, egli cante:ā, noi canterēmo, voi canterēte,
essi canterānno.

io venderō, tu venderāi, egli venderā, noi venderēmo, voi venderēte,
essi venderānno.

io sentrō, tu sentirāl, egli sentrā, noi sentrēmo, voi sentirēte, essi
sentirānno.

Viitorul verbelor auxiliare.

AVERE

io	avrò	eu	voi	avea
tu	avrà	tu	vei	avea
egli	avrà	el	va	avea
noi	avremo	noi	vom	avea
voi	avrete	voi	veți	avea
essi	avranno	ei	vor	avea

La Viitorul verbului auxiliar *avere*, observăm :

1. Vocala caracteristică a căzut.
2. Terminațiile sunt aceleași ca și pentru verbele regulate.

ESSERE

io	sarò	eu	voi	fi
tu	sarai	tu	vei	fi
egli	sarà	el	va	fi
noi	saremo	noi	vom	fi
voi	sarete	voi	veți	fi
essi	saranno	ei	vor	fi

1. Viitorul verbului auxiliar *essere* este neregulat.
2. Terminațiile sunt aceleași ca și pentru verbele regulate.

Condiționalul.

Conjugarea I	Conjugarea II	Conjugarea III
cant a re	vend e rò	sent i re
cant a	vend e	sent i

Pentru a conjuga Condiționalul verbelor regulate de conjugarea I :

1. lăsăm laoparte terminația - *re*;
2. schimbăm vocala caracteristică - *a* - în - *e* - (ca și la Viitor);
3. adăugăm terminații de Condițional.

Pentru a conjuga Condiționalul verbelor regulate de conjugarea II :

1. lăsăm laoparte terminația - *re*;
2. păstrăm vocala caracteristică - *e* - (ca și la Viitor);
3. adăugăm terminații de Condițional.

Pentru a conjuga Condiționalul verbelor regulate de conjugarea III :

1. lăsăm laoparte terminația - *re*;
2. păstrăm vocala caracteristică - *i* - (ca și la Viitor);
3. adăugăm terminații de Condițional.

CANT A RE	VEND E RE	SENT I RE
io cant e rel	io vend e rei	io sent i rei
tu cant e resti	tu vend e resti	tu sent i resti
egli cant e rebbe	egli vend e rebbe	egli sent i rebbe
nol cant e remmo	nol vend e remmo	nol sent i remmo
vol cant e reste	vol vend e reste	vol sent i reste
essi cant e rebbero	essi vend e rebbero	essi sent i rebbero

La Condiționalul verbelor regulate de Conjugarea I observăm :

Vocala caracteristică - *a* - se schimbă în - *e* - (ca și la Viitor).

La Condiționalul verbelor regulate de conjugările I, II și III observăm :

- 1) Terminațiile sunt aceleași pentru toate trei conjugările.
- 2) Persoana III singular și persoana III plural se scriu și se citesc cu doi *bb*.

3) Persoana I plural, spre deosebire de Viitor, se scrie și se citește cu doi *mm*.

Deci

CONDITȚIONALUL		VIITORUL	
<i>noi canteremmo</i>	<i>noi am cânta</i>	<i>noi canteremo</i>	<i>noi vom cânta</i>
<i>noi venderemmo</i>	<i>noi am vinde</i>	<i>noi venderemo</i>	<i>noi vom vinde</i>
<i>noi sentiremmo</i>	<i>noi am simți</i>	<i>noi sentiremo</i>	<i>noi vom simți</i>

4. Persoana II singular are terminația - *sti* iar persoana II plural are terminația - *ste*.

5. Accentul cade întotdeauna pe terminație astfel :
io canterèi, tu canterèsti, egli canterèbbe, noi canterèmmo, voi canterèste, essi canterèbbero.

io venderèi, tu venderèsti, egli venderèbbe, noi venderèmmo, voi venderèste, essi venderèbbero ;

io sentirèi, tu sentirèsti, egli sentirèbbe, noi sentirèmmo, voi sentirèste, essi sentirèbbero.

Să ținem minte :

VIITORUL	CONDITȚIONALUL
<i>voi canterete</i>	<i>voi cantereste</i>
<i>voi venderete</i>	<i>voi vendereste</i>
<i>voi sentirete</i>	<i>voi sentireste</i>

Condiționalul verbelor auxiliare.

	AVERE.	
<i>io nvrei</i>		<i>cu aş avea</i>
<i>tu nvresti</i>		<i>tu ai avea</i>
<i>egli avrebbe</i>		<i>el ar avea</i>
<i>noi avremmo</i>		<i>noi am avea</i>
<i>voi avreste</i>		<i>voi ați avea</i>
<i>essi avrebbero</i>		<i>ei ar avea</i>

La Condiționalul verbului auxiliar *avere* observăm :

1. Vocala caracteristică - *a* - schimbată în - *e* - a căzut, ca și la Viitor.

2. Terminațiile sunt aceleași ca și la verbele regulate

		ESSERE		
io	sarei		<i>eu</i>	<i>aș fi</i>
tu	saresti		<i>tu</i>	<i>ai fi</i>
egli	sarebbe		<i>el</i>	<i>ar fi</i>
noi	saremmo		<i>noi</i>	<i>am fi</i>
voi	sareste		<i>voi</i>	<i>ați fi</i>
essi	sarebbero		<i>ei</i>	<i>ar fi</i>

Condiționalul verbului auxiliar *essere*, este neregulat.

2. Terminațiile sunt aceleași ca și la verbele regulate.

Să țin în minte :

VIITORUL

noi avremo noi vom avea
noi saremo noi vom fi

CONDIȚIONALUL

noi avremmo noi am avea
noi saremmo noi am fi

Viitorul II.

Viitorul II al unui verb este alcătuit din :

1. Viitorul I al verbului auxiliar *avere* sau *essere*.

2. Participiul trecut al verbului de conjugat.

Infinitivul CANTARE

Particip. trec. cantato

Auxiliarul avere

Viitorul II

<i>Viitorul</i>	io	avrô	io	avrô	cantato	eu	voi	fi	cântat
	tu	avral	tu	avral	cantato	tu	vei	fi	cântat
	egli	avrâ	egli	avrâ	cantato	el	va	fi	cântat
	noi	avremo	noi	avremo	cantato	noi	vom	fi	cântat
	voi	avrete	voi	avrete	cantato	voi	veți	fi	cântat
	essi	avranno	essi	avranno	cantato	ei	vor	fi	cântat

<i>Infinitivul</i>	VENDERE	<i>Viitorul II.</i>					
<i>Particip. trec.</i>	venduto	io	avrò	venduto	eu	voi	fi vândut
<i>Auxiliarul</i>	avere	tu	avrâi	venduto	tu	vei	fi vândut
		egli	avrà	venduto	el	va	fi vândut
		noi	avremo	venduto	noi	vom	fi vândut
		voi	avrete	venduto	voi	veți	fi vândut
		essi	avranno	venduto	ei	vor	fi vândut

<i>Infinitivul</i>	sentire	<i>Viitorul II</i>					
<i>Particip. trec.</i>	sentito	io	avrò	sentito	eu	voi	fi simțit
<i>Auxiliarul</i>	avere	tu	avrâi	sentito	tu	vei	fi simțit
		egli	avrà	sentito	el	va	fi simțit
		noi	avremo	sentito	noi	vom	fi simțit
		voi	avrete	sentito	voi	veți	fi simțit
		essi	avranno	sentito	ei	vor	fi simțit

Infinitivul PARTIRE*Partic. trecut.* partito

<i>Auxiliarul</i>	essere	<i>Viitorul II.</i>					
		io	sarò	partito	eu	voi	fi plecat
		tu	sarai	partito	tu	vei	fi plecat
		egli	sarà	partito	ei	vor	fi plecat
		noi	saremo	partiti	noi	vom	fi plecat
		voi	sarete	partiti	voi	veți	fi plecat
		essi	saranno	partiti	ei	vor	fi plecat

Viitorul II

<i>Infinitivul</i>	arrivare	io	sarò	arrivato	eu	voi	fi sosit
<i>Particip. trec.</i>	arrivato	tu	sarai	arrivato	tu	vei	fi sosit
<i>Auxiliarul</i>	essere	egli	sarà	arrivato	el	va	fi sosit
		noi	saremo	arrivati	noi	vom	fi sosit
		voi	sarete	arrivati	voi	veți	fi sosit
		essi	saranno	arrivati	ei	vor	fi sosit

Participiul trecut al verbelor care se conjugă cu auxiliarul *essere*, ca și în Limba franceză, se acordă în gen și număr cu subiectul :

io sarò partit o	io sarò partit a
io sarò arrivato o	io sarò arrivato a
noi saremo partit i	noi saremo partit e
noi saremo arrivato i	noi saremo arrivato e

Viitorul II al verbelor auxiliare.

VERE

io avrò avuto
tu avrai avuto
egli avrà avuto
noi avremo avuto
voi avrete avuto
essi avranno avuto

ESSERE

io sarò stato — stata
tu sarai stato — stata
egli sarà stato — stata
noi saremo stati — state
voi sarete stati — state
essi saranno stati — state

Verbele auxiliare *avere* și *essere* la Viitorul II, se conjugă cu propriul lor auxiliar, adică :

Viitorul verbului *avere* + participiul trecut al verbului *avere*.

Viitorul verbului *essere* + participiul trecut al verbului *essere*

spre deosebire de Limba română, unde spunem :

eu voi fi avut și eu voi fi fost

numai cu auxiliarul a fi (*essere*).

REZUMAT.

Perfectul simplu.

CANTARE	VENDERE	SENTIRE
io cant a i	io vend e i	io sent i i
tu cant a sti	tu vend e sti	tu sent i sti
egli cant a ô	egli vend e	egli sent i
noi cant a mmo	noi vend e mmo	noi sent i mmo
voi cant a ste	voi vend e ste	voi sent i ste
essi cant a rono	essi vend e rono	essi sent i rono
— — i	— — i	— — i
— — sti	— — sti	— — sti
— — ô	— — e	— — i
— — mmo	— — mmo	— — mmo
— — ste	— — ste	— — ste
— — rono	— — rono	— — rono

Perfectul simplu al verbelor auxiliare.

VERE	ESSERE
io ebbi	io fui
tu avesti	tu fosti
egli ebbe	egli fu
noi avemmo	noi fummo
voi aveste	voi foste
essi ebbero	essi furono

Viitorul.

io cant e rō	io vend e rō	io sent i rō
tu cant e ral	tu vend e ral	tu sent i ral
egli cant e rā	egli vend e rā	egli sent i rā
noi cant e remo	noi vend e remo	noi sent i remo
voi cant e rete	voi vend e rete	voi sent i rete
essi cant e ranno	essi vend e ranno	essi sent i ranno

— — rò	— — rò	— — rò
— — ral	— — ral	— — ral
— — rã	— — rã	— — rã
— — remo	— — remo	— — remo
— — rete	— — rete	— — rete
— — ranno	— — ranno	— — ranno

Viitorul verbelor auxiliare.

AVERE

io	avrò
tu	avrai
egli	avrà
noi	avremo
voi	avrete
essi	avranno

ESSERE

io	sarò
tu	sarai
egli	sarà
noi	saremo
voi	sarete
essi	saranno

Condițional: I.

CANT | A | RE

io	cant e rei
tu	cant e resti
egli	cant e rebbe
noi	cant e remmo
voi	cant e reste
essi	cant e rebbero

VEND | E | RE

io	vend e rei
tu	vend e resti
egli	vend e rebbe
noi	vend e remmo
voi	vend e reste
essi	vend e rebbero

SENT | I | RE

io	sent i rei
tu	sent i resti
egli	sent i rebbe
noi	sent i remmo
voi	sent i reste
essi	sent i rebbero

— — rei

— — resti

— — rebbe

— — remmo

— — reste

— — rebbero

— — rei

— — resti

— — rebbe

— — remmo

— — reste

— — rebbero

— — rei

— — resti

— — rebbe

— — remmo

— — reste

— — rebbero

Condiționalul verbelor auxiliare.

AVERE		ESSERE	
io	avrei	io	sarei
tu	avresti	tu	saresti
egli	avrebbe	egli	sarebbe
noi	avremmo	noi	saremmo
voi	avreste	voi	sareste
essi	avrebbero	essi	sarebbero

Viitorul II

CANTARE			VENDERE			SENTIRE		
io	avrò	cantato	io	avrò	venduto	io	avrò	sentito
tu	avrà	cantato	tu	avrà	venduto	tu	avrà	sentito
egli	avrà	cantato	egli	avrà	venduto	egli	avrà	sentito
noi	avremo	cantato	noi	avremo	venduto	noi	avremo	sentito
voi	avrete	cantato	voi	avrete	venduto	voi	avrete	sentito
essi	avranno	cantato	essi	avranno	venduto	essi	avranno	sentito

Viitorul II al verbelor auxiliare.

io	avrò	avuto	io	sarò	stato — stata
tu	avrà	avuto	tu	sarai	stato — stata
egli	avrà	avuto	egli	sarà	stato — stata
noi	avremo	avuto	noi	saremo	stati — state
voi	avrete	avuto	voi	sarete	stati — state
essi	avranno	avuto	essi	saranno	stati — state

Condiționalul perfect.

io	avrei	cantato	io	avrei	venduto	io	avrei	sentito
tu	avresti	cantato	tu	avresti	venduto	tu	avresti	sentito
egli	avrebbe	cantato	egli	avrebbe	venduto	egli	avrebbe	sentito
noi	avremmo	cantato	noi	avremmo	venduto	noi	avremmo	sentito
voi	avreste	cantato	voi	avreste	venduto	voi	avreste	sentito
essi	avrebbero	cantato	essi	avrebbero	venduto	essi	avrebbero	sentito

Condiționalul perfect al verbelor auxiliare.

AVERE			ESSERE		
io	avrei	avuto	io	sarei	stato — stata
tu	avresti	avuto	tu	saresti	stato — stata
egli	avrebbe	avuto	egli	sarebbe	stato — stata
noi	avremmo	avuto	noi	saremmo	stati — state
voi	avreste	avuto	voi	sareste	stati — state
essi	avrebbero	avuto	essi	sarebbero	stati — state

C U V I N T E.

<i>il campo</i>	câmpul	<i>contare</i>	a număra, a socoti
<i>lieve</i>	ușor	<i>silenzioso</i>	tăcut
<i>danzare</i>	a dansa, a juca	<i>volteggiando</i>	învârtindu-se
<i>ampio</i>	larg	<i>la falda</i>	fulgul
<i>scheroso</i>	glumeț	<i>il cielo</i>	cerul
<i>stanca</i>	obosit	<i>si posa</i>	se așează
<i>il letto</i>	acoperișul	<i>innoto</i>	nemișcat
<i>il ceppo</i>	buturuga	<i>il camino</i>	coșul
<i>la pace</i>	pacea	<i>intorno</i>	în jur
<i>il mondo</i>	lumea	<i>l'oblio</i>	uitarea
<i>tornare</i>	a se întoarce	<i>la calma</i>	liniștea
<i>il cuore</i>	inima	<i>il ricordo</i>	amintirea
<i>pensare</i>	a se gândi	<i>sopito</i>	așipit
<i>affine</i>	în cele din urmă	<i>dove</i>	unde
<i>la foglia</i>	frunza	<i>posare</i>	a se odihni
<i>volare</i>	a zbura	<i>appassito</i>	ofilit, vestejit
<i>bigio</i>	cenușiu	<i>dentro</i>	în, înăuntru
<i>nessuno</i>	nimeni	<i>solo</i>	singur
<i>tra</i>	între	<i>lo sa</i>	știe acest lucru
<i>il convento</i>	mănăstirea, schitul	<i>baciare</i>	a săruta
<i>il vento</i>	vântul	<i>udire</i>	a auzi
<i>quanto</i>	cât	<i>la lagrima</i>	lacrima
<i>tanto</i>	atât	<i>guardare</i>	a privi
<i>versare</i>	a vărsa	<i>la cuna</i>	leagănul
<i>attaccato</i>	legat, prins de ceva		

Temă 64. — Să se conjuge la Perfectul simplu :

visitare, contare, viaggiare, servire, uscire, trovare, temere, salutare.

Tema 65. — Să se conjuge la Viitor :
scoprire, rispondere, ricevere, raccontare, punire, portare, preferire.

Tema 66. — Să se conjuge la Viitorul II :
regalare, perdere, dire, prendere, mettere, scrivere.

Tema 66. — Să se conjuge la Condițional :
parlare, dire, chiudere, mettere, scrivere, imparare.

Tema 67. — Să se conjuge la Condiționalul perfect :
aprire, leggere, prendere, scrivere, temere, salutare, salvare, raccontare.

Tema 68. — Să se conjuge la Viitor și Condițional :
parlare con eleganza, servire la patria, partire per Genova, ripetere le lezioni, punire il colpevole.

Tema 69. — Să se traducă în Limba română :

Tuo fratello sarà contento quando avrà fatto il suo tema. Domani avremo il piacere di vedere i nostri amici ; saremo felici. Domani saremo a Parigi. Quando sarò grande penserò sempre ai miei amici. La nostra serva è malata : chiameremo il medico. Noi non venderemo mai la nostra casa. Domani leggerò un libro italiano. Quando partirete per Roma ? Partiremo domani.

Tema 70. — Să se traducă în Limba italiană :

Verii mei ar pleca astăzi. Măine vom citi o carte italiană. Când plecarăți dela Paris ? Plecarăm azi dimineață. Și când veți pleca la (*per*) Genova ? Voi dormiți toată ziua în loc (*in vece*) de a lucra. Vândușicașă și mâine vei vinde și (*anche*) grădina. Pentru ce ai vândut cartea ? Pentru că aveam nevoie de bani. Cu cine (*chi*) ai vorbit ieri la teatru ? Petre sosi ieri și Ion va sosi mâine. El ar cumpăra o carte italiană. Voi trimite (*pe*) fratele meu cu o scrisoare. Voi duce acești pantofi la cismar.

NEVICATA.

Sui campi e sulle strade
silenziosa e lieve,
volteggiando, la neve
cade.

Danza la falda bianca
Nell'ampio ciel scherzosa
Poi sul terren si posa

stanca

In mille immote forme
sui tetti e sui camini,
sui cippi e nei giardini
dorme.

Tutto d'intorno è pace,
chiuso in oblio profondo,
indifferente, il mondo
tace.

Ma nella calma immensa,
Torna ai ricordi il cuore
e ad un sopito amore.
pensa.

ADA NEGRI.

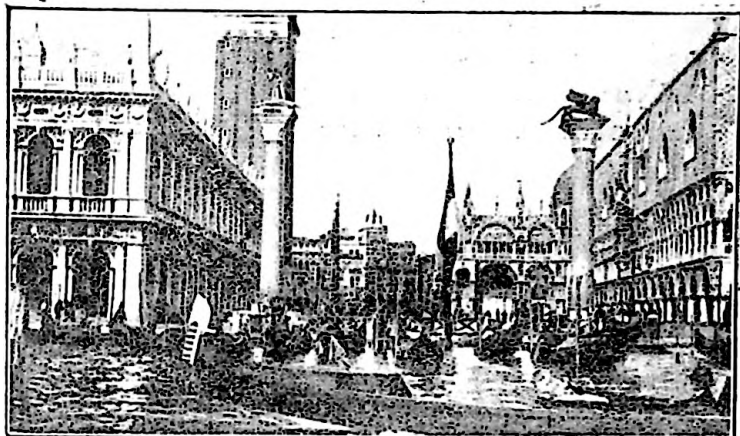
MISTERI.

Dove infine poserà
La foglia appassita che vola
Dentro il bigio autunno sola?
— Nessuno lo sa!

Alla rosa che si aprì
Tra i fiori del chiuso convento
che disse baciandola il vento?
— Nessuno l'udì!

Quante lagrime versò
Guardando la muta luna
La mamma attaccata alla cuna?
— Nessun le contò!

ANGIOLO SILVIO NOVARO

Venezia

XV.

Subjonctivul.

<i>Conjugarea I</i>	<i>Conjugarea II</i>	<i>Conjugarea III</i>
cant a re-	vend e re	sent i re
cant a	vend e	sent i
cant	vend	sent

Pentru a conjuga Subjonctivul Present al verbelor regulate de conjugarea I, II sau III :

1. lăsăm deoparte terminația - re;
2. pentru cele trei persoane ale singularului, schimbăm vocala caracteristică - a - în - i -, la conjugarea I; iar vocalele caracteristice - e - și - i - dela conjugările II și III în - a -.
- 3) Pentru cele trei persoane ale pluralului, adăugăm la rădăcină, terminații de subjonctiv prezent.

che lo cant i	che lo vend a	che lo sent a
che tu cant i	che tu vend a	che tu sent a
che egli cant i	che egli vend a	che egli sent a

che noi cant	iamo	che noi vend	iamo	che noi sent	iamo
che voi cant	iate	che voi vend	iate	che voi sent	iate
che essi cant	ino	che essi vend	ano	che essi sent	ano

— i	— a	— a
— i	— a	— a
— i	— a	— a
— iamo	— iamo	— iamo
— iate	— iate	— iate
— ino	— ano	— ano

Așadar, la Subjonctivul Present al verbelor regulate de Conjugările I, II și III observăm :

1. La Modul Subjonctiv, înaintea verbului conjugat se pune cuvântul *che* care corespunde cu *să* din Limba română.

2. Persoanele I, II și III singular sunt la fel. Terminația lor este vocala caracteristică — *a* schimbată în — *i*, pentru conjugarea I și vocalele caracteristice — *e* și — *i* schimbate în — *a*, pentru conjugările II și III.

3. Persoana I plural este la fel cu Indicativul Present, singura deosebire fiind cuvântul *che* ce se pune înaintea verbului :

Noi cantiamo	<i>noi cântăm</i>	Che noi cantiamo	<i>noi să cântăm</i>
Noi vendiamo	<i>noi vindem</i>	che noi vendiamo	<i>noi să vindem</i>
Noi sentiamo	<i>noi simțim</i>	che noi sentiamo	<i>noi să simțim</i>

4. Persoana I plural are aceeași terminație pentru toate trei conjugările : *che noi cantiamo, che noi vendiamo, che noi sentiamo.*

5. Persoana II plural, la Subjonctiv imită persoana I plural, spre deosebire de Indicativul prezent :

Voi cantate	che voi cantate
voi vendete	che voi vendate
voi sentite	che voi sentiate

6. Persoana III plural se construiește adăugând la persoana I singular terminația — *no* :

che io cant <i>a</i>	che essi cant <i>a no</i>
che io vend <i>a</i>	che essi vend <i>a no</i>
che io sent <i>a</i>	che essi sent <i>a no</i>

7. La Subjonctiv, caracteristică pentru conjugarea I este vocala — *i* iar pentru celelalte două conjugări, vocala — *a*.

8. Să luăm bine seama : la persoana III plural, accentul cade întotdeauna pe rădăcină :

che essi cînt | *i* | no che essi vînd | *a* | no che essi sînt | *a* | no

Ca și la Indicativul Present, în Limba română,

A SIMȚI

eu simt

dar

A UNI

eu un esc

ori Subjonctivul Present în Limba română :

eu sî simt

dar

eu sî un esc

la fel și în Limba italiană :

Subjonctivul Present.

SENTIRE	UNIRE	A UNI—UNIRE
che io sent <i>a</i>	che io un isc <i>a</i>	eu sî un esc
che tu sent <i>a</i>	che tu un isc <i>a</i>	tu sî un esti
che egli sent <i>a</i>	che egli un isc <i>a</i>	ei sî un ească
che noi sent iamo	che noi un iamo	noi sî un im
che voi sent iate	che voi un iate	voi sî un iți
che essi sent ano	che essi un isc ano	ei sî un ească

Pentru a conjuga la Subjonctivul Present un verb

de Conjugarea III, după modelul lui *sentire*, avem nevoie de două părți : 1. rădăcina și 2. terminații de Subjonctiv prezent.

Dar verbele de Conjugarea III care se conjugă ca *sentire* sunt foarte puține.

Cele mai multe verbe de Conjugarea III se conjugă după modelul verbului *unire*.

Pentru a conjuga la Subjonctivul Present un verb de conjugarea III, după modelul lui *unire*, avem nevoie de trei părți :

1. rădăcina ; 2. literele — *isc* ; 3. terminații de Subjonctivul Present.

deci

un

isc

u

Literele — *isc*- nu se intercalează decât la persoanele I, II, III singular și III plural. Persoanele I și II plural sunt regulate. La fel este și în Limba română.

MANCARE

che io mane h i
che tu mane h i
che egli mane h i
che noi mane h iamo
che voi mane h iate
che essi mane h iao

NEGARE

che lo neg h i
che tu neg h i
che egli neg h i
che noi neg h iamo
che voi neg h iate
che essi neg h iao

Ca și la Indicativul Present, verbele de Conjugarea I terminate în — *care* și în — *gare*, primesc la Subjonctivul Present un -*h*- între rădăcină și terminațiile de Subjonctiv Present.

Subjonctivul Prezent al verbelor auxiliare.

AVERE

che io	abbia	<i>eu să am</i>
che tu	abbia	<i>tu să ai</i>
che egli	abbia	<i>el să aibă</i>
che noi	abbiamo	<i>noi să avem</i>
che voi	abbiate	<i>voi să aveți</i>
che essi	abbiano	<i>ei să aibă</i>

ESSERE

che io	sia	<i>eu să fiu</i>
che tu	sia	<i>tu să fii</i>
che egli	sia	<i>el să fie</i>
che noi	siamo	<i>noi să fim</i>
che voi	siate	<i>voi să fiți</i>
che essi	siano	<i>ei să fie</i>

La Subjonctivul Prezent al verbului auxiliar *avere* observăm :

1. Toate persoanele se scriu cu doi — *bb*.
2. Terminațiile sunt regulate.
3. Accentul :

che io abbia, che tu abbia, che egli abbia, che noi abbiamo, che voi abbiate, che essi abbiano.

La Subjonctivul prezent al verbului auxiliar *essere*, observăm :

1. Subjonctivul prezent al verbului auxiliar *essere* este neregulat.
2. Terminațiile sunt regulate.
3. Accentul :

che essi siano

Subjonctivul Perfect.

Congiuntivo Passato.

CANTARE

che io	abbia	cantato	<i>eu să fi cântat</i>
che tu	abbia	cantato	<i>tu să fi cântat</i>
che egli	abbia	cantato	<i>el să fi cântat</i>
che noi	abbiamo	cantato	<i>noi să fi cântat</i>
che voi	abbiate	cantato	<i>voi să fi cântat</i>
che essi	abbiano	cantato	<i>ei să fi cântat</i>

VENDERE

che io	abbia	venduto	cu să fi vândut
che tu	abbia	venduto	tu să fi vândut
che egli	abbia	venduto	el să fi vândut
che noi	abbiamo	venduto	noi să fi vândut
che voi	abbiate	venduto	voi să fi vândut
che essi	abbiano	venduto	ei să fi vândut

SENTIRE

che io	abbia	sentito	eu să fi simțit
che tu	abbia	sentito	tu să fi simțit
che egli	abbia	sentito	el să fi simțit
che noi	abbiamo	sentito	noi să fi simțit
che voi	abbiate	sentito	voi să fi simțit
che essi	abbiano	sentito	ei să fi simțit

PARTIRE

che io	sia	partito—partita	eu să fi plecat
che tu	sia	partito—partita	tu să fi plecat
che egli	sia	partito—partita	el să fi plecat
che noi	siamo	partiti—partite	noi să fi plecat
che voi	siate	partiti—partite	voi să fi plecat
che essi	siano	partiti—partite	ei să fi plecat

Subjunctivul Perfect se construște cu participiul trecut al verbului de conjugat și subjunctivul prezent al verbelor auxiliare *avere* sau *essere*.

Subjunctivul perfect al verbelor auxiliare.

AVERE

che io	abbia	avuto	cu să fi avut
che tu	abbia	avuto	tu să fi avut
che egli	abbia	avuto	el să fi avut
che noi	abbiamo	avuto	noi să fi avut
che voi	abbiate	avuto	voi să fi avut
che essi	abbiano	avuto	ei să fi avut

ESSERE

che io	sia	stato—stata	cu să fi fost
che tu	sia	stato—stata	tu să fi fost
che egli	sia	stato—stata	el să fi fost
che noi	siamo	stati—state	noi să fi fost
che voi	siate	stati—state	voi să fi fost
che essi	siano	stati—state	ei să fi fost

Subjonctivul Imperfect.

Congiuntivo Imperfetto.

<i>Conjugarea I</i>	<i>Conjugarea II</i>	<i>Conjugarea III</i>
cant a re	vend e re	sent i re
cant a	vend e	sent i

Pentru a conjuga Subjonctivul imperfect al verbelor regulate de conjugările I, II sau III :

1. lăsăm deoparte terminația — *re*;
2. păstrăm vocalele caracteristice *a*, *e* sau *i*;
3. adăugăm la rădăcină și vocala caracteristică terminației de Subjonctiv Imperfect.

CANT A RE	VEND E RE	SENT I RE
che io cant a ssi	che io vend e ssi	che io sent i ssi
che tu cant a ssi	che tu vend e ssi	che tu sent i ssi
che egli cant a sse	che egli vend e sse	che egli sent i sse
che noi cant a ssimo	che noi vend e ssimo	che noi sent i ssimo
che voi cant a ste	che voi vend e ste	che voi sent i ste
che essi cant a ssero	che essi vend e ssero	che essi sent i ssero
— — ssi	— — ssi	— — ssi
— — ssi	— — ssi	— — ssi
— — sse	— — sse	— — sse
— — ssimo	— — ssimo	— — ssimo
— — ste	— — ste	— — ste
— — ssero	— — ssero	— — ssero

Coniunctivul Imperfect al verbelor regulate de conjugarea I, II și III se compune din trei părți :

1. rădăcina; 2. vocala caracteristică; 3. terminații de Coniunctiv Imperfect.

Deci

cant	a	ssi
vend	e	ssi
sent	i	ssi.

La Conjunctivul Imperfect al verbelor regulate de conjugarea I, II sau III observăm :

1. Terminațiile sunt aceleași pentru toate trei conjugările.

2. Terminațiile la persoana I și II singular sunt aceleași.

3. În vreme ce persoanele I și II singular se termină în — *ssi*, persoana III singular se termină în — *sse*.

4. Persoana II plural dela Conjunctivul Imperfect nu trebuie confundată cu persoana II plural dela Perfectul simplu, deși este la fel. Așadar :

voi cantaste	voi cântarăți	che voi cantaste	voi să fi cântat
voi vendeste	voi vândurăți	che voi vendeste	voi să fi vândut
voi sentiste	voi simțirăți	che voi sentiste	voi să fi simțit.

5. La Conjunctivul Imperfect, accentul cade întotdeauna pe vocala caracteristică :

che io cantăssi, che tu cantăssi, che egli cantässe, che noi cantăssimo, che voi cantăste, che essi cantăssero.

che io vendēssi, che tu vendēssi che egli vendēsse, che noi vendēssimo, che voi vendēste, che essi vendēssero.

che io sentissi, che tu sentissi, che egli sentisse, che noi sentissimo, che voi sentiste, che essi sentissero.

Conjunctivul imperfect al verbelor auxiliare.

AVERE	ESSERE
che io avessi	che io fossi
che tu avessi	che tu fossi
che egli avesse	che egli fosse
che noi avessimo	che noi fossimo
che voi aveste	che voi foste
che essi avessero	che essi fossero
e regulat	e neregulat

Următoarele verbe sunt neregulate la Conjunctivul Imperfect :

dire fare condurre porre here trarre.

Pentru a conjuga aceste verbe la Conjunctivul Imperfect, trebuie să ne aducem aminte de forma lor latină :

dire		fare		condurre	
dicere		facere		conducere	
che io	dicessi	che io	facessi	che io	conducessi
che tu	dicessi	che tu	facessi	che tu	conducessi
che egli	dicesse	che egli	facesse	che egli	conducesse
che noi	dicessimo	che noi	faceessimo	che noi	conducessimo
che voi	diceste	che voi	faceste	che voi	conduceste
che essi	dicessero	che essi	faceessero	che essi	conducessero

porre		here		trarre	
ponere		bere		trahere	
che io	ponessi	che io	bevessi	che io	traessi
che tu	ponessi	che tu	bevessi	che tu	traessi
che egli	ponesse	che egli	bevesse	che egli	traesse
che noi	ponessimo	che noi	beveessimo	che noi	traessimmo
che voi	poneste	che voi	beveste	che voi	traeste
che essi	ponessero	che essi	beveressero	che essi	traessero.

Tot neregulate sunt și următoarele verbe la Conjunctivul Imperfect :

DARE.		STARE.	
che io	dessi	che io	stessi
che tu	dessi	che tu	stessi
che egli	desse	che egli	stesse
che noi	dessimo	che noi	stessimo
che voi	deste	che voi	steste
che essi	dessero	che essi	stessero.

Neregularitatea acestor verbe la Conjunctivul Imperfect stă în schimbarea vocalei caracteristice -a- în -e,- contrariu regulei.

Congiuntivo trapassato

che io avessi cantato	che io avessi venduto
che tu avessi cantato	che tu avessi venduto
che egli avesse cantato	che egli avesse venduto
che noi avessimo cantato	che noi avessimo venduto
che voi aveste cantato	che voi aveste venduto
che essi avessero cantato	che essi avessero venduto

che io avessi sentito
che tu avessi sentito
che egli avesse sentito
che noi avessimo sentito
che voi aveste sentito
che essi avessero sentito

REZUMAT.

Congiuntivo Presente.

CANTARE	VENDERE.	SENTIRE.
che io cant i	che io vend a	che io sent a
che tu cant i	che tu vend a	che tu sent a
che egli cant i	che tu vend a	che egli sent a
che noi cant iamo	che noi vend iamo	che noi sent iamo
che voi cant iate	che voi vend iate	che voi sent iate
che essi cant iuo	che essi vend ano	che essi sent ano
— i	— a	— a
— i	— a	— a
— i	— a	— a
— iamo	— iamo	— iamo
— iate	— iate	— iate
— iuo	— ano	— ano.

UNIRE.

che io un isc a
 che tu un isc a
 che egli un isc
 che noi un
 che voi un
 che essi un isc ano

 — isc a
 — isc a
 — isc a
 — lamo
 — late
 — isc ano

MANCARE

che io manc h i
 che tu manc h i
 che egli manc h i
 che noi manc h iamo
 che voi manc h iate
 che essi manc h iano

NEGARE

che io neg h i
 che tu neg h i
 che egli neg h i
 che noi neg h iamo
 che voi neg h iate
 che essi neg h iano.

AVERE

che io abbia
 che tu abbia
 che egli abbia
 che noi abbiamo
 che voi abbiate
 che essi abbiano

ESSERE

che io sia
 che tu sia
 che egli sia
 che noi siamo
 che voi siate
 che essi siano.

Congiuntivo Passato.

VENDERE

che io abbia venduto
 che tu abbia venduto
 che egli abbia venduto
 che noi abbiamo venduto
 che voi abbiate venduto
 che essi abbiano venduto

PARTIRE

che io sia partito — partita
 che tu sia partito — partita
 che egli sia partito — partita
 che noi siamo partiti — partite
 che voi siate partiti — partite
 che essi siano partiti — partite

ESSERE

che io sia stato — stata
 che tu sia stato — stata
 che egli sia stato — stata
 che noi siamo stati — state
 che voi siate stati — state
 che essi siano stati — state.

che io abbia cantato
 che tu abbia cantato
 che egli abbia cantato
 che noi abbiamo cantato
 che voi abbiate cantato
 che essi abbiano cantato

SENTIRE

che io abbia sentito
 che tu abbia sentito
 che egli abbia sentito
 che noi abbiamo sentito
 che voi abbiate sentito
 che essi abbiano sentito

AVERE

che io abbia avuto
 che tu abbia avuto
 che egli abbia avuto
 che noi abbiamo avuto
 che voi abbiate avuto
 che essi abbiano avuto.

Congiuntivo Imperfetto.

cant	a	}	ssi
vend	e		ssi
sent	i		esse
			ssimo
			ste
			ssero.

AVERE

che io avessi
 che tu avessi
 che egli avesse
 che noi avessimo
 che voi aveste
 che essi avessero.

ESSERE

che io fossi
 che tu fossi
 che egli fosse
 che noi fossimo
 che voi foste
 che essi fossero.

DIRE
DICERE

che io dicessi
 che tu dicessi
 che egli dicesse
 che noi dicessimo
 che voi diceste
 che essi dicessero

FARE
FACERE

che io facessi
 che tu facessi
 che egli facesse
 che noi facessimo
 che voi faceste
 che essi facessero

CONDURRE
CONDUCERE

che io conduceessi
 che tu conduceessi
 che egli conduceesse
 che noi conduceessimo
 che voi conduceste
 che essi conduceessero

PORRE
PONERE

che io ponessi
 che tu ponessi
 che egli ponesse
 che noi ponessimo
 che voi poneste
 che essi ponessero

BERE
BEVERE

che io bevessi
 che tu bevessi
 che egli bevresse
 che noi bevessimo
 che voi beveste
 che essi bevessero

TRARRE
TRAERE

che io traessi
 che tu traessi
 che egli traesse
 che noi traessimo
 che voi traeste
 che essi traesser

DARE

chea io dessi
 che tu dessi
 che egli desse
 che noi dessimo
 che voi deste
 che essi dessero

STARE

che io stessi
 che tu stessi
 che egli stesse
 che noi stessimo
 che voi steste
 che essi stessero,

Congiuntivo trapassato.

CANTARE

che io avessi cantato
 che tu avessi cantato
 che egli avesse cantato
 che noi avessimo cantato
 che voi aveste cantato
 che essi avessero cantato

VENDERE

che io avessi venduto
 che tu avessi venduto
 che egli avesse venduto
 che noi avessimo venduto
 che voi aveste venduto
 che essi avessero venduto

SENTIRE

che io avessi sentit-o
 che tu avessi sentit-o
 che egli avesse sentit-o
 che noi avessimo sentit-o
 che voi aveste sentit-o
 che essi avessero sentit-o.

C U V I N T E.

<i>spedire</i>	a expedia	<i>dietro</i>	după
<i>coprire</i>	a acoperi	<i>rugoso</i>	sbârçit
<i>fischiare</i>	a fluera	<i>la guerra</i>	răşboiul
<i>intorno</i>	împrejur	<i>la nube</i>	nourul
<i>lento</i>	încet, leneş	<i>il rscello</i>	răuleţul
<i>l'agnello</i>	mielul	<i>la sponda</i>	malul
<i>il pulcino</i>	puiul de găină	<i>il pastore</i>	păstorul
<i>la goccia</i>	picătura	<i>la chioccia</i>	cloşca
<i>la luce</i>	lumina	<i>il bambino</i>	copilaşul
<i>vi</i>	acolo	<i>l'angelo</i>	îngerul
<i>il cuore</i>	inima	<i>posare</i>	a odihni
<i>accendere</i>	a aprinde	<i>stanco</i>	obosit.
<i>cavare</i>	a scoate		

Tema 71. — Să se conjuge la Conjunctivul Prezent :
chiamare, temere, prender, leggere, scrivere, dormire (ca sentire), *spedire,*
 (ca unire), *capire* (ca unire).

Tema 72. — Să se conjuge la Congiuntivo Passato :
amare, pagare, portare, arrivare (cu essere), *sapere, provare, dormire,*
finire.

Tema 73. — Să se conjuge la Conjunctivul Imperfect :
alzare, accendere, accettare, cadere, finire, chiudere, coprire.

Tema 74. — Să se conjuge la Congiuntivo trapassato :
cavare, chiamare, calmare, capire, fischiare, temere, domandare, vendere, prendere.

Tema 75. — Să se analizeze substantivele și adjectivele din bucățile de citire, trecându-se de la singular la plural și de la plural la singular.

Tema 76. — Să se analizeze verbele din bucățile de citire și să se scrie toate timpurile învățate.

FILASTROCCA

Il giorno corre dietro la notte
E la notte dietro il giorno
E la luna liscia intorno
Alla rugosa terra,
E la pace dietro la guerra.

Il corvo dietro le nubi lente
E il ruscello dietro il torrente,
E il torrente dietro il mare
E il mare onda su onda,
Dietro la fuggitiva sponda.

I minuti dietro le ore
E i poverelli dietro le suore,
E gli agnelli dietro il pastore
E il pulcino dietro la chioccia
E la goccia dietro la goccia.

Il bambino dietro la mamma,
E la mamma dietro la luce
Dell 'angelo che la conduce
Alla casa del Signore
A posarvi il suo stanco cuore.

ANGIOLO SILVIO NOVARO.

<i>filastrocca</i>	Vorbărie	<i>dietro</i>	după, în spatele
<i>correre</i>	a alerga	<i>intorno</i>	împrejur
<i>rugoso</i>	sbârcit	<i>il corvo</i>	corbul
<i>la guerra</i>	războiul	<i>lento</i>	încet, leneș
<i>la nube</i>	nourul	<i>il ruscello</i>	râulețul
<i>il torrente</i>	râul	<i>la suora</i>	maica, călugărița
<i>il poverello</i>	sărăcuțul	<i>il pastore</i>	păstorul
<i>l'agnello</i>	mielul	<i>la chioccia</i>	cloșca
<i>il pulcino</i>	puțul de gălnă	<i>la luce</i>	lumina
<i>la goccia</i>	picătura	<i>il Signore</i>	Domnul Dumnezeu
<i>l'angelo</i>	îngerul	<i>vi</i>	acolo
<i>posare</i>	a odihni	<i>il cuore</i>	inima.
<i>stanco</i>	obosit.		

LE MANI DI GESÙ.

Non bisogna mai dimenticare che Gesù fu un operaio e figlio adottivo di un operaio; non si deve nascondere che nacque povero, tra gente che lavorava con le proprie mani, che guadagnava con l'opera delle mani; e ch'egli si guadagnò il pane quotidiano con il lavoro delle sue mani.

Quelle mani che benedissero i semplici, che guarirono i lebbrosi, che illuminarono i ciechi, che risuscitarono i morti; quelle mani che furono bucate dai chiodi, sul legno, eran mani che furon bagnate dal sudore del lavoro, mani che acquistarono i calli del lavoro, mani che avevan maneggiato gli arnesi del lavoro, che avevan conficcato chiodi nel legno, — mani del mestiere.

Fabbricò la tavola alla quale è così dolce assidersi con gli amici; il letto dove l'uomo respira la prima e l'ultima volta; la cassa dove la sposa della campagna chinle i suoi poveri tenci, i grembiali e i fazzoletti delle feste, e le bianche, stirate, camicie del corredo; la madia dove s'ammonda la farina e il lievito la sol-

leva finchê sia pronta per il forno; la seggiola dove i vecchi, la sera, si posano attorno al fuoco, a parlare della gioventù che non può tornare.

GIOVANNI PAPINI.

C U V I N T E.

<i>Gesù</i>	Isus	<i>bisognare</i>	a trebui
<i>dimenticare</i>	a uita	<i>operatio</i>	lucrător, muncitor
<i>dovere</i>	a trebui	<i>nascondere</i>	a ascunde
<i>nascere</i>	a se naște	<i>povero</i>	sărac
<i>tra</i>	între	<i>la gente</i>	oameni, lume
<i>guadagnare</i>	a câștiga	<i>quotidiano</i>	zilnic
<i>il lavoro</i>	lucrul, munca	<i>benedire</i>	a binecuvânta
<i>il semplice</i>	simplul, sărac cu duhul	<i>guarire</i>	a vindeca
<i>il lebbroso</i>	leprosul	<i>illuminare</i>	a lumina, a da lumină
<i>l cieco</i>	orbul	<i>bucare</i>	a găuri
<i>risuscitare</i>	a învia din morți	<i>il legno</i>	lemnul
<i>il chiodo</i>	cuiul	<i>il sudore</i>	sudoarea
<i>bagnare</i>	a scălda	<i>il collo</i>	bătătura
<i>acquistare</i>	a căpăta	<i>l'arnese</i>	unealla
<i>maneggiare</i>	a mânui	<i>il mestiere</i>	meseria
<i>conficcare</i>	a înfige	<i>la tavola</i>	masa
<i>fabbricare</i>	a fabrica, a face	<i>il letto</i>	patul
<i>assidersi</i>	a se așeza	<i>la volta</i>	data, oara
<i>dove</i>	unde	<i>la sposa</i>	mireasa, soția
<i>la cassa</i>	lada	<i>chiudere</i>	a închide
<i>la campagna</i>	șara, câmpia	<i>il grembiato</i>	șorțul
<i>il cencio</i>	ștreanța	<i>la festa</i>	sărbătoarea
<i>il fazzoletto</i>	batista, hasmaua	<i>la camicia</i>	cămașa
<i>stirare</i>	a călea	<i>la nudia</i>	covala, copain
<i>il corredo</i>	trusou, zestre	<i>la farina</i>	fâina
<i>ammontare</i>	a aduna, a strânge	<i>sollevare</i>	a ridica
<i>il lievito</i>	aluatul	<i>pronto</i>	gala
<i>finchê</i>	până ce	<i>la seggiola</i>	seamul, jilțul
<i>il forno</i>	cuptorul	<i>attorno</i>	împrejur
<i>l vecchi</i>	bătrânul	<i>non può</i>	nu poate
<i>la gioventù</i>	tinerețea		
<i>ornire</i>	a se întoarce		

LA PREGHIERA DEI BIMBI

I bimbi pregano il Signore
 Ogni sera. I buoni col cuore,
 I tristi con le labbra. Il Signore

Dorme in una casa lontana,
 Una casa perduta
 In fondo al deserto dei cieli.

Angioli e Santi la occultan tra loro
 Con un meraviglioso lavoro
 Di nuvole e lucciole d'oro.

Le preghiere dei bimbi cattivi
 Si perdono dietro il bagliore
 Delle lucciole : ma quelle dei buoni

Trovan la via dell'uscio lontano,
 Vi bussano piano piano
 Come una timida mano.

Ed entrano pel buco della chiave
 E come uccelli s'annidano attorno
 Aspettando che Iddio si risvegli.

CECCARDO ROCCATAGLIATA CECCARDI.

C U V I N T E.

<i>la preghiera</i>	rugăciunea	<i>il bimbo</i>	copilaşul
<i>pregare</i>	a ruga	<i>ogni</i>	fiecare
<i>le labbra</i>	buzele	<i>lontano</i>	îndepărtat
<i>il deserto</i>	pustiul	<i>il cielo</i>	cerul
<i>l'angiolo</i>	îngerul	<i>meraviglioso</i>	minunat
<i>la nuvola</i>	nourul	<i>la lucciola</i>	lieuriciul
<i>il bagliore</i>	strălucirea	<i>trovare</i>	a găsi
<i>la via</i>	drumul	<i>l'uscio</i>	uşa
<i>bussare</i>	a bate la uşe	<i>piano, piano</i>	încet-încet
<i>il buco</i>	gaura	<i>la chiave</i>	cheia
<i>l'uccello</i>	pasărea	<i>annidarsi</i>	a se cuibări
<i>aspettare</i>	a aştepta	<i>Iddio</i>	Dumnezeu.
<i>risvegliare</i>	a deştepta, a trezi		

Casa di puericultura par le Giovani Fasciste

XVI.

IMPERATIVUL. PARTICIPIUL PREZENT. GERUNZIUL. FORMA REFLEXIVA.

Imperativul.

CANTARE	VENDERE	SENTIRE	FINIRE
canta (tu)	vendi (tu)	senti (tu)	finisei (tu)
canti (lei)	venda (lei)	senta (lei)	finisea (lei)
cantiamo (noi)	vendiamo (noi)	sentiamo (noi)	finiamo (noi)
cantate (voi)	vendete (voi)	sentite (voi)	finite (voi)
cantino (loro)	vendano (loro)	sentano (loro)	finiscano (loro):
— a	— i	— i	— i se i
— i	— a	— a	— i se a
— iamo	— iamo	— iamo	— iamo
— ate	— ete	— ite	— ite
— iuo	— uo	— uo	— i se uo

Imperativul verbelor regulate se construiește în modul următor :

1. Persoana III singular și persoana III plural sunt persoanele III singular și III plural dela Subjunctivul prezent al verbului respectiv.

2. Toate celelalte persoane sunt persoanele respective ale Indicativului prezent.

Imperativul verbelor auxiliare.

AVERE	ESSERE
abbi	sii
abbia	sia
abbiamo	siamo
abbiate	siate
abbiano	siano

Regulă. — În expresiile negative, persoana II singular a Imperativului se formează, ca și în Limba română, cu negația *non* și infinitivul verbului respectiv :

<i>non essere</i>	<i>non cantare</i>	<i>non credere</i>
<i>nu fii</i>	<i>nu cânta</i>	<i>nu crede</i>

Gerundio Presente.

cant a re	vend e re	sent i re
cant a	vend e	sent i
cant a ndo	vend e ndo	sent e ndo

Gerunziul verbelor regulate de conjugările I, II și III se construiește astfel :

1. Lăsăm deoparte terminația *-re*.
2. La conjugarea I păstrăm vocala caracteristică *-a* și adăugăm terminația *-ndo*.
3. La conjugarea II păstrăm vocala caracteristică

-e- și adăugăm terminația -ndo.

4. La conjugarea III schimbăm vocala caracteristică -i- în -e și adăugăm terminația -ndo.

5. Gerunziul are aceeași terminație -ndo-, pentru toate trei conjugările.

Gerunziul prezent al verbelor auxiliare

avere	essere
avendo	essendo

Gerundio passato.

AVERE	ESSERE
avendo avuto	essendo stato
	essendo stata
	essendo stati
	essendo state

cantare	vendere	sentire	partire
avendo cantato	avendo venduto	avendo sentito	essendo partito

Gerunziul trecut se construște din gerunziul prezent al verbului auxiliar și participiul trecut al verbului de conjugat.

2. În limba română, gerunziul trecut e foarte rar întrebuințat. Astfel: *Essendo partito* = fiind plecat; *essendo arrivato* = fiind sosit.

3. În general, gerunziul trecut din limba italiană se traduce în limba română astfel:

avendo cantato = fiindcă am, ai, a, am, ați, au cântat

sau

avendo cantato = după ce am, ai, a, am, ați, au cântat

Participiul prezent.

cant a re	vend e re	sent i re
cant a	vend o	sent e
cant a nte	vend e nte	sent e nte

Participiul prezent al verbelor regulate de conjugările I, II, și III se construște astfel :

1. Lăsăm deoparte terminația - *re*.
2. La conjugarea I, păstrăm vocala caracteristică - *a* și adăugăm terminația - *nte*.
3. La conjugarea II, păstrăm vocala caracteristică - *e* și adăugăm terminația - *nte*.
4. La conjugarea III schimbăm vocala caracteristică - *i* în - *e* și adăugăm terminația - *nte*.
5. Participiul prezent are aceeași terminație pentru toate trei conjugările.

Intrebuițarea Participiului prezent.

1. **Uno scolaro negligente** *un școlar neglijent*
Conto corrente *cont curent*

În aceste două exemple, participiul prezent e întrebuițat ca un adjectiv.

2. **Ho veduto un quadro rappresentante** la battaglia di Plevna,
Am văzut un tablou care reprezintă bătălia de la Plevna.

În acest exemplu, participiul prezent e întrebuițat ca verb.

3. **Il comandante dell'esercito** = *comandantul armatei.*

În acest exemplu, participiul prezent e întrebuițat ca substantiv.

4. **Studente, sapiente, eredente, cantante** = *Student, înțelept, credincios, cântăreț.*

În aceste exemple, unele participii prezente au devenit substantive și sunt întrebuițate ca atare.

Forma reflexivă.

In Limba română

a se opri

In Limba italiană

fermarsi

In Limba italiană, pronumele reflexiv se așează, la Infinitiv, spre deosebire de Limba română, întotdeauna după verb și se scrie împreună, într'un singur cuvânt, fără a fi despărțit prin linioară.

La forma reflexivă, verbul pierde întotdeauna litera *-e* din terminația *-re* a infinitivului. Deci :

fermare = a opri dar *fermarsi = a se opri*

Ca și în Limba română, conjugarea unui verb la forma reflexivă se face cu ajutorul pronumelor reflexive, care însă numai la modul Infinitiv se așează la urma verbului și se scriu împreună, unit; însă când verbul este conjugat, ele se așează, ca și în Limba română, înainte și despărțit, dar nu prin linioară.

Pronumele reflexiv, în Limba italiană este :

<i>mi</i>	<i>mi</i>
<i>ti</i>	<i>te</i>
<i>si</i>	<i>se</i>
<i>ci</i>	<i>ce</i>
<i>vi</i>	<i>vi</i>
<i>si</i>	<i>se</i>

Observăm :

1. Persoana III singular e la fel cu persoana III plural, ca și în Limba română.

2. Se deosebește mai mult de Limba română, pronumele reflexiv dela persoana I plural care este *ci = ne*.

Indicativul prezent.

<i>Eu mă opresc</i>	io mi fermo
<i>tu te oprești</i>	tu ti fermi
<i>el se oprește</i>	egli si ferma
<i>noi ne oprim</i>	noi ci fermiamo
<i>voi vă opriți</i>	voi vi fermate
<i>ei se opresc</i>	essi si fermano

Observăm că, în vreme ce la Infinitiv, pronumele reflexiv se așează la sfârșitul verbului și se serie unit cu el, spre deosebire de Limba română unde se așează înaintea verbului și se serie separat, când verbul e conjugat, pronumele reflexiv se așează, ca și în Limba română înaintea verbului și separat.

IMPERFECTUL.

io mi fermavo
tu ti fermavi
egli si fermava
noi ci fermavamo
voi vi fermavate
essi si fermavano

PERFECTUL SIMPLU

io mi fermaì
tu ti fermasti
egli si fermò
noi ci fermammo
voi vi fermaste
essi si fermarono

VIICTORUL.

io mi fermerò
tu ti fermerai
egli si fermerà
noi ci fermeremo
voi vi fermerete
essi si fermeranno

CONDIȚIONALUL.

io mi fermei
tu ti fermeresti
egli si fermerebbe
noi ci fermeremmo
voi vi fermereste
essi si fermerebbero

SUBJONCTIVUL PREZENT

che io	mi	fermi
che tu	ti	fermi
che egli	si	fermi
che noi	ci	fermiamo
che voi	vi	fermate
che essi	si	fermino

SUBJONCTIVUL IMPERFECT

che io	mi	fermassi
che tu	ti	fermassi
che egli	si	fermasse
che noi	ci	fermassimo
che voi	vi	fermaste
che essi	si	fermassero

PERFECTUL COMPUS

io	mi	sono	fermato	— a
tu	ti	sei	fermato	— a
egli	si	è	fermato	— a
noi	ci	siamo	fermati	— e
voi	vi	siete	fermati	— e
essi	si	sono	fermati	— e

Vitorul II

io	mi	sarù	fermato	— a
tu	ti	sarai	fermato	— a
egli	si	sarù	fermato	— a
noi	ci	saremo	fermati	— e
voi	vi	sarete	fermati	— e
essi	si	saranno	fermati	— e

MAI MULT CA PERFECTUL

io	mi	ero	fermato	— a
tu	ti	eri	fermato	— a
egli	si	era	fermato	— a
noi	ci	eravamo	fermati	— e
voi	vi	eravate	fermati	— e
essi	si	erano	fermati	— e

Conditionalul II

io	mi	sarei	fermato	— a
tu	ti	saresti	fermato	— a
egli	si	sarebbe	fermato	— a
noi	ci	saremmo	fermati	— e
voi	vi	sareste	fermati	— e
essi	si	sarebbero	fermati	— e

La forma reflexivă a timpurilor compuse, participiul trecut se acordă întotdeauna cu subiectul, în gen și număr.

Pentru timpurile compuse, la forma reflexivă, absolut toate verbele se conjugă cu auxiliarul *essere*, chiar dacă la forma activă se conjugă cu auxiliarul *avere*.

Deci :

Forma activă.

Io ho comprato un libro
cu un cumpărat o carte.

Forma reflexivă.

io mi sono comprato un libro
cu mi-am cumpărat o carte

REZUMAT.

Imperativul.

CANTARE		VENDERE		SENTIRE		FINIRE	
canta	(tu)	vendi	(tu)	sentii	(tu)	finisei	(tu)
cantă	(lei)	vendă	(lei)	sentă	(lei)	finisea	(lei)
cantăm	(noi)	vendăm	(noi)	sentim	(noi)	finim	(noi)
cantați	(voi)	vendeți	(voi)	sentite	(voi)	finiți	(voi)
cantăno	(loro)	vendăno	(loro)	sentăno	(loro)	finiscăno	(loro)
— a		— i		— i		— ise i	
— ă		— a		— a		— ise a	
— ăm		— ăm		— ăm		— ăm	
— ați		— eți		— iți		— iți	
— ăno		— ăno		— ăno		— ise ăno	

Imperativul verbelor auxiliare.

AVERE

abbi

abbia

abbiamo

abbiate

abbiano

ESSERE

sii

sia

siamo

siate

siano

non essere

nu fii

non cantare

nu cânta

non credere

nu crede

Gerundio presente.

cant | ă | ndo

vend | e | ndo

sent | e | ndo

Gerunziul prezent al verbelor auxiliare.

avere

avendo

essere

essendo

Gerundio passato.

AVERE

avendo avuto

ESSERE

essendo stato

essendo stata

essendo stati

essendo state

CANTARE

avendo cantato

VENDERE

avendo venduto

SENTIRE

avendo sentito

PARTIRE

essendo partito

avendo cantato	$\left. \begin{array}{l} \text{fiindcă} \\ \text{pentru că} \\ \text{după ce} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{am, ai, a, am, ați, au} \\ \text{cântat} \end{array} \right\}$

Participiul prezent.

cant | a | re

cant | a

cant | a | nte

vend | e | ro

vend | e

vend | e | nte

sent | i | re

sent | o

sent | e | nte

Intrebuițarea Participiului prezent.

1. Uno scolaro negligente	<i>negligente</i> , adjectiv
2. Ho veduto un quadro rappresentante	<i>rappresentante</i> , verb
3. Il comandante dell'esercito	<i>comandante</i> , substantiv
4. studente, sapiente, credente	<i>studente, sapiente, credente</i> , substantive

Forma reflexivă.

In Limba română.

a se opri

In Limba italiană

fermarsi

Pronumele reflexiv.

mi	mi
ti	te
si	se
ei	ne
vi	va
si	se

Indicativul prezent.

<i>eu mă opresc</i>	io mi fermo
<i>tu te oprești</i>	tu ti fermi
<i>ei se oprește</i>	egli si ferma
<i>noi ne oprim</i>	noi ei fermiamo
<i>voi vă opriți</i>	voi vi fermate
<i>ei se opresc</i>	essi si fermano

Imperfectul

io mi fermavo
tu ti fermavi
egli si fermava
noi ei fermavamo
voi vi fermavate
essi si fermavano

Perfectul simplu

io mi fermai
tu ti fermasti
egli si fermò
noi ei fermammo
voi vi fermaste
essi si fermarono

Viitorul

io mi fermerò
tu ti fermerai
egli si fermerà
noi ei fermeremo
voi vi fermerete
essi si fermeranno

Condiționalul

io mi fermerei
tu ti fermeresti
egli si fermerebbe
noi ei fermeremmo
voi vi fermereste
essi si fermerebbero

Subjunctivul prezent

che io mi fermi
 che tu ti fermi
 ch'egli si fermi
 che noi ci fermiamo
 che voi vi fermiate
 ch'essi si fermino

Subjunctivul imperfect

che io mi fermassi
 che tu ti fermassi
 che'egli si fermasse
 che noi ci fermassimo
 che voi vi fermaste
 ch'essi si fermassero

Perfectul compus

io mi sono fermato — a
 tu ti sei fermato — a
 egli si è fermato — a
 noi ci siamo fermati — e
 voi vi siete fermati — e
 essi si sono fermati — e

Mai mult ca perfectul

io mi ero fermato — a
 tu ti eri fermato — a
 egli si era fermato — a
 noi ci eravamo fermati — e
 voi vi eravate fermati — e
 essi si erano fermati — e

Vitorul II

io mi sarò fermato — a
 tu ti sarai fermato — a
 egli si sarà fermato — a
 noi ci saremo fermati — e
 voi vi sarete fermati — e
 essi si saranno fermati — e

Condiționalul II

io mi sarei fermato — a
 tu ti saresti fermato — a
 egli si sarebbe fermato — a
 noi ci saremmo fermati — e
 voi vi sareste fermati — e
 essi si sarebbero fermati — e

Forma activă

io ho comprato un libro
 eu am cumpărat o carte

Forma reflexivă

io mi sono comprato un libro
 eu mi-am cumpărat o carte

Tema 77. — Să se scrie Imperativul următoarelor verbe :
scribere, parlare, dormire, scusare, vedere.

Tema 78. — Să se scrie Gerunziul prezent și trecut al următoarelor
 verbe :

entrare, sentire, trovare, distruggere, perdere, avere.

Temu 79. — Să se scrie Participiul prezent al următoarelor verbe : *rallegrare, rassomigliare, resistere, corrispondere, correre, sorgere.*

Temu. 80. — Să se conjuge la forma reflexivă următoarele verbe : *chiamarsi* (Indicativul prezent și Imperfect); *rallegrarsi* (Viitorul și Condiționalul); *scusarsi* (Subjunctivul prezent și Imperfect); *trovarsi* (Perfectul compus și Mai mult ca perfectul).

IL TEMPO

Dice al fanciul la rondine :

— Ho freddo, io me ne vo ;
al ritornar dei zefiri,
anch'io ritornerò.

Dice la foglio all'albero :

— E freddo, io me ne vo ;
quando verranno le rondini,
amico, tornerò.

E dice il tempo agli uomini :

— Ho fretta, io me ne vo ;
gli augelli, i fior ritornano,
io mai non tornerò.

E. BERNI.

<i>fanciul</i>	il fanciullo	<i>la rondine</i>	rândunica
<i>io me ne vo</i>	plec (de aici)	<i>ritornare</i>	a se reîntoarce
<i>i zefiri</i>	gli zefiri	<i>verran, verranno</i>	vor veni.
<i>la fretta</i>	graba	<i>gli augelli</i>	gli uccelli
<i>i fior</i>	i fiori	<i>mai</i>	niciodată

OPERA D'UOMO

Il mattino quando t'increște alzarti, pensa a questo :
Io mi alzo per fare opera d'uomo. Perché mai mi deve
dispiacere di fare ciò per cui son nato e per cui sono
stato messo al mondo? O forse che sono stato creato

per tenermi al caldo sotto le coperte? — Ma questo è più aggradevole! — O che sei dunque nato per le cose aggradevoli? — Non invece per agire, per faticare? Non vedi le piante, gli uccelli, le formiche, i ragni, le api fare ciascuno il loro proprio lavoro e concorrere secondo le proprie forze all'ordine del mondo? E tu non vuoi fare il tuo lavoro d'uomo? Quello che è conforme alla tua natura?

MARCO AURELIO

<i>inrescere</i>	a părea rău	<i>dispiacere</i>	a nu plăcea
<i>ciò</i>	aceea ce	<i>nato</i>	născut
<i>messo</i>	pus	<i>il mondo</i>	lumea
<i>forse</i>	poate	<i>tenersi al caldo</i>	a sta la caldură
<i>sotto</i>	sub	<i>le coperte</i>	învăltoarea patului.
<i>aggradevole</i>	plăcut	<i>dunque</i>	deci, așadar
<i>invece</i>	în schimb, dmpotrivă	<i>agire</i>	a activa, a face
<i>faticare</i>	a se osteni, a se trudi	<i>la pianta</i>	planta, copacul
<i>la formica</i>	furnica	<i>il ragno</i>	păianjenul
<i>l'ape</i>	albina	<i>ciascuno</i>	fiecare
<i>concorrere</i>	a conlucra	<i>secondo</i>	după
<i>la forza</i>	puterea	<i>vuoi</i>	vrei

IL SONNO

Lenta la neve fiocca, fiocca, fiocca.
Senti: una zana doudola pian piano.
Un bimbo piange, il piccol dito in bocca;
Canta una vecchia, il mento sulla mano.

La vecchia canta: Intorno al tuo lettino
C'è rose e gigli, tutto un bel giardino.
Nel bel giardino il bimbo s'addormenta.
La neve fiocca lenta, lenta, lenta.

GIOVANNI PASCOLI

<i>il sonno</i>	somnul	<i>la neve</i>	zăpada
<i>fioccare</i>	a cadea în fulgi (zapada)	<i>la zana</i>	leagănul
<i>dondolarsi</i>	a se legăna	<i>pian piano</i>	incet incet
<i>piccol</i>	piccolo	<i>il dito</i>	degetul
<i>la bocca</i>	gura	<i>la vecchia</i>	bătrâna
<i>il mento</i>	bârbia	<i>intorno</i>	împrejur
<i>il letto</i>	patul	<i>la rosa</i>	trandafirul
<i>il giglio</i>	crinul	<i>addormentarsi</i>	a adormi

UCCELLETTO

In cima a un'antica pianta,
 Nel roseo ciel del mattino,
 Un uccelletto piccino
 (Oh, come piccino!) canta.

Perchè cinguetta? Che cosa
 Lo fa parer si giulivo?
 S'allegra d'essere vivo
 In quella luce di rosa.

ARTURO GRAF

<i>la cima</i>	vârful	<i>roseo</i>	trandafiriu
<i>ciel</i>	il cielo	<i>perche</i>	pentruce, dece
<i>che cosa</i>	ce	<i>cinguettare</i>	a ciripi
<i>lo fa</i>	il face	<i>si</i>	aşa de
<i>giulivo</i>	voios	<i>s'allegra</i>	se veseleşte
<i>la luce</i>	lumina		

La Prudenza

XVII.

PRONUMELE PERSONAL.

io	sono			
tu	sei			
egli		noi	siamo	
lui		voi	siete	
esso		essi		
colui		loro		
costui		coloro		
elia		è	costoro	sono
lei			esse	
essa			loro	
colei			coloro	
costei			costoro	

Pronumele personal are în Limba italiană două forme :

Forma I sau tonică :

A

<i>Persoana I</i>	<i>Persoana II</i>	<i>Persoana III</i>
S. <i>io = eu</i>	<i>tu = tu</i>	m. <i>egli, lui, esso, celui, costul ei, dânsul, acela, acesta</i> f. <i>ella, lei, essa, celei, costel ea, dânsa, aceea, aceasta</i>
P. <i>noi = noi</i>	<i>voi = voi</i>	m. <i>loro, essi, coloro, costoro ei, dâșii, aceea, aceștia</i> f. <i>loro, esse, coloro, costoro etc, dâșile, acelea, aceste</i>

Impersonal : *si = se*. De exemplu : *Si dice = se zice*.

La persoana III singular și plural observăm că pronumele *esso — essa, essi — esse*, se pot întrebuința atât pentru a arăta persoane cât și lucruri. Toate celelalte pronume se întrebuințează numai pentru persoane.

chi sono costoro? = cine sunt ăștia

che vuole colui = ce vrea ăla?

Pronumele *colui, celei, costui, costei, coloro* se întrebuințează mai rar în limba curentă și au un înțeles oarecum de dispreț.

Mai des însă pronumele personale *colui, costui, celei, costei, coloro* se întâlnesc întovărășite de pronumele *che (= care)* :

colui che = acela care

coloro che = aceea, aceleu care ;

Pronumele personal se întrebuințează mai ales în conjugarea verbelor. Numai că, ca și în Limba română,

el este lăsat aproape întotdeauna deoparte când e așezat înaintea verbului :

ho letto un libro italiano = am citit o carte italiană.

dar

io piango e tu ridi = eu plâng și tu râzi.

În acest caz, pronumele este necesar pentru a insista asupra persoanei respective și pentru a scoate în evidență o opoziție.

Sau

Tu canta ed io ti accompagno al piano = *tu cântă și eu te acompaniez la pian.*

În acest caz, în care avem o corespondență de acțiuni, deasemenea pronumele personal nu poate lipsi.

Pago io = *plătesc eu.*

În acest caz, pronumele personal e necesar pentru a insista asupra persoanei care este autorul acțiunii.

B

A me non hanno detto niente = *mie nu mi-au spus nimic.*

Non parlo di te = *nu vorbesc de, despre tine.*

Stasera venite da me = *astăseară veniți la mine.*

Questi fiori sono per lei = *aceste flori sunt pentru dânsa.*

Con lui non si può parlare = *cu el nu se poate vorbi.*

Venite con noi = *veniți cu noi.*

Si parla di voi = *se vorbește de, despre voi.*

Per loro non farò mai nulla = *pentru ei nu voi face niciodată nimic.*

Ognuno per sè e Dio per tutti = *fiecare pentru sine și Dumnezeu pentru toți.*

În vreme ce în primele exemple (A), am văzut că pronumele personal *io*, *tu*, *egli*, etc. stau singure împreună cu verbul, în exemplele (B) de mai sus, pronumele personal este precedat de o prepoziție simplă (nearticulată) : *dî, a, da, con, per*.

În aceste cazuri, deci, când pronumele personal este precedat de o prepoziție simplă avem formele următoare :

<i>Persoana I</i>	<i>Persoana II</i>	<i>Persoana III</i>
me (mine, mie)	te (tine, ție)	m. lui, essa, celui, costui f. lei, essa, celei, costei
noi	voi	m. loro, essi, coloro, costoro f. loro, esse, coloro, costoro

Impersonal : *sê* (sine), *per sê* = pentru sine.

Așadar pronumele personal *io* și *tu* sunt singurele care se schimbă în *me* (mine, mie) și *te* (tine, ție) în cazul când sunt precedate de o prepoziție simplă.

La fel, pronumele impersonal *si* (= se, *fr. on*) dacă e precedat de o prepoziție simplă devine *sê* (cu accent grav pe *ê*).

Forma II sau atonă.

Persoana I Singular.

mi	Non mi piace = nu-mi place
dat. sing.	Nu-mi piace

În această propozițiune, pronumele personal *mi* (mie, mi, îmi), răspunde la întrebarea *cui?* ; este deci în cazul dativ (singular, persoana I).

mi **Il mio amico mi ha invitato al pranzo**

accuz. sing.

Prietenul meu m'a invitat la prânz.

În această propozițiune, pronumele personal *mi* (= *m'*, *mă*) răspunde la întrebarea *pe cine?*; este deci în cazul acuzativ (singular, persoana I). În fața lui *h* sau a unei vocale el se scrie de obicei cu apostrof, *m'ha*, *m'aveva*, etc.

Persoana II Singular.

ti Non ti scrivo più.
dativ sing. *Nu-ți mai scriu*

În această propozițiune, pronumele personal *ti* (*ție*, *ți*, *îți*), răspunde la întrebarea *cui?*; este deci în cazul dativ (singular, persoana II).

ti Non ti conosco
acuz. sing. *Nu te cunosc.*

În această propozițiune, pronumele personal *ti* (= *te*) răspunde la întrebarea *pe cine?*; este deci în cazul acuzativ (singular, persoana II).

mi, ti Se non mi rispondi non ti scrivo più.
dativ sing. *Dacă nu-mi răspunzi nu-ți mai scriu*

În această propozițiune, pronumele personal *mi* răspunde la întrebarea *cui?* Este deci în cazul dativ (singular, persoana I). Pronumele personal *ti* răspunde la întrebarea *cui?*; este deci tot în cazul dativ (singular, persoana II).

Persoana I plural.

ei Quando ei scriverete?
dativ pl. *Când ne veți scrie?*

În această propozițiune, pronumele personal *ci* (= *ne*) răspunde la întrebarea *cui?*; Este deci în cazul dativ (plural, persoana I).

ci *Ci considerate voștri amici?*
 acuz. plural *Ne considerați prieteni (de) ai voștri?*

În această propozițiune, pronumele personal *ci* (= *ne*) răspunde la întrebarea *pe cine?*; este deci în cazul acuzativ (plural, persoana I).

Persoana II Plural.

vi *Vi dleo la veritū*
 dat. pl. *Vă spun adevărul*

În această propozițiune, pronumele personal *vi* (= *vă, vi*) răspunde la întrebarea *cui?*; este deci în cazul dativ (plural, persoana II).

vi *Vi stimlumo moltissimo*
 acuz. pl. *Vă stimăm foarte mult*

În această propozițiune, pronumele personal *vi* (= *vă*) răspunde la întrebarea *pe cine?*; este deci în cazul acuzativ (plural, persoana II).

Persoana I Singular.

mi dativ singular
mi acuzativ singular

Persoana II Singular.

ti dativ singular
ti acuzativ singular

Persoana I plural.

ei dativ plural

ei acuzativ plural

Persoana II plural.

vi dativ plural

vi acuzativ plural

La forma *II* sau atonă a pronumelor personale observăm, în cecece privește pronumele personale de persoanele *I* și *II* singular și *I* și *II* plural :

1. Această formă, fiind întrebuințată numai în funcțiune de complement pe lângă verb, nu are decât cazurile nominativ, dativ și acuzativ, fără genitiv.

2. Spre deosebire de Limba română, forma atonă nu face deosebirea între cazul dativ și acuzativ care, în Limba italiană au aceeași formă.

Persoana III Singular.

gli Gli dirò la verità

masc. dativ *II* voi spune adevărul

În această propozițiune, pronumele personal *gli* (= îi) răspunde la întrebarea *cui?*; este deci în cazul dativ (singular, masculin).

Pronumele personal *gli* (= îi) în cazul dativ singular (masculin) nu trebuie confundat cu *gli* care este articol hotărît la plural, pentru substantivele masculine care încep cu : 1. *esse impura*, 2. *zeta* sau 3) o vocală.

lo Non lo conosco

masc. acuzativ *nu-l* cunosc

În această propozițiune, pronumele personal *lo* (= îl) răspunde la întrebarea *pe cine?*; este deci în cazul acuzativ (singular, masculin).

Pronumele personal *lo* (= îl) în cazul acuzativ singular (masculin) nu trebuie confundat cu *lo* care este articol hotărît la singular, pentru substantivele masculine care încep cu 1) *esse impura* sau 2) *zeta*.

lo *La conosci?*
acuz. fem. *O cunoști?*

În această propozițiune, pronumele personal *la* (= o) răspunde la întrebarea *pe cine?*; este deci în cazul acuzativ (singular, feminin).

Pronumele personal *la* (= o) în cazul acuzativ singular (feminin) nu trebuie confundat cu *la* care este articol hotărît la singular, pentru substantivele feminine.

le *La conosco ma non le ho mai parlato*
dativ. fem. *O cunosc dar nu i-am vorbit niciodată*

În această propozițiune, pronumele personal *le* răspunde la întrebarea *cui?*; este deci în cazul dativ (singular, feminin).

Pronumele personal *le* în cazul dativ singular (feminin) nu trebuie confundat cu *le* care este articol hotărît la plural, pentru substantivele feminine. (Forma *le* tinde să dispară; în limba vorbită este înlocuită prin *gli*).

Persoana III Plural.

li *Quando li vedi?*
acuz. masc. *Când îi vezi?*

În această propozițiune, pronumele personal *li* (= îi) răspunde la întrebarea *pe cine?*; este deci în cazul acuzativ (masculin, plural).

Pronumele personal *li* (= îi) în cazul acuzativ plural (masculin) nu trebuie confundat cu *gli* care este articol hotărît masculin plural pentru substantivele care încep cu *esse impura, zeta* sau o vocală și nici cu *gli* pronumele personal în cazul dativ singular.

le **Se le încontri non le riconosci**
 acuz. fem. **Dacă le întâlnești nu le recunoști.**

În această propozițiune, pronumele personal *le* (=le, răspunde la întrebarea *pe cine?*; este deci în cazul acuzativ (feminin, plural).

gli	pronume persoana III masculin în cazul dativ
lo	pronume persoana III masculin singular în cazul acuzativ
le	pronume persoana III feminin singular în cazul dativ
la	pronume persoana III feminin singular în cazul acuzativ.
li	pronume persoana III plural în cazul acuzativ
le	pronume persoana III plural în cazul acuzativ
si	Quante arie si dà il tuo amico ! <i>Câte aere își dă prietenul tău !</i> Quante arie si danno i tuoi amici ! <i>Câte aere își dau prietenii tăi !</i> Quante arie si dà la tua amica ! <i>Câte aere își dă prietena ta !</i> Quante arie si danno le tue amiche ! <i>Câte aere își dau prietenele tale !</i>

În aceste propozițiuni, pronumele personal *si* răspunde la întrebarea *cui?*; este deci în cazul dativ. Pronumele personal *si* (= își), ca și în Limba română are aceeași formă pentru singular și plural, masculin și feminin.

si **E come si vanta !**
 acuzativ **Și cum se laudă !**

În această propozițiune, pronumele personal *si* răspunde la întrebarea *pe cine?*; este deci în cazul acuzativ. El are aceeași formă pentru singular și plural, masculin și feminin.

Așezarea pronumelor.

Poziția enclitică.

În cazul acuzativ :

vedendomi	<i>văzându-mă</i>
vedendoti	<i>văzându-te</i>
vedendolo	<i>văzându-l</i>
vedendola	<i>văzându-o</i>
vedendoel	<i>văzându-ne</i>
vedendovi	<i>văzându-vă</i>
vedendoli	<i>văzându-i</i>
vedendole	<i>văzându-le</i>
vedendosi	<i>văzându-se</i>

Vedendomi così puntuale lo zio mi lodò

Văzându-mă așa punctual unchiul mă lăudă

Unendoel, saremo più forti

Unindu-ne, vom fi mai puternici

În cazul dativ :

Rispondeudogli in quel modo l'hai offeso.

Răspunzându-i în modul acela l-ai ofensat

Ca și în Limba română, pronumele personal (la forma atonă) se așează uneori după verb, cu singura deosebire că, în acest caz, în limba noastră el se desparte de verb printr'o linioară în vreme ce în Limba italiană pronumele se unește cu verbul și se scriu într'un singur cuvânt.

Pronumele personal de mai sus (la forma atonă) se pot uni :

1. cu gerunziul :

Vedendomi così puntuale lo zio mi lodò

2. cu Infinitivul :

per vedermi	per	a	mă	vedea
per vederti	per	a	te	vedea
per vederlo	per	a-l		vedea
per vederla	per	a o		vedea
per vederel	per	a ne		vedea
per vedervi	per	a vă		vedea
per vederfi	per	a-i		vedea
per vederle	per	a le		vedea

Ti prego di scrivermi subito

Cercate di rispondergli come merita

Pronumele personal (forma atonă) se unește uneori cu verbul la modul Infinitiv. În aceste cazuri, verbul pierde litera *e* din terminație :

dare dar + mi vedere veder + mi fare far + mi

3. cu imperativul :

chiamalo	cheamă-l
scrivigli	scrie-i
chiamamolo	să-l chemăm
scriviamogli	să-i scriem
chiamatelo	chemați-l
scrivete gli	scrieți-i

Portami un bicchier d'acqua

Dove è il tuo libro? — Cercalo

Pronumele personal se unește uneori cu verbul la Imperativ dar numai la persoanele II singular și I și II plural.

Dammi la mano	<i>dă-mi mâna</i>
Dinmi la verità	<i>spune-mi adevărul</i>
Fammi questo piacere	<i>fă-mi plăcerea aceasta</i>

Verbele monosilabice *da**, *di**, *fa*' (modul imperativ) când se unesc cu pronumele personal (forma atonă) dublează consoana cu care începe acesta :

da + mi	du + m + mi	dammi
di + mi	di + m + mi	dinmi
fa + mi	fa + m + mi	fammi

4) eccomi	<i>iată-mă</i>
eccoti	<i>iată-te</i>
eccolo	<i>iată-l</i>
eccolu	<i>iat-o</i>
eccoci	<i>iată-ne</i>
eccovi	<i>iată-vă</i>
eccoli	<i>iată-i</i>
eccolo	<i>iată-le.</i>

Eccomi arrivato *iată-mă ajuns, sosit.*

Eccovi i libri che avete chiesto *iată-vă cărțile pe care le-ați cerut.*

Eccole tutt'e due *iată-le pe amândouă.*

Pronumele personal (forma atonă) se unește uneori și cu adverbul *ecco* = iată. In acest caz, spre deosebire de Limba română, el se scrie într'un singur cuvânt : *eccolo* = iată-l.

Vengo teo	<i>vin cu tine.</i>	Sta' meco	<i>stai cu mine.</i>
Lo menò seco	<i>il duse cu sine.</i>		

Meco, leco, seco însemnează : *con me, con te, con se*, adică cu mine, cu tine, cu sine.

Pronumele combinate.

Io	mi	metto	il	cappello	<i>Eu</i>	mi	pun	<i>pălăria</i>
Tu	ti	metti	il	cappello	<i>Tu</i>	îți	pui	<i>pălăria</i>
Egli	si	mette	il	cappello	<i>El</i>	își	pune	<i>pălăria</i>
Noi	ci	mettiamo	il	cappello	<i>Noi</i>	ne	punem	<i>pălăria</i>
Voi	vi	mettete	il	cappello	<i>Voi</i>	vă	puneți	<i>pălăria</i>
Essi	si	mettono	il	cappello	<i>Ei</i>	își	pun	<i>pălăria</i>

Dacă voim însă să spunem o frază mai lungă : *Eu iau pălăria din cuier și mi-o pun în cap*, observăm că substantivul *pălăria* — complement drept, pentru că răspunde la întrebarea *ce?* — este înlocuit în propozițiunea a doua cu pronumele *o* în cazul acuzativ, pentru ca să nu repetăm substantivul *pălăria*.

Dacă traducem această propozițiune în Limba italiană, vom avea :

Io prendo il cappello e me lo metto.

Eu iau pălăria și mi-o pun, subînțeles : în cap.

Așadar ordinea cuvintelor este aceeași ca și în românește.

Observăm :

1. Pronumele *me* (rom. mi) răspunde la întrebarea *cui?*; este deci în cazul dativ.

2. Pronumele personal *lo* (rom. îl) răspunde la întrebarea *ce?*; este deci în cazul acuzativ.

3. Așadar pronumele în cazul dativ se așează înaintea pronumelui în cazul acuzativ.

4. Pronumele personal *me* se referă la o persoană iar pronumele *lo* se referă la un lucru (*pălăria*).

5. Pronumele de persoană se așează înaintea pronumelui de lucru (*Me* = mi, persoană înaintea lui *lo* = îl, lucru).

Io mi metto Il cappello
 tu ti metti Il cappello
 egli si mette Il cappello
 noi ci mettiamo Il cappello
 voi vi metteți Il cappello
 essi si mettono Il cappello

io prendo Il cappello e me lo metto
 tu prendi Il cappello e te lo metti
 egli prende Il cappello e se lo mette
 noi prendiamo Il cappello e ce lo mettiamo
 voi prendete Il cappello e ve lo metteți
 essi prendono Il cappello e se lo mettono

Hai una penna? Ce la presti?
 Ai o peniță? Ne-o împrumuți?

Pronumele persoanele *mi, ti, si, ci, vi, si*, în cazul dativ, urmate de pronumele *lo, la, li, le* în cazul acuzativ își schimbă litera *i* în *e* și devin *me, te, se, ce, ve, se*.

Non ha voluto mostrarmelo (Il quaderno)

Nu a vrut să mi-l arate (caietul).

În această propozițiune, verbul *mostrare* la modul Infinitiv, este urmat de două pronume care se scriu laolaltă între ele și împreună cu verbul, fără nicio despărțire, spre deosebire de Limba română :

Așadar :

mostrarmelo = mostrare + me + lo.

Verbul *mostrare*, la modul Infinitiv, a pierdut litera *e* din terminație, undindu-se cu pronumele.

Paolo ti dà due lire = *Paul îți dă două lire;*

Paolo ha cinque lire e te ne dà due = *Paul are cinci lire și-ți dă două din ele.*

Paolo ci dă două lire = *Paul ne dă două lire;*

Paolo ha cinque lire e ce ne dà due = *Paul are cinci lire și ne dă două din ele.*

Paolo vi dà due lire — *Paul vă dă două lire;*

Paolo ha cinque lire e ve ne dă due = *Paul are cinci lire și vă dă două din ele.*

Che bel fior! — *Me ne dà uno?*

Ce flori frumoase! — *Imi dați una (din ele)?*

Pronumele partitiv *ne* corespunde cu pronumele *en* din Limba franceză.

C'è ancora un po' di vino? = *Mai este puțin vin?*

Non ce n'è più — *Nu mai este (subînțeleș vin)*

În fața unui verb care începe cu o vocală, pronumele partitiv *ne* se scrie *n'* (n cu apostrof).

În Limba italiană, pronumele *ne*, care lipsește din Limba română, este des întrebuițat și în alte cazuri :

Avevamo un appuntamento con tuo fratello e lui non è venuto.

Forse se ne è scordato.

Aveam o întâlnire cu fratele tău și el nu a venit. Poate a uitat

(că avea o întâlnire cu mine).

Gli è caduto un bottone e non se n'è accorto = *I-a căzut un nasture și nu a băgat de seamă (că i-a căzut un nasture).*

Ho questo romanzo ; se viene tuo fratello (tue sorella) glielo do.

Am acest roman ; dacă vine fratele tău (sora ta), i-l dau.

Pronumele *glielo* se compune din următoarele trei părți :

1. *gile*, formă modificată de pronume persoana III singular, în cazul dativ, pentru masculin și feminin.
2. *lo*, pronume de persoana III, cazul acuzativ, singular, masculin.

Ho questi romanzi ; se viene tuo fratello (tua sorella) glieli do.

Am aceste romane ; dacă vine fratele tău (sora ta), i le dau.

Pronumele *glieli* se compune din :

1. *gile*, formă modificată de pronume persoana III, cazul dativ singular, masculin ori feminin).
2. *li*, pronume de persoana III, cazul acuzativ, masculin, plural.

Ho questa novella ; se viene tuo fratello (tua sorella), glieli do.

Am această năvelă ; dacă vine fratele tău (sora ta), i-o dau.

Pronumele *gliela* se compune din :

1. *gile*, formă modificată de pronume persoana III singular, cazul dativ, masculin ori feminin ;
2. *la*, pronume de persoana III singular, cazul acuzativ, feminin.

Ho queste novelle ; se viene tuo fratello (tua sorella), gliela do.

Am aceste năvele ; dacă vine fratele tău (sora ta), i le dau.

Pronumele *gliela* se compune din :

1. *gile*, formă modificată de pronume persoana III singular, cazul dativ, singular masculin ori feminin.
2. *le*, pronume de persoana III plural, în cazul acuzativ, feminin.

Ho cinque lire ; se viene tuo fratello (tua sorella), gliene do due.

Am cinci lire ; dacă vine fratele tău (sora ta), îi dau două din ele.

Pronumele *gliene* se compune din :

1. *gli*, formă modificată de pronume persoana III singular, în cazul dativ, masculin ori feminin.
2. *ne*, pronume partitiv de persoana III.

Pronumele feminin *la* (în cazul acuzativ) este des întrebuințat în Limba italiană în unele expresii și corespunde deseori cu pronumele *o* din Limba română (tot de genul feminin și tot în cazul acuzativ) :

Un'altra volta non te la perdono.

Allă dată nu ți-o mai iert.

Mi hai seccato abbastanza : — Finsella !

M'ai plicisil destul : — Sforșește-o !

Questu me la pagherà ena !

Accasta mi-o va plăli scump !

Me l'ha fatta — Me la ha fatta !

Mi-a făcut-o !

Observăm așadar că, în vreme ce în Limba română pronumele *lo* în cazul acuzativ uneori nu se traduce, pronumele feminin *la* în cazul acuzativ se întrebuințează întocmai ca și în Limba italiană și se traduce prin pronumele *o*.

Paul îmi dă două lire — Paolo mi dà due lire.

dar

Paul are cinci lire și-mi dă două din ele.

În această propozițiune, pronumele *din ele* este partitiv adică arată că din totalul de cinci lire pe care le are Paul, ia numai două și mi le dă mie iar restul de trei le oprește pentru sine ; ia adică o parte dintr'un tot.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

Propozițiunea de mai sus se traduce în Limba italiană astfel :

Paolo ha cinque lire e me ne dà due.

În această propozițiune, cuvântul *me* care este pronume, ține locul cuvântului *lire* de care s'a vorbit mai sus și pe care-l subînțelege, tot așa cum în Limba română, pentru ca să nu repetăm cuvântul *lire*, spunem : *din etc.*

2. Pronumele *mi* a devenit *me* pentru că este urmat de un alt pronume.

3. Pronumele *me* este în cazul dativ și ține locul unei persoane ; deaceia el este așezat înaintea pronumelui *lo* care este în cazul acuzativ și ține locul unui lucru.

Eccotelo (*il libro*)

se compune din :

ecco + te + lo,

adică

adverbul *ecco + te* (pronume persoana II dativ) + *lo* (pronume pers. III acuzativ).

Pronumele de persoană se așează înaintea pronumelui de lucru.

Pronumele de persoana I se așează înaintea pronumelui de persoana II sau III și pronumele de persoana II se așează înaintea pronumelui de persoana III.

Pronumele masculin singular *lo* (în cazul acuzativ) e întrebuințat de multe ori în locul unui cuvânt sau chiar al unei propozițiuni întregi, pentru a nu le mai repeta :

Sei contento? — *Perché non lo sarei?* (*Perché non sarei contento?*)

Èsti mulțumit? — *Dece n'as fi?* (*Dece n'as fi mulțumit?*)

Tuo padre è partito, — *Lo so* (*So che è partito*).

Tatăl tău a plecat. — *Știu* (*Știu că a plecat*).

Se vuol partire, scrivilo a tua madre (Scrivi che vuoi partire).

Dacă vrei să pleci, scrie mamei tale (Scrie că vrei să pleci).
acest lucru.

Sai dove abita? — Non lo so (Non so dove abita).

Știi unde locuiește? — Nu știu (Nu știu unde locuiește).

È tornato Paolo. — Chi te l'ha detto? (Chi ti ha detto che Paolo è ;
tornato?)

S'a intors Paul. — Cine ți-a spus? (Cine ți-a spus că Paul s'a
intors?)

Regulă. — Pronumele în cazul dativ *gli* (=îi, lui, i) când e urmat de pronumele *lo, la, li, le* în cazul acuzativ sau de pronumele *ne*, partitiv, devine *glie* adică *gli + e* și se scrie unit cu pronumele următor :

glielo do gliela do glieli do gliele do
l-i dau l-o dau l-i dau l-le dau

În aceste cazuri, pronumele *gli*, în cazul dativ — ca și în Limba română — este același pentru masculin și pentru feminin.

REZUMAT

io *tu* *egli* *ella*
Forma Forma Forma Forma

atonă	tonică	atonă	tonică	atonă	tonică	atonă	tonică
N. io	io	tu	tu	egli	lui	ella	lei
G. —	di me	—	di te	—	di lui	—	di lei
D. mi	a me	ti	a te	gli	a lui	le	a lei
Ac. mi	me	ti	te	lo	lui	la	lei

noi *voi* *essi* *esse*
 Forma Forma Forma Forma

atonă	tonică	atonă	tonică	atonă	tonică	atonă	tonică
N. noi	noi	voi	voi	essi	loro	esse	loro
G. —	di noi	—	di voi	—	di loro	—	di loro
D. ei	a noi	vi	a voi	loro	a loro	loro	a loro
Ac. ei	noi	vi	voi	li	loro	le	loro

Dativ *Acuzativ*
Genitiv tonic aton tonie aton

<i>Pers. I</i>	io	mai rar și oarecum cu sens peiorativ:	di me	a me	mi	me	mi
<i>Pers. II</i>	tu		di te	a te	ti	te	ti
<i>Pers. III m.</i>	egli, lui, esso	colui, costui	di lui	a lui	gli	lui	lo
<i>f.</i>	ella, lei essa	celei, cestei	di lei	a lei	le	lei	la

<i>Pers. I</i>	noi		di noi	a noi	ei	noi	ei
<i>Pers. II</i>	voi		di voi	a voi	vi	voi	vi
<i>Pers. III</i>	essi, loro, eglino, esse, loro,	coloro, costoro coloro, costoro	di loro	a loro	loro	loro	li
			di loro	a loro	loro	loro	le

Chi sono costoro? = Cine sunt ăștia?

Cho vuole colui? — Ce vrea ăla?

Colui che = acel care coloro che = aceia cari.

Ho letto un libro italiano = am citit o carte italiană,

dar

io piango e tu ridi = eu plâng și tu râzi

Tu canta ed lo ti accompugno al piano = tu cântă și eu te acompaniez
la pian.

Pago io = plătesc eu.

Pronumele precedat de o propoziție :

A me nou hanno detto niente = mie nu mi-au spus nimic.

Non parlo di te = Nu vorbesc despre tine.

Stasera venite da me = astăseară veniți la mine.

Questi fiori sono per lei = aceste flori sunt pentru dânsa.

Con lui non si può parlare = eu el nu se poate vorbi.

Venite con noi = Veniți cu noi.

Si parla di voi = se vorbește despre voi.

Per loro non farò mai nulla = pentru ei nu voi face niciodată nimic.

Ognuno per sè e Dio per tutti = fiecare pentru sine și Dumnezeu pentru
toți.

Persoana I

Persoana II

Persoana III

me

te

m. lui, esso, colui, costui

(mine, mie)

(tine, ție)

f. lei, essa, coalei, costei

Persoana I

Persoana II

Persoana III

noi

voi

m. loro, essi, coloro, costoro

f. loro, esse, coloro, costoro

Impersonal: se (= sine); per sè = pentru sine.

Forma II sau atonă

Persoana I Singular.

mi

Il mio amico mi ha invitato al pranzo.

acuzativ singular Prietenul meu m'a invitat la prânz.

mi	Non mi piace
dativ singular	<i>Nu-mi place</i>

Persoana II Singular.

ti	Non ti scrivo più
dativ singular	<i>Nu-ți mai scriu.</i>

ti	Non ti conosec
acuzativ singular	<i>Nu te cunosc.</i>

mi, ti	Se non mi rispondi, non ti scrivo più
dativ singular	<i>Dacă nu-mi răspunzi, nu-ți mai scriu.</i>

Persoana I Plural.

ei	Ci considerate vostri amici?
acuzativ plural	<i>Ne considerați prieteni (de) ai voștri?</i>

ei	Quando ci scriverete?
dativ plural	<i>Când ne veți scrie?</i>

Persoana II Plural.

vi	Vi stimiamo moltissimo
acuzativ plural	<i>Vă stimăm foarte mult.</i>

vi	Vi dico la verità
dativ plural	<i>Vă spun adevărul.</i>

Persoana I Singular.

mi dativ singular

mi acuzativ singular

ti dativ singular.

ti acuzativ singular

Persoana I Plural.

ei	dativ	plural
ei	acuzativ	plural

Persoana II Plural.

vi	dativ	plural
vi	acuzativ	plural

Persoana III Singular.

gli	Gli dirò la verità.
masculin dativ	<i>Ti voi spune adevărul.</i>
lo	Non lo conosco
masculin acuzativ	<i>Nu-l cunosc.</i>
la	La conosci?
acuzativ feminin	<i>O cunoști?</i>
le	La conosco ma non le ho mai parlato
dativ feminin	<i>O cunosc, dar nu i-am vorbit niciodată.</i>

Persoana III Plural.

li	Quando li vedi?
acuzativ masculin	<i>Când îi vezi?</i>
le	So le incontri non le riconosci.
acuzativ feminin	<i>Dacă le întâlnești nu le recunoști.</i>

gli pronume persoana III masculin singular cazul dativ.

lo pronume persoana III masculin singular cazul acuzativ.

le pronume persoana III feminin singular cazul dativ.

la pronume persoana III feminin singular cazul acuzativ

li pronume persoana III plural masculin cazul acuzativ.

le pronume persoana III plural feminin cazul acuzativ.

si **Quante arle si dă li tuo amleu !**

dativ **Quante arle si danno l tuoi amlel !**

Quante arle si dă la tua amleu !

Quante arle si danno le tue amiche !

si **E come si vanta !**

acuzativ

Așezarea pronumelor.

Poziția enclitică.

In cazul acuzativ :

vedendomi	<i>văzându-mă</i>	vedendoci	<i>văzându-ne</i>
vedendoti	<i>văzându-le</i>	vedendovi	<i>văzându-vă</i>
vedendolo	<i>văzându-l</i>	vedendoli	<i>văzându-i</i>
vedendola	<i>văzând-o</i>	vedendole	<i>văzându-le</i>
vedendosi	<i>văzându-se</i>	vedendosi	<i>văzându-se</i>

Vedendomi così puntuale lo zio mi lodò

Unendoci saremo più forti

In cazul dativ :

Rispondendogli in quel modo l'hal offeso

Răspunzându-i în modul acela l-ai ofensat

Unirea pronumelui cu :

1. **Vedendomi così puntuale lo zio mi lodò**

2. per vedermi	per vederel
per vederti	per vedervi
per vederlo	per vederli
per vederla	per vederle

3. chiamalo	dammi la mano
scrivigli	dimmi la verità
chiamiamolo	fammi questo piacere
scriviamogli	
chiamatelo	
scrivetegli	
4. eccomi	eccoci
eccoti	eccovi
eccolo	eccoli
eccola	eccole

meco, teo, seco = con me, con te, con se.

Pronumele combinate :

io mi metto	il cappello	io prendo	il cappello e me lo metto
tu ti metti	il cappello	tu prendi	il cappello e te lo metti
egli si mette	il cappello	egli prende	il cappello e se lo mette
noi ci mettiamo	il cappello	noi prendiamo	il cappello e ce lo mettiamo
voi vi mettete	il cappello	voi prendete	il cappello e ve lo mettete
essi si mettono	il cappello	essi prendono	il cappello e se lo mettono

Paolo ti dà due lire Paolo ha cinque lire e te ne dà due

Paolo ci dà due lire Paolo ha cinque lire e ce ne dà due

— C'è ancora un po' di vino? — Non ce n'è più.

Avevamo un appuntamento con tuo fratello e lui non è venuto. Forse se ne è scordato.

Gli è caduto un bottone e lui non se n'è accorto.

Ho questo romanzo ; se viene tuo fratello (tua sorella) glielo do.

Ho questi romanzi ; se viene tuo fratello (tua sorella) glieli do.

Ho questa novella ; se viene tuo fratello (tua sorella) gliela do.

Ho queste novelle ; se viene tuo fratello (tua sorella) gliele do.

G L I E L O

1. *glie*, formă modificată de pronume, persoana III sing., cazul dativ.
2. *lo*, pronume persoana III sing., cazul acuzativ.

G L I E L I

1. *glie*, formă modificată de pronume persoana III sing., cazul dativ.
2. *li*, pronume pers. III plural, cazul acuzativ.

G L I E L A

1. *glie*, formă modificată de pronume persoana III singular, cazul dativ.
2. *la*, pronume persoana III singular feminin, cazul acuzativ.

G L I E L E

1. *glie*, formă modificată de pronume persoana III singular cazul dativ.
2. *le*, pronume persoana III plural, feminin, cazul acuzativ.

G L I E N E

1. *glie*, formă modificată de pronume persoana III singular, cazul dativ
2. *ne*, pronume partitiv.

Un'altra volta non te la perdono.

Mi hai seccato abbastanza! — Finiscella!

Questa me la pagherà cara!

Me l'ha fatta! α

E C C O T E L O

1. adverbul *ecco*,
2. *te*, pronume persoana II singular, cazul dativ.
3. *lo*, pronume persoana III singular, cazul acuzativ.

Tema 81. — Să se analizeze, oral, pronumele din următoarea bucată :
Invito alla primavera. Durante l'inverno, un bambino va dalla primavera : la trova addormentata, la sveglia e le domanda sole, calore e campi fioriti. „Non è ancora il tempo” — risponde la dolce primavera. — „Ma i bambini hanno freddo e ti aspettano. Tu portli loro la gioia”. La primavera lo guarda con un sorriso gli dà la mano e, insieme, prima del tempo vanno a rallegrare gli uomini.

Tema 82. — Să se scrie genul, cazul și numărul pronumelor din următoarele propozițiuni :

Io lo ascolto

Io gli scrivo

Io voglio ascoltarlo

Io voglio scrivergli

Io li ascolto

Io scrivo loro

Io lo ascolto

Io le scrivo

Io voglio ascoltarla

Io voglio scriverle

Io le ascolto

Io voglio ascoltarle

Tema 83. — Să se completeze cu pronumele personale potrivite :

Sono stato da lui... ho visto e... ho promesso di portar... domani il pacco che tu... hai preparato. — Il direttore ha chiamato l'allieva e... ha rimproverata e... ha detto di studiare più diligentemente. — Ho incontrato il tuo amico e, appena egli... ha riconosciuto, si è avvicinato e... ha detto che è contento di veder...

Tema 84. — Să se analizeze pronumele din propozițiunile următoare :

Tuo cugino mi ha scritto. Vuole che gli risponda mandandogli un telegramma ; glielo manderò, ma non gli posso dare le notizie che mi chiede. Ho ricevuto da lei una lettera e le ho risposto e poichè mi chiedeva di mandarle certe informazioni, gliele ho mandate. — Ho incontrato per la strada Luisa : non la vedevo da tanto tempo. Le ho chiesto come stava, ma dove sta di casa non glielo ho chiesto.

Tema 85. — Să se înlocuiască cu pronumele partitiv cuvintele potrivite din următoarele propozițiuni :

Ho ricevuto un bel regalo e di questo regalo sono molto contento. Ho riempito questa scatola di sigarette e ora sono in questa scatola soltanto quattro sigarette. — Nella via dove io abito ci sono pochi negozi ma nella via vicina ci sono molti negozi. Quanti volumi entrano in questo scaffale? — In questo scaffale entrano trenta o quaranta volumi.

Tema 86. — Să se traducă în Limba română :

Tutte le mattine mi alzo tardi. Pensi a me? Pensi a te, a voi, adessi, ad esse. Non ho pensato a te. Penseremo a voi. Perché non ti pettini meglio? Non mandare il denaro a me, ma a lui. Vieni con me, con noi. Egli non rassomiglia a me. Non sono mai stato da loro. Non parlar di me. Parlate di loro? Noi parliamo spesso di voi. Chi ha parlato di me? Finchè non lo vedo da vicino, non crederò che è proprio lui, in carne ed ossa. È partito da tanto tempo e non mi ha scritto neanche una parola : io gli ho già scritto tre volte. Avevo un appuntamento con tuo fra-

tello e lui non è venuto; forse se n'è scordato. Appena ricevo il pacco te lo spedisco. Se ricevo quei biglietti di favore te ne darò due. Se avete preso voi il mio libro vi prego di restituirmelo. Egli non me lo dà. Ella me lo dà. Non posso darvene perchè non ne ho, rispose il negoziante. Ve lo dico io! Non posso accompagnarla. L'ho accompagnata ieri sera. Egli me lo aveva prestato. Dammi una penna. Non glielo posso dare. Non posso darglielo a questo prezzo. Se ti domanda dove sono andati non glielo dire. Ti ricordi che belle giornate abbiamo passato insieme? Me ne ricorderò sempre.

Tema 87. — Să se traducă în Limba Italiană :

El îmi confirmă știrea. Vi-l voi da. Nu pot să vi-l trimit. Nu-l așteptați! Cine și-a spus-o? El nu vrea să mi-o povestească. Nu știam adresa voastră: de ce nu ne-o dați? Acest tablou vi-l vom trimite acasă. M'a salutat dându-mi mâna. Nu vreau să-l văd. Caută-l și spune-i să-mi aducă (di cu infinitivul) cărțile pe care i le-am împrumutat. Spune-i că o așteptăm. Tatăl îi ordonă să tacă. Dacă cineva te ofensează, iartă-i.

C U V I N T E.

<i>l'invito</i>	invitația	<i>durante</i>	în timpul
<i>va</i>	se duce	<i>addormentare</i>	a adormi
<i>svegliare</i>	a trezi	<i>domandare</i>	a cere
<i>il sole</i>	soarele	<i>il calore</i>	căldura
<i>il campo</i>	câmpul	<i>fiorire</i>	a înflori
<i>la gioia</i>	bucuria	<i>il sorriso</i>	surâsul
<i>insieme</i>	împreună	<i>prima del tempo</i>	înainte de vreme
<i>vanno</i>	se duc	<i>rallegrare</i>	a bucura
<i>io voglio</i>	eu vreau	<i>visto</i>	văzut
<i>promesso</i>	promis	<i>il pacco</i>	pachetul
<i>rimproverare</i>	a dojeni	<i>diligentemente</i>	cu sârguință
<i>incontrare</i>	a întâlni	<i>appena</i>	deabia, îndată ce
<i>avvicinarsi</i>	a se apropia	<i>egli vuole</i>	el vrea
<i>il telegramma</i>	telegrama	<i>io posso</i>	eu pot
<i>la notizia</i>	știrea	<i>chiedere</i>	a cere
<i>da tanto tempo</i>	de atâta timp	<i>il regalo</i>	darul
<i>riempire</i>	a umple	<i>la scatola</i>	cutia
<i>la sigaretta</i>	șigareta	<i>abitare</i>	a locui
<i>il negozio</i>	prăvălia	<i>lo scaffale</i>	etajera
<i>tardi</i>	târziu	<i>pensare</i>	a se gândi
<i>pellinarsi</i>	a se pieptăna	<i>rassomigliare</i>	a semăna
<i>da vicino</i>	de aproape	<i>proprio lui</i>	chiar el

<i>il negoziante</i>	negustorul	<i>prestare</i>	a împrumuta
<i>il prezzo</i>	prețul	<i>ricordarsi</i>	a-și aduce aminte
<i>scordarsi</i>	a uita	<i>confermare</i>	a confirma
<i>raccontare</i>	a povesti	<i>sapere</i>	a ști
<i>l'indirizzo</i>	adresa	<i>il quadro</i>	tabloul
<i>cercare</i>	a căuta	<i>offendere</i>	a ofensa
<i>perdonare</i>	a ierta		

SAN FRANCESCO E IL LUPO.

Vivea un di — narra un' antica voce —
Intorno a Gubbio un lupo assai feroce

Che avea denti più acuti dei mastini,
E divorava uomini e bambini.

Dentro le mura piccole di Gubbio
Stavan chiusi i cittadini e in dubbio

Ciascuno della vita. La paura
Non li lasciava uscire dalle mura.

E San Francesco venne a Gubbio, e intese
Del lupo, delle stragi, delle offese:

Ed ebbe un riso luminoso e fresco,
E disse: — O frati, incontro al lupo io esco!

Le donne aveano lacrime così
Grosse, ma il santo ilare e ardito uscì.

E a mezzo il bosco ritrovò il feroce
Ispido lupo, e con amica voce

Gli disse: — O lupo, o mio fratello lupo,
Perchè mi guardi così ombroso e cupo?

Perchè mi mostri quegli aguzzi denti?
 Vieni un po' qua, siedimi accosto, senti :

Io so che tu fai molto male a Gubbio
 E tieni ognuno della vita in dubbio,

E so che rubi e uccidi e non perdoni
 Nemmeno ai bimbi, e magni i tristi e i buoni :

Orbene, ascolta : come è vero il sole,
 Ciò che tu fai è male. Iddio non vuole !

Ma tu sei buono ; e forse ti ha costretto
 A ciò la fame. Ebbene, io ti prometto

Che in Gubbio avrai d'ora in avanti il vitto :
 Ma tu prometti d'essere onesto e dritto

E non dare la minima molestia :
 Essere, insomma, una tranquilla bestia.

Prometti dunque tutto questo, di' ? —
 E il, lupo abbassò il capo, e fece — Sì !

— Davanti a Dio tu lo prometti ? — E in fede
 Il lupo alzò molto umilmente un piede.

Allora il Santo volse allegro il passo
 A Gubbio, e il lupo dietro, a capo basso.

In Gubbio fu gran festa, immensi evviva :
 Scoppiò la gioia, e fino al ciel saliva.

E domestico il lupo entro rimase
 Le chiuse mura, e andava per le case

In mezzo ai bimbi come un vero agnello,
E leccava la gota a questo e a quello.

E poi morì. E fu da tutti pianto
E seppellito presso il campo santo.

ANGIOLO SILVIO NOVARO

<i>vivere</i>	a trăi	<i>il dì</i>	Îl giorno
<i>narrare</i>	a povesti	<i>intorno</i>	împrejur
<i>aveva</i>	avea	<i>il mastino</i>	dulăul
<i>le mura</i>	zidurile	<i>chiuso</i>	închis
<i>il cittadino</i>	cetățeanul	<i>il dubbio</i>	îndoiala
<i>ciascuno</i>	fiecare	<i>la paura</i>	frica
<i>la strage</i>	măcelul	<i>il riso</i>	râsul
<i>avevano</i>	avevano	<i>ilare</i>	vesel, voios, senin
<i>ardito</i>	îndrăsnel	<i>il bosco</i>	pădurea
<i>ritrovare</i>	a găsi	<i>ispido</i>	sbârilit
<i>ombroso</i>	întunecat	<i>cupo</i>	posomorit
<i>aguzzo</i>	ascuțit	<i>qua</i>	aici, încoace
<i>accosto</i>	alături	<i>rubare</i>	a fura
<i>nemmeno</i>	nici măcar	<i>tristo</i>	licălos
<i>orbene</i>	ei bine	<i>costretto</i>	constrâns
<i>la fame</i>	foamea	<i>il vitto</i>	hrana
<i>diritto</i>	diritto, drept	<i>molestiu</i>	supărare
<i>insomma</i>	într'un cuvânt	<i>tranquillo</i>	liniștit
<i>bestia</i>	animal	<i>dunque</i>	deci, așadar
<i>di'</i>	spune	<i>abbassare</i>	a lăsa în jos
<i>volgere</i>	a întoarce	<i>la festa</i>	sărbătoarea
<i>evviva</i>	ura, trăinseă!	<i>scoppiare</i>	a izbucni
<i>la gioia</i>	bucuria	<i>fino a</i>	până la
<i>salire</i>	a urea	<i>entro</i>	dentro, înăuntru
<i>'agnello</i>	mielul	<i>leccare</i>	a linge
<i>la gota</i>	obrazul	<i>seppellire</i>	a înmormânta
<i>presso</i>	lângă	<i>il campo santo</i>	cimitirul

LA LUCE DEGLI OCCHI.

La parte più nobile e più bella del corpo umano è la testa. E nella testa, gli occhi sono gli organi più preziosi.

Dagli occhi entra la luce del mondo: dagli occhi esce la luce dell'anima.

Per indicare che un nuovo essere è nato, si dice: — Ha aperto gli occhi. — Oppure: — Ha visto la luce.

Per indicare che uno è morto, si dice: — Ha chiuso gli occhi. — Oppure: Non vede più.

Gli occhi ci sono cari. Li difendiamo con ogni cura e con grande attenzione. Anzi, li difendiamo così spesso e così prontamente, che neppure ce ne accorgiamo più. A un rumore troppo forte, sbattiamo gli occhi, cioè: abbassiamo rapidamente le palpebre. A un bagliore, stringiamo le palpebre e aggrottiamo le ciglia.

L'occhio si difende così dai pericoli e dalla troppa luce che lo ferisce.

Se un'ombra ci passa innanzi, noi ci ripariamo subito gli occhi. Se una frasca ci sfiora la tempia, portiamo subito la mano sugli occhi. Quando s'inciampa e quando si cade, lasciamo che i ginocchi si sbuccino, ma difendiamo prontamente la faccia e gli occhi. Infine, se un compagno ci assale, noi pronti alziamo il braccio piegato davanti agli occhi. Lasciamo il petto scoperto, ma facciamo scudo dinanzi alle pupille.

Tutto questo, perchè gli occhi ci sono preziosi. Essi, così utili e cari, sono deboli e delicati. Non hanno nè rivestimento nè armatura di osso. Sono formati da due sacchetti acquosi, chiusi da una pelle leggera. Non hanno una difesa resistente. Le palpebre sono cedevoli: difendono solamente dalla luce e dalla polvere.

Un moscerino per un occhio è una bestia temibile. Un granello di sabbia in un occhio fa più male di una

sassata in una spalla. Un filo di paglia è pericoloso come una trave.

L'occhio è così delicatò, che Iddio gli ha concesso il privilegio di lavarsi da sè, mediante le lacrime !

Quando si dice a una persona : — Tu mi sei caro come la luce degli occhi — , si fa a questa persona la più bella dichiarazione d'affetto. E come dire : — Tu sei la mia luce, tu sei la parte migliore di me stesso. Io ti curerò con amore ; veglierò sempre su di te, e sempre, con prontezza, ti difenderò. L'anima dei bambini deve mantenersi immacolata. Una sola lacrima deve bastare a rinfrescare e pulire la loro coscienza sempre limpida.

<i>la luce</i>	lumina	<i>la testa</i>	capul
<i>l'essere</i>	ființa	<i>caro</i>	scump, drag
<i>difendere</i>	a apăra	<i>la cura</i>	grija
<i>anzi</i>	ba chiar, mai mult	<i>spesso</i>	des
<i>prontamente</i>	repede	<i>accorgersi</i>	a băga de seamă
<i>il rumore</i>	sgomotul	<i>sbattere</i>	a bate
<i>la palpebra</i>	pleoapa	<i>il bagliore</i>	strălucirea
<i>uggrollare</i>	a încrunta	<i>le ciglia</i>	sprâncenele
<i>ferire</i>	a răni	<i>ripararsi</i>	a adăposti
<i>la frasca</i>	creanga	<i>sfiurare</i>	a atinge ușor
<i>la tempia</i>	tâmpla	<i>inciampare</i>	a se împiedica
<i>sbucciarsi</i>	a se juli	<i>assalire</i>	a alaca
<i>piegare</i>	a îndoi	<i>il petto</i>	pieptul
<i>lo scudo</i>	scutul	<i>debole</i>	slab
<i>rivestimento</i>	îmbrăcăminte	<i>il sacchetto</i>	săculețul
<i>acquoso</i>	apos	<i>la pelle</i>	pielea
<i>cedevole</i>	moale	<i>la polvere</i>	praful
<i>il moscerino</i>	musculița	<i>il granetto</i>	bobîța
<i>la sabbia</i>	nisipul	<i>sassata</i>	lovitura cu piatra
<i>la spalla</i>	umărul	<i>il filo</i>	firul
<i>la paglia</i>	paiful	<i>la trave</i>	bârna
<i>concedere</i>	a da, a acorda	<i>mediante</i>	cu ajutorul
<i>l'affetto</i>	iubirea	<i>curare</i>	a îngriji
<i>vegliare</i>	a veghea	<i>immacolato</i>	nepătat
<i>bastare</i>	a fi deajuns	<i>pulire</i>	a curăța

LA VOLPE E L'UVA

La volpe, spinta dalla fame, faceva gran salti per arrivare a un bel grappolo d'uva. Ma l'uva era troppo alta; e la volpe non ci poteva arrivare. Allora, partendosi di lì, disse: „Non è ancora matura. A me, già, l'uva acerba non piace”.

<i>l'uva</i>	strugurele	<i>spingere</i>	a lupinge
<i>la fame</i>	foamea	<i>il grappolo d'uva</i>	ciorchinele de struguri
<i>partire</i>	a pleca		
<i>di lì</i>	de acolo	<i>maturo</i>	copit
<i>acerbo</i>	acru		

IL MIO E IL TUO

Due facevano insieme viaggio. Uno trovò una scure, e l'altro disse: — Abbiamo trovato una scure. — No, rispose il primo, non *abbiamo trovato*; tu hai a dire *tu hai trovato*. Di lì a poco, si videro inseguiti da color che avevan persa la scure; quello che l'aveva disse al compagno: — Siamo persi. — No, non dire *siamo persi*, rispose il compagno, di' *son perso io*.

<i>la scure</i>	seurea	<i>di lì a poco</i>	peste puțin
<i>'nseguire</i>	a urmări	<i>perdere</i>	a pierde
<i>il compagno</i>	tovarășul		

Botticelli — Deposizione dalla Croce

XVIII.

VERBE NEREGULATE. INDICATIVUL PREZENT. SUBJONCTIVUL PREZENT. IMPERATIVUL.

În Limba italiană, verbele neregulate se împart în două grupe :

1. Verbele a căror rădăcină se păstrează neschimbată dar care au alte terminații decât acelea ale verbelor regulate.

2. Verbe care în timpul conjugării lor la diferitele timpuri și moduri își schimbă și rădăcina și terminațiile.

În general, cea mai mare parte dintre verbele neregulate în Limba italiană sunt neregulate la *Perfectul simplu* și la *Participiul trecut*. Mai rar la *Indicativul prezent*, la *Subjonctivul prezent* și la *Viitor*. Când un verb este neregulat la *Viitor* tot neregulat este și la

Condițional. Când un verb este neregulat la Indicativul prezent el este aproape întotdeauna neregulat și la Subjunctivul prezent și la Imperativ.

Verbe neregulate.

Conjugarea I.

Indicativul Present.

ANDARE = a merge	DARE = a da	FARE = a face
io vo (io vado)	io do	io fo (io faccio)
tu vai	tu dai	tu fai
egli va	egli dà	egli fa
noi andiamo	noi diamo	noi facciamo
voi andate	voi date	voi fate
essi vanno	essi danno	essi fanno

STARE = a sta

SAPERE = a ști

io sto

io so

tu stai

tu sai

egli sta

egli sa

noi stiamo

noi sappiamo

voi state

voi sapete

essi stanno

essi sanno

La toate aceste verbe neregulate observăm că persoana III plural se scrie cu doi nn. La fel și verbul *sapere*, deși e de conjugarea II.

Să observăm :

La Indicativul prezent :

1. Verbul *andare* are la persoana I singular două forme : *io vado* și *io vo*.

2. Verbul *dare* la persoana III singular se scrie cu

accent grav (dă) pentru ca să nu se confunde cu poziția da.

3. Verbul *fare* are la persoana I singular două forme : *io faccio* și *io fo*.

4. Verbul *sapere* la persoana I plural se scrie cu doi pp.

Subjonctivul prezent.

ANDARE		DARE		FARE	
che io	vada	che io	din	che io	faccia
che tu	vada	che tu	din	che tu	faccia
ch'egli	vada	ch'egli	din	ch'egli	faccia
che noi	andiamo	che noi	diamo	che noi	facciamo
che voi	andiate	che voi	diate	che voi	facciate
ch'essi	vadano	h'essi	diano	ch'essi	facciano

STARE		SAPERE	
che io	stia	che io	suppia
che tu	stia	che tu	[suppia
ch'egli	stia	ch'egli	suppia
che noi	stiamo	che noi	suppiamo
che voi	stiate	che voi	suppiate
ch'essi	stiano	ch'essi	suppiano

Să observăm :

La Subjonctivul prezent :

1. Verbul *fare* se scrie la toate persoanele cu doi **cc**.
2. Verbul *sapere* se scrie la toate persoanele cu doi **pp**.

Imperativul.

ANDARE		DARE		FARE	
— —		— —		— —	
va'	(tu)	da'	(tu)	fa'	(tu)
vada	(lei)	din	(lei)	faccia	(lei)

andiamo (noi)	diamo (noi)	facciamo (noi)
andate (voi)	date (voi)	fate (voi)
vaduno (loro)	diano (loro)	facciano (loro)

STARE

SAPERE

sta' (tu)	sappi (tu)
stai (lei)	sappia (lei)
stiamo (noi)	sappiamo (noi)
state (voi)	sappiate (voi)
stiano (loro)	sappiano (loro)

Să observăm :

La Imperativ :

Imperativul verbelor neregulate de mai sus se formează în mod regulat, adică la fel ca și Imperativul verbelor regulate, luând persoana II singular și persoanele I și II plural dela Indicativul prezent al verbelor respective și persoana III singular și III plural dela Subjonctivul prezent.

2. La verbele **andare**, **dare**, **fare**, **stare** observăm că persoana II singular se scrie **cu un apostrof** care ține locul literei *i* care, la Imperativ a căzut.

3. Verbul **sapere** are la persoana II plural forma dela subjonctivul prezent : **sappiate**.

Verbe neregulate.

1. Conjugarea II.

Indicativul prezent.

DOVERE = a trebui	POTERE = a putea	SEDERE = a șede
io devo (io debbo)	io posso	io siedo (io seggo)
tu devi	tu puoi	tu siedi

egli deve	egli può	egli siede
noi dobbiamo	noi possiamo	noi sediamo
voi dovete	voi potete	voi sedete
essi devono (essi debbono)	essi possono	essi siedono (seggono)

TACERE = a tăcea

io taccio

tu taci

egli tace

noi taciemo

voi tacete

essi tacciono

VOLERE = a voi

io voglio

tu vuoi

egli vuole

noi vogliamo

voi volete

essi vogliono

Să observăm :

La Indicativul prezent :

1. Verbul **dovere** are la persoanele I singular și III plural două forme : **io devo** și **io debbo** ; **essi devono** și **essi debbono**.

2. La persoana I plural verbul **dovere** se scrie cu doi bb : **noi dobbiamo**.

3. La persoanele I singular și I și III plural, verbul **potere** se scrie cu doi ss : **io posso**, **noi possiamo**, **essi possono**.

4. La persoana III singular, verbul **potere** se scrie cu un accent grav pe o : **egli può**.

5. Verbul **sedere**, primește un *i* înainte de *e*, la persoanele I, II și III singular și III plural : **io siedo**, **tu siedi**, **egli siede**, **essi siedono**.

6. Verbul **sedere** are la persoana I singular și la persoana III plural două forme : **io siedo** sau **io seggo** și **essi siedono** și **essi seggono**.

7. Verbul **tacere** se scrie cu doi ee la persoanele I singular și III plural : **io taccio**, **essi tacciono**.

8. Verbul **volere** se scrie cu grupul **gli** la persoanele :
I singular, I și III plural : **io voglio, noi vogliamo și essi vogliono.**

Subjunctivul prezent.

DOVERE	POTERE	SEDERE
che io deva (debba)	che io possa	che io sieda (segga)
che tu deva (debba)	che tu possa	che tu sieda (segga)
che egli deva (debba)	che egli possa	che egli sieda (segga)
che noi dobbiamo	che noi possiamo	che noi sediamo
che voi dobbiate	che voi possiate	che voi sediate
che essi devano (debbano)	che essi possano	che essi siedano (seggano)

TACERE	VOLERE
che io taceia	che io voglia
che tu taceia	che tu voglia
che egli taceia	che egli voglia
che noi taceiamo	che noi vogliamo
che voi tacciate	che voi vogliate
che essi tacefano	che essi vogliono

Să observăm :

La Subjunctivul prezent :

1. Verbul **dovere** are la Subjunctivul prezent două forme, la cele trei persoane ale Singularului și la persoana III plural. : **che io deva și che io debba, che tu deva și che tu debba, che egli deva și che egli debba ; che essi devano și che essi debbano.**

2. La Persoanele I și II plural, verbul **dovere** se scrie cu doi **bb** : **noi dobbiamo, voi dobbiate.**

3. Verbul **potere** se scrie la toate persoanele cu doi **ss**.

4. Verbul **sedere** primește un **i** înainte de **e** la persoanele : I, II și III singular și la persoana III plural.

5. Verbul **sedere** are la persoanele I, II și III singular și la persoana III plural două forme : **che io sieda și**

che io segga, che tu sieda și che tu segga, che egli sieda și che egli segga ; che essi siedano și che essi seggano.

6. Verbul **tacere** se scrie la toate persoanele cu doi **ee**.

7. Verbul **volere** se scrie la toate persoanele cu grupul **gli**.

Imperativul.

DOVERE	POTERE	SEDERE
—	—	—
lipsește	lipsește	siedi (tu)
		sieda, segga (lei)
		sediamo (noi)
		sedete (voi)
		siedano, seggano (loro)

Să observăm :

La Imperativ :

1. Verbele **dovere** și **potere** nu au imperativ.

2. Imperativul verbului **sedere** se construiește regulat luând persoanele II singular și I și II plural dela Indicativul prezent și persoana III singular și III plural dela Subjonctivul prezent.

Verbe neregulate.

2. Conjugarea II.

Verbe cu Infinitivul contractat.

bere = a bea	condurre = a conduce	dire = a zice
(bevere)	(conducere)	(dicere)

Indicativul prezent.

io bevo	io conduco	io dico
tu bevi	tu conduci	tu dici
egli beve	egli conduce	egli dice
noi beviamo	noi conduciamo	noi diciamo
voi bevete	voi conducete	voi dite
essi bevono	essi conducono	essi dicono

trarre = a trage (traere)	porre = a pune (ponere)
io traggo	io pongo
tu trai	tu poni
egli trae	egli pone
noi traggiamo	noi poniamo
voi traete	voi ponete
essi traggono	essi pongono

Subjonctioul Present.

BERE	CONDURRE	DIRE
che io beva	che io conduca	che io dica
che tu beva	che tu conduca	che tu dica
che egli beva	che egli conduca	che egli dica
che noi beviamo	che noi conduciamo	che noi dicăm
che voi beviați	che voi conducați	che voi dicați
che essi bevano	che essi conducăno	che essi dicăno

TRARRE	PORRE
che io tragga	che io ponga
che tu tragga	che tu ponga
che egli tragga	che egli ponga
che noi traggiamo	che noi poniamo
che voi traggiați	che voi poniați
che essi traggano	che essi pongano

Să observăm :

La Indicativul prezent :

1. Toate verbele cu Infinitivul contractat (bere din bevere, condurre din conduce, dire din dicere, trarre din traere, porre din ponere) formează Indicativul prezent adăugând terminațiile respective la forma întregă, veche, latină, necontractată.

2. Verbul **dire**, la persoana II plural este neregulat, ca și în Limba franceză : **voi dite** (*vous dites*), în loc de **voi dicete**.

3. Verbul **trarre** se scrie la Indicativul prezent cu doi **gg** la următoarele persoane : I singular, I și III plural. La persoana I plural primește și un **h** după grupul **gg**.

Să observăm :

La Subjonctivul prezent :

1. Toate verbele cu Infinitivul contractat (**bere** din **bevere**, **condurre** din **conducere**, **dire** din **dicere**, **trarre** din **traere**, **porre** din **ponere**) formează Subjonctivul prezent adăugând terminațiile respective la forma întregă, veche, latină, necontractată.

Imperativul.

BERE	CONDURRE	DIRE
—	—	—
bevi (tu)	conduci (tu)	di' (tu)
beva (lei)	conduca (lei)	dien (lei)
beviamo (noi)	conduciamo (noi)	diciamo (noi)
bevete (voi)	conduceți (voi)	dite (voi)
bevano (loro)	conducuno (loro)	dicano (loro).

TRARRE

PORRE

trai (tu)	poni (tu)
traggia (lei)	pongia (lei)
traggiamo (noi)	poniamo (noi)
traneți (voi)	ponete (voi)
traggano (loro)	pongano (loro)

Verbe neregulate.

3. Conjugarea II.

Indicativul prezent.

RIMANERE = a rămânea COGLIERE = a culege TOGLIERE = a lua

io rimango	io colgo	io tolgo
tu rimani	tu cogli	tu togli
egli rimane	egli coglie	egli toglie
noi rimaniamo	noi cogliamo	noi togliamo
voi rimanete	voi cogliete	voi togliete
essi rimangono	essi colgono	essi tolgono

SALIRE = a urca

TENERE = a ținea

io salgo	io tengo
tu sali	tu tenni
egli sale	egli tiene
noi saliamo	noi teniamo
voi salite	voi tenete
essi salgono	essi tengono

Să observăm :

La Indicativul prezent :

1. La Indicativul prezent, verbul **rimanere** primește un **g** înainte de terminație, la persoanele I singular și III plural.

2. Verbul **cogliere** păstrează grupul **gli** din rădăcină la toate persoanele, în afară de persoana I singular și III plural unde se scrie **io colgo** și **essi colgono**.

3. Verbul **togliere** se conjugă întocmai ca verbul **cogliere**.

4. Verbul **salire**, întocmai ca verbul **rimanere** primește un **g** înainte de terminație, la persoanele I singular și III plural.

5. Verbul **tenere**, întocmai ca verbele **rimanere** și **salire**, primește un **g** înainte de terminație, la persoanele I singular și III plural.

Subjonctivul prezent.

RIMANERE		COGLIERE		TOGLIERE	
che io	rimanga	che io	colga	che io	tolga
che tu	rimanga	che tu	colga	che tu	tolga
che egli	rimanga	che tu	colga	che egli	colga
che noi	rimaniamo	che noi	coogliamo	che noi	togliamo
che voi	rimaniate	che voi	cogliate	che voi	togliate
che essi	rimangano	che essi	colgano	che essi	tolgano

SALIRE		TENERE	
che io	salga	che io	tenga
che tu	salga	che tu	tenga
che egli	salga	che egli	tenga
che noi	saliamo	che noi	teniamo
che voi	saliate	che voi	teniate
che essi	salgano	che essi	tengano

Să observăm :

La Subjonctivul prezent :

1. Verbul **rimanere** primește un **g** înainte de terminație, la persoanele I, II și III singular și III plural. Persoanele I și II plural sunt regulate.

2. Verbul **cogliere** păstrează grupul **gli** din rădăcină, la persoanele I și II plural. La fel se conjugă și verbul **togliere**.

3. Verbul **salire** se conjugă întocmai ca verbul **rimanere**, primind un **g** înainte de terminație la persoanele I, II și III singular și la persoana III plural. Persoanele I și II plural sunt regulate.

4. Verbul **tenere** se conjugă la fel ca verbul **rimanere**, primind un **g** înaintea terminației, la persoanele I, II și III singular și la persoana III plural.

Imperativul.

RIMANERE	COGLIERE	TOGLIERE
—	—	—
rimani (tu)	cogli (tu)	togli (tu)
rimanga (lei)	colga (lei)	tolga (lei)
rimaniamo (noi)	cogliamo (noi)	togliamo (noi)
rimanete (voi)	coglete (voi)	toglete (voi)
rimangano (loro)	colgano (loro)	tolgano (loro)

SALIRE

TENERE

sali (tu)	teni (tu)
salga (lei)	tengă (lei)
salliamo (noi)	teniamo (noi)
salite (voi)	tencete (voi)
salgano (loro)	tengano (loro)

Verbe neregulate.

4. Conjugarea II.

Indicativul Present.

GIACERE = a zăcea	PIACERE = a plăcea	TACERE = a tăcea
io giaceo	io piaceo	io taceo
tu giaci	tu piaci	tu taci
egli giace	egli piace	egli tace
noi giaciamo (sau giaciamo)	noi piaciamo	noi taciamo
voi giacete	voi piacete	voi tacete
essi giaciono	essi piaciono	essi taciono

Să observăm :

La Indicativul prezent :

Verbele **giacere**, **placere**, **tacere** se scriu la Indicativul prezent cu doi *ce* la persoanele I singular și III plural.

2. Verbul **giacere** se poate scrie cu doi *ce* și la persoana I plural.

3. Verbul **placere** se scrie cu doi *ce* și la persoana I plural.

Subjonctivul prezent.

GIACERE	PLACERE	TACERE
che io giaccia	che io piaccia	che io taccia
che tu giaccia	che tu piaccia	che tu taccia
che egli giaccia	che egli piaccia	che egli taccia
che noi giaciamo	che noi piaciamo	che noi taciamo
che voi giaciate	che voi placiate	che voi taciate
che essi giacciano	che essi piacciano	che essi tacciano

Să observăm :

La Subjonctivul prezent :

1. Verbul **giacere** se scrie cu doi *ce* la persoanele I, II și III singular și la persoana III plural.

2. Verbul **placere** se scrie cu doi *ce* la toate persoanele atât la singular cât și la plural.

3. Verbul **tacere**, ca și verbul **giacere** se scrie cu doi *ce* la persoanele I, II și III singular și la persoana III plural.

Imperativul.

GIACERE	PLACERE	TACERE
giaci (tu)	placi (tu)	taci (tu)
giaccia (lei)	piaccia (lei)	taccia (lei)
giaciamo (noi)	piaciamo (noi)	taciamo (noi)
giacete (voi)	placete (voi)	tacete (voi)
giacciano (loro)	piacciano (loro)	tacciano (loro)

Verbe neregulate.

*Conjugarea III.**Indicativul prezent.*

UDIRE = a auzi	USCIRE = a eși	MORIRE = a muri
io odo	io esco	io muoio
tu odi	tu esci	tu muori
egli ode	egli esce	egli muore
noi udiamo	noi usciamo	noi moriamo
voi udite	voi uscite	voi morite
essi odono	essi escono	essi muoiono

VENIRE = a veni

io vengo
tu vieni
egli viene
noi veniamo
voi venite
essi vengono

Să observăm :

La Indicativul prezent :

1. Verbul *udire* și verbul *uscire*, deși au rădăcina *ud* și *usc* —, la Indicativul prezent, persoanele I, II și III singular și III plural, litera *u* este înlocuită cu *e*. Persoanele I și II plural sunt regulate.

2. Verbul *morire*, primește un *u* înainte de *o*, la persoanele I, II și III singular și la persoana III plural. Persoanele I și II plural sunt regulate.

3. Verbul *venire*, de conjugarea III, se conjugă întotdeauna ca verbul *tenere* de conjugarea II, primind un *g* înainte de terminație la persoanele I singular și III plural. La persoanele II și III singular primește ca și verbul *tenere*, un *i* înainte de *e*.

REZUMAT.

Verbe neregulate.

Conjugarea I.

	ANDARE	DARE	FARE
io	vado (lo vo)	lo do	lo faccio (lo fo)
tu	vai	tu dai	tu fai
egli	va	egli dà	egli fa
noi	andiamo	noi diamo	noi facciamo
voi	andate	voi date	voi fate
essi	vanno	essi danno	essi fanno

	STARE	SAPERE
io	sto	io so
tu	stai	tu sai
egli	sta	egli sa
noi	stiamo	noi sappiamo
voi	state	voi sapete
essi	stanno	essi sanno

Subjunctivul prezent.

	ANDARE	DARE	FARE
che io	vada	che io dia	che io faccia
che tu	vada	che tu dia	che tu faccia
che egli	vada	che egli dia	che egli faccia
che noi	andiamo	che noi diamo	che noi facciamo
che voi	andate	che voi date	che voi faceciate
che essi	vadano	che essi diano	che essi facciano

	STARE	SAPERE
che io	stia	che io sappia
che tu	stia	che tu sappia
che egli	stia	che egli sappia

che noi stiamo che noi sappiamo
 che voi state che voi saplate
 che essi stiano che essi sappiano.

Imperativul.

ANDARE	DARE	FARE
—	—	—
va' (tu)	da' (tu)	fa' (tu)
vada (lei)	dă (lei)	facea (lei)
andiamo (noi)	dăm (noi)	facem (noi)
andate (voi)	date (voi)	faceți (voi)
vadano (loro)	dăno (loro)	faceau (loro)

STARE	SAPERE
—	—
sta' (tu)	săpă (tu)
stă (lei)	săpă (lei)
stăm (noi)	săpăm (noi)
state (voi)	săpeți (voi)
stăno (loro)	săpăno (loro)

1. *Conjugarea II.*

Indicativul prezent.

DOVERE	POTERE	SEDERE	VOLERE
io devo (debu)	io posso	io siedo	io voggio
tu devi	tu poți	tu șezi	tu vooi
egli deve	egli può	egli siede	egli vuole
noi dobbiamo	noi possiamo	noi sediamo	noi vogliamo
voi dovete	voi potete	voi sedete	voi volete
essi devono (deh- buno)	essi possono	essi siedono	essi vogliono

Subjonctivul prezent.

DOVERE	POTERE	SEDERE
che io deva (debba)	che io possa	che io sieda (segga)
che tu deva (debba)	che tu possa	che tu sieda (segga)
che egli deva (debba)	che egli possa	che egli sieda (segga)
che noi dobbiamo	che noi possiamo	che noi sediamo
che voi dobbiate	che voi possiate	che voi sediate
che essi devano (debbano)	che essi possano	che essi siedano (seggano)

VOLERE

che io vogliu
che tu voglia
che egli voglia
che noi vogliamo
che voi vogliate
che essi vogliano.

Imperativul.

DOVERE	POTERE	SEDERE	VOLERE
—	—	—	—
lipsește	lipsește	siedi (tu)	vogli (tu)
		siedu (lei)	voglia (lei)
		sediamo (noi)	vogliamo (noi)
		sedete (voi)	vogliate (voi)
		} siedano (loro)	vogliano (loro)

Verbe cu Infinitivul contractat.

2. Conjugarea II.

Indicativul prezent.

bere	condurre	dire
bevere	conducere	dicere
io bevo	io conduco	io dico

tu bevi	tu conduci	tu dici
egli beve	egli conduce	egli dice
noi beviamo	noi conduciamo	noi diciamo
voi bevete	voi conduceți	voi dicit
essi bevono	essi conducono	essi dicono

	trarre	porre
	trare	ponere
io	traggo	io pongo
tu	trai	tu pui
egli	trac	egli pone
noi	tragghiamo	noi poniamo
voi	traete	voi ponete
essi	traggono	essi pongono

Subjunctivul prezent.

BERE	CONDURRE	DIRE
che io beva	che io conduca	che io dica
che tu beva	che tu conduca	che tu dica
che egli beva	che egli conduca	che egli dica
che noi beviamo	che noi conduciamo	che noi diciamo
che voi beviat	che voi conducat	che voi dicit
che essi bevano	che essi conducano	che essi dicano

TRARRE	PONERE
che io tragga	che io ponga
che tu tragga	che tu ponga
che egli tragga	che egli ponga
che noi tragghiamo	che noi poniamo
che voi traggiate	che voi poniate
che essi traggano	che essi pongano

Imperativul.

BERE	CONDURRE	DIRÈ	TRARRE
—	—	—	—
bevi (tu)	conduci (tu)	di' (tu)	trai (tu)
beva (lei)	conduca (lei)	dica (lei)	traggà (lei)
beviamo (noi)	conduciamo (noi)	diciamo (noi)	traggiamo (noi)
bevete (voi)	conduceete (voi)	dite (voi)	traete (voi)
bevano (loro)	conducano (loro)	dicano (loro)	traggano (loro)

PORRE

poni (tu)
ponga (lei)
poniamo (noi)
ponete (voi)
pongano (loro)

Verbe neregulate.

3. *Conjugarea II.**Indicativul prezent.*

RIMANERE	COGLIERE	TOGLIERE	SALIRE
io rimango	io coglio	io tolgo	io salgo
tu rimani	tu cogli	tu togli	tu sali
egli rimane	egli coglie	egli toglie	egli sale
noi rimaniamo	noi cogliamo	noi togliamo	noi saliamo
voi rimanete	voi cogliete	voi togliete	voi salite
essi rimangono	essi cogliono	essi tolgono	essi salgono

TENERE

io tengo	noi teniamo
tu tieni	voi tenete
egli tiene	essi tengono

Subjunctival present.

RIMANERE	COGLIERE	TOGLIERE
che lo rimanga	che lo coglia	che lo tolga
che tu rimanga	che tu coglia	che tu tolga
che egli rimanga	che egli coglia	che egli tolga
che noi rimaniamo	che noi cogliamo	che noi togliamo
che voi rimaniate	che voi cogliate	che voi togliate
che essi rimangano	che essi colgano	che essi tolgano

SALIRE

che io salga
che tu salga
che egli salga
che noi saliamo
che voi saliate
che essi salgano.

TENERE.

che lo tenga
che tu tenga
che egli tenga
che noi teniamo
che voi teniate
che essi tengano

VENIRE.

che lo venga
che tu venga
che egli venga
che noi veniamo
che voi veniate
che essi vengano

Imperativul.

RIMANERE	COGLIERE	TOGLIERE	SALIRE
—	—	—	—
rimani (tu)	cogli (tu)	togli (tu)	salì (tu)
rimanga lei	coglia (lei)	tolga (lei)	salga (lei)
rimaniamo (noi)	cogliamo (noi)	togliamo (noi)	saliamo (noi)
rimanete (voi)	cogliete (voi)	togliete (voi)	salite (voi)
rimangano (loro)	colgano (loro)	tolgano (loro)	salgano (loro)

TENERE

—
 tieni (tu)
 tenga (lei)
 teniamo (noi)
 tenete (voi)
 tengano (loro)

VENIRE.

—
 vieni (tu)
 venga (lei)
 veniamo (noi)
 venite (voi)
 vengano (loro)

Verbe neregulate.

1. *Conjugarea II.**Indicativul prezent.*

GIACERE

io giacelo
 tu giaci
 egli giace
 noi giacelamo
 voi giacete
 essi giacelono

PIACERE.

io piaccio
 tu piaci
 egli piace
 noi piaceamo
 voi placete
 essi piaceono

TACERE

io taceo
 tu taci
 egli tace
 noi taceamo
 voi tacete
 essi taceono

Subjunctivul prezent.

GIACERE

che io giaccia
 che tu giaccia
 che egli giaccia
 che noi giacelamo
 che voi giaciate
 che essi giacelano

PIACERE

che io piaccia
 che tu piaccia
 che egli piaccia
 che noi piaceamo
 che voi placiate
 che essi piaceano

TACERE

che io taccia
 che tu taccia
 che egli taccia
 che noi taceamo
 che voi tuciate
 che essi taceano

Imperativul.

GIACERE

—
 giaci (tu)
 giaccia (lei)

PIACERE

—
 piaci (tu)
 piaccia (lei)

TACERE

—
 taci (tu)
 taccia (lei)

gineclamo (noi)	placeclamo (noi)	taclamo (noi)
ginecete (voi)	placecete (voi)	tacete (voi)
ginecliano (loro)	placecliano (loro)	taccliano (loro)

Verbele neregulate.

Conjugarea III.

UDIRE	USCIRE	MORIRE
io odo	io esco	io muoio
tu odi	tu esci	tu muori
egli ode	egli esce	egli muore
noi udiamo	noi usciamo	noi moriamo
voi udite	voi uscite	voi morite
essi odono	essi esceno	essi muoiono.

Subjonctivul prezent.

UDIRE	USCIRE	MORIRE
che io oda	che io esca	che io muoia
che tu oda	che tu esca	che tu muoia
che egli oda	che egli esca	che egli muoia
che noi udiamo	che noi usciamo	che noi moriamo
che voi udite	che voi usciate	che voi moriate
che essi oduno	che essi escano	che essi muolano.

Imperativul.

UDIRE	USCIRE	MORIRE
—	—	—
odi (tu)	esci (tu)	muori (tu)
oda (lei)	esca (lei)	muoia (lei)
udiamo (noi)	usciamo (noi)	moriamo (noi)
udite (voi)	uscita (voi)	morite (voi)
oduno (loro)	escano (loro)	muolano (loro)

IL CUCCILO

C'era una volta una bambina
 Che viveva in un castello
 Con un cucciolino bello.
 Lo svegliava ogni mattina,
 Gli diceva : — Buon dì, musetto. —
 Lo abbracciava stretto stretto.

Gli diceva : — Perla, tesoro :
 Sapessi quanto mi piaci ! —
 E zucchero d'avagli e baci.
 Gli diceva : — Un pugno d'oro,
 Cucciolo mio, tu vali :
 Non ti mancano che le ali. —

Per piacere alla fanciulla
 Tentò volare egli un mattino
 E saltò fuori della culla,
 Ma si ruppe uno zampino.
 Lo zampino gli doleva :
 Triste il cucciolo piangeva.

La bimba vedendolo zoppo,
 Lagrimoso e non più bello,
 Gli disse : — Tu sei un monello,
 Mi fastidisci già troppo,
 Meglio è che via te ne vada : —
 E lo buttò sulla strada.

Il meschino attaccato alla porta
 Gridava : — Aprimi che sono
 Il tuo cucciolino buono,
 Aprimi per mia mamma morta ! —
 Ma la porta non si apriva,
 E la strada di buio si empiva.

Solo solo in mezzo alla strada
 Empita d'ombra oscura
 Il cucciolo aveva paura
 E piangeva : — Nessuno mi bada ! —
 Passava allora un mendico
 E gli disse : — Che hai, amico ?

Vieni ! — E l'alzò con un bacio. —
 Hai sete ? Eccoti acqua di ruscello.
 Hai fame ? Eccoti un seccherello. —
 E gli dette anche un pezzo di cacio :
 E per dormire gli fece una cuccia,
 E per camminare una gruccia.

ANGIOLO SILVIO NOVARO.

<i>il cucciolo</i>	cățelușul	<i>c'era una volta</i>	a fost odată
<i>svegliare</i>	a trezi	<i>il muso</i>	botul
<i>abbracciare</i>	a îmbrățișa	<i>stretto</i>	strâns
<i>il tesoro</i>	comoara	<i>il bacio</i>	sărutarea
<i>il pugno</i>	pumnul	<i>valere</i>	a valora, a face
<i>muncare</i>	a lipsi	<i>l'ale</i>	aripa
<i>tentare</i>	a încerca	<i>volare</i>	a sbura
<i>la culla</i>	leagănul	<i>la zumpa</i>	laba
<i>dolere</i>	a dura	<i>zoppo</i>	schiop
<i>lagrimoso</i>	înlăcrămat	<i>il monello</i>	ștrengarul
<i>fastidire</i>	a plictisi, a necăji	<i>troppo</i>	prea (mult)
<i>buttare</i>	a arunca	<i>meschina</i>	nefericit
<i>gridare</i>	a striga	<i>il buio</i>	întunericul
<i>empire</i>	a umple	<i>la paura</i>	frica
<i>badare</i>	a da atenție	<i>il mendico</i>	cerșetorul
<i>il ruscello</i>	râuuleșul	<i>la secchia</i>	găleata
<i>il pezzo</i>	bucata	<i>la cuccia</i>	culcușul.
<i>la gruccia</i>	cârja.		

LE OCHE GRASSE.

Le oche e le gru stavano a beccare nello stesso prato.
 Ecco i cacciatori. E le gru, leggiere, via in aria ! Solo
 le pingui, le gravi oche furono prese.

<i>l'ocul</i>	gâsca	<i>la gru</i>	cocoara
<i>beccare</i>	a ciuguli	<i>il prato</i>	livada
<i>il cacciatore</i>	vânătorul	<i>leggiero</i>	ușor
<i>l'aria</i>	aerul	<i>pingue</i>	gras
<i>grave</i>	greu		

LA CICALA E LA FORMICA

Mentre la cicala canta per la grande estate, la formica spigola la sua messe e la nasconde per l'inverno nel suo granaio. Sopravvenne la bruma e l'inverno, e la cicala affamata venne alla formica e le domandò un po' di farina. Ma la formica non volle dar niente dicendo che essa lavorava mentre colei aveva cantato.

<i>la cicala</i>	greerele	<i>la formica</i>	furnica
<i>spigolare</i>	a spicui	<i>la messe</i>	culesul
<i>nascondere</i>	a ascunde	<i>il granaio</i>	grânarul
<i>soppravvenire</i>	a veni pe neașteptate	<i>affamato</i>	infometat
<i>la farina</i>	fâina.		

LE LEPRI E LE RANE

La selva rimbomba. Che è? Sono le lepri che corrono verso lo stagno. Disperate per la invincibile viltà del loro animo, hanno deciso di darsi la morte annegando. Ma, appena presso lo stagno, vedono le rane che saltano e fuggono. Si fermano le lepri. Una dice: „Vi sono dunque animali anche più vili di noi?” E riprendono la speranza e vivono.

<i>la lepri</i>	iepurele	<i>la runa</i>	broasca
<i>la selva</i>	pădurea	<i>rimbombare</i>	a detuna
<i>correre</i>	a alerga	<i>lo stagno</i>	eleșteul
<i>invincibile</i>	de neînvins	<i>viltà</i>	frică, lașitate
<i>l'animo</i>	sufletul	<i>darsi la morte</i>	a se sinucide
<i>annegare</i>	a înneca	<i>presso</i>	lângă, aproape
<i>vile</i>	fricos, laș	<i>vivere</i>	a trăi

LA VOLPE E IL LEONE

La volpe mai aveva veduto il leone. Quando lo vide per la prima volta, ebbe tale impressione che quasi si morì di spavento. Avendolo visto una seconda volta, fu bensì colpita dalla sua presenza, ma non così come prima. Una terza volta, che incontrò il leone per le vie della città, non solamente non fu atterrita, non fuggì; ma gli si appressò, e anzi gli disse: „Buon giorno, signor leone”.

<i>il leone</i>	leul	<i>mai</i>	niciodată
<i>volta</i>	data, ora	<i>lo spavento</i>	spaima
<i>colpire</i>	a isbi	<i>incontrare</i>	a întâlni
<i>atterrire</i>	a îngrozi	<i>apressarsi</i>	a se apropia.
<i>anzi</i>	ba chiar		

Michelangelo fanciullo

XIX.

VERBE NEREGULATE.

PERFECTUL SIMPLU. — VIITORUL. — CONDIȚIONALUL.

Perfectul simplu.

Verbele auxiliare *avere* și *essere* precum și multe alte verbe, mai ales de Conjugarea II, sunt neregulate la Perfectul simplu.

Conjugarea I.

STARE = a sta.

io stetti
tu stesti
egli stette (stè)
noi stemmo
voi steste
essi stettero.

DARE = a da

io diedi (detti)
tu desti
egli diede (dette)
noi demmo
voi deste
essi diedero (dettaro).

Să observăm :

La Perfectul simplu :

1. Verbul **stare**, deși e de conjugarea I, își schimbă vocala caracteristică **a** în **e**.

2. Verbul **stare** se scrie cu doi **tt** la persoanele I și III singular și la persoana III plural.

3. Toate celelalte persoane au terminațiile obișnuite, adică sunt regulate.

4. Verbul **dare**, ca și verbul **stare**, deși e de conjugarea I, își schimbă vocala caracteristică **a** în **e**.

5. La persoanele I și III singular și la persoana III plural, verbul **dare** are două forme : **io diedi** sau **io detti** ; **egli diede** sau **egli dette** ; **essi diedero** sau **essi dettero**. Forma a doua se scrie cu doi **tt** : **io detti**, **egli dette**, **essi dettero**.

6. Toate celelalte persoane au terminațiile obișnuite, adică sunt regulate.

I. Conjugarea II.

DIRE=a zice	FARE=a face	METTERE=a pune	SAPERE=a ști
io dissi	io fecel	io misel	io seppi
tu dicești	tu facești	tu mettești	tu șapești
egli disse	egli fece	egli mise	egli seppe
noi dicemmo	noi facemmo	noi mettemmo	noi șapemmo
voi diceste	voi faceste	voi metteste	voi șapeste
essi dissero	essi fecero	essi misero	essi seppero

La verbul **dire** observăm :

1. Persoanele I și III singular și III plural sunt neregulate și se scriu cu doi **tt**. (**Io dissi**, **egli disse**, **essi dissero**).

2. Toate celelalte persoane sunt regulate și se formează dela forma întregă a Infinitivului latin : **dicere** (ca și la Imperfect) nu **dire**.

La verbul **fare** observăm :

1. Singurele persoane neregulate sunt I și III singular și II plural : vocala caracteristică **a** se schimbă în **e** : **Io feci, egli fece, essi fecero**. Toate celelalte persoane sunt regulate.

La verbul **mettere** observăm :

1. Singurele persoane neregulate sunt I și III singular și III plural : **io misi, egli mise, essi misero**. Toate celelalte persoane sunt regulate.

La verbul **sapere** observăm :

1. Singurele persoane neregulate sunt I și III singular și III plural : Vocala **a** din rădăcină se schimbă în **e**. Aceste persoane se scriu cu doi **pp** : **Io seppi, egli seppe, essi seppero**. Toate celelalte persoane sunt regulate.

12. Coniugarea II.

DOVERE = a trebui SEDERE = a șede PRENDERE = a lua

io dovetti	io sedetti (io sedel)	io presi
tu dovesti	tu sedesti	tu prendesti
egli dovette	egli sedette (egli sedè)	egli prese
noi dovemmo	noi sedemmo	noi prendemmo
voi doveste	voi sedeste	voi prendeste
essi dovettero	essi sedettero (sedorono)	essi presero

TACERE = a tăcea.

io tacevi
tu tacesti
egli tacevo
noi tacemmo
voi taceste
essi tacevero.

La verbul *dovere* observăm :

Singurele persoane neregulate sunt I și III singular și persoana III plural care se scriu cu doi *tt* : **Tu dovetti, egli dovette, essi dovettero.** Toate celelalte persoane sunt regulate.

La verbul *sedere* observăm :

1. Singurele persoane neregulate sunt I și III singular și III plural. Aceste persoane au două forme : Forma I : **Io sedetti, egli sedette, essi sedettero** ; și Forma II : **Io sedei, egli sedè, essi sederono.** Forma I este neregulată și se scrie cu doi *tt*. Forma II este regulată. Toate celelalte persoane sunt regulate.

La verbul *prendere* observăm :

1. Singurele persoane neregulate sunt I și III singular și persoana III plural : **Io presi, egli prese, essi presero.** Toate celelalte persoane sunt regulate.

2. **Regulă.** — Toate verbele terminate în *—dere* sau *—ndere* se conjugă la Perfectul simplu, după modelul lui *prendere*.

La verbul *tacere* observăm :

Singurele persoane neregulate sunt I și III singular și persoana III plural : **Io tacqui, egli tacque, essi tacquero.** Toate celelalte persoane sunt regulate. Să observăm la aceste persoane grupul de litere *equ*. Înlocuim ca și verbul *tacere* se conjugă și verbul *nascere* = a se naște.

3. Conjugarea 11.

TENERE = a ținea

Io **tenni**
tu **tenesti**
egli **tenne**
noi **tenemmo**
voi **teneste**
essi **tennero**

VOLERE = a voi

Io **vollii**
tu **volesti**
egli **volle**
noi **volemmo**
voi **volesti**
essi **vollero**

VENIRE = a veni

Io **venni**
tu **venisti**
egli **venne**
noi **venimmo**
voi **veniste**
essi **vennero**

La verbul **tenere** observăm :

Singurele persoane neregulate sunt persoanele I și III singular și persoana III plural care se scriu cu doi m : *io tenni, egli tenne, essi tenero*. Toate celelalte persoane sunt regulate.

La verbul **volere** observăm :

Singurele persoane neregulate sunt persoanele I și III singular și persoana III plural care se scriu cu doi ll : *io volli, egli volle, essi vollero*. Toate celelalte persoane sunt regulate.

La verbul **venire**, deși e de conjugarea III, observăm că se conjugă la fel ca verbul *tenere* care de e conjugarea II, adică se scrie cu doi m la persoanele I și III singular și la persoana III plural : *io venni, egli venne, essi vennero*.

La verbele **tenere**, **volere** și **venire** observăm că persoanele I și III singular și la persoana III plural care sunt neregulate se scriu cu doi m (verbele **tenere** și **venire**) și cu doi ll (verbul **volere**). Ca să ținem minte trebuie să observăm că aceste litere se scriu duble, atunci când accentul cade pe rădăcina verbului : *io vènni, io vòlli, egli tènne, egli vènne, egli vòlle, essi tènnero, essi vènnero, essi vòllero*. Când accentul nu cade pe rădăcină, verbul este regulat și se scrie fără consoane duble : *tu tenèsti, tu venìsti, tu volèsti, noi tenèmmo, noi venìmmo, noi volèmmo, voi tenèste, voi venìste, voi volèste*.

A. Conjugarea II.

CADERE = a cădea COGLIERE = a culege CONOSCERE = a cunoaște

io caddi	io colsi	io conobbi
tu cadesti	tu cogliesti	tu conoseesti
egli cadde	egli colse	egli conobbe
noi cademmo	noi cogliemmo	noi conoscemmo
voi cadeste	voi coglieste	voi conoseeste
essi caddero	essi colsero	essi conobbero

La verbul **cadere** observăm că singurele persoane neregulate sunt persoanele I și III singular și III plural care se scriu cu doi **dd** : **io eaddi, egli cadde și essi caddero**. Toate celelalte persoane sunt regulate.

La verbul **cogliere** observăm că singurele persoane neregulate sunt persoanele I și III singular și persoana III plural : **io colsi, egli colse și essi colsero**. Toate celelalte persoane sunt regulate. La fel cu verbul **cogliere** se conjugă toate celelalte verbe terminate în — **gliere**.

La verbul **conoscere** observăm că singurele persoane neregulate sunt persoanele I și III singular și persoana III plural care se scriu cu doi **bb** : **io conobbi, egli conobbe essi conobbero**. Verbul **conoscere** are deci la Perfectul simplu unde nu e regulat, aceleași terminații ca și verbul auxiliar **avere** la perfectul simplu : **io ebbi, egli ebbe, essi ebbero**.

5. Conjugarea II.

GIUNGERE = a ajunge VIVERE = a trăi RIMANERE = a rămânea

io giunsi	io vissi	io rimansi
tu giungesti	tu vivesti	tu rimanesti
egli giunse	egli visse	egli rimase
noi giungemmo	noi vivemmo	noi rimanemmo
voi giungeste	voi viveste	voi rimaneste
essi giunsero	essi vissero	essi rimasero

La verbul **giungere** observăm că singurele persoane neregulate sunt persoanele I și III singular și persoana III plural : **io giunsi, egli giunse, essi giunsero**. Toate celelalte persoane sunt regulate. Toate verbele terminate în **-ngere** se conjugă la fel cu verbul **giungere**.

La verbul **vivere** observăm că persoanele I și III singular și persoana III plural sunt neregulate și se scriu cu doi **ss** : **io vissi, egli visse, essi vissero**. Toate celelalte persoane sunt regulate.

La verbul **rimanere** observăm că persoanele I și III singular și persoana III plural sunt neregulate : **io rimasi, egli rimase, essi rimasero.**

6. Conjugarea II.

LEGGERE = a citi	SCRIVERE = a scrie	TRARRE = a trage
io lessi	io scrissi	io trassi
tu leggești	tu scrivești	tu traesti
egli lesse	egli scrisse	egli trasse
noi leggemo	noi scriviamo	noi traemmo
voi leggeste	voi scriveste	voi traeste
essi lessero	essi scrissero	essi trassero

VEDERE = a vedea

io vidi
tu vedesti
egli vide
noi vedemmo
voi vedeste
essi videro

La verbul **leggere** observăm că persoanele I și III singular și persoana III plural sunt neregulate și se scriu cu doi ss : **io lessi, egli lesse, essi lessero.**

2. Persoana I plural se scrie cu doi **gg** în rădăcină și cu doi **mm** la terminație.

La verbul **scrivere** observăm că singurele persoane neregulate sunt persoana I și III singular și persoana III plural care se scriu cu doi ss, ca și la verbul **leggere** : **io scrissi, egli scrisse, essi scrissero.** Toate celelalte persoane sunt regulate.

La verbul **trarre** observăm că persoanele I și III singular și persoana III plural sunt neregulate și se scriu cu doi ss : **io trassi, egli trasse, essi trassero.**

La verbul *vedere* observăm că persoanele I și III singular și persoana III plural sunt neregulate : *io vidi, egli vide, essi videro*.

Conjugarea III.

APPARIRE = a apărea

<i>io</i>	<i>apparvi</i>	și	<i>io</i>	<i>apparii</i>
<i>tu</i>	<i>apparisti</i>			
<i>egli</i>	<i>apparve</i>	și	<i>egli</i>	<i>apparì</i>
<i>noi</i>	<i>apparimmo</i>			
<i>voi</i>	<i>appariste</i>			
<i>essi</i>	<i>apparvero</i>	și	<i>essi</i>	<i>appariròno</i>

La verbul *apparire* observăm că la persoanele I și III singular și la persoana III plural are două forme : Forma I, neregulată : *io apparvi, egli apparve, essi apparvero*. Forma II, regulată, *io apparii, egli apparì, essi appariròno*.

2. Verbul *apparire* se scrie la toate persoanele cu doi pp, din rădăcină. La persoana I plural se scrie cu doi pp și cu doi mm.

Să ținem minte :

Verbele auxiliare și multe alte verbe, mai ales de conjugarea II, sunt neregulate la Perfectul simplu :

	Persoana I :	— <i>i</i> (neregulat)
Singular	Persoana II :	(regulat)
	Persoana III :	— <i>e</i> (neregulat)
	Persoana I :	(regulat)
Plural	Persoana II :	(regulat)
	Persoana III :	— <i>ero</i> (neregulat)

Așadar, persoanele neregulate sunt trei : Persoana I și persoana III singular și persoana III plural ; toate celelalte persoane sunt regulate.

Viitorul și Condiționalul.

ANDARE = a merge

<i>Viitorul</i>	<i>Condiționalul</i>
io andrô	io andrei
tu andrai	tu andresti
egli andrà	egli andrebbe
noi andremo	noi andremmo
voi andrete	voi andreste
essi andranno	essi andrebbero

CADERE = a cădea

io cadrô	io cadrei
tu cadrui	tu cadresti
egli cadrà	egli cadrebbe
noi cadremo	noi cadremmo
voi cadrete	voi cadreste
essi cadranno	essi cadrebbero

DOVERE = a⁷ trebui

io dovrô	io dovrei
tu dovrui	tu dovrești
egli dovrà	egli dovrebbe
noi dovremo	noi dovremmo
voi dovrete	voi dovrește
essi dovranno	essi dovrebbero

POTERE = a putea

io potrò	tu potrai	egli potrà	noi potremo	voi potrete	essi potranno
io potrei	tu potresti	egli potrebbe	noi potremmo	voi potreste	essi potrebbero

VEDERE = a vedea

io vedrò	tu vedrai	egli vedrà	noi vedremo	voi vedrete	essi vedranno
io vedrei	tu vedresti	egli vedrebbe	noi vedremmo	voi vedreste	essi vedrebbero

Să observăm :

Unele verbe, printre care, *andare, cadere, dovere, avere, potere, vedere*, care sunt accentuate pe vocala caracteristică, pierd această vocală caracteristică la Viitor și Condițional.

PARERE = a părea

MORIRE = a muri

<i>Viitorul</i>	<i>Condiționalul</i>	<i>Viitorul</i>	<i>Condiționalul</i>
io parrò	io parrei	io morrò	io morrei
tu parrai	tu parresti	tu morrai	tu morresti
egli parrà	egli parrebbe	egli morrà	egli morrebbe
noi parremo	noi parremmo	noi morremo	noi morremmo
voi parrete	voi parreste	voi morrete	voi morreste
essi parranno	essi parrebbero	essi morranno	essi morrebbero

Să observăm :

Verbele *parere* și *morire*, accentuate pe vocala caracteristică, pierd această vocală caracteristică la Viitor și Condițional așa încât literele *r (e) r* și *r (i) r* ne mai fiind despărțite, se apropie și devin duble : *io par(i)rò = io parrò*.

RIMANERE = a rămânea

<i>Viitorul</i>	<i>Condiționalul</i>
io rimarrò	io rimarrei
tu rimarrai	tu rimarresti
egli rimarrà	egli rimarrebbe
noi rimarremo	noi rimarremmo
voi rimarrete	voi rimarreste
essi rimarranno	essi rimarrebbero

TENERE = a ținea

io terrò	io terrei
tu terrai	tu terresti
egli terrà	egli terrebbe
noi terremo	noi terremmo
voi terrete	voi terreste
essi terranno	essi terrebbero

VENIRE = a veni

io verrò	io verrei
tu verrai	tu verresti
egli verrà	egli verrebbe
noi verremo	noi verremmo
voi verrete	voi verreste
essi verranno	essi verrebbero

VOLERE = a voi

io vorrò	io vorrei
tu vorrai	tu vorresti
egli vorrà	egli vorrebbe
noi vorremo	noi vorremmo
voi vorrete	voi vorreste
essi vorranno	essi vorrebbero

VENIRE = a veni

io verrò	io verrei
tu verrai	tu verresti
egli verrà	egli verrebbe
noi verremo	noi verremmo
voi verrete	voi verreste
essi verranno	essi verrebbero

Să observăm :

Verbele *rimanere*, *tenere*, *venire*, au următoarele rădăcini : *riman-*, *ten-*, *ven-*; toate aceste rădăcini se termină cu litera *n*. Litera *n* însă este atrasă de litera *r* din terminația Viitorului sau Condiționalului (*rò*, *rai*, *rà*, *rei*, *resti*, *rebbe*, etc.) și este asimilată adică făcută asemenea cu ca.

Verbele *rimanere*, *tenere*, *venire*, accentuate pe vocala caracteristică, pierd această vocală caracteristică la Viitor și Condițional, așa încât cei doi *rr*, se alătură : *Rimanere* - *rimar(e)rò*; *venire* - *venirò* - *verirò* - *verrò*.

Verbul *volere* a cărui rădăcină se termină cu *l* : *vol* — suferă aceeași schimbare : *Volere* — *volerò* — *vorrerò* — *vorrò*.

Regulă. — Verbele a căror rădăcină se termină în — *n* — sau — *l* — se scriu la Viitor și Condițional cu doi *rr*.

CONDURRE = a conduce

<i>Viitorul</i>	<i>Condiționalul</i>
io condurrò	io condurrei
tu condurrai	tu condurresti
egli condurrà	egli condurrebbe
noi condurremo	noi condurremmo
voi condurrete	voi condurreste
essi condurranno	essi condurrebbero

PORRE = a pune

<i>Viitorul</i>	<i>Condiționalul</i>
io porrò	io porrei
tu porrai	tu porresti
egli porrà	egli porrebbe
noi porremo	noi porremmo
voi porrete	voi porreste
essi porranno	essi porrebbero

TRARRE = a trage

<i>Viitorul</i>	<i>Condiționalul</i>
io trarrò	io trarrei
tu trarrai	tu trarresti
egli trarrà	egli trarrebbe
noi trarremo	noi trarremmo
voi trarrete	voi trarreste
essi trarranno	essi trarrebbero

Să observăm :

Verbele *condurre*, *porre*, *trarre*, se scriu la Viitor și la Condițional cu doi *rr*, care provin însă direct dela Infinitiv căci rădăcinile acestor verbe sunt : *con lurre—condurr*, *porre — porr*, *trarre — trarr*.

Și verbul *bere* = a bea, se scrie la Viilor și Condițional cu doi *rr*, în mod excepțional :

BERE = a bea

io	herrò	io	herrei
tu	herrai	tu	herresti
egli	herrà	egli	herrebbe
noi	herremo	noi	herremmo
voi	herrete	voi	herreste
essi	herranno	essi	herrebbero

Pentru a forma Viitorul sau Condiționalul unui verb regulat de conjugarea I, după ce lasăm deoparte terminația — *re*, schimbăm vocala caracteristică *a* în *e* și apoi adăugăm terminațiile respective.

Verbele *dare* și *stare*, deși sunt de conjugarea I nu-și schimbă vocala caracteristică :

DARE = a da

STARE = a sta

	<i>Viitorul</i>	<i>Condiționalul</i>		<i>Viitorul</i>	<i>Condiționalul</i>
io	darò	io darei	io	starò	io starei
tu	durai	tu daresti	tu	starai	tu staresti
egli	darà	egli darebbe	egli	starà	egli starebbe
noi	daremo	noi daremmo	noi	staremo	noi staremmo
voi	darete	voi dareste	voi	starete	voi stareste
essi	daranno	essi darebbero	essi	staranno	essi starebbero

REZUMAT.

PERFECTUL SIMPLU.

Verbe neregulate.

Conjugarea I.

	DARE		STARE
io	diedi (io detti)	io	stetti
tu	desti	tu	stesti

egii diede. (egli dette)	egli stette (egli stê)
noi demmo	noi stemmo
voi deste	voi steste
essi diedero (essi dettero)	essi stettero

1. Conjugarea II.

DIRE = a zice	FARE = a face	METTERE = a pune	SAPERE = a ști
io dissi	io feci	io misi	io seppi
tu dicești	tu facești	tu mettesti	tu șupesti
egli disse	egli fece	egli mise	egli seppe
noi dicemmo	noi facemmo	noi mettemmo	noi șapemmo
voi diceste	voi faceste	voi metteste	voi șapeste
essi dissero	essi fecero	essi misero	essi șeppero

2. Conjugarea III.

DOVERE = a	SEDERE = a	PRENDERE = a	TAGERE = a
trebui	ședeia	lua	tăcea
io dovetți	io sedetți (io sedei)	io presi	io tăceai
tu dovesti	tu sedesti	tu prendesti	tu tăcești
egli dovette	egli sedette (egli sedê)	egli prese	egli tăceue
noi dovemmo	noi sedemmo	noi prendemmo	noi tăcemmo
voi doveste	voi sedeste	voi prendeste	voi tăcește
essi dovettero	essi sedettero (sederono)	essi presero	essi tăceueru

3. Conjugarea II.

TENERE = a ținea	VOLERE = a voi	VENIRE = a veni
io tenni	io volli	io venni
tu tenesti	tu volesti	tu venisti
egli tenne	egli volle	egli venne

noi tenemmo	noi volenmo	noi venimmo
voi teneste	voi voleste	voi veniste
essi tennero	essi vollero	essi vennero

4. *Conjugarea II.*

CADERE = a cădea	COGLIERE = a culege	CONOSCERE = a cunoaște
io caddi	io colsi	io conobbi
tu cadesti	tu cogliesti	tu conoseesti
egli cadde	egli colse	egli conobbe
noi cademmo	noi cogliemmo	noi conoscemmo
voi cadeste	voi coglieste	voi conoseeste
essi caddero	essi colsero	essi conobbero

5. *Conjugarea II.*

GIUNGERE = a ajunge	VIVERE = a trăi	RIMANERE = a rămâne
io giunsi	io vissi	io rimasi
tu giungesti	tu vivesti	tu rimanesti
egli giunse	egli visse	egli rimase
noi giungemmo	noi vivemmo	noi rimanemmo
voi giungeste	voi viveste	voi rimaneste
essi giunsero	essi vissero	essi rimasero

6. *Conjugarea II.*

LEGGERE = a citi	SCRIVERE = a scrie	TRARRE = a trage	VEDERE = a vedea
io lessi	io scrissi	io trassi	io vidi
tu leggești	tu scrivești	tu traesti	tu vedesti
egli lesse	egli scrisse	egli trasse	egli vide
noi leggemmo	noi scrivemmo	noi traemmo	noi vedemmo
voi leggești	voi scrivești	voi traeste	voi vedeste
essi lessero	essi scrissero	essi trassero	essi videro

Conjugarea III.

APPARIRE = a apărea

io apparvi și io apparii

tu apparisti

egli apparve și egli apparì

noi apparimmo

voi appariste

essi apparvero și essi apparirono

Singular	Persoana I :	— <i>î</i>	(neregulat)
	Persoana II :	—	(regulat)
	Persoana III :	— <i>e</i>	(neregulat)
Plural	Persoana I :	—	(regulat)
	Persoana II :	—	(regulat)
	Persoana III :	— <i>ero</i>	(neregulat)

Viitorul și Condiționalul.

ANDARE

Viitorul

io andrò

tu andrai

egli andrà

noi andremo

voi andrete

essi andranno

Condiționalul

io andrei

tu andresti

egli andrebbe

noi andremmo

voi andreste

essi andrebbero

CADERE

io cadrò

tu cadrai

egli cadrà

noi cadremo

voi cadrete

essi cadranno

io cadrei

tu cadresti

egli cadrebbe

noi cadremmo

voi cadreste

essi cadrebbero

DOVERE

io	dovrô	io	dovrei
tu	dovrai	tu	dovresti
egli	dovrà	egli	dovrebbe
noi	dovremo	noi	dovremmo
voi	dovrete	voi	dovreste
essi	dovranno	essi	dovrebbero

POTERE

io	potrô	io	potrei
tu	potrai	tu	potresti
egli	potrà	egli	potrebbe
noi	potremo	noi	potremmo
voi	potrete	voi	potreste
essi	potranno	essi	potrebbero

VEDERE

io	vedrô	io	vedrei
tu	vedrai	tu	vedresti
egli	vedrà	egli	vedrebbe
noi	vedremo	noi	vedremmo
voi	vedrete	voi	vedreste
essi	vedranno	essi	vedrebbero

PARERE

<i>Vilorul</i>	<i>Condiționatul</i>		
io	parrô	io	parrei
tu	parrai	tu	parresti
egli	parrà	egli	parrebbe
noi	parremo	noi	parremo
voi	parrete	voi	parreste
essi	parranno	essi	parrebbero

MORIRE

<i>Vilorul</i>	<i>Condiționatul</i>		
io	morrô	io	morrei
tu	morrai	tu	morresti
egli	morrà	egli	morrebbe
noi	morremo	noi	morremmo
voi	morrete	voi	morreste
essi	morranno	essi	morrebbero

RIMANERE

<i>Vitorul</i>	<i>Conditionalul</i>
io rimarrò	io rimarrei
tu rimarrai	tu rimarresti
egli rimarrà	egli rimarrebbe
noi rimarremo	noi rimarremmo
voi rimarrete	voi rimarreste
essi rimarranno	essi rimarrebbero

TENERE

io terrò	io terrei
tu terrai	tu terresti
egli terrà	egli terrebbe
noi terremo	noi terremmo
voi terrete	voi terreste
essi terranno	essi terrebbero

VENIRE

io verrò	io verrei
tu verrai	tu verresti
egli verrà	egli verrebbe
noi verremo	noi verremmo
voi verrete	voi verreste
essi verranno	essi verrebbero

VOLERE

io vorrò	io vorrei
tu vorrai	tu vorresti
egli vorrà	egli vorrebbe
noi vorremo	noi vorremmo
voi vorrete	voi vorreste
essi vorranno	essi vorrebbero

CONDURRE

io condurrò	io condurrei
tu condurrai	tu condurresti
egli condurrà	egli condurrebbe
noi condurremo	noi condurremmo
voi condurrete	voi condurreste
essi condurranno	essi condurrebbero

PORRE

io porrò	io porrei
tu porrai	tu porresti
egli porrà	egli porrebbe
noi porremo	noi porremmo
voi porrete	voi porreste
essi porranno	essi porrebbero

TRARRE

io trarrò	io trarrei
tu trarrai	tu trarresti
egli trarrà	egli trarrebbe
noi trarremo	noi trarremmo
voi trarrete	voi trarreste
essi trarranno	essi trarrebbero

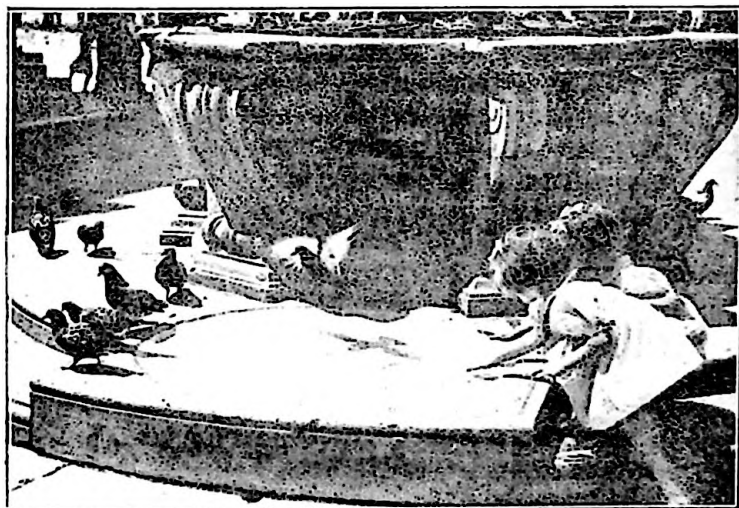
BERRE

io berrò	io berrei
tu berrai	tu berresti
egli berrà	egli berebbe
noi berremo	noi berremmo
voi berrete	voi berreste
essi berranno	essi berrebbero

DARE

STARE

<i>Vitorul</i>	<i>Condiționalul</i>	<i>Vitorul</i>	<i>Condiționalul</i>
io darò	io darei	io starò	io starei
tu darai	tu daresti	tu starai	tu staresti
egli darà	egli darebbe	egli starà	egli starebbe
noi daremo	noi daremmo	noi staremo	noi staremmo
voi darete	voi dareste	voi starete	voi stareste
essi daranno	essi darebbero	essi staranno	essi starebbero

LA PREDICA DEGLI UCCELLI

Francesco, andando con sua compagnia,
 alberi vide al lato della via,
 ed una moltitudine d'uccelli
 che piegavan col peso i ramoscelli.
 Ed egli si volse tanto lieto in viso
 Che gli rideva negli occhi il Paradiso.

„Fratelli miei, voi grati esser dovete
a chi vi fece creature liete :
e sempre voi dovete Lui lodare,
perchè v'ha fatto liberi a volare :

e v'ha dato di piume il vestimento,
sì che non fa danno acqua nè vento.
E voi non seminate, eppur mangiate,
e dell'acqua del ciel v'abbeverate :
lume v'ha dato a fabbricarvi il nido
e delle vie del ciel istinto fido :
tanto, uccelli, v'amò l'alto Signore :
or voi rendete a Lui col canto onore”.

Mentre Francesco così stava a dire,
ei battean l'ali quasi a plaudire,
e abbassavan le brune testoline
e allegrezza mostravan senza fine.

E San Francesco ancor si rallegrava,
maravigliando, poi che lo mirava
l'alata moltitudine ascoltando,
come la folla fa, che ascolta un bando.
Poi fece il segno lor di santa croce,
dicendo : „Andate !” e a quella dolce voce
in aria si levarono festanti
e si sentivan meravigliosi canti.

Poi, secondo la croce, obbedienti
se n'andarono partiti ai quattro venti ;
e in tutte le sue parti il ciel sereno
fu dei lor canti armoniosi pieno.

GIULIO SALVADORI

<i>il peso</i>	greutatea	<i>il ramoscello</i>	crenguța
<i>piegare</i>	a îndoi	<i>lieto</i>	vesel
<i>il viso</i>	chipul, fața	<i>grato</i>	recunoscător
<i>la piuma</i>	puful	<i>il vestimento</i>	îmbrăcămîntea

<i>il danno</i>	paguba	<i>abbeverarsi</i>	a se adăpa
<i>il lume</i>	lumina	<i>fido</i>	credincios
<i>ei</i>	essi	<i>battean</i>	battevano
<i>plaudire</i>	applaudire	<i>abbassare</i>	a pleca
<i>la testolina</i>	căpsorul	<i>alato</i>	inaripat
<i>la moltitudine</i>	mulțimea	<i>la folla</i>	mulțimea
<i>il bando</i>	solia, vesteă	<i>festante</i>	de sărbătore
<i>obbedire</i>	a asculta		

C A L A B R I A.

Veramente strana è la struttura di questa regione : è piccola, limitata ; le distanze, col senso che delle distanze abbiamo nel nostro secolo, sarebbero un giuoco ; eppure non v'è regione più misteriosa e inesplorata di questa. Ha dimensioni fisiche di una penisoletta, e invece dimensioni ideali quasi fant stiche ; e proprio per queste dimensioni ideali si parla di lei come di una contrada inaccessibile. Il mare non l'ha finita di lavorare nè le piogge di livellare ; la sua struttura è ancora quella delle terre di recente emerse dal mare ; è una montagna a grandi terrazze. Dove sono i nostri paesi e i nostri campi, negli evi remoti si stendeva il mare, e ancora i bambini sui monti trovano le conchiglie che furono vive alcuni millenni fa. Un tempo, al largo del capo Lacinio, fu l'isola di Calipso, e i Greci vi favoleggiarono : ora non c'è che una colonna solitaria sul mare, nè la selva profonda coi suoi simulacri d'oro splende più. Di tutta la gioia greca che vi passò, non c'è che qualche rudero.

CORRADO ALVARO

<i>strano</i>	ciudat	<i>la contrada</i>	regiunea
<i>livellare</i>	a nivela	<i>di recente</i>	de curând
<i>emergere</i>	a ieși la suprafață	<i>la terrazza</i>	terasa
<i>remoto</i>	îndepărtat	<i>la conchiglia</i>	cochilia
<i>favoleggiare</i>	a povesti	<i>il rudero</i>	ruina

PREGHIERA DEI MARINAI D'ITALIA

A Te, grande Iddio, Signore del cielo e dell'abisso, cui obbediscono i venti e le onde, noi uomini di mare e di guerra, Ufficiali e Soldati d'Italia, da questa sacra nave armata della Patria, leviamo i cuori !

Salva ed esalta nella sua fede, o gran Dio, la nostra nazione. Salva ed esalta il Re : dà giusta gloria e potenza alla nostra bandiera, comanda che le tempeste ed i flutti servano a lei, poni sul nemico il terrore di lei ; fa che per sempre la cingano in difesa petti di ferro più forti del ferro che cinge questa nave : a lei per sempre dona vittoria.

Benedici, o Signore, le nostre case lontane, le care genti ; benedici nella cadente notte il riposo del popolo : benedici noi che per esso vegliamo in armi sul mare. Benedici !

ANTONIO FOGAZZARO

<i>la preghiera</i>	rugăciunea	<i>il marinaio</i>	marinarul
<i>la potenza</i>	puterea	<i>la bandiera</i>	steagul
<i>il flutto</i>	valul	<i>cingere</i>	a încinge
<i>il riposo</i>	odihna	<i>vegliare</i>	a veghia

PROVERBI ITALIANI

Non tutto il male vien per nuocere.

Chi pecora si fa, il lupo se lo mangia.

A caval donato non si guarda in bocca.

Non è tutt'oro quel che riluce.

Le bugie sono come le ciliegie : una tira l'altra.

Corvi con corvi non si cavan gli occhi.

Can che latra non morde.

Chi ben comincia è alla metà dell'opra.

Ad ogni uccello, suo nido è bello.

Chi va a caccia senza cane, torna a casa senza lepre.

La parola è d'argento, il silenzio è d'oro.
 Dal dire al fare c'è di mezzo il mare.
 Una rondine non fa primavera.
 La lingua batte dove il dente duole.
 Il mondo è fatto a scale; chi le scende e chi le sale.
 Meglio vivere un giorno da leone che cent'anni da pecora.
 Meglio un uovo oggi che una gallina domani.
 Ogni risata leva un chiodo alla bara.
 In terra di ciechi, beato chi ha un occhio.

<i>il male</i>	râul	<i>nuocere</i>	a vătăma, a face râu
<i>la pecora</i>	oala	<i>rituere</i>	a străluci
<i>la bugia</i>	minciuna	<i>la ciliegia</i>	cireaşa
<i>il corvo</i>	corbul	<i>capare</i>	a scoate
<i>l'opera</i>	l'opera	<i>la caccia</i>	vânătoarea
<i>la lepre</i>	iepurele	<i>il silenzio</i>	tăcerea
<i>dolere</i>	a durea	<i>la seala</i>	seara
<i>la risata</i>	hohot de râs	<i>il chiodo</i>	cuiul
<i>la bara</i>	sieriuł	<i>il cieco</i>	orbul
<i>beato</i>	fericit		

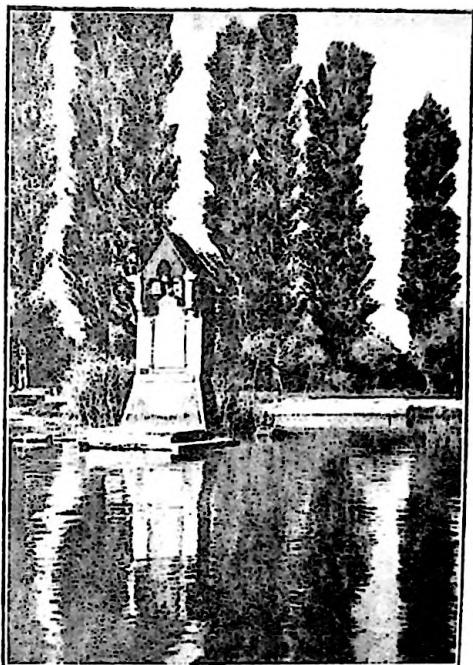
SUONO DI FISARMONICA.

Con lo strumento appoggiato al ginocchio, reclinò il capo a destra, per ascoltare meglio le note, mentre le sue dita, fini e brune, correvan sui tasti, dapprima lievi come le penne di un'ala, poi tenaci come artigli. Erano gridi di gioia, richiami di amore, lamenti di desiderio, che andavan di cespuglio in cespuglio, come cercando nelle ombre del crepuscolo, un fantasma che rispondesse sullo stesso tono; e non trovandolo, tornavano indietro, diventavano gemiti, singulti, voci che domandavano aiuto e poi si placavano e si mutavano in risate piene di scherno. Ma dalla profondità dello strumento saliva ininterrotto un anelito dapprima lieve, poi rauco come il tremito della zampogna; e pian piano cresceva anch'esso, si faceva mormorio di vento,

fragore di mare e di boschi lontani... Ella ne soffriva e ne gioiva, e la voce del piccolo strumento spandeva per tutta l'isola il suo grido nostalgico, echeggiava nel cuore di tutte le donne sedute sul limitare delle loro porte, fondendosi col crepuscolo, inafferrabile e struggente come il crepuscolo stesso.

GRAZIA DELEDDA

<i>appoggiato</i>	sprijinit	<i>reclinare</i>	a apleca
<i>il tasto</i>	elapa	<i>la penna</i>	pana
<i>l'artiglio</i>	ghiara	<i>il richiamo</i>	chemarea
<i>il lamento</i>	valetul	<i>il respaglio</i>	tufișul
<i>il gemito</i>	geamătul	<i>Fausto</i>	ajutorul
<i>plucarsi</i>	a se mulcomi	<i>lo scherno</i>	batjocura
<i>l'avello</i>	sufflarea	<i>dapprima</i>	la inceput
<i>rauco</i>	răgușit	<i>il tremito</i>	tremurarea
<i>la zampogna</i>	eimpoiul	<i>echeggiare</i>	a răsturna
<i>il limitare</i>	pragul	<i>fondersi</i>	a se topi
<i>struggente</i>	mistunitor		

XX.

ADJECTIVUL ȘI PRONUMELE NEHOTĂRÎT.

Adjectivul și pronumele nehotărît.

Când sunt întrebuințate în tovărășia unui substantiv aceste cuvinte sunt adjective :

*Ogni uomo ha le sue debolezze
Fiecare om are slăbiciunile sale.
Tot omul are slăbiciunile sale.
Toți oamenii au slăbiciunile lor.*

*Ogni persona avrebbe tutto come te
Oricare persoană ar fi făcut ca tine.*

În propozițiunile de mai sus, cuvântul *ogni* (= fiecare) pus pe lângă un substantiv, îi precizează înțelesul, dar nu în mod hotărît, ci numai vag. Deaceia el se și numește adjectiv nehotărît sau nedefinit.

Adjectivul nehotărît sau nedefinit însoțește un substantiv și precizează, în mod general, despre care ființă sau lucru este vorba.

ogni = fiecare

1. este un adjectiv nehotărît;
2. nu e niciodată pronume, căci se întrebuințează întotdeauna în tovărășia unui substantiv;
- 3) este invariabil în gen și număr;
- 4) cere întotdeauna ca substantivul pe care-l însoțește să fie la numărul singular.

Să observăm :

1. Ogni due tre giorni	==	<i>la fiecare două trei zile,</i> <i>la două trei zile odată</i>
2. Ogni tanto	==	<i>din când în când</i> <i>când și când</i>
3. Ogni giorno	==	<i>în fiecare zi</i>
ogni settimana	==	<i>în fiecare săptămână.</i>

Ca și în Limba română, adjectivele nehotărîte sunt simple (ca *ogni* = fiecare) sau compuse, ca *ognuno* (= *ogni uno*).

ognuno = fiecare

Ognuno vede con i suoi occhi
Fiecare vede cu ochii săi

Ognuno deve conoscere i suoi doveri
Fiecare trebuie să cunoască datoriile sale.

În aceste propozițiuni, cuvântul *ognuno* (= fiecare) stă singur; nu mai întovărășește un substantiv, ci un verb. El nu este deci adjectiv, ci pronume nehotărît.

qualche = vreun, vreo; câțiva, câteva; câte un, câte o; oarecare.

1) Dopo qualche momento

După câteva momente

2) Dammi qualche libro

Dă-mi câteva cărți

3) Te lo dico con qualche certezza

Ti-o spun cu oarecare siguranță

4) Da qualche anno in qua

De câțiva ani încouă

5) Non avete qualche giornale?

Nu aveți vreun jurnal?

Să observăm :

1. Adjectivul nehotărît *qualche* se traduce în românește : 1) vreun, vreo ; 2) câțiva, câteva ; 3) câte un, câte o ; 4) oarecare.

2. Este numai adjectiv nehotărît, adică se întrebuintează întotdeauna în tovărășia unui substantiv.

3. Este întotdeauna invariabil, adică are mereu aceeași formă pentru masculin ori feminin, singular ori plural.

4. După adjectivul nehotărît *qualche*, substantivul care urmează se pune întotdeauna la singular.

In Limba italiană :

qualche libr o (singular)

qualche cavall o (singular)

qualche moment o (singular)

In Limba română :

câteva cărți i i (plural)

câțiva cu i t (plural)

câteva moment e (plural)

Să ținem minte :

În Limba italiană, adjectivul neholărit *qualche* se întrebuințează întotdeauna cu un substantiv la singular, dar se traduce în Limba română cu pluralul.

Să observăm :

Qualche volta vado al cinematografo
Câteodată mă duc la cinematograf
Uneori mă duc la cinematograf.

qualche volta = *câteodată, uneori*
qualche cosa = *ceva.*

Cantate qualche cosa di nuovo
Cântați ceva nou.

Ognuno è buono a qualche cosa
Fiecare e bun la ceva.

Dammì qualche cosa per il mal di denti
Dă-mi ceva pentru durerea de dinți.

Crede d'esser qualcosa e non è nulla.
Crede că este ceva și nu e nimic.

Ogni qual volta = *ori de câte ori, de fiecare dată când.*

Ogni qualvolta l'incontro, lo saluto
Ori de câte ori îl întâlnesc, îl salut.
De fiecare dată când îl întâlnesc, îl salut.

Aleuno = *unii; câțiva; niciun;*
unele; câteva; nicio.

I. Aleuno, adjectiv neholărit.

Non ho alcuna fretta = *nu am nicio grabă*
Non ho alcun desiderio = *nu am nicio dorință.*

În aceste propozițiuni, cuvântul *alcuno* e pus pe lângă niște substantive : el este deci un adjectiv (nehotărît).

1. Adjectivul nehotărît *alcuno* se acordă în gen și număr cu substantivul său (Masculin : *alcuno* — *alcuni* ; Feminin : *alcuna* — *alcune*).

2. În fața unui substantiv masculin care începe cu o consoană, *alcuno* se scrie *alcun*. În fața unui substantiv masculin care începe cu *esse impura* sau cu *zeta*, *alcuno* rămâne întreg, ca și *uno*. În fața unui substantiv f. - minin care începe cu o vocală, *alcuno* se scrie *alcun'* (cu apostrof).

3. Adjectivul nehotărît *alcuno* nu se întrebuițează la singular decât în propozițiuni negative : *Senz'alcun motivo* = fără niciun motiv.

Alcuni cavalli = *cățiva cai*
alcune case = *câteva case*
alcuni giorni = *câteva zile*.

Așadar, când voim să spunem în Limba italiană :

cățiva școari
 câteva momente
 câteva bucăți

ne putem exprima în două feluri :

1. *qualche scolaro*
qualche momento
qualche pezzo,

adică întrebuițăm adjectivul nehotărît *qualche* împreună cu substantivul respectiv, la singular.

Sau :

- 2. alcuni scolari
- alcuni momenti
- alcuni pezzi,

adică întrebuițăm adjectivul nehotărît *alcuno*, la forma plurală, împreună cu substantivul respectiv, la plural.

Să ținem minte :

Adjectivul nehotărît *alcuno*, la plural, se înlocuiește uneori cu adjectivul nehotărît *qualche*, cu deosebirea că : *alcuno* se acordă în gen și număr cu substantivul său, în vreme ce

qualche este invariabil și se întrebuițează întotdeauna numai la singular.

2. alcuno, pronume nehotărît.

Se alcuno vuol venir meco = *dacă cineva urea să vină cu mine...*

A quella conferenza c'erano alcuni che ridevano = *la conferința aceea erau unii (câțiva) cari râdeau.*

Alcuni credono = *unii cred*

Solo alcune credono = *numai unele cred.*

1. În aceste propozițiuni, cuvântul *alcuno* stă singur, nu întovărășește un substantiv, ci un verb ; el nu este deci adjectiv, ci pronume (nehotărît).

2. La plural, pronumele nehotărît *alcuni*, însemnează : unii (unek) sau câțiva (câteva).

nessuno = *nimeni ; nici un ; nicio.*

Adjectiv nehotărît.

In nessun modo = *In niciun chip*

nessun uomo = *niciun om*

nessuno straniero = *niciun străin*

<i>nessuna donna</i>	= <i>nicio femeie</i>
<i>nessuna legge</i>	= <i>nicio lege</i>
<i>nessun amico</i>	= <i>niciun prieten</i>
<i>non fece nessun gusto</i>	= <i>nu făcu nicio stricăciune.</i>

În aceste exemple, cuvântul *nessuno* este aşezat pe lângă un substantiv; el este deci adjectiv nehotărît şi se acordă în gen cu substantivul său.

În faţa unui substantiv masculin care începe cu o consoană *nessuno* se scrie *nessun* (ca şi *un*). În faţa unui substantiv masculin care începe cu *esse impura* sau cu *zeta*, *nessuno* se scrie întreg (ca şi *uno*). În faţa unui substantiv feminin care începe cu o vocală, *nessuno* se scrie *nessun'* (cu apostrof). Aşadar, în faţa substantivelor, adjectivul nehotărît *nessuno*, suferă aceleaşi schimbări ca şi articolul nehotărît *uno*.

3. Adjectivul nehotărît *nessuno* nu se întrebuiţează niciodată la plural.

2. *Nessuno*, pronume nehotărît.

Nessuno mi ha visto = *nimeni nu m'a văzut.*

În această propoziţiune, cuvântul *nessuno*, nu întovărăşeşte un substantiv, ci ţine locul unui nume: *el* este deci pronume (nehotărît).

2. Să observăm că în Limba română traducem: *Nimeni* (prima negaţie) *nu* (a doua negaţie) *m'a văzut*. În Limba italiană negaţia *nu* (*non*) lipseşte.

Regulă. — Când pronumele nehotărît *nessuno* este aşezat înaintea verbului (*Nessuno | mi ha visto*), în Limba italiană nu se mai pune negaţia *nu* (*non*), spre deosebire de Limba română.

Dar :

Non mi ha visto nessuno = *nu m'a văzut nimeni*

În această propozițiune, pronumele nehotărît *nessuno* este așezat după verb. Din această cauză, în afară de el, negația *nessuno* = nimeni, propozițiunea începe cu negația *non* (= nu), a doua negație, ca și în Limba română : *Non mi ha visto* — *nessuno* = nu m'a văzut — nimeni.

Regulă. — Când pronumele nehotărît *nessuno* este așezat înaintea verbului, nu se mai întrebuițează o altă negație, spre deosebire de Limba română. Dar, când pronumele nehotărît *nessuno* este așezat după verb, se pune și negația *non* (= nu), ca și în Limba română.

Alte exemple :

Nessuno lo sa = *nimeni nu știe.*

Non ho paura di nessuno = *nu am frică de nimeni.*

Non ho mai fatto male a nessuno = *nu am făcut rău niciodată, nimănui.*

Nessuno dorme più tranquillo di me = *nimeni nu doarme mai liniștit decât mine.*

Nessuno può dar quel che non ha = *nimeni nu poate da ceea ce nu are.*

Pronumele și adjectivul nehotărît *nessuno* se întrebuițează atât pentru persoane cât și pentru lucruri.

Numai pentru lucruri, în sens neutru, se întrebuițează pronumele nehotărît *nulla* sau *niente* (= nimic) :

Non ho ricevuto niente = *nu am primit nimic.*

Non abbiamo nulla da dire = *nu avem nimic de spus.*

Non ha paura di nulla = *nu are frică de nimic.*

E partito senza dir nulla a nessuno = *a plecat fără a spune nimic, nimănui.*

Qualunque = *orice, oricare, oarecare.*

Adjectiv.

Sono capaci di commettere qualunque iniquità = *sunt în stare să comită orice neleguire.*

Farei qualunque sacrificio = *eu face orice sacrificiu.*

A qualunque costo = *cu orice preț.*

In qualunque paese = *în orice țară,*

Un paese qualunque = *o țară oarecare.*

În toate aceste exemple, cuvântul *qualunque* stă întotdeauna în tovărășia unui substantiv : el este deci întotdeauna adjectiv (nehotărît).

Când e așezat înaintea unui substantiv, înseamnă *orice* :

În qualunque paese = *în orice țară.*

Când e așezat după un substantiv, înseamnă *oarecare* :

Un paese qualunque = *o țară oarecare*

Un uomo qualunque = *un om oarecare.*

Qualcuno = *cineva.*

Pronume.

È qualcuno che mi vuol male = *e cineva care-mi vrea rău.*

È venuto qualcuno? = *a venit cineva?*

În aceste exemple, cuvântul *qualcuno* = (cineva) stă singur pe lângă un verb : nu întovărășește un substantiv : el este deci un pronume (nehotărît).

Chiunque = *oricine, oricare.*

Pronume nehotărît.

Chiunque di voi può controllare le mie parole = *oricine, oricare dintre voi, poate controla cuvintele mele.*

Chiunque tu sia = *oricine ai fi.*

Chiunque venga = *oricine ar veni.*

În aceste exemple, cuvântul *chiunque*, nu întovărășește un substantiv, ci stă singur pe lângă verb : el este deci un pronume (nehotărît).

2. Pronumele nehotărît *chiunque* se întrebuițează întotdeauna numai la singular.

3. Când are valoare concesivă, se întrebuițează cu Modul Subjonctiv.

Ciascuno = fiecare, fiecă.

Adjectiv nehotărît.

Ciascun cittadino difenderà la Patria = *fiecare cetățean va apăra patria.*

Ciascuno studente farà il suo dovere = *fiecare student își va face datoria*

Ciascuna volta = *de fiecare dată.*

În aceste exemple, cuvântul *ciascuno* întovărășește un substantiv : el este deci un adjectiv (nehotărît).

1. Înaintea unui substantiv, adjectivul nehotărît *ciascuno* suferă aceleași schimbări ca și articolul nehotărît *uno*.

3. Adjectivul nehotărît *ciascuno* poate fi înlocuit cu adjectivul nehotărît *ogni*. Prin urmare, aceleași înțeles vor avea și :

Ogni cittadino difenderà la Patria

Ogni studente farà il suo dovere

Ogni volta.

Ciascuno = fiecare.

Pronume nehotărît

Ciascuno di noi ha le sue ambizioni = *fiecare dintre noi are ambițiile sale.*

Ciascuno ebbe la sua parte = *fiecare au partea sa.*

În aceste propozițiuni, cuvântul *ciascuno*, nu întovărășește un substantiv, ci stă singur pe lângă un verb : este deci pronume (nehotărît).

Pronumele nehotărît *ciascuno* poate fi înlocuit cu pronumele nehotărît *ognuno*. Prin urmare, același înțeles vor avea și :

Ognuno di noi ha le sue ambizioni

Ognuno ebbe la sua parte.

Câteodată, pronumele nehotărît *ciascuno* are un înțeles distributiv :

Prendete un libro ciascuno = luați câte o carte fiecare

luați fiecare câte o carte.

Tale = asemenea, astfel de, atare.

Adjectiv nehotărît.

Non mi aspettavo una tale accoglienza = nu mă așteptam la o asemenea primire.

Soltanto lui poteva fare un tale errore = numai el putea să facă o astfel de greșală.

În aceste exemple, cuvântul *tale* întovărășește un substantiv, el este deci un adjectiv (nehotărît).

Același înțeles au propozițiunile de mai sus, dacă înlocuim cuvântul *tale* cu cuvântul *simile* :

Non mi aspettavo una simile accoglienza.

Soltanto lui poteva fare un simile errore.

Să observăm :

Tali scherzi non si fanno = asemenea glume nu se fac.

Questi due quadri sono tali e quali = aceste două tablouri sunt identice, absolut la fel.

La nostra casa è rimasta tale e quale la lasciammo = casa noastră a rămas întocmai așa cum am lăsat-o.

Tale e quale, tal quale, tali e quali, însemnează : absolut la fel, identic, întocmai.

Molto = mult.

Adjectiv nehotărit.

Sono molti anni che non lo vedo = *sunt mulți ani de când nu l-am mai văzut.*

În această propozițiune, cuvântul *molto* întovărășește un substantiv : el este deci un adjectiv (nehotărit).

Adjectivul nehotărit *molto* se acordă în gen și număr cu substantivul (*molto* — *molti* ; *molta* — *molte*).

Pronume nehotărit.

Molti non hanno fiducia in te = *mulți nu au încredere în tine.*

În această propozițiune, cuvântul *molto* stă singur pe lângă verb : el este deci un pronume nehotărit).

Tutto = tot.

Adjectiv nehotărit.

Tutti gli uomini hanno diritti e doveri = *toți oamenii au drepturi și datorii.*

Amare con tutta l'anima = *a iubi cu (din) tot sufletul.*

Tutta l'Italia, tutta la città = *toată Italia, tot orașul.*

Ti mando i saluti di tutti gli amici = *îți trimit salutarile tuturor prietenilor.*

În aceste exemple, cuvântul *tutto* întovărășește un substantiv ; el este deci un adjectiv (nehotărit).

2. Adjectivul nehotărit *tutto* se acordă în gen și număr cu substantivul său (*tutto* | *tutti* ; *tutta* | *tutte*).

3. Adjectivul nehotărit *tutto* se așează întotdeauna înaintea substantivului său.

4. Substantivul care urmează după adjectivul nehotărit *tutto* este întotdeauna articulat. Articolul stă lângă substantiv, adică între adjectivul nehotărit *tutto* și substantiv (*tutto—il—popolo*), iar nu înaintea lui *tutto*.

Pronume nehotărit.

Tutti sono utili nessuno è necessario = *toți sunt utili, nimeni nu e necesar.*

În această propozițiune, cuvântul, *tutto* stă singur pe lângă verb : el este deci un pronume (nehotărit).

Pronumele nehotărit *tutto* se acordă în gen și număr cu substantivul căruia îi ține locul. (*tutto* | *tutti* ; *tutta* | *tutte*).

Să observăm :

— *Sel stanco?* = *Tutt'altro*

— *Ești obosit?* = *Dimpotrivă.*

Expresia *tutt'altro* arată o negație absolută : *dimpotrivă, din contră.*

Tutt'e due = *amândoi.*

Tutt'e tre = *toți trei, câteși trei*

Tutt'e quattro = *toți patru, câteși patru.*

Conosco tutt'e tre i fratelli = *eunosc pe câteșitrei frații.*

Pronumele nehotărit *tutto* poate fi întărit, întovărășindu-l cu cuvântul *quanto* :

Si sono ribellati tutti quanti = *s'au răsvrătit toți, cu toți, absolut toți.*

Chi = *cine.*

Pronume nehotărit.

Nominaliv : *Chi è? Cine e?*

Genitiv : *Di chi è questo cappello?* = *A cui este această pălărie?*

Dativ : *A chi darai la preferenza?* = *Cui vei da preferință?*

Ablativ : *Da chi andate?* = *La cine vă duceți?*

Non so chi sia = *nu știu cine-o fi, cine să fie.*

Chi si scusa si accusa = *cine se scuză, se acuză.*

În toate aceste exemple, cuvântul **chi** este un pronume nehotărît și interogativ.

Pronumele nehotărît **chi** se declină, cu ajutorul prepozițiilor : *di, a, da*.

Să ținem minte :

Ceace se traduce în Limba italiană cu :

ciò che sau *quello che.*

Am și aștat aceea ce voiți să-mi spuneți = *Già ho saputo quello che volete dirmi.*

Ne vom gândi la ceace nr ați propus = *Penseremo a ciò che ci avete proposto.*

REZUMAT.

Adjectivul și pronumele nehotărît.

Ogni.

Ogni uomo ha le sue debolezze.

Ogni persona avrebbe fatto come te.

1. *Ogni due tre giorni*

Ogni tanto

Ogni giorno, ogni settimana.

Ognuno = ficcare.

Ognuno vede con i suoi occhi

Ognuno deve conoscere i suoi doveri.

Qualche = vreun, vreo; câțiva, câteva; câte un, câte o; oarecare.

Dopo qualche momento.

Dammi qualche libro.

Te lo dico con qualche certezza.

Da qualche anno in qua.

Non avete qualche giornale?

qualche libr o (singular)	=	<i>câteva cărți</i>	(plural)
qualche cavall o (singular)	=	<i>cățiva cai</i>	(plural)
qualche moment o (singular)	=	<i>câteva momente</i>	(plural)

Qualche volta = *uneori, câteodată.*

Qualche volta vado al cinematografo

Qualche cosa, qualche cosa = *ceva.*

Cantate qualche cosa di nuovo

Ognuno è buono a qualche cosa

Dammi qualche cosa per il mal di denti

Crede d'esser qualche cosa e non è nulla

Ogni qual volta, *ori de câte ori, de fiecare dată.*

Ogni qual volta l'incontro, lo saluto

Aleuno = *unii; câțiva; niciun; unele; câteva; nicio.*

Adjectiv nehotărît.

Non ho alcuna fretta

Non ho alcun desiderio.

qualche scolaro	alcuni scolari	<i>cățiva școlari</i>
qualche momento	alcuni momenti	<i>câteva momente</i>
qualche pezzo	alcuni pezzi	<i>câteva bucăți</i>

Pronume nehotărît.

Se alcuno vuol venir meco

A quella conferenza c'erano alcuni che ridevano

Alcuni eredono

Solo alcune eredono

Nessuno = *nimeni; niciun, nicio.*

In nessuno modo	nessuna legge
Nessun uomo	nessun'amica
nessuno straniero	non fece nessun gesto
nessuna donna	

Pronume nehotărit.

Nessuno mi ha visto

dar :

Non mi ha visto nessuno

Nessuno lo sa

Non ho paura di nessuno

Non ho mai fatto male a nessuno e nessuno dorme
più tranquillo di me.

Nessuno può dar quel che non ha.

Niente, nulla = *nimic.*

Non ho ricevuto niente

Non abbiamo nulla da dire

Non ha paura di nulla

È partito senza dir nulla a nessuno.

qualunque = *orice, oricare, oarecare.*

Sono capaci di commettere qualunque iniquità

Farei qualunque sacrificio

A qualunque costo

In qualunque paese

Un paese qualunque.

In qualunque paese dar Un paese qualunque

Qualcuno = cineva.

E qualcuno che mi vuol male

E venuto qualcuno?

Chiunque = oricine, oricare.

Chiunque di voi può controllare le mie parole

Chiunque tu sia

Chiunque venga.

Ciascuno = fiecare, fiecă.**Adjectiv nehotărit.**

Ciascun cittadino difenderà la Patria

Ciascuno studente farà il suo dovere

Ciascuna volta

Sau :

Ogni cittadino difenderà la Patria

Ogni studente farà il suo dovere

Ogni volta.

Ciascuno = fiecare.**Pronume nehotărit.**

Ciascuno di noi ha le sue ambizioni

Ciascuno ebbe la sua parte

Sau :

Ognuno di noi ha le sue ambizioni

Ognuno ebbe la sua parte

Prendete un libro ciascuno

Tale = *asemenea, astfel de, atare.*

Non mi aspettavo una tale accoglienza.

Soltanto lui poteva fare un tale errore.

Sau :

Non mi aspettavo una simile accoglienza.

Soltanto lui poteva fare un simile errore.

Tali scherzi non si fanno.

Questi due quadri sono tali e quali.

La nostra casa è rimasta tale e quale la lasciamo.

molto = *mult.*

Adjectiv nehotărit.

Sono molti anni che non lo vedo.

molto = *mult.*

Pronume nehotărit.

Molti non hanno fiducia in te.

Tutto = *tot.*

Adjectiv nehotărit.

Tutti gli uomini hanno diritti e doveri.

Amare con tutta l'anima.

Tutta l'Italia, tutta la città.

Ti mando i saluti di tutti gli amici.

tutto = tot.

Pronume nehotărit.

Tutti sono utili, nessuno è necessario.

— Sei stanco? — Tutt'altro.

Tutt'e due

Tutt'e tre

Tutt'e quattro

Conosco tutt'e tre i fratelli

Si sono ribellati tutti quanti

Chi = cine.

Nominativ : Chi è?

Genitiv : Di chi è?

Dativ : A chi?

Ablativ : Da chi?

Non so chi sia

Chi si senza si accusa

Ceace = ciò che, quello che.

Glă ho saputo quello che volete dirmi

Penseremo a ciò che ci avete proposto

<i>Adjective</i>	<i>Pronume</i>	<i>Adjective și pronume</i>
oqui	oquino	aleuno
qualche	qualcuno	nessuno
qualunque	chilunche	ciascuno
	chi	molto
		tutto
		tale

Tema 88. — Să se traducă în Limba italiană :

Niciun trandafir nu e fără spini. Nimeni nu e mulțumit de propria soartă. Fiecare vârstă are plăcerile sale. Dați-mi o carte oarecare. A cui este vina? Fiecare om are ceva de ascuns. Iosif nu are nici o greșală în tema sa. Toată țara e săracă. Nu am nicio plăcere. Toți oamenii sunt frați. Ai vreun prieten în oraș? Da, am câțiva prieteni. Răspunde ceva. Imprumutați-mi câteva cărți. Am găsit câteva cărți. Ale cui sunt? Unii soldați au murit de frig. Nicio regulă nu e fără excepție. Toate casele din acest oraș sunt foarte înalte. Ați găsit ceva? Da, am găsit câteva scrisori. O asemenea traducere ar fi ușoară.

<i>la rosa</i>	trandafirul	<i>la spina</i>	spinul
<i>la sorte</i>	soarta	<i>l'età</i>	vârsta
<i>il piacere</i>	plăcerea	<i>la colpa</i>	vina
<i>nascondere</i>	a ascunde	<i>prestare</i>	a imprumuta
<i>il freddo</i>	frigul	<i>l'eccezione</i>	excepția
<i>la traduzione</i>	traducerea		

PARLA IL DUCE

L'Italia d'oggi è veramente come io la volevo : un esercito di cittadini e di soldati, pronti per le opere di pace, laboriosi, silenziosi, disciplinati.

Noi vogliamo che l'Italia compia nell'umanità quella funzione che dalla sua storia e dalle sue attitudini le fu assegnata come un diritto e imposta come un dovere.

La grandezza dell'Italia è interesse non nostro soltanto, ma della civiltà europea, perché forza di civiltà antica e di pace.

La vita dei popoli si misura a secoli, quella dell'Italia a millenni. Dieci anni della vita di una nazione sono come un attimo nella vita di un uomo.

Crolla l'Impero, i barbari valicono le Alpi, passano e ripassano lungo la penisola devastandola. Roma ridiventa un villaggio di appena diciassettemila anime

che si aggrappano disperatamente ai ruderi, che tengono vivo il nome, poichè il nome di Roma è immortale : la nave che fu lanciata „verso l'impero del modo" emerge ancora sui flutti dell'età oscura, attendendo le luminose ore che verranno : ecco Dante e la Rinascenza, ecco Roma giganteggiare ancora e sempre nello spirito dei popoli. L'Italia è ancora per secoli divisa, ma Roma è la capitale predestinata, poichè Roma è l'unica città d'Italia e del mondo che abbia una storia universale.

Tutto quello che si fa a Roma è nazionale e universale.

La potenza di Roma fu il risultato di lunghi sacrifici, di una incrollabile tenacia. Queste virtù valevano ieri, varranno domani e sempre.

<i>l'esercito</i>	armata	<i>pronto</i>	gata
<i>aborioso</i>	muncitor	<i>silenzioso</i>	tăcut
<i>compiere</i>	a indeplini	<i>il millennio</i>	mileniul
<i>l'ultimo</i>	clipa	<i>crollare</i>	a se prăbuși
<i>valicare</i>	a trece peste	<i>aggrapparsi</i>	a se agăța
<i>il rudero</i>	ruina	<i>la Rinascenza</i>	Renașterea
<i>valere</i>	a fi valabil, a valora		

LO SVEGLIARSI

Con una rama di fiorite rose
 Batte l'aurora alle porte de'cieli :
 Dorme il bambino ancora sotto i veli
 Dove la mamma tacita lo pose.

L'aurora batte con le rose accese,
 La rondinella grida e allarga l'ale :
 Dorme il bambino in un silenzio eguale :
 Rose non vide, gridi non intese.

Sogna un dragone che gli mostra i denti,
 E nel sogno si duole: — Ohimè ch'io moro! —
 Ma poi si sveglia, e trova raggi d'oro
 Sul davanzale, tremuli e ridenti.

ANGIOLO SILVIO NOVARO

<i>il velo</i>	vălul	<i>tacito</i>	tăcut
<i>acceso</i>	aprius	<i>la rondinella</i>	rândunica
<i>gridare</i>	a striga	<i>intendere</i>	a auzi
<i>sognare</i>	a visa	<i>il dragone</i>	smeul, balaurul
<i>il raggio</i>	raza	<i>il davanzale</i>	pervazul
<i>tremulo</i>	tremurător	<i>ridente</i>	care râde.

UN PAPPAGALLO AMMAESTRATO

C'era una volta un pappagallo ammaestrato che sapeva mettere insieme alcune parole e fare un piccolo discorso.

Un giorno, il servitore (novizio della casa ov'era il pappagallo), vedutolo, ne restò meravigliato, che mai non aveva veduto di simili uccelli, e tanto se ne invaghì che stese la mano per toccarlo: l'uccello, ardito e loquace, a quell'atto aprì il becco e disse:

— Iechè tu vuoi?

Il servo si ritrasse meravigliato, e levatosi il berretto, rispose:

— Scusate, signore, vi avevo preso per una bestia.

GIOVANNI DUPRÈ

<i>ammaestrato</i>	învăţat, domesticit	<i>novizio</i>	nou, nepriceput
<i>invaghire</i>	a îndrăgi	<i>stendere</i>	a întinde
<i>toccare</i>	a atinge	<i>ardito</i>	îndrăzneţ
<i>loquace</i>	vorbăreţ	<i>il becco</i>	ciocul

A I. B A

Chiesi all'alba : — Per quale prodigio
Ti sei svegliata così serena ?

— Sorella — rispose — stanotte
Dormivo accanto alla luna piena.

— Per quale celeste comando,
Così fresca riprendi la strada ?

— Sorella — rispose — stanotte
Io mi tuffavo nella rugiada.

— Chi tesse, nell'ombra dei cieli,
I tuoi veli di pallido argento ?

— Una stellina ignota,
La più piccola del firmamento.

Così errammo pel monte, cantando,
Empiando di fiori le mani :

A un tratto ella sparve, nel sole,
Per tornare più bella domani.

ADA NEGRI

<i>alba</i>	zorii	<i>chiedere</i>	a întreba
<i>il prodigio</i>	mînumea	<i>sereno</i>	senin
<i>accanto</i>	lîngă	<i>pieno</i>	plin
<i>il comando</i>	porunca	<i>riprendere</i>	a relua
<i>la strada</i>	drumul	<i>tuffarsi</i>	a se scufunda
<i>la rugiada</i>	roua	<i>errare</i>	a rătăci
<i>empire</i>	a umple	<i>a un tratto</i>	deodată
<i>sparire</i>	a dispărea		

XXI.

PRONUMELE RELATIV. FORMA PASIVA.

VERBE IMPERSONALE.

Pronumele relativ.

che = *care*.

Nominativ

Masculin

Singular: *L'uomo che ride* = *omul care râde*.

Plural: *Gli uomini che ridono* = *oamenii cari râd*.

Feminin.

Singular: *La donna che parla* = *femea care vorbește*.

Plural : *Le donne che parlano = femeile care vorbesc.*

Acuzativ :

Masculin

Singular : *L'uomo che vedi = omul pe care-l vezi.*

Plural : *Gli uomini che vediamo = oamenii pe cari îi vedem*

Feminin

Singular : *La donna che vedi = femeea pe care o vezi*

Plural : *Le donne che vediamo = femeile pe care le vedem.*

1. Pronumele relativ *che* (= care) este invariabil : el are aceeași formă pentru masculin și pentru feminin, singular și plural.

2. Pronumele relativ *che* (= care), se întrebuințează numai la cazurile nominativ și acuzativ : Nominativ : *che* = care. Acuzativ : *che* = pe care. El poate fi deci ori subiect, ori complement drept.

Să observăm :

Le signore che ho conosciuto.

Doamnele pe care le-am cunoscut.

L'uomo che vedete.

Omul pe care-l vedeți.

Precum se vede din exemplele de mai sus, în Limba italiană nu se exprimă și al doilea pronume — pronumele personal — care însoțește pronumele relativ în Limba română.

Deci :

l'amicul pe care l-am întâlnit

l'amico che ho incontrato.

Casa pe care am văzut-o.

La casa che ho visto.

cui = care.

Genitiv :

*Masculin*Singular : L'uomo di cui parlo = *omul de care vorbesc.*Plural : Gli uomini di cui parliamo = *oamenii de cari vorbim.**Feminin* :Singular : La donna di cui parlo = *femea de care vorbesc.*Plural : Le donne di cui parliamo = *femeile de care vorbim.*

Dativ :

Masculin :

Singular :

Il bambino (a) cui faceste tanti rimproveri è suo figlio.

Plural :

I bambini (a) cui faceste tanti rimprover è sono suoi figlio

Feminin :Singular : La cosa (a) cui alludo = *lucrul la care fac a'uzie.*Plural : Le cose (a) cui alludiamo = *lucrurile la care facem aluzie*

Ablativ :

Masculin :

Singular : Il paese da cui vengo non è molto lontano.

Plural : I paesi da cui vengo non sono molto lontani.

Feminin :

Singular : La casa da cui mi allontano...

Plural : Le case da cui ci allontaniamo...

Prepoziția Chi è quel signore con cui ti ho veduto ieri?

con Cine e acel domn cu care te-am văzut ieri?

Prepoziția Ecco le ragioni per cui non posso accettare le tue proposte.

per Iată motivele pentru care nu pot accepta propunerile tale.

Prepoziția Il giardino in cui ci troviamo non è nostro.

In Grădina în care ne găsim nu e a noastră.

1. Pronumele relativ *cui* (= care), este invariabil : el are deci aceeași formă pentru masculin și pentru feminin, singular și plural.

2. Pronumele relativ *cui* se întrebuițează întovărășit de prepozițiile simple : *di* (la cazul genitiv), *a* (la cazul dativ), *da* (la cazul ablativ) : *con*, *per*, *in*, *su*. Așadar : *di cui*, *a cui*, *da cui*, *con cui*, *per cui*, *in cui*, *su cui*.

3. La cazul dativ, prepoziția *a* (*a cui*) poate fi lăsată laoparte :

Mia sorella a cui ho scritto sau *Mia sorella cui ho scritto.*
Sora mea căreia i-am scris *Sora mea căreia i-am scris.*

Această omitere este însă întrebuințată mai ales în stilul literar. Pronumele relativ *cui* păstrează sensul de dativ din limba Latină : din această cauză, prepoziția *a* este socotită de prisos.

È un uomo di cui la bontà è conosciuta.
È un om a cărui bunătate e cunoscută.

sau

È un uomo la cui bontà è conosciuta.
Sono uomini di cui le ricchezze saranno confiscate.
Sunt oameni ale căror bogății vor fi confiscate.

sau

Sono uomini le cui ricchezze saranno confiscate.
È una donna di cui la fronte è molto alta.
È o femeie a cărei frunte e foarte înaltă

sau

È una donna la cui fronte è molto alta.
Sono donne di cui le qualità non si possono negare.
Sunt femei ale căror calități nu se pot nega

sau

Sono donne le cui qualità non si possono negare.

Prepoziția *di* — pentru cazul genitiv — se omite, în general, când substantivul determinat de pronumele relativ este articulat. În asemenea cazuri, ordinea este următoarea :

1. <i>la</i>	2. <i>cui</i>	3. <i>bontă</i>
1. articolul	2. pronumele relativ <i>cui</i>	3. substantivul determinat.

Il signore di cui conoscete il figlio.

Domnul pe al cărui /în il cunoașteți.

În această propozițiune, substantivul *il figlio* (= fiul), este complement drept pe lângă verbul *conoscete* (= cunoașteți).

Când pronumele relativ *cui* (în cazul genitiv : *di cui*) determină un complement drept al verbului, verbul se poate așeza între *di cui* și complement : *di cui — conoscete — il figlio*.

il quale.

În Limba italiană sunt două pronume relative **invariabile** : *che* și *cui* ; și un pronume relativ **variabil** : *il quale*.

Genitiv Singular :

Masculin : *Il ragazzo del quale mi parli* *del quale*

Feminin : *La ragazza della quale mi parli* *della quale*

Genitiv Plural :

Masculin : *I ragazzi dei quali mi parli* *dei quali*

Feminin : *Le ragazze delle quali mi parli* *delle quali*

Dativ Singular :

Masculin : *Il ragazzo al quale ho dato il libro* *al quale*

Feminin : *La ragazza alla quale ho dato il libro* *alla quale*

Dativ Plural :

Masculin : **Il ragazzi ai quali ho dato i libri** ai quali

Feminin : **Le ragazze alle quali ho dato i libri** alle quali

Ablativ Singular :

Masculin : **Ecco un amico dal quale non posso staccarmi** dal quale

Feminin : **Ecco un'amica dalla quale non posso staccarmi** dalla quale

Prepoziția în : **La camera nella quale mi trovo** nella quale

Prepoziția con : **Il coraggio col quale sa resistere** col quale

Prepoziția su : **La carta sulla quale scrivo** sulla quale

Pronumele relativ quale :

1. Se deosebește de celelalte două articole relative (*che* și *cui*) întrucât se acordă cu substantivul său în gen și în număr și este întotdeauna articulat.

2. Se întrebuițează mai rar și este mai puțin obișnuit decât celelalte două (*che* și *cui*).

3. La cazul nominativ nu se întrebuițează aproape niciodată și nici la cazul acuzativ.

Il ragazzo del quale mi parli sau **Il ragazzo di cui mi parli.**

La ragazza della quale mi parli sau **La ragazza di cui mi parli.**

I ragazzi dei quali mi parli sau **I ragazzi di cui mi parli.**

Le ragazze delle quali mi parli sau **Le ragazze di cui mi parli.**

La camera nella quale mi trovo sau **La camera in cui mi trovo.**

Pronumele relativ *quale* — care este întotdeauna articulat — se acordă în gen și în număr cu substantivul său și se declină, este înlocuit de obicei cu pronumele relativ *cui*, care, fiind invariabil, este și mai ușor : deaceia pronumele relativ *cui* este mult mai întrebuițat decât pronumele relativ *quale*.

Il presidente del consiglio QUAL ministro dell'Interno.

Președintele consiliului, ca ministru de interne, sau

Președintele consiliului, în calitatea sa de ministru de interne.

Pronumele relativ *quale*, fără articol, înlocuiește uneori conjuncția *come* = ca, în calitatea de.

Quale era buono, quale cattivo

Unul era bun, altul era rău

Unul era bun, unul rău.

Unul bun, altul rău.

Pronumele relativ *quale*, fără articol — repetat — se traduce în Limba română prin : *unul—altul, unul—unul*, sau plural.

Mio padre mi richiama il che mi obbliga di partire.

Tatal meu mă chiamă, ceace mă obligă să plec.

Când propozițiunea relativă se referă nu la un substantiv, ci la o întreagă propozițiune anterioară, se întrebuițează ca pronume de legătură (= relativ), pronumele *che* : Așadar : *che* cu articol : *il che* = ceace, fapt care = *la qual cosa*.

Il giorno che arrivò lo zio.

Ziua în care sosi unchiul.

L'anno che scoppiò la guerra

Anul în care izbucni războiul.

Pronumele relativ *che* se întrebuițează uneori în loc de *in cui* sau *nel quale*, pentru a determina o noțiune de timp.

Pronumele relativ *che* precedat de articolul nehotărît formează și următoarele italianisme :

Un certo non so che = un nu știu ce, o presimțire, un sentiment vag.

Un certo che = un ce, ceva, un lucru nelămurit.

Un bel che = ceva bun, o afacere frumoasă.

È un gran che = e un lucru mare, mare lucru, o afacere bună.

Chi troppo abbraccia nulla stringe

Chi va plano, va sano o va lontano.

În locul pronumelor *colui che*, — *colui che*, se întrebuințează, uneori, — cu un sens nehotărît — pronumele relativ *chi* = cine, acela care.

Chi piangeva, chi rideva

Unii plingeau, alții râdeau.

Care plingea, care râdea.

În acest exemplu, pronumele relativ *chi* — repetat — se traduce în românește prin : unii—unii, unii—alții, care—care.

FORMA PASIVĂ.

MODUL INDICATIV.

Timpurile simple.

Present.

(cu sunt chemat).

	io	sono	chiamato, chiamata	
sau	io	vengo	chiamato, chiamata	
	tu	sei	chiamato, chiamata	
sau	tu	vieni	chiamato, chiamata	
	egli è		chiamato, chiamata	
sau	egli viene		chiamato, chiamata	sau si chiama
	noi siamo		chiamati, chiamate	
sau	noi veniamo		chiamati, chiamate	
	voi siete		chiamati, chiamate	
sau	voi venite		chiamati, chiamate	
	essi sono		chiamati, chiamate	
sau	essi vengono		chiamati, chiamate	sau si chiamano.

Imperfect.

(eu eram chemat).

	io	ero	chiamato, chiamata
sau	io	venivo	chiamato, chiamata
	tu	eri	chiamato, chiamato
sau	tu	venivi	chiamato, chiamata
	egli	era	chiamato, chiamata
sau	egli	veniva	chiamato, chiamata
	noi	eravamo	chiamati, chiamate
sau	noi	venivamo	chiamati, chiamate
	voi	eravate	chiamati, chiamate
sau	voi	venivate	chiamati, chiamate
	essi	erano	chiamati, chiamate
sau	essi	venivano	chiamati, chiamate.

Perfectul simplu.

(eu fui chemat).

	io	fui	chiamato, chiamata
sau	io	venni	chiamato, chiamata
	tu	fosti	chiamato, chiamate
sau	tu	venisti	chiamato, chiamata
	egli	fu	chiamato, chiamata
sau	egli	venne	chiamato, chiamata
	noi	fummo	chiamati, chiamate
sau	noi	venimmo	chiamati, chiamate
	voi	foste	chiamati, chiamate
sau	voi	veniste	chiamati, chiamate
	essi	furono	chiamati, chiamate
sau	essi	vennero	chiamati, chiamate

Viitorul.

(cu voi fi chemat).

	io	sarà	chiamato,	chiamata
sau	io	verrò	chiamato,	chiamata
	tu	sarai	chiamato,	chiamata
sau	tu	verrai	chiamato,	chiamata
	egli	sarà	chiamato,	chiamata
sau	egli	verrà	chiamato,	chiamata
	noi	saremo	chiamati,	chiamate
sau	noi	verremo	chiamati,	chiamate
	voi	sarete	chiamati,	chiamate
sau	voi	verrete	chiamati,	chiamate
	essi	saranno	chiamati,	chiamate
sau	essi	verranno	chiamati,	chiamate.

Condiționalul.

(cu aș fi chemat)

	io	sarei	chiamato,	chiamata
sau	io	verrei	chiamato,	chiamata
	tu	saresti	chiamato,	chiamata
sau	tu	verresti	chiamato,	chiamata
	egli	sarebbe	chiamato,	chiamata
sau	egli	verrebbe	chiamato,	chiamata
	noi	saremmo	chiamati,	chiamate
sau	noi	verremmo	chiamati,	chiamate
	voi	sareste	chiamati,	chiamate
sau	voi	verreste	chiamati,	chiamate
	essi	sarebbero	chiamati,	chiamate
sau	essi	verrebbero	chiamati,	chiamate

Timpuri Compuse.*Perfectul compus.*

(eu am fost chemat).

	io	sono	stato (stata)	chiamato,	chiamata
	tu	sei	stato (stata)	chiamato,	chiamata
	egli	è	stato (stata)	chiamato,	chiamata
sau	si	è		chiamato,	chiamata
	noi	siamo	stati (state)	chiamati,	chiamate
	voi	siete	stati (state)	chiamati,	chiamate
	essi	sono	stati (state)	chiamati,	chiamate
sau	si	sono		chiamati,	chiamate.

Mai mult ca perfectul.

(eu fusesem chemat)

	io	ero	stato (stata)	chiamato,	chiamata
	tu	eri	stato (stata)	chiamato,	chiamata
	egli	era	stato (stata)	chiamato,	chiamata
	noi	eravamo	stati (state)	chiamati,	chiamate
	voi	eravate	stati (state)	chiamati,	chiamate
	essi	erano	stati (state)	chiamati,	chiamate

Viitorul II.

(eu voi fi fost chemat).

	io	ero	stato (stata)	chiamato,	chiamata
	tu	eri	stato (stata)	chiamato,	chiamata
	egli	era	stato (stata)	chiamato,	chiamata
	noi	eravamo	stati (state)	chiamati,	chiamate
	voi	eravate	stati (state)	chiamati,	chiamate
	essi	erano	stati (state)	chiamati,	chiamate

Condiționalul trecut.

(eu aș fi fost chemat).

o	sarei	stato (stata) chiamato, chiamata
tu	saresti	stato (stata) chiamato, chiamata
egli	sarebbe	stato (stata) chiamato, chiamata
noi	saremmo	stati (state) chiamati, chiamate
voi	sareste	stati (state) chiamati, chiamate
essi	sarebbero	stati (state) chiamati, chiamate

Forma pasivă a unui verb se poate alcătui în trei feluri :

I. La toate timpurile și la toate persoanele, cu verbul auxiliar *essere* și cu participiul trecut al verbului de conjugat.

II. La timpurile simple (Prezent, Imperfect, Perfect simplu, Viitor și Condițional), cu verbul *venire*, întrebuințat ca auxiliar.

III. La persoanele III singular și III plural cu pronumele *si* și cu formele corespunzătoare dela forma activă a verbului de conjugat.

Verbul auxiliar *essere* exprimă mai ales o stare pasivă permanentă.

Verbul auxiliar *venire* exprimă schimbarea sau trecerea dela o stare pasivă la alta.

Intrebuințarea verbului auxiliar *venire* în locul verbului auxiliar *essere*, la forma pasivă, ne ajută uneori să ne exprimăm mai limpede : Astfel :

Le porte del palazzo sono chiuse

Porțile palatului sunt închise (stau închise, mereu, văd că sunt închise).

Această propozițiune însă nu ne spune dacă e vorba de o stare sau de o acțiune, adică dacă porțile palatului stau închise sau sunt închise chiar acum de cineva.

Dar dacă spunem :

Le porte del palazzo vengono chiuse

adică întrebuițăm auxiliarul *venire* nu mai încapem nicio îndoială că e vorba de o acțiune care se face în prezent.

Verbe impersonale.

Verbele impersonale, sau mai bine zis unipersonale, pentrucă nu au toate persoanele ci numai una singură (persoana III singular : de exemplu : plouă, ninge, etc.) arată, în general, fenomene atmosferice :

<i>plovere</i>	<i>tonare</i>	<i>lampeggiare</i>	<i>fulmure</i>	<i>grandinare</i>
<i>piove</i>	<i>tuona</i>	<i>lampeggia</i>	<i>fulmina</i>	<i>grandina</i>
<i>plouă</i>	<i>tună</i>	<i>fulgeră</i>	<i>trăznește</i>	<i>bate grindina</i>
<i>nevicare</i>	<i>gelare</i>	<i>diluviare</i>		
<i>nevien</i>	<i>gela</i>	<i>diluvia</i>		
<i>ninge</i>	<i>ingheață</i>	<i>plouă cu gâlcă</i>		

Substantivele respective sunt :

<i>la pioggia</i>	<i>il tuono</i>	<i>il lampo</i>	<i>il fulmine,</i>	<i>la grandine</i>
<i>ploaia</i>	<i>tunetul</i>	<i>fulgerul</i>	<i>trăznetul</i>	<i>grindina</i>
	<i>la neve</i>	<i>il gelo</i>	<i>il diluvio</i>	
	<i>zăpada</i>	<i>gerul</i>	<i>potopul</i>	

Tot unipersonale sunt și următoarele expresii privitoare la timp :

<i>tra vento</i>	<i>in caldo</i>	<i>in freddo</i>	<i>in fresco</i>	<i>è bel tempo</i>
<i>bate vântul</i>	<i>e cald</i>	<i>e frig</i>	<i>e răcoare</i>	<i>e vreme bună</i>
	<i>è sereno</i>	<i>è nuvolo</i>	<i>è cattivo tempo</i>	
	<i>e senin</i>	<i>sunt nouri</i>	<i>e vreme rea</i>	

Uneori, în sens figurat, unele dintre aceste verbe se pot întrebuința și la forma personală :

Le palle grandinavano

Gloanțele cădeau ca grindina

I suoi occhi lampeggiavano

Ochii lui fulgerau

Ci ha fulminati con uno sguardo

Ne-a trăznit cu o privire

Ci sono piovuti in casa all'improvviso

Ne-au picat în casă pe neașteptate.

L'oratore tuonava e fulminava

Oratorul tuna și fulgera.

Iată alte verbe impersonale :

Accedere = *a se întâmpla* : — Spesso accade che... *deseori se întâmplă ca...*

succedere = *a se întâmpla* : — Che cos'è successo? *Ce s'a întâmplat?*
Cosa vi è successo? *Ce vi s'a întâmplat?*

bastare = *a ajunge* : Basta un po' di buona volontà, *ajunge, e destulă puțină bunăvoință.* — Basterebbe volere, *ar fi de ajuns să vrei.* — Basta! *Ajunge, destul!*

bisognare = *a trebui* : Bisogna, *trebuie!* Bisogna contentarsi, *trebuie să te mulțumești.* Bisognerà partire, *va trebui să plecăm.*

occorrere = *a trebui* : Occorre un rimedio, *trebuie un leac.*

Convenire = *a conveni* : Non mi conviene, *nu-mi convine.* Ti conviene? *Ți convine?*

Dispiacere = *a dispăcea, a părea rău* : Mi dispiace, *îmi pare rău, regret.*
Se non ti dispiace, *dacă nu te superi.*

Rinerecere = *a părea rău, a regreta* : Mi rincresco, *îmi pare rău, regret.*

Importare, interessare, premere = *a interesa, a păsa* : Non m'importa, *nu mă interesează, nu-mi pasă.* Non importa, *nu importă,*
n'are aface, nu-i nimic.

riguardare = *a privi*: Non mi riguarda, nu mă privește. Riguarda te, te privește pe tine.

spettare = *a reveni, a privi pe*: Spetta a me, îmi revine mie, e rându-meu, mă privește pe mine. Spetta al ministro, e de competența ministrului, revine ministrului.

Timpurile compuse ale verbelor impersonale se formează în Limba italiană numai cu verbul auxiliar *essere*:

È accaduto quanto avevate predetto
S'a întâmplat tot ce voi preziserați.

È piovuto tutta notte = *a ploua toată noaptea.*

Mi è rincresciuto assai = *mă-a parut foarte rău, mult.*

REZUMAT.

Pronumele relativ. — Forma pasivă.

Verbele impersonale.

Pronumele relativ.

che = care.

Nominativ:

Masculin

Singular: **L'uomo che ride** = *omul care râde.*

Plural: **Gli uomini che ridono** = *oamenii cari râd.*

Feminin

Singular: **La donna che parla** = *femea care vorbește.*

Plural: **Le donne che parlano** = *femeile care vorbesc.*

Acuzativ:

Masculin:

Singular: **L'uomo che vedi** = *omul pe care-l vezi.*

Plural: **Gli uomini che vediamo** = *oamenii pe cari îi vedem.*

Feminin :

Singular : *La donna che vedi = femea pe care o vezi.*Plural : *Le donne che vediamo = femeile pe care le vedem.*

Să observăm :

Le signore che ho conosciuto
Doamnele pe care le-am cunoscut.

L'uomo che vedete
Omul pe care-l vedeți

Dici :

Prietenul pe care l-am întâlnit.

L'amico che ho incontrato.

Casa pe care am văzut-o

La casa che ho veduta.

cui = *care.*

Dativ :

Masculin :

Singular : *Il bambino (a) cui faceste tanti rimproveri è suo figlio.*Plural : *I bambini (a) cui faceste tanti rimproveri sono suoi figli.*

Feminin :

Singular : *La cosa (a) cui alludo = lucrul la care fac aluzie.*Plural : *Le cose (a) cui alludiamo = lucrurile la care facem aluzie.*

Genitiv :

Masculin :

Singular : *L'uomo di cui parlo = omul de care vorbesc.*Plural : *Gli uomini di cui parliamo = oamenii de cari vorbim.*

Feminin :

Singular : La donna di cui parlo = *femea de care vorbesc.*Plural : Le donne di cui parliamo = *femeile de care vorbim.*

Ablativ :

Masculin :

Singular : Il paese da cui vengo non è molto lontano.

Plural : I paesi da cui vengo non sono molto lontani.

Feminin :

Singular : La casa da cui mi allontano...

Plural : Le case da cui mi allontano...

Prepoziția
cu

Chi è quel signore con cui ti ho veduto ieri?

Prepoziția
per

Ecco le ragioni per cui non posso accettare le tue proposte

Prepoziția
în

Il giardino în cui ci troviamo non è nostro.

Mia sorella a cui ho scrisso sau Mia sorella cui ho scrisso.

È un uomo di cui la bontà è conosciuta

sau

È un uomo la bontà di cui è conosciuta.

Sono uomini di cui le ricchezze saranno confiscate

sau

Sono uomini le cui ricchezze saranno confiscate.

È una donna di cui la fronte è molto alta

sau

È una donna la cui fronte è molto alta.

Sono donne di cui le qualità non si possono negare

sau

Sono donne le cui qualità non si possono negare.

Il ragazzo del quale mi parli	sau	il ragazzo di cui mi parli
La ragazza della quale mi parli	sau	La ragazza di cui mi parli
I ragazzi del quali mi parli	sau	I ragazzi di cui mi parli
Le ragazze delle quali mi parli	sau	Le ragazze di cui mi parli
La camera nella quale mi trovo	sau	La camera in cui mi trovo.

Il presidente del consiglio qual ministru dell'interno
 Quale era buono, quale cattivo
 Mio padre mi richiama il che mi obbliga di partire
 Il giorno che arrivò lo zio
 L'anno che scoppiò la guerra.

che, cui

Masculin și Feminin	Nominativ :	che	—
	Genitiv	—	(di) cui
Singular și Plural :	Dativ :	—	(a) cui
	Acuzativ :	che, cui	(rar)
	Ablativ	—	da, con, per, su, in cui.

il quale, la quale

	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>	
Nominativ :	il quale la quale	i quali le quali	
Genitiv :	del quale della quale	dei quali delle quali	
Dativ :	al quale alla quale	ai quali alle quali	
Acuzativ :	il quale la quale	i quali le quali	
Ablativ	dal quale dalla quale col, colla nel, nella sul, sulla	dai quali dalle quali nel, nelle col, colle sul, sulle	} quale } } quali }

Un certo non so che — un nu știu ce, o presimțire, un sentiment vag.

Un certo che — un ce, ceva, un lucru nelămurit.

Un bel che — ceva bun, o afacere frumoasă.

E un gran che — e un lucru mare, mare lucru, o afacere bună.

Chi troppo stringe nulla abbraccia

Chi va piano, va sano e va lontano.

Chi piangeva, chi rideva.

FORMA PASIVA.

MODUL INDICATIV.

Timpurile simple.

Prezent.

(eu sunt chemat).

	io	sono	chiamato, chiamata
sau	io	vengo	chiamato, chiamata
	tu	sei	chiamato, chiamata
sau	tu	vieni	chiamato, chiamata
	egli	è	chiamato, chiamata
sau	egli	viene	chiamato, chiamata
sau		si	chiama
	noi	siamo	chiamati, chiamate
sau	noi	veniamo	chiamati, chiamate
	voi	siete	chiamati, chiamate
sau	voi	venite	chiamati, chiamate
	essi	sono	chiamati, chiamate
sau	essi	vengono	chiamati, chiamate
sau		si	chiamano

Imperfectul.

(eu eram chemat).

	io	ero	chiamato, chiamata
sau	io	venivo	chiamato, chiamata
	tu	eri	chiamato, chiamata

sau	tu	veniți	chiamato, chiamata
	egli	era	chiamato, chiamata
sau	egli	veniva	chiamato, chiamata
	noi	eravamo	chiamati, chiamate
sau	noi	venivamo	chiamati, chiamate
	voi	eravate	chiamati, chiamate
sau	voi	venivate	chiamati, chiamate
	essi	erano	chiamati, chiamate
sau	essi	venivano	chiamati, chiamate

Perfectul simplu.

(eu fui chemat).

	io	fui	chiamato, chiamata
sau	io	venni	chiamato, chiamata
	tu	fosti	chiamato, chiamata
sau	tu	venisti	chiamato, chiamata
	egli	fu	chiamato, chiamata
	egli	venne	chiamato, chiamata
	noi	fummo	chiamati, chiamate
	noi	venimmo	chiamati, chiamate
	voi	foste	chiamati, chiamate
sau	voi	veniste	chiamati, chiamate
	essi	furono	chiamati, chiamate
	essi	vennero	chiamati, chiamate

Viitorul.

(eu voi fi chemat).

	io	sarò	chiamato, chiamata
sau	io	verrò	chiamato, chiamata
	tu	sarai	chiamato, chiamata
sau	tu	verrai	chiamato, chiamata
	egli	sarà	chiamato, chiamata
sau	egli	verrà	chiamato, chiamata
	noi	saremo	chiamati, chiamate
sau	noi	verremo	chiamati, chiamate
	voi	sarete	chiamati, chiamate
sau	voi	verrete	chiamati, chiamate
	essi	saranno	chiamati, chiamate
sau	essi	verranno	chiamati, chiamate

Condiționalul.

(eu aș fi chemat).

	io	sarei	chiamato, chiamata
sau	io	verrei	chiamato, chiamata
	tu	saresti	chiamato, chiamata
sau	tu	verresti	chiamato, chiamata
	egli	sarebbe	chiamato, chiamata
sau	egli	verrebbe	chiamato, chiamata
	noi	saremmo	chiamati, chiamate
sau	noi	verremmo	chiamati, chiamate
	voi	sareste	chiamati, chiamate
sau	voi	verreste	chiamati, chiamate
	essi	sarebbero	chiamati, chiamate
sau	essi	verrebbero	chiamati, chiamate

Timpurile compuse.

Perfectul compus.

(eu am fost chemat).

io	sono	stato (stata)	chiamato, chiamata
tu	sei	stato (stata)	chiamato, chiamata
egli	è	stato (stata)	chiamato, chiamata sau si è chiamato, chiamata
noi	siamo	stati (state)	chiamati, chiamate
voi	siete	stati (state)	chiamati, chiamate
essi	sono	stati (state)	chiamati, chiamate sau si sono chiamati, chiamate.

Mai mult ca perfectul.

(eu fusesem chemat).

io	ero	stato (stata)	chiamato, chiamata
tu	eri	stato (stata)	chiamato, chiamata
egli	era	stato (stata)	chiamato, chiamata
noi	eravamo	stati (state)	chiamati, chiamate
voi	eravate	stati (state)	chiamati, chiamate
essi	erano	stati (state)	chiamati, chiamate

Viitorul II.

(eu voi fi fost chemat).

io	sarù	stato (stata)	chiamato, chiamata
tu	sarai	stato (stata)	chiamato, chiamata
egli	surà	stato (stata)	chiamato, chiamata
noi	saremo	stati (state)	chiamati, chiamate
voi	sarete	stati (state)	chiamati, chiamate
essi	saranno	stati (state)	chiamati, chiamate

Condiționalul trecut.

(eu aș fi fost chemat).

io	sarei	stato (state)	chiamato, chiamata
tu	saresti	stato (stata)	chiamato, chiamata
egli	sarebbe	stato (stata)	chiamato, chiamata
noi	saremmo	stati (state)	chiamati, chiamate
voi	sareste	stati (state)	chiamati, chiamate
essi	sarebbero	stati (state)	chiamati, chiamate

Compară :

Le porte del palazzo sono chiuse și Le porte del palazzo vengono
chiuse.

Verbe impersonale.

<i>plovere</i>	<i>tonare</i>	<i>lampeggiare</i>	<i>fulminare</i>	<i>grandinare</i>	
<i>plove</i>	<i>tuona</i>	<i>lampeggia</i>	<i>fulmina</i>	<i>grandina</i>	
<i>plouă</i>	<i>tonă</i>	<i>fulgeră</i>	<i>trăznește</i>	<i>bate grindina</i>	
<i>neviare</i>		<i>gelare</i>		<i>diluviare</i>	
<i>nevleo</i>		<i>gela</i>		<i>diluvia</i>	
<i>ninge</i>		<i>ingheață</i>		<i>plouă cu gâlbata</i>	
<i>tira vento</i>	<i>in caldo</i>	<i>in freddo</i>	<i>in fresco</i>	<i>è bel tempo</i>	<i>è sereno</i>
<i>bate vântul</i>	<i>e cald</i>	<i>e frig</i>	<i>e răcoare</i>	<i>e frumos</i>	<i>e senin</i>
		<i>è nuvolo</i>		<i>e cattivo tempo</i>	

Le polle grandinavano = gloanțele cădeau ca grindina.

I suoi occhi lampeggiavano = ochii săi fulgerau

Ci ha fulminati con uno sguardo = ne-a trâsnit cu o privire.

ei sono piovuti in casa all'improvviso = ne-au picat în casă pe ne-așteptate.

L'oratore tuonava e fulminava = oratorul tuna și fulgera.

accadere = a se întâmpla

dispiacere = a părea rău, a regreta.

succedere = a se întâmpla

rincescere = a părea rău, a regreta.

bastare = a ajunge, a fi drajuns.

importare =

bisognare = a trebui

interessare = } a interesa, a

occorrere = a trebui

premere = } păsă

convenire = a conveni

riguardare = a privi.

spettare = a reveni, a privi pe

È accaduto quanto avevate predetto

È piovuto tutta notte.

MI è rinerescuto assai.

Tema 89. — Să se traducă în Limba italiană :

Iată cartea pe care ți-am promis-o. Sora mea căreia i-am scris, încă nu mi-a răspuns. Iată omul care ne-a condus la gară. Unde e băiatul care vinde cireșe? Acesta este tânărul de care ți-am vorbit. Gheorghe a pierdut cartea pe care i-o dăduse mătușa sa. Domnul căruia i-am dat scrisoarea nu a zis nimic. Aceasta e casa pe care ați cumpărat-o? Camera în care lucrez e foarte frumoasă. Cine e acel domn cu care te-am văzut ieri? Cartea pe care ți-am împrumutat-o e cea mai frumoasă din biblioteca mea. Hârtia pe care scriam nu era bună. Poezia de care îmi vorbise nu e mare.

Tema 90. — Să se traducă în Limba italiană :

Tu ești lăudat de profesorul tău. Când temele noastre vor fi sfârșite, vor fi corectate de profesorul nostru. Am fost invitat la un bal. Dela ferestrele mele se văd două biserici. Fierul este consumat de rugină. Pompei a fost distrus de o erupție a Vezuviului. Câmpia fusese fe-

cundată de ploaie. Dacă veți fi virtuoși, veți fi iubiți și stimați de toți. De ce s'a vorbit? Soldatul care a fost rănit, a murit. Fericirea e căută-tată de toți. America a fost descoperită de Cristofor Columb. Nu voi fi niciodată părăsit de prietenii mei. Arborii au înflorit prea curând în acest an și deaceia fructele nu s'au copt.

<i>promesso</i>	= promis	<i>corretto</i>	= corectat
<i>condotto</i>	= condus	<i>il ballo</i>	= balul
<i>la stazione</i>	= gara	<i>la ruggine</i>	= rugina
<i>la ciliegia</i>	= cireșa	<i>distrutto</i>	= distrus
<i>ferito</i>	= rănit	<i>L'eruzione</i>	= erupția
<i>la felicità</i>	= fericirea	<i>cerceve</i>	= a căuta
<i>scoperto</i>	= descoperit	<i>abbandonato</i>	= părăsit
<i>fiorire</i>	= a înflori	<i>per tempo</i>	= de vreme.
<i>maturare</i>	= a se coace.		

LE BUGIE

Due facevano a dirsi l'uno all'altro di gran cose goffe. Un di loro disse aver veduto a Chioggia in un orto un cavolo sì grande, che vi stavan tutti i Chioggiotti sotto quando pioveva, e non s'immollavano. — E io vidi fare in Cipro una caldaia, che v'erano dentro cinquecento uomini a lavorarla, e quando la battevano non si sentivano l'un l'altro, tanto erano discosto per la sua grandezza. Ohimè, — disse uno che stava a udire — che volevano eglino far di cotesta gran pentola? Cuocer quel cavolo che ha detto costui, — rispose subito.

ANTON FRANCESCO DONI.

<i>la bugia</i>	= minciuna	<i>due facevano a dirsi</i>	= doi se luau la
<i>goffo</i>	= caraghios		intrecere
<i>l'orto</i>	= grădina de	<i>il cavolo</i>	= varza
	zarzavat.	<i>i Chioggiotti</i>	= locuitori din
<i>immollarsi</i>	= a se uda		Chioggia
<i>la caldaia</i>	= căldarea	<i>discostò</i>	= departe
<i>eghino</i>	= essi	<i>la pentola</i>	= oala, lingirca
<i>cuocer</i>	= a găti.	<i>subito</i>	= îndată, numai decăt.

IL GALLETTO E LA VOLPE

C'era una volta un gallettorino che beccava l'uva. Venne la volpe e disse : „Bèccala a occhi chiusi, sentirai come è buona !”

Il gallettorino chiuse gli occhi, e beccava. Allora la volpe lo prese in una boccata e scappò via col gallettorino in bocca. Cammina cammina, arrivò in una selva di castagni. Disse il gallettorino alla volpe : „Che belle castagne !” E la volpe disse : „Che belle castagne” ! „Ma di' forte : che belle castagne !” Allora la volpe disse forte :” „Che belle castagne !” E aprì la bocca bella larga. Allora il gallettorino fru ! volò via.

Disse, la volpe : „Maledetto gallettorino, che m'hai fatto parlar senza bisogno”. Disse il gallettorino : „E tu che m'hai fatto dormire senza sonno !”

IDELFONSO NERI.

<i>il galletto</i>	cocoşelul	<i>c'era una volta</i>	a fost odată
<i>beccare</i>	a ciuguli	<i>scappar via</i>	a fugi
<i>cammina, cammina</i>	mergi, mergi	<i>la selva</i>	pădurea
	haide, haide	<i>forte</i>	tare
<i>volare</i>	a sbura	<i>il bisogno</i>	nevoia
<i>senza</i>	fără	<i>il sonno</i>	somnul.

C'ERA UNA VOLTA.

C'era una volta una mamma, una buona mamma che non aveva che un figlio e il suo cuore ; un figlio e le sue povere braccia per lavorare.

C'era una volta una mamma tutta sola, nella sua casa sola.

I prati erano immensi come il cielo,¹ e la casa, era piccina la casa : ma più grande era il cuore della mamma sola che vegliava il suo piccolo figlio.

Passavano i pastori, su l'alba ; passavano i pastori, verso sera ; e la vedevano sulla soglia e le dicevano :

— Figliuola bella, (era giovine allora), figliuola bella, perchè non vieni con noi?

Ma ella rispondeva:

— Ho il mio piccolo signore nella sua culla; ho il mio piccolo signore che mi vuole!

Ed uno le disse, un uomo a cavallo, che passò contro la soglia solitaria, le disse:

— Se tu verrai con me, sarai ricca e potente, se tu verrai, bella figlia.

Ed ella sorrise e rispose:

— Perchè dovrei seguirti se il mio amore è qui nella sua piccola culla? Perchè dovrei seguirti? Io basto al mio amore e non so vivere che per lui.

C'era una volta una mamma tutta sola nella sua casa sola.

Passavano nel cielo le rondini; passavano gli anni e le rondini.

Il figliuolo cresceva, la mamma lavorava. Di giorno e di notte, sotto il sole e sotto le stelle, lavorava la dolce creatura per il figliuol suo amore.

Passavano gli anni:

— S'invvecchia! — dicevano i pastori.

— S'invvecchia — rispondeva la voce dolce, ed era stanca, tanto da non dire; ma il sorriso le traluceva negli occhi.

C'era una volta una mamma che aveva un figlio e il suo cuore, un figlio e le sue povere braccia.

E questo figlio crebbe, divenne un giovinetto gagliardo, un bel giovinetto ardente; questo figlio crebbe e non seppe la lunga fatica di sua madre.

Passavano i pastori sull'alba, passavano i pastori verso sera:

— Dov'è Fiore? — domandavano alla mamma sola — dov'è Fiore e perchè non lavora con te?

Ella, sorridendo, si levava a rispondere:

— È lontano, è lontano! Insegue le allodole pei prati. È tanto giovane! Io sola debbo lavorare!

C'era una volta una mamma, sola come l'astro dei cieli.

Fiore crebbe come l'edera sul tronco dell'olmo; e l'olmo muore e l'edera lo allaccia per vivere della vita di lui; crebbe e non si piegò alla fatica.

La povera mamma, finché potè lavorò; lavorò e sorrise; ma passavano gli anni e le rondini, e i vecchi pastori eran morti.

Solo la dolce creatura viveva, tenace nella fatica più che il macigno, per l'amore del figliuol suo. E lavorava e si consumava.

Era vecchia come la terra, tutta ricurva in sé; vecchia come le montagne e le querce.

Un giorno, Fiore le disse, (tornava da ballo), le disse:

— Mamma, ho bisogno di danaro.

— Non ne ho, figlio mio! — e chinò il capo dolente.

— Ma ne ho bisogno!

E la sera il danaro ci fu, e Fiore partì pe'suoi piaceri.

C'era una volta una mamma che aveva il cuore più grande del mare. E il figlio passava il tempo nei suoi piaceri, e la vecchia lavorava e lo aspettava.

Vendette la piccola casa, vendette il suo prato per lui, ma non se ne dolse.

E un giorno, un triste giorno, quando fu più sola, più povera e sola, un triste giorno, guardò invano, su la sera, l'immenso orizzonte: Fiore non ritornava.

Attese tutta la notte: non ritornò. Attese i giorni e le notti non ritornò mai più. Allora si sentì morire.

Levò gli occhi al cielo, sorrise, congiunse le mani, sorrise e disse:

— Figlio mio, cuor del mio cuore, tutto ti ho dato, tutto ti sei preso, e prenditi anche la mia vita, amore mio, e che tu sia benedetto! — E chiuse gli occhi e morì.

C'era una volta una mamma che aveva il cuore più grande del mare.

ANTONIO BELTRAMELLI

<i>il prato</i>	livada	<i>benedetto</i>	binecuvântat
<i>regliare</i>	a veghia	<i>piccola</i>	piccolina
<i>la soglia</i>	pragul	<i>sulla'alba</i>	către zori
<i>seguire</i>	a urma	<i>la culla</i>	leaganul
<i>traducere</i>	a străluci	<i>la rondine</i>	rânduneaua
<i>il sorriso</i>	surâsul	<i>da non dire</i>	de nespus
<i>ardente</i>	arzător	<i>gugliardo</i>	voinic
<i>l'olmo</i>	ulmul	<i>l'altolola</i>	ciocârlia
<i>piegare</i>	a ludoii	<i>allucians</i>	a prinde în laț
<i>il macigno</i>	piatră tare	<i>tenace</i>	dărz
<i>la montagna</i>	muntele	<i>ricorso</i>	îndoit, adus, încovoial.
<i>la quercia</i>	stejarul	<i>dolente</i>	îndurerat
<i>attendere</i>	a aștepta	<i>congiungere</i>	a împreuna.

I DUE FRATELLI

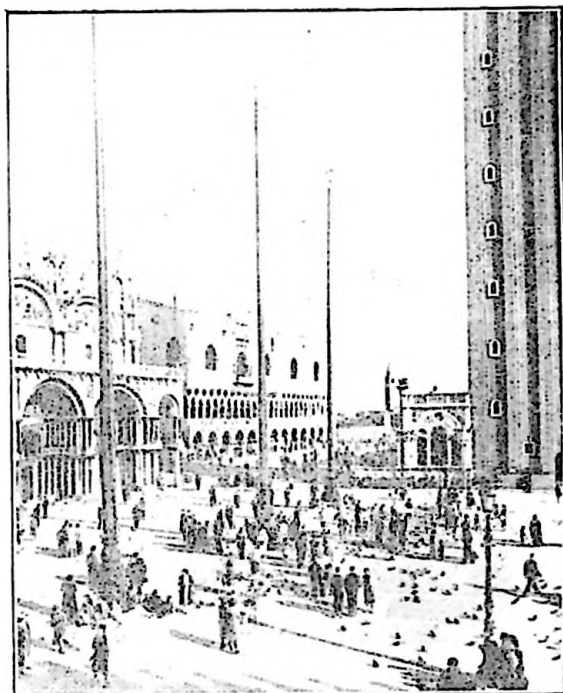
Nell'ora che il sol rosso ai monti giace,
E cheti al nido calano gli uccelli,
Cheti entrarono in letto i due fratelli
Usi a dormire petto a petto in pace.

E tosto al buio il piccolo si mosse
A cercar del maggiore, avido, il collo;
Ma l'altro lo respinse con un crollo
Rabbioso, e poi col pugno lo percosse.

E : — Taci ! — gl'intimò, — taci, o ne aggiungo !
Il piccolo ubbidì. Sostenne il male,
Affondò la testina entro il guanciale,
E pianse lì, goccia a goccia, a lungo.

ANGIOLO SILVIO NOVARO

<i>cheto</i>	liniștit	<i>il nido</i>	cuibul
<i>calare</i>	a cobori	<i>uso</i>	obișnuit
<i>il petto</i>	pieptul	<i>lato</i>	îndata
<i>il buio</i>	întunericul	<i>avidò</i>	lacom
<i>il collo</i>	gâtul	<i>crollo</i>	smucit ¹³
<i>rabbioso</i>	turbat	<i>il pugno</i>	pumnul
<i>nercuolere</i>	a lovi	<i>intimare</i>	a porunci
<i>aggiungere</i>	a adăuga	<i>sostenere</i>	a răbda
<i>il male</i>	răul	<i>affondare</i>	a cufunda
<i>entro</i>	în, înăuntru	<i>il guanciale</i>	pușorul, căpătăiul
<i>la goccia</i>	picătura	<i>a lungo</i>	îndelung, multă vreme

Venezia—Piazza S. Marco

XXII.

INTREBUIŢAREA MODULUI SUBJONCTIV.

Una dintre greutăţile mai mari pentru Români, când învaţă Limba italiană, este întrebuiţarea Modului Subjonctiv, fie Present, dar mai ales la timpul Imperfect pe care nu-l avem în Limba română.

I

Sei l'unico amico a cui io possa dire i miei dolori
Quello è l'ultimo viaggio che l'uomo faccia.

Vol slete la prima persona che io sento parlare così.

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga” din Sibiu

După cuvintele : *unico, ultimo, primo, solo*, se întrebuințează, în propozițiunea relativă, atât modul Indicativ cât și modul Subjonctiv. Se întrebuințează modul Indicativ, atunci când faptul este absolut sigur.

II

Stefano è l'uomo più cattivo che io abbia conosciuto.

L'amore è la passione più bella che possa accendere il cuore d'un uomo

După un adjectiv la gradul superlativ, verbul propozițiunei relative se pune la modul Subjonctiv.

III

Non c'è uomo che non veda l'utilità del lavoro

Che volete che vi dica?

Când propozițiunea principală este absolut negativă (*non c'è uomo* = nu este, nu există nici un om) sau interogativă, verbul propozițiunei relative se pune la Modul Subjonctiv.

IV

Trema come un uomo abbia che gran timore

Când propozițiunea relativă exprimă o comparație sau o ipoteză, verbul său se pune la modul Subjonctiv.

V

Cesare manda subito ambasciatori, i quali dicano... (Massoul)

Când propozițiunea relativă ține locul unei propozițiuni finale — care arată scopul — verbul său se pune la modul Subjonctiv.

VI

Checchê io dice, tu non vuoi ubbidire.

Chiunque venga, digli che passi (*Massoul*)

Când pronunțele relativ are un înțeles nehotărât (*checcê = orice, chicchessia = oricine, checchessia = orice, chiunque = oricine, qualunque = oricine, oricare, orice, etc.*), verbul propozițiunii se pune la modul Subjonctiv.

VII.

Propozițiuni Subiective

Modul Subjonctiv se întrebuițează în Limba italiană foarte des și în propozițiuni care depind de verbe sau expresii impersonale :

Ind. Prez. — Subj. Prez.

Ind. Imperf. — Subj. Imperf.

E bene che vi riposiate

Era bene che vi riposaste

È meglio che non ci pensiate più.

Era meglio che non ci pensaste più.

Mi pare che abbia ragione lui.

Mi pareva che avesse ragione lui.

Mi sembra che non pensi a me.

Mi sembrava che non pensasse a me.

Basta che tu voglia.

Bastava che tu volessi.

Bisogna che tu abbia pazienza.

Bisognava che tu avessi pazienza.

È possibile che oggi arrivi.

Era possibile che oggi arrivasse.

È naturale e necessario che lavori tutta la giornata.

Era naturale e necessario che lavorasse tutta in giornata.

È inutile che tu faccia questa cosa.

Era inutile che tu facessi questa cosa.

È difficile che tu facci solo questo viaggio.

Era difficile che tu facessi solo questo viaggio.

Mi dispiace (sau : mi rincresce) moltissimo che non venite con noi.

Mi dispiaceva (sau : mi rincresceva) moltissimo che non veniste con noi.

Può darsi (sau : può essere, può succedere) che egli non abbia ricevuto la lettera. Poteva darsi (sau : poteva essere, poteva accadere, poteva avvenire, poteva succedere) che egli non avesse ricevuto la lettera.

După unele verbe sau expresii impersonale, verbul se pune la Modul Subjonctiv

2. După unele verbe sau expresii impersonale, când verbul sau expresia impersonală este la Modul Indicativ, timpul Present, verbul propozițiunii subiective se pune la modul Subjonctiv, timpul Present.

3. După unele verbe sau expresii impersonale, când verbul sau expresia impersonală sunt la modul Indicativ, timpul Imperfect, verbul propozițiunii subiective se pune la modul Subjonctiv, timpul Imperfect

Așadar :

Verbul sau expresia impersonală, la Indicativ Present.

Verbul propozițiunii subiective, la Subjonctiv Present.

Verbul sau expresia impersonală, la Indicativ Imperfect.

Verbul propozițiunii subiective, la Subjonctiv Imperfect.

Locuțiuni impersonale care cer Subjonctivul :

hasta	<i>ajunge</i>	è possibile	<i>e possibil</i>
bisogna	<i>trebuie</i>	è impossibile	<i>e imposibil</i>
importa	<i>importă</i>	è improbabile	<i>e probabil.</i>

occorre	<i>trebuie</i>	è naturale	<i>e natural</i>
può essere	<i>se poate (intâmpla)</i>	è meglio	<i>e mai bine</i>
può darsi	<i>se poate (intâmpla)</i>	è peggio	<i>e mai rău</i>
può accadere	<i>se poate (intâmpla)</i>	è giusto	<i>e drept</i>
può avvenire	<i>se poate (intâmpla)</i>	è utile	<i>e util</i>

può succedere	<i>se poate (intâmpla)</i>	è inutile	<i>e inutil</i>
è facile	<i>e ușor</i>	è difficile	<i>e greu</i>
è necessario	<i>e necesar</i>	è d'uopo	<i>trebuie</i>
è peccato	<i>e păcat.</i>		

Verbe impersonale care cer Subjonctivul :

dîspiacere	<i>a regreta, a părea rău</i>	parere,	<i>a părea,</i>
rinereșcere		sembrare	

VIII

Propozițiuni Obiective

Desidero che tu faccia buon viaggio.

Voleva che io gli dicessi il mio nome.

Ditegli che parta subito.

Il capitano comandò che tutti i cittadini prendessero le armi.

Il padrone gridava che gli portassero il ladro.

Mi domandò qual fosse il mio stato civile.

Il giudice domandò dove fosse il ladro.

Spero che scherziute.

Modul Indicativ arată o realitate, o siguranță.

Modul Subjonctiv arată în schimb o lucrare ca posibilă, nesigură, îndoeinică.

1. Când verbul propozițiunii principale exprimă o dorință (*desiderare, bramare*), verbul propozițiunii obiective se pune la modul Subjonctiv : Subjonctiv prezent dacă verbul propozițiunii principale este la Indicativ prezent ; Subjonctiv Imperfect dacă verbul propozițiunii principale este la Indicativ Imperfect sau Indicativ Perfect simplu.

2. Când verbul propozițiunii principale exprimă o voință (*volere, pretendere*), verbul propozițiunii obiective se pune la modul Subjonctiv

3. Când verbul propozițiunii principale exprimă o poruncă, (*dire, comandare*) sau o pretenție (*esigere, pretendere*) sau o interzicere, o oprire (*proibire*), verbul propozițiunii obiective se pune la modul Subjonctiv.

4. Când verbul propozițiunii principale exprimă o întrebare, o cerere (*domandare, chiedere*), verbul propozițiunii obiective se pune la modul Subjonctiv.

5. Când verbul propozițiunii principale exprimă o speranță (*sperare*), verbul propozițiunii obiective se pune la modul Subjonctiv.

Credevo che vi foste convinti

Penso ch'egli sia già arrivato.

Ho l'impressione che ci abbiano dimenticati.

Mi consigliate che io faccia questo viaggio?

Când verbul propozițiunii principale exprimă o părere (*credere, pensare, giudicare, figurarsi, immaginarsi*), verbul propozițiunii obiective se pune la modul Subjonctiv.

Dubitavo che fosse mio fratello.

Non sapevo che fosse tanto cattivo.

Nego che questa sia la verità.

Non dico che voi abbiate dato la parola d'onore.

Non comprendo perché tu non sia partito a quest'ora.

Non sono certo ch'egli arrivi stamattina.

Când verbul propozițiunii principale exprimă o îndoială, o negație (*dubitare, non sapere, negare, non dire, non comprendere, essere incerto*), verbul propozițiunii obiective se pune la modul Subjonctiv.

Temo che sia partito

Ho paura che egli sia già morto.

Si meravigliò che tutti l'avessero capito.

Sono contento che tu abbia la tua parte.

Când verbul propozițiunii principale exprimă o teamă, o mirare, un sentiment plăcut sau dureros (*temere, aver paura, meravigliarsi, rallegrarsi, esser sorpreso, esser contento*), verbul propozițiunii obiective se pune la modul Subjonctiv.

Si dice che egli abbia già sessant'anni.

Si sente che la guerra non sia lontana.

Când verbul propozițiunii principale exprimă un sven, o povestire, o tradiție (*dire, narrare, raccontare, sentire*), verbul propozițiunii obiective se pune la modul Indicativ, dacă faptul este absolut sigur sau la modul Subjonctiv dacă faptul nu este sigur.

REZUMAT.

I.

Modul Subjonctiv se pune după cuvintele :

unleo, ultimo, primo, solo, unleo.

II.

Modul Subjonctiv se pune după :

un adjectiv la gradul superlativ.

III.

Modul Subjonctiv se pune :

Când propozițiunea principală este absolut negativă, sau
interogativă.

IV.

Modul Subjonctiv se pune :

Când propozițiunea relativă exprimă o comparație sau o ipoteză

V.

Modul Subjonctiv :

Când propozițiunea relativă ține locul unei propozițiuni finale.

VI.

Modul Subjonctiv :

După următoarele expresii impersonale :

basta	<i>ajunge</i>	è possibile	<i>e posibil</i>
bisogna	<i>trebuie</i>	è impossibile	<i>e imposibil</i>
importa	<i>importă</i>	è probabile	<i>e probabil</i>
occorre	<i>trebuie</i>	è naturale	<i>e natural</i>
può essere	<i>se poate (intâmpla)</i>	è meglio	<i>e mai bine</i>
può darsi	<i>se poate (intâmpla)</i>	è peggio	<i>e mai rău</i>
può accadere	<i>se poate (intâmpla)</i>	è giusto	<i>e drept</i>
può avvenire	<i>se poate (intâmpla)</i>	è utile	<i>e util</i>
può succedere	<i>se poate (intâmpla)</i>	è inutile	<i>e inutil</i>
è facile	<i>e ușor</i>	è difficile	<i>e dificil</i>
è necessario	<i>e necesar</i>	è d'uopo	<i>trebuie</i>
è peccato	<i>e păcat.</i>		

Modul Subjonctiv :

După următoarele verbe impersonale :

dispiacere	<i>a regreta, a părea rău</i>	parere	<i>a părea</i>
riuerescere		sembrare	

VIII.

Modul Subjonctiv

După verbele care exprimă :

1. O dorință (desiderare, bramar).
2. O voință (valere, pretendere).
3. Poruncă (dire, comandare), sau pretenție (esigere, pretendere).
4. Intrebare, cerere (chledere, domandare), interzicere (prohibere).

5. Speranță (sperare).
6. O părere (credere, pensare, judeca, figurași, imaginași).
7. O îndoială, sau o negație (dubitare, non sapere, negare, non dire, non comprendere, essere incerto).
8. O leamă, mirare, sentiment plăcut sau dureros (temere, aver paura, meraviġlarsi, ralleġrarsi, esser sorpreso, esser contento).
9. Un svou, o povestire, o tradiție (dire, nurrare, sentre, racontare).

Verbul propozițiunii principale, la Indicativ Present.

Verbul propozițiunii secundare, la Subjonctiv Present.

Verbul propozițiunii principale, la Indicativ Imperfect.

Verbul propozițiunii secundare, la Subjonctiv Imperfect.

LA NOTTE SANTA

Le tenebre d'vengono sempre più fitte : sono già due ore di notte. — Proviamo ancora in questo albergo — dice Giuseppe Picchiano. La porta si schiude, l'abergatore li fissa, osserva la povertà delle loro vesti e risponde duramente : — Andate, non ho posto per voi.

Giuseppe potrebbe anche passare la notte all'aperto e riprendere all'alba il cammino. Ma la sua giovane compagna, Maria, è così stanca !... Vengono tanto di lontano... Hanno lasciato Nazaret dov'è la loro casetta modesta ; hanno camminato più giorni, ed ora, giunti a Bethlem, tentano invano di trovare chi li ospiti.

Provano da conoscenti, da amici : — Fratelli in Dio, abbiate compassione di una donna affranta dal lungo cammino ! Per amore delle vostre spose dei vostri bambini, trovatele un po' di posto !

Giuseppe così implora con la voce ; Maria con lo sguardo. Ma le loro preghiere restano inascoltate.

Le ore passano lente : la notte si fa più buia : la neve

cade senza posa, instancabile. Le due creature più sante che la terra abbia visto, Maria e Giuseppe, sono da tutti inesorabilmente respinte.

E gli animali sono più generosi degli uomini. Una stalla aperta sembra invitare i due pellegrini. Maria e Giuseppe entrano. Il bue e l'asinello li fissano riverenti: — Sii benedetto, o Signore! qui il vento non turbina, il nevischio non acceca... Riposcremo in pace.

Adesso anche fuori non turbina più. Le nubi si dileguano a poco a poco; nella notte fonda la luna manda un chiarore pallido, che serve però a ravvisare animali e cose.

Osserviamo il rifugio di Maria e di Giuseppe. Anche gli angeli già lo fissano dal più alto dei cieli, perchè tra poco diverrà la reggia del loro re. Più capanna, o più grotta?... Chi sa?... È una costruzione bassa, irregolare, mezzo addentrata nella rupe; l'edera amica si inerpica su pei muri, il tetto è ricoperto di paglia. Nell'interno manca tutto, perfino il pavimento, che è sostituito dalla terra nuda. Unico arredo, la mangiatoia con poche manate di fieno.

Giuseppe, in un canto, prega. Maria è assorta in una estasi soavissima.

È mezzanotte. Il miracolo si compie. Nella stalla si fa una gran luce... Gesù, nelle forme di un piccolo bambino, infinitamente bello, nasce al mondo.

A mille a mille gli angeli scendono dal cielo e si prostrano riverenti al loro Creatore.

Ed ecco per l'aria il fruscio lieve delle ali, il mormorio delle laudi, l'armonia delle arpe d'oro.

Le voci, dapprima inafferrabili come un sussurro, si elevano a poco a poco sempre più alte a destare gli uomini pigri immersi nel sonno; e l'eco ripete nello spazio infinito: — Gloria a Dio nel più alto dei cieli e pace in terra agli uomini di buona volontà!

GIOVANNI PAPINI

<i>le tenebre</i>	întunericul	<i>fillo</i>	des
<i>l'albergo</i>	hanul	<i>picchiare</i>	a bate
<i>schindersi</i>	a se deschide	<i>l'albergatore</i>	hangiu
<i>la povertà</i>	sărăcia	<i>la veste</i>	haina
<i>duramente</i>	cu asprime	<i>l'alba</i>	zorile
<i>tentare</i>	a încerca	<i>ospitare</i>	a găzdui
<i>provare</i>	a încerca	<i>il conoscente</i>	eunoscutul
<i>affranto</i>	frânt	<i>la sposa</i>	soția
<i>la posa</i>	răgazul	<i>instancabile</i>	neobosit
<i>inesorabilmente</i>	fără îndurare	<i>la stalla</i>	staulul
<i>riverente</i>	respectuos	<i>turbinare</i>	a se învărteji
<i>il nevischio</i>	viscolul	<i>accecare</i>	a orbi
<i>riposare</i>	a se odihni	<i>la nube</i>	nourul
<i>dileguarsi</i>	a se topi	<i>fondo</i>	adânc
<i>chiarore</i>	lumina	<i>ravvisare</i>	a recunoaște la față
<i>l'angelo</i>	îngerul	<i>la reggia</i>	palatul regal
<i>la capanna</i>	bordeiul	<i>addentrato</i>	întat înăuntru
<i>la rupe</i>	stânca	<i>la puglia</i>	paiele
<i>mancare</i>	a lipsi	<i>perfino</i>	până și
<i>il pavimento</i>	podteaua	<i>l'arredo</i>	mobilă, ornament
<i>la mangiatoia</i>	ieslea	<i>la manata</i>	cât incape într'o mână
<i>il fieno</i>	fânul	<i>assorto</i>	absorbit
<i>la luce</i>	lumina	<i>il fruselo</i>	fâșiitul
<i>inafferrabile</i>	nedeslușit	<i>destare</i>	a deștepta
<i>pigro</i>	leneș	<i>immerso</i>	cufundat.
<i>l'eco</i>	ecoul.		

LA PAROLA AGLI ANI ALI

Il movimento di una piazza o di una strada, quell'andirivieni di gente e di veicoli che si seguono, si incrociano, si tagliano il passo, si soffermano, riprendono il cammino e vanno e vengono, assume ai vostri occhi, specialmente se osservato dall'alto, l'aspetto caratteristico di un formicolio curioso e interessante. Persone che si incrociano, si fermano, si salutano.

Ora voi non dovete ritenere che questo bisogno e desiderio di scambiare idee, confidenze, saluti e... scapac-

cioni sia soltanto di noi uomini che abbiamo una lingua in cui tradurre i nostri pensieri e sentimenti

No : osservate nella stessa strada : nella stessa piazza e vedete, per esempio, cani che s'incontrano e, se non hanno della ruggine tra loro per qualche contesa, si soffermano anch'essi per giocare o abbaiarsi una notizia o un saluto : voi vedete cavalli che, pur non potendosi fermare quando vogliono, perchè van sempre di corsa, se vedono passarsi vicino altri cavalli, gittano un allegro saluto :

— ihihihihih... (da quanto non ti vedo).

— ihih ihih!... (addio baio).

— ihihihihih... (addio storno).

Perchè hanno come noi un linguaggio : tutto sta a comprenderlo.

Ecco un grosso cane : è accovacciato presso il portone di un palazzo ; la testa appoggiata placidamente sulle due zampe anteriori incrociate. Deve aver sicuramente qualche preoccupazione, povera bestia, o deve essere assai stanco perchè ha negli occhi gravi e socchiusi un'espressione di cruccio e di sonnolenza.

Ha perciò tutt'altra voglia che di giuocare con quel cagnolino bianco e nero che da cinque minuti gli passa attorno con una irrequietezza vertiginosa, in corsa dietro una palla di gomma, e gli si pianta in faccia di tanto in tanto per invitarlo al gioco — Guarda, facciamo a chi l'afferra prima : ah, non mi vinci di sicuro, sai ; non mi vinci quantunque tu sia quattro volte più grosso di me : ho certe zampe io, caro mio, più veloci del fulmine, e ho l'argento vivo addosso. Vuoi vedere ? E là uno scatto, una rincorsa dietro la palla di gomma che ruzzola da un capo all'altro della piazzetta. — Hai visto ? Che hai che non rispondi nemmeno ? — Il grosso cane ha ascoltato per un pezzo : alla fine, seccato, leva di scatto il capo con un vocione formidabile : — E

vattene : non disturbare i cani che dormono. — Il cagnolino, atterrito, va via a gambe, abbandonando la bella palla di gomma.

La gallina.

Nel cortile ingombro di tavole, di bigoncie, di vecchie sedi spagliate e sbilenche, una bella gallina tonda e bianca viene avanti „Coccodè, coccodè, coccodè...” Ha un'aria assai soddisfatta : porta orgogliosamente la grossa cresta accartocciata color fragola e di tanto in tanto si sofferma su una zampa e volge il capo : „Cocco... codè. Un gruppo di compagne le viene incontro a passetti frettolosi.

— Che co... che co... che co... s'hai fatto?

E la gallina tonda e bianca risponde pronta : Cocco... cocco... coccodè... cocco... cocco... coccodè. Sicuro, la bella gallina ha fatto proprio allora il suo „cocco”.

I galli.

Avete mai sentito il risveglio dei galli al mattino quando si chiamano da una fattoria all'altra, da un cortile all'altro?

— Chicchirichiii ; son qui, son qui — strilla il primo.

— Anch'io, anch'io, anch'io, — risponde un secondo lontano. Poi un terzo più lontano a tutta gola : Anch'io, anch'io, chicchirichiii .. — E ogni strillo è come una sfida lanciata nel mattino che sorge, una gara a chi chiama più forte.

I tacchini.

A proposito di gare, osservate questi tacchini : che aria melensa ma quanto orgoglio invece in quel loro incedere pettoruto su quelle zampe troppo secche. Basta avvicinarsi e subito il senso della vanità li gonfia e

arrossa le collane di coralli pendenti dal becco. „Qui, qui, qui, qui, guardateci“. E uno dopo l'altro han spiegato il proprio ventaglio : Glu, glu, glu... E si girano per farsi ammirare da tutte le parti : — Guardate, guardate che ventaglio ho io ; che collana. — E camminano, le ali in basso, in modo così buffo che sembrano giocattoli meccanici.

— Glu... glu... glu... glu... glu...

I gatti.

Se ne vanno volentieri a spasso per i tetti. Camminano con movenze disinvolte ed eleganti, lungo gli spioventi senza patir le vertigini saltando con grazia da una casa all'altra ; si soffermano accanto agli abbaini, a solicchio in inverno, all'ombra quando il sole avvampa. È sui tetti specialmente che i gatti amano darsi convegno ; sui tetti in compagnia, in cantina soli. Discorrono naturalmente di caccia e ciascuno ha la sua da raccontare. Uno ha scovato un topo la mattina in un angolo buio e l'ha portato penzoloni fra i denti alla padrona per dar prova della sua bravura. La padrona gli ha fatto un monte di feste, però la festa più grossa e più saporita l'ha fatto lui.

— Eh sì — commenta un gatto rossigno — un piatto di maccheroni, una bella fetta di carne, un pesce, un pezzo di lardo, sì, tutto buono e squisito, ma un topo, ah, un topo, non c'è boccone più prelibato : c'è da leccarsi i baffi quaranta volte.

I topi.

Chi è ben provvisto di baffi è il topo : così piccolo e così baffuto. E che razza di setole ! Corpicino di giocattolo e baffi da moschettiere. Vivono quasi sempre a frotte, i topi. Eccone qui un reggimento nascosto dietro una vecchia botte in fondo a un sotterraneo ; il reg-

gimento è pronto a dare l'assalto ad una damigiana d'olio scoperta da un esploratore. Nessuno fiata. Si aspettano notizie; un ardito si è assunto il rischio della ricognizione ed è uscito da un pezzo puntando qua è là il musetto aguzzo.

— Non c'è, non c'è. — Chi non c'è, naturalmente, è il gatto.

I capi della spedizione si lisciano nell'attesa, pe darsi delle arie, e grandi baffi.

— Ssst... l'ardito fa ritorno. Che c'è?

— Non c'è nessuno; il campo è sgombro. Si può andare silenziosamente all'assalto della damigiana d'olio.

Le lucertole.

Avete mai sentito parlare le lucertole? Ssss, ce n'è una qui sul dorso del muricciolo che si scalda pacificamente al sole: così beata che non muove neppure il capo, e così ferma che sembra di metallo dipinto. Passa una farfallina rossigna e le si ferma a un palmo di distanza:

— Mia cara farfallina, oh sto così bene stamani a godermi quasto bel sole che non cerco neppure di far colazione e se anche tu mi venissi proprio sul muso non ti mangerei per non muovermi da questo calduccio. Vai, vai, farfallina, lasciami stare.

Ma un'altra lucertola è sbucata la una crepa del muricciolo.

— S'è visto niente?

— Ecco là una farfalla!

Le farfalle.

Due fiocchi di neve danzano nel sole: due pezzettini di carta banca si mantengono in aria chissà per quale miracolo e non cadono. Sono due cavolaie, le bianche

farfalle comuni che voi vedete passare dentro gli orti e sui prati dalla primavera all'autunno. Hanno delle voci sottili le farfalle: bisogna star molto attenti per afferrare i loro colloqui.

— Che sole questa mattina; vogliamo arrivare su quella terrazza? è piena di fiori.

— Non posso, cara, abbi pazienza, debbo depositare delle uova, vedo cavoli laggiù; vado a cercarmi una bella foglia.

E mentre una se ne va ballando lieve nel sole, l'altra scende, si sceglie il cavolo più bello, la foglia più verde, vi si posa con le due alette chiuse e depone il suo mucchietto di ovuli bianchi.

I piccioni.

I piccioni della mia terrazza tubano; andiamo a vederli. La femmina è dentro il nido; cova le uova. Ma avrebbe un gran desiderio di uscire a prendere una boccata d'aria:

— No lì, lì, non devi muoverti, le gorgoglia il maschio che passeggia su e giù davanti al nido.

Io gitto una manciata di becchime in mezzo alla terrazza: ed eccoli con un gran rombo di ali e un festoso gorgoglio in gola, si affollano, si pigiano, si urtano.

Poco dopo il becchime è sparito, la terrazza è pulita ma qualcuno è rimasto indietro e non ha messo in bocca neppure un grano.

Le formiche.

Un formicaio è tutta una mirabile organizzazione di lavoratrici, di capi e dipendenti, di scavatrici, di combattenti, di avvisatrici, che vanno e vengono in lunghissime file tra i campi, ciascuna col suo compito, sempre in faccende da quando spunta il sole a quando

tramonta. L'intenso e ordinato lavoro giornaliero che si fa in un formicolaio è compiuto in silenzio.

Qualcuno nella sera che cala ha dovuto gridare un ordine : „Si smette, si smette, si smette” : poichè tutto quel popolo di lavoratrici rifà la via verso l'apertura del formicaio, e la stradiceiola segnata nel terreno, tra i fili d'erba, si dirada, si spopola.

Il lavoro della giornata è finito.

(Il Libro della IV classe elementare).

<i>l'andirivieni</i>	du-te vino	<i>incrociarsi</i>	a se încruciașă
<i>sofferinarsi</i>	a se opri	<i>il formicolto</i>	luncicarul
<i>la scappaccione</i>	lovitură dată la ceafă	<i>tradurre</i>	a traduce
<i>abbaiare</i>	a lătra	<i>la contesa</i>	cearta
<i>andar di corsa</i>	a merge în goană	<i>la polizia</i>	vestea
<i>storno</i>	sur	<i>bato</i>	murg
<i>la zampa</i>	laba	<i>accoppiato</i>	încolăcit
<i>il cruccio</i>	mânia	<i>socchiuso</i>	închis pe jumătate
		<i>irrequietezza</i>	neliniște, ne- astâmpăr
<i>la palla</i>	mîngia	<i>afferrare</i>	a apuca
<i>lo scotto</i>	săritură	<i>ruzzolare</i>	a se rostogoli
<i>seccare</i>	a plictisi	<i>disturbare</i>	a deranja
<i>atterrito</i>	îspăimântat	<i>la gallina</i>	găina
<i>ingombro</i>	plin de	<i>la bigoncia</i>	puțina
<i>la sedia</i>	scaanul	<i>sbilenco</i>	strămb
<i>tondo</i>	rotund	<i>accarbocciata</i>	înfășurat
<i>fragola</i>	fragă	<i>volgere</i>	a înloarce
<i>frettoloso</i>	grăbit	<i>il gallo</i>	cocoșul
<i>la fattoria</i>	ferma	<i>strillare</i>	a țipa
<i>la gola</i>	gâttejul	<i>la gara</i>	înțrecerea
<i>il tacchino</i>	curcanul	<i>mcenso</i>	neghiob
<i>incedere</i>	a pași	<i>pettoruto</i>	pieptos, trufaș
<i>gonfiare</i>	a umfla	<i>arrossire</i>	a înroși
<i>il ventaglio</i>	evantaiul	<i>il gallo</i>	pisica
<i>andare a spasso</i>	a merge la plim- bare	<i>la movenza</i>	mişcarea
<i>le vertigini</i>	amețeli	<i>patire</i>	a suferi de
<i>avampare</i>	a se înflăcăra	<i>abbaino</i>	ferestrucă la pod
<i>la cantina</i>	pivnița	<i>il convegno</i>	întâlnirea
		<i>discorrere</i>	a vorbi

<i>scavare</i>	a scoate din vizu- ină	<i>penzolini</i> <i>la festa</i>	spânzurând sărbătorea
<i>saporito</i>	gustos	<i>rossigno</i>	roșiatie
<i>il piatto</i>	farfuria	<i>la festa</i>	felia
<i>il lardo</i>	slănină	<i>squisito</i>	delicios
<i>il boccone</i>	bucătura	<i>leccarsi</i>	a-și linge
<i>i baffi</i>	mustățile	<i>il lopo</i>	șoarecele
<i>provviso</i>	înzestrat	<i>buffuto</i>	mustăcios
<i>la selola</i>	perie țepoasă	<i>il giocattolo</i>	jucăria
<i>la frolla</i>	ceata	<i>la botte</i>	hutoiul
<i>il sotterraneo</i>	subterana	<i>l'olio</i>	uleiul
<i>fiatare</i>	a sufla	<i>ardilo</i>	îndrăzneț
<i>il rischio</i>	riscul	<i>il muso</i>	botul
<i>lisciarsi</i>	a-și netezi	<i>la luertola</i>	șopârla
<i>il dorso</i>	dosul	<i>il muricciolo</i>	zidul
<i>scaldarsi</i>	a se încălzi	<i>dipinto</i>	vopsit
<i>la farfalla</i>	fluturele	<i>sbucare</i>	a ieși din gaură
<i>la crepa</i>	crăpătura	<i>sottile</i>	subțire
<i>il colloquio</i>	convorbirea	<i>ballare</i>	a dansa
<i>il mucchiello</i>	grămăjoara	<i>il piccione</i>	porumbelul
<i>lubare</i>	a gănguri (porum- beii)	<i>covare</i>	a eloci
<i>su e giù</i>	în sus și în jos	<i>passeggiare</i>	a se plimba
<i>il rombo</i>	sgomotul	<i>becchine</i>	grămțițe de ciugulit
<i>pigiarsi</i>	a se călca	<i>affollarsi</i>	a se îngământă
<i>pulilo</i>	curat	<i>urlarsi</i>	a se ciocni
<i>il formicaio</i>	furnicarul	<i>la formica</i>	furnica
<i>scavatrice</i>	săpătoare	<i>mirabile</i>	admîrabil
<i>la fila</i>	șirul	<i>il combattente</i>	luptătorul
<i>la faccenda</i>	treaba	<i>il compilo</i>	datoria, sarcina
<i>smellere</i>	a înceta	<i>giornaliero</i>	zîlnic
<i>diradare</i>	a rări	<i>l'apertura</i>	deschizătura
		<i>la giornata</i>	durata unei zile

Sassoferrato — La Vergine addolorata

XXIII.

**CONJUNCȚIA. — INTREBUINȚAREA MODULUI
SUBJONCTIV (II).**

Lavorate in gioventù affinché possiate riposare in vecchiaia.
Benchè non parli correttamente si esprime abbastanza bene.
Mia madre mi diede una spinta perchè corressi ad abbracciarlo (*De Amicis*).
Quantunque tu sia abbastanza alto io ti vedo ancora bambino.
Per quanto insistiate non riuscirete a convincerlo.
Non aprite prima che il treno sia fermo.
Il suo aiuto sarà grande purchè arrivi a tempo.
L'ammavo quasi fosse stato mio padre.
Me lo disse senza che io ci pensassi.
Vol avete comprato quella casa sebbene non ne avete bisogno.

In toate aceste exemple verbul propozițiunei secundare este la modul Subjonctiv : din pricina unor anumite conjuncții care cer ca verbul care urmează după ele să fie pus la modul Subjonctiv.

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga” din Sibiu

Următoarele conjuncții cer ca verbul care le urmează să fie la modul Subjonctiv :

acciochê	<i>pentru ca, ca să</i>	posto che	<i>admițând că</i>
affinchê	<i>pentru ca, ca să</i>	prima che	<i>mai înainte ca</i>
a meno che	<i>numai că, afară de</i>	purelê	<i>numai să,</i>
	<i>cazul că</i>	qualora	<i>în cazul că, când</i>
ancorchê	<i>chiar, chiar dacă</i>	quand'anche	<i>chiar dacă</i>
a patto che	<i>cu condiția ca</i>	quantunque	<i>deși, cu toate că,</i>
			<i>măcar că</i>
benchê	<i>deși, măcar că, cu</i>	quasi	<i>aproape</i>
	<i>toate că</i>	sebbene	<i>cu toate că, deși</i>
nel caso che	<i>în cazul că, când</i>	senza che	<i>fără ca</i>
come se	<i>ca și cum, ca și când</i>	supposto che	<i>presupunând că</i>
dato che	<i>dat fiind că</i>	malgrado che	<i>deși, cu toate că,</i>
non ostante che	<i>cu toate, cu toate că,</i>		<i>măcar că</i>
nonche	<i>precum și, nu nu-</i>	onde	<i>pentruca</i>
	<i>mai</i>		
perchê — final —	<i>ca să, pentruca</i>	per quanto che	<i>cu toate că.</i>

*Parlava come se avesse sognato
 Quel giovane come se fosse un vecchio
 Spendeva come se avesse milioni
 Mi trattava come se fossi stato suo figlio.*

După expresia *come se* = cași cum, ca și când, verbul care urmează se pune la modul Subjonctiv, timpul Imperfect.

Conjuncția se = dacă.

Dacă l-ai vedea nu l-ai recunoaște.

În acest exemplu, în Limba română sunt două verbe la modul Condițional prezent, legate prin conjuncția *dacă*.

Această frază se traduce în Limba italiană astfel :

Se tu lo vedessi non lo riconosceresti.

Aşadar :

Conjuncţia *se* (= dacă) cere în Limba italiană Subjunctivul Imperfect pentru a exprima Condiţionalul prezent din Limba română şi Conjunctivul Mai mult ca perfect (*trapassato*) pentru a exprima Condiţionalul trecut sau perfect (*passato*) din Limba română :

In Limba română

In Limba italiană

Condiţionalul prezent se traduce cu Subjunctivul imperfect

Condiţionalul perfect se traduce cu Subjunctivul Maimultcaperfect

Condiţionalul prezent din Limba română se traduce în Limba italiană cu Subjunctivul imperfect (precedat de conjuncţia *se*) şi urmat de Condiţionalul prezent.

Condiţionalul trecut din Limba română se traduce în limba italiană cu Subjunctivul Maimultcaperfect (*trapassato*) precedat de conjuncţia *se* şi urmat de Condiţionalul Perfect (*passato*).

Se non posso dirti non è colpa mia.

Se mi voleva bene mi inviava la carrozza.

Se prenderai la medicina, andremo a passeggio.

Când după conjuncţia *se* urmează oricare alte timpuri decât Condiţionalul prezent sau Condiţionalul perfect, nu mai este în Limba italiană nicio deosebire de Limba română.

Basterebbe che ci servessero un po' più spesso.

Non sarebbe bene che proprio noi arrivassimo in ritardo.

Vorrei che voi foste più diligenti.

Non avrei mai creduto che fosse così cattivo.

După modul Condițional, în Limba italiană se întrebuințează în general modul Subjonctiv, timpul Imperfect.

Conjuncții care cer Modul Indicativ sau Subjonctiv.

În Limba italiană sunt unele conjuncții care cer ca verbul care urmează după ele să fie la modul Indicativ sau la modul Subjonctiv, și anume :

Când faptul este absolut sigur se întrebuințează modul Indicativ. Modul Subjonctiv se întrebuințează atunci când verbul arată un lucru nesigur, posibil, nehotărît.

Passeggiati finché intesi cantarellare. (Silvio Pellico)

am auzit cu adevărat pe cineva cântând încet și m'am plimbat până în clipa aceea.

În acest exemplu, conjuncția *finché* (= până ce) a cerut ca verbul care o urmează să fie la modul Indicativ pentrucă : 1) subiectul declară în mod sigur că s'a plimbat cu adevărat și 2) că a auzit în adevăr pe cineva cântând. Ambele acțiuni fiind sigure, după conjuncția *finché* s'a întrebuințat modul Indicativ.

Însă :

Respirerò finché mi lascino fiato (Silvio Pellico).

În acest exemplu, conjuncția *finché* a cerut ca verbul care o urmează să fie la modul Subjonctiv pentrucă : subiectul nu știe dacă judecătorii săi îi vor lăsa zilele sau îl vor condamna la moarte. Subiectul știe numai că va respira atâta timp cât va avea zile de trăit (deaceea verbul s'a pus la modul Viitor).

Următoarele conjuncții *cer* ca verbul care urmează

după ele să fie la modul Indicativ când acțiunea pe care o exprimă este absolut sigură sau la modul Subjonctiv când enunță o presupunere, o dorință, un gând :

Conjuncții care cer modul Indicativ ori Subjonctiv :

appena	<i>abia, deabia</i>	appena chē	<i>îndată ce</i>
di maniera che	<i>astfel încât</i>	di modo che	<i>astfel că, încât</i>
finchē	<i>până ce, până când</i>	tuorehe	<i>afară de</i>
quando	<i>când</i>	salvo che	<i>afară de</i>
se	<i>dacă</i>	subito che	<i>îndată ce,</i>
tutto che	<i>astfel încât,</i>		

Conjuncții care cer modul Indicativ.

allorchē	<i>atunci când</i>	come	<i>cum</i>
giacchē	<i>pentru că</i>	mentre	<i>pe când, în vreme ce</i>
perchē (cauzal)	<i>pentru că</i>	poichē	<i>pentru că</i>
siccome	<i>cum</i>		

Impărțirea Conjuncțiilor după înțeles :

Conjuncții finale : **affinchē, perchē, acciocchē, che** = *ca să, să, pentru ca să,*

Conjuncții concesive : **benchē, quantunque, sebbene** ; **per quanto** = *deși, cu toate că, măcar că ; oricât,*

Conjuncții cauzale : **perchē, poichē, giacchē, chē** = *căci, deoarece, pen, trucă, fiindcă,*

Conjuncții condiționale : **se, seppure** = *dacă, chiar, chiar dacă, Panchē, qualora, caso mi ti* = *dacă, dacă cumva, numai să,*

Conjuncții adversative : **ma** = *dar* ; **però** = *însă* ; **pure, eppure, nondimeno, tuttavia** = *totuși, cu toate acestea* ; **anzi, = din contră, dimpotrivă** ; **malgrado elō, elō nonostante** = *cu toate acestea*

Conjuncții disjunctive : *o, oppure, ovvero, ossia = sau : o meglio, o piuttosto = sau mai bine, sau mai curând.*

Conjuncții copulative : *e, ed = și ; nă = nici, neanche, neppure, nemmeno = nici măcar ; inoltre, oltre a ciò = pe lângă aceasta, în afară de acestea.*

Conjuncții consecutive : *perci, = deaceia ; sicchē = așa că, încât ; quindi, dunque = deci, așadar ; ebbene = et bine.*

Alte conjuncții : *come, siccome = cum ; infatti, difatti, davvero, invero, veramente, in verità = în adevăr, eu adevărat, de fapt ; cioè, vale a dire = nu să zică ; tranne che, salvo che = în afară de faptul că.*

REZUMAT

Conjuncții care cer :

Modul Indicativ :	Modul Subjonctiv :	Modul Indicativ sau Modul Subjonctiv :
allorchē	acciochē	posto chē
giacchē	affinchē	prima che
perchē (cauzal)	a meno che	perchē
siccome	qualora	ancorchē
come	a patto che	benchē
mentre	nel caso che	come se
poichē	dato che	non ostante che
	nonche	perche (final)
	quant'anche	quantunque
	quasi	sebbene
	senza che	supposto che
	malgrado che	onde
	per quanto che	

Conjuncția *se = dacă.*

Dacă l-ai vedea, nu l-ai recunoaște = Se tu lo vedessi, non lo riconosceresti.

Condițional Prez., Condițional Prez. = Subj. Imperf., Cond. Prez

Dacă aş fi avut mulți bani, mi-aşi fi cumpărat o bibliotecă = Se avessi avuto molto denaro mi avrei comprato una biblioteca.

Condițional Perfect., Condițional Perfect = Subj. Mai mult ca perfect.,
Condițional Perfect.

În Limba română

În Limba italiană

Condiționalul Prezent se traduce cu Subjunctivul Imperfect

Condiționalul Perfect se traduce cu Subjunctivul Mai mult ca perfect.

Tema 91. — Să se traducă în limba italiană :

Vă voi da această carte pentruca să (*affinche*) studiați Limba italiană. Deși (*quantunque*) nu cred ceea ce voi spuneți, totuși voi asculta. În cazul când ar sosi înaintea mea, îi veți primi voi. Dacă ar fi avut o mai bună purtare, n'ar fi fost îndepărtăți. Îmi pare rău că vorbele mele au fost luate în sensul acesta. Aș vrea ca ea să vină înainte de 7. Vorbește ea și cum ar fi stăpânul lumii. Dacă n'ar veni el la mine m'aş duce eu la el. Eu cred că prietenii tăi pleacă astăzi. Cred că a sosit înaintea ta (*prima di te*).

MIA MADRE

Io non amo mia madre per il latte che mi ha dato, perchè del latte non me ne rammento ; — ma quando mio padre talvolta mi sgridava, elle mi consolava, — mi asciugava le lacrime, mi baciava, mi dava un trastullo, — mi riconduceva alla gioia. Quando io andavo a scuola, e mi ero innamorato dei libri, mia 'madre mi dava il danaro, onde comprarmeli. — Mia madre mi ama come il suo cuore, — io sono il suo cuore. Mi guarda con una compiacenza, — s'inorgoglisce di me, come la giovine sposa della sua corona di rose nel dì delle nozze. — Ed io l'amo ugualmente. Io ho un sembiante duro ; e quando sento dentro non sono punto

espansivo : ma gli occhi mi parlano. Mia madre guidata dall'istinto mi guarda, sempre negli occhi, e ne riman consolata. Povera mia madre ! or tu non puoi più guardarmi, e chi sa per quanto ! Io avevo il vizio di addormentarmi col lume acceso, e mia madre si levava di notte a levarlo, perchè temeva un pericolo. E alla mattina entrava nella mia stanza a vedermi, in punta di piedi, e rattenendo il respiro, per non rompermi il sonno. — E quando parlava di me alle vecchie sue conoscenti, diceva che io ero un angelo, — ed io risapendolo ridevo di cuore, pensando che il mondo mi chiamava un diavolo. — Povera mia madre ! Dio ti renda quella mercede, che merita il tuo amore !

CARLO BINI

<i>rammentarsi</i>	a-şi aduce aminte	<i>tah-olta</i>	uncori
<i>sgridare</i>	a certa	<i>ascugare</i>	a usca, a şterge
<i>il trastullo</i>	distracţia	<i>la gioia</i>	veselia
<i>onde</i>	cu care	<i>le nozze</i>	nunta
<i>il sembante</i>	infăţişarea	<i>punto</i>	deloc
<i>la mercede</i>	răsplata		

LA LEGGENDA DELLE RONDINI

I nidi nelle case dell'uomo.

Nel paese di Giudea, presso la campagna soleggiata di Nazaret, un Bimbo divino, dai lunghi riccioli d'oro, si trastullava seduto con altri bimbi, sul margine di un ruscello. Impastava, con le piccole mani, la creta, e ne plasmava dei graziosi uccellini dalla coda falcata, dall'ali tese nel desiderio del volo. Gli altri fanciulli guardavano e stupivano come a un prodigio.

Passò un fariseo : Non sai — gridò, — che oggi è sabato, il giorno del riposo ? — E tentò di calpestare le piccole forme di creta. Ma il Bimbo divino, Gesù,

battè le manine e fu una gaiezza vedere quel che accadde : gli uccellini di creta si animarono e si dileguarono fulminei nell'azzurro a inebbriarsi di aria e di sole. Così nacquero le rondinelle.

Nel pomeriggio, stanche ripiegarono le ali grige verso il tetto di una casa, la casetta di Gesù; costruirono il nido e ivi crebbero lietamente le loro famigliole. D'allora sempre le rondinelle fecero i nidi nelle case dell'uomo, e sempre vissero libere, rispettate ed amate : la loro presenza fu un augurio di fortuna, il loro abbandono presagio di sventura.

Le rondinine vestirono a lutto.

Passarono gli anni. Il Bimbo, divenuto adulto, aveva già predicato quella sua dottrina d'amore che doveva rinnovare il mondo, ma costargli il martirio.

Incomincia il dramma terribile. Coperto di un cencio di porpora, coronato la testa di spine, la pesante croce sulle spalle, Gesù ascende il Golgota. Ma mentre la turba feroce lo dileggia ed insulta, le rondinelle lo seguono a volo, lanciando alla terra ed al cielo il loro grido di dolore.

Il divin Maestro pende dalla croce. Sul suo volto cereo si mescolano stille di lacrime e di sangue. Le rondinelle raccolgono il volo attorno alla croce, e col loro becco, pietosamente, tolgono le spine dalla corona che insanguina la fronte divina.

Il sole tramonta ed il gran dramma della Passione volge al termine. In un supremo sospiro Gesù rende l'anima al Padre.

— Nelle tue mani, o Signore, raccomando lo spirito mio !

D'improvviso il cielo si oscura, trema la terra, e

allora le rondinine vestirono a lutto e le loro ali acquistarono il funebre colore che conserveranno sino alla fine del mondo.

R. LARIGE

<i>soleggiato</i>	bătut de soare	<i>il ricciolo</i>	cărlionțul
<i>la creta</i>	argila	<i>fulcato</i>	în chip de seceră
<i>calpestare</i>	a călea în picioare	<i>animarsi</i>	a se însufleți
<i>fulmineo</i>	ca trăsnetul	<i>inebbriarsi</i>	a se îmbăta
<i>ivi</i>	acolo	<i>la fortuna</i>	norocul
<i>il presagio</i>	prevestirea	<i>la sventura</i>	nenorocirea
<i>vestire a lutto</i>	a se îmbrăca în doliu	<i>il vencio</i>	sdreanța
		<i>ascendere</i>	a urea
<i>la turba</i>	gloata	<i>dileggiare</i>	a batjocori
<i>a volo</i>	în zbor	<i>pendere</i>	a spânzura
<i>cereo</i>	ca ceara	<i>mescolare</i>	a amesteca
<i>la stilla</i>	picătura	<i>raccogliere</i>	a reculege
<i>altorno</i>	înprejur	<i>acquistare</i>	a căpăta

XXIV.

PREPOZIȚIA.

Prepoziția *di* = *de*, *din*.

1. Mio cuglio è tenente di cavalleria.
Vărul meu e locotenent de cavalerie.

În acest exemplu, prepoziția *di* arată o specificare; în acest caz, se traduce în românește : *de*.

2. Questo è il libro di Pietro.
Accasta e cartea lui Petre.

În acest exemplu, prepoziția *di* arată o proprietate (cazul genitiv); în acest caz se traduce în românește : *a lui, al lui, etc.*

3. Dammi un pezzo di carta.
Dă-mi o bucată de hirtie.

În acest exemplu, prepoziția *di* arată o materie; în acest caz se traduce în românește : *de*.

4. Ecco di casa = *Ies din casă.* Sono di Bucarest = *Sunt din București.*

În aceste exemple, prepoziția *di* arată o mișcare dinăuntru în afară; În aceste cazuri, se traduce în românește : *din*.

5. *Di gennaio fa freddo* = *În luna Ianuarie, în Ianuarie e frig.*

Di sera si va a passegiare = *Seara mergem la plimbare.*

În aceste exemple, prepoziția *di* arată un timp nedeterminat; în aceste cazuri se traduce în românește : *în (timpul)* sau se articulează substantivul care urmează : *seara...*

6. *Lo feri di un colpo di bastone* = *Îl rani cu o lovitură de baston.*

În acest exemplu, prepoziția *di* arată felul sau obiectul, instrumentul; în aceste cazuri se traduce în românește : *cu*.

7. *È morto di fame* = *A murit de foame.*

În acest exemplu, prepoziția *di* arată cauza. În acest caz se traduce în românește : *de*.

Prepoziția *di* arată :

1. specificare : se traduce : *de*.
2. proprietate : se traduce : *a lui, al lui, etc.*
3. materie : se traduce : *de*.
4. mișcare dinăuntru în afară : se traduce : *din*.
5. timp nedeterminat : se traduce : *în (timpul)* sau se articulează substantivul
6. obiect, instrument : se traduce : *cu*.
7. cauză : se traduce : *de*.

Prepoziția *a* = *la*.

1. *Voleva andare a Roma* = *Voia să meargă la Roma.*

Vado a casa = *mă duc acasă.*

În aceste exemple, prepoziția *a* arată o mișcare către un loc. În aceste cazuri se traduce în românește : *la*.

2. *Scrivo a Giorgio* = *Scriu lui Gheorghe.*

În acest exemplu, prepoziția *a* formează cazul dativ. În acest caz se traduce în românește : *lui*, etc.

3. *Visse a Venezia* = *a trăit la Veneția*. *Abita a Roma* = *locuiește la Roma*.

În aceste exemple, prepoziția *a* arată o stare pe loc. În aceste cazuri, se traduce în românește : *la*.

4. *E venuto ieri alle due* = *a venit ieri la orele două*.
Riturnerò a Pasqua = *mă voi întoarce la Paști*.

În acest exemplu, prepoziția *a* arată un timp determinat.

În toate aceste cazuri, prepoziția *a* se traduce în românește *la*.

5. *Dovete leggere a voce alta* = *trebuie să citești cu voce tare*.

În acest exemplu, prepoziția *a* arată felul, modul. În acest caz se traduce în românește : *cu*.

6. *Aveva comprato una borsetta alla moda* = *Cumpărase o geantă la modă*.

În acest exemplu, prepoziția *la* arată moda. În acest caz se traduce în românește : *la, după*.

Prepoziția *a* arată :

1. mișcare spre un loc :	se traduce :	<i>la</i>
2. cazul dativ :	se traduce :	<i>lui</i> , etc.
3. stare pe loc	se traduce :	<i>la</i>
4. timp determinat :	se traduce :	<i>la</i>
5. felul, modul, moda :	se traduce :	<i>la, după</i>

Prepoziția *da* = *dela, la*.

1. *Vengo da Venezia* = *vin dela Veneția*, *Parto dalla città* = *plec din, dela oraș*.

În aceste exemple, prepoziția *da* arată proveniența sau depărtarea. În aceste cazuri se traduce în românește : *dela*.

2. *Mi separo da te* = *Mă despart de tine.*

I nostri bravi soldati hanno liberato la patria dal giogo straniero.

Bravii noștri soldați au liberat patria de jugul străin.

Fuggi lontano da quella casa = *fugi departe de casa aceea.*

În aceste exemple, prepoziția *da* arată separare, liberare, îndepărtare. În aceste cazuri se traduce în românește : *de*.

3. *Francesca da Rimini* = *Francesca dela Rimini.*

Leonardo da Vinci = *Leonardo dela Vinci.*

Il Danubio ha origine dalla Selva Nera.

În aceste exemple, prepoziția *da* arată origina. În aceste cazuri, prepoziția *da* se traduce : *dela*.

4. *Tu sei diverso dagli altri* = *tu ești deosebit de ceilalți.*

În acest exemplu, prepoziția *da* arată o deosebire. În acest caz se traduce în românește : *de*.

5. *Da qualche anno vive a Roma* = *de câțiva ani trăiește la Roma.*

Sin da bambino ho amato sempre i fiori = *Încă de copil am iubit întotdeauna florile.*

În acest exemplu, prepoziția *da* arată timp (început și durată). În acest caz se traduce în românește : *de*.

6. *Il re è amato da tutto il popolo* = *regele e iubit de tot poporul.*

În acest exemplu, prepoziția *da* arată persoanele care fac o acțiune. În acest caz se traduce în românește : *de, de către*.

7. *Le finestre sono nere dal fumo* = *ferestrele sunt negre de fum.*

În această propozițiune, prepoziția **da** arată cauza. În acest caz se traduce în românește : *de*.

8. Una botte *da* venti litri = *Un butoi de douăzeci de litri*.
Una bottiglia *da* vino = *o sticlă pentru vin*.

În aceste exemple, prepoziția **da** arată capacitatea, destinația. În aceste cazuri se traduce în românește : *de*, pentru.

9. La signorina *dai capelli blondi* = *domnișoara cu părul blond*.

În acest exemplu, prepoziția **da** arată un semn distinctiv. În acest caz se traduce în românește : *cu*.

10. *Oggi verrò da te* = *Azi voi veni la tine* (*Chez toi*, în franțuzește).

În acest exemplu, prepoziția **da** arată o apropiere, vecinătate. În acest caz se traduce în românește : *la*.

Prepoziția da arată :

1. Proveniența : se traduce : *dela*.
2. separare, liberare, îndepărtare : se traduce : *de*.
3. origina : se traduce : *dela*.
4. deosebire : se traduce : *de*.
5. timp (început și durată) : se traduce : *de*.
6. persoanele care fac o acțiune : se traduce : *de, de către*.
7. cauza : se traduce : *de*.
8. capacitate, destinația : se traduce : *de, pentru*.
9. semn distinctiv : se traduce : *cu*.
10. apropiere, vecinătate : se traduce : *la*.

Prepoziția per = pentru.

1. *Ho trovato quest'anello per la strada* — *am găsit acest inel pe strada*

În acest exemplu, prepoziția **per** arată locul. În acest caz se traduce în românește : *pe*.

2. *Sono addolorato per la notizia* = *sunt îndurerat de știre, din cauza veștii*.

Lo furò per tuo amore = *o voi face din dragoste pentru tine*.

În aceste exemple, prepoziția **per** arată cauza. În acest caz se traduce în românește cu : *pentru, din cauza.*

3. Andiamo a scuola per imparare = *mergem la școală pentru a învăța.*

În acest exemplu, prepoziția **per** arată scopul. În acest caz se traduce în românește : *pentru.*

4. Rimasi a Genova per pochi giorni = *Rămăși la Genova (pentru) puține zile.*

Vado a Venezia per due o tre settimane = *Mă duc la Veneția pentru două sau trei săptămâni.*

În aceste exemple, prepoziția **per** arată timpul. În aceste cazuri, se traduce în românește : *împ de, pentru.*

5. Mi prese per un veto italiano = *mă luă drept un adevărat italian.*

În acest exemplu, prepoziția **per** arată un schimb, o substituție. În acest caz se traduce în românește : *drept, drept un, ca pe un.*

Prepoziția **per** arată :

1. locul	se traduce :	<i>pe.</i>
2. cauza	se traduce :	<i>pentru, din cauza.</i>
3. scopul	se traduce :	<i>pentru.</i>
4. timpul	se traduce :	<i>pentru, timp de.</i>
5. schimb, substituție	se traduce :	<i>drept, drept un, ca pe un.</i>

Alte prepoziții :

in = *în.*

Vive in Romania = *trăiește în România.*

Entrava in chiesa = *intra în biserică.*

Venire in fretta = *veni în grabă.*

con = *cu.*

Scrivo con la matita = *scriu cu creionul.*

fra (mai des se spune tra) = *între.*

fra due ladri = *între doi hoți.*

fra quattro mura = *între patru ziduri.*

si parlarono tra loro = *își vorbiră între ei.*

Să observăm :

Ti aspetto fra	$\left\{ \begin{array}{l} \text{mezz'ora} \\ \text{un mese} \\ \text{poco} \\ \text{tre giorni} \end{array} \right.$	Te aspetto peste	$\left\{ \begin{array}{l} \text{o jumătate de oră} \\ \text{o lună} \\ \text{puțin timp} \\ \text{trei zile} \end{array} \right.$

Stasera faremo una passeggiata lungo il fiume = *astăseară vom face o plimbare dealungul râului.*

Durante la pioggia sono rimasto fuori = *în timpul ploaielor am rămas afară.*

În aceste exemple, după propozițiile *lungo*, *durante* = *în timpul*, urmează, imediat substantivele care întovărășesc prepozițiile respective.

Dar :

Non posso vivere senza di te = *Nu pot să trăiesc fără de tine.*

La tavola è accanto al letto = *masa e lângă pat.*

În aceste exemple, prepozițiile *di*, *accanto*, cer ca între ele și substantivele care urmează să se așeze o a doua prepoziție. Așadar : *senza di*, *accanto a*.

Prepoziții care cer direct termenul lor :

<i>a</i>	la	<i>nonostante</i>	cu toate că
<i>con</i>	cu	<i>salvo</i>	afară, afară de, numai să
<i>da</i>	de, dela	<i>di</i>	de, din
<i>per</i>	pentru	<i>durante</i>	în timpul
<i>eccetto</i>	afară de	<i>fuorchè</i>	afară de, numai să
<i>lungo</i>	dealungul	<i>mediante</i>	prin, prin mijlocirea
<i>secondo</i>	după	<i>tranne</i>	afară, afară de

Verrò dopo cena

dar

Verrò dopo di te.

I popoli si sono rivoltati contro i tiranni.

dar

Lottarono contro di loro.

Senza pane non c'è gioia.

dar

Non posso vivere senza di te.

În unele dintre aceste exemple, după prepozițiile **dopo**, **contro**, **senza**, urmează imediat substantivul pe care-l întovărășește prepoziția respectivă.

Dacă însă după aceste prepoziții urmează un pronume personal, între prepoziție și pronumele personal se așează prepoziția **di**

Prepoziții care primesc **di** sau **a** în fața unui pronume personal și în fața unui pronume demonstrativ (**questo**, **quello**, **ciò**, **esso**, etc.):

	cu di :		cu di și a :
<i>fra, tra</i>	= între	<i>dentro</i>	= înăuntru
(excepție : <i>fra me, fra te</i>)		<i>dietro</i>	= înapoi
<i>contro</i>	= contra, împotriva	<i>presso</i>	= lângă, aproape.
<i>dopo</i>	= după		
<i>senza</i>	= fără		
<i>sopra</i>	= deasupra		
<i>sotto</i>	= dedesubt		
<i>su</i>	= sus, asupra		
<i>verso</i>	= către		

În fața unui substantiv, prepozițiile **circa**, **contro**, **dentro**, **dietro**, **oltre**, **presso**, **sotto**, cer direct termenul lor, sau se construiesc cu prepoziția **a** :

La tavola è accanto al letto = masa e lângă pat.

In mezzo a loro non troverete la pace = În mijlocul lor nu veți găsi pacea

Servirvi prima del tuo arrivo = scrie-mi înainte de sosirea ta

Di là dalla stazione si vede il camposanto = dincolo de gară se vede cimitirul.

Fin dal giorno che lo vidi, gli volli bene = încă din ziua când îl văzui, îl iubii.

În aceste exemple, după prepozițiile *accanto*, *in mezzo*, *prima*, *di là*, *fino*, urmează prepoziția *di*, a sau *da* și apoi termenul respectiv :

După prepoziția <i>prima</i>	urmează prepoziția <i>di</i> .
După prepoziția <i>di là</i>	urmează prepoziția <i>da</i> .
După prepoziția <i>fino</i>	urmează prepoziția <i>da</i> .
După prepoziția <i>in mezzo</i>	urmează prepoziția <i>a</i> .

Verrò insieme con mia madre = *voi veni împreună cu mama mea*.

În acest exemplu, după prepoziția *insieme*, urmează prepoziția *con* și apoi termenul respectiv.

Următoarele prepoziții cer între ele și termenul respectiv, o altă prepoziție și anume :

a		di	
<i>accanto</i>	= <i>lângă</i>	<i>fuori</i>	= <i>afară</i>
<i>accosto</i>	= <i>lângă</i>	<i>prima</i>	= <i>mai înainte</i>
<i>addosso</i>	= <i>în spate</i>	<i>a somiglianza</i>	= <i>după asemănarea</i>
<i>attorno</i>	= <i>împrejur</i>	<i>in cambio</i>	= <i>în schimb</i>
<i>intorno</i>	= <i>împrejur</i>	<i>in luogo</i>	= <i>în loc</i>
<i>avanti</i>	= <i>înainte</i>	<i>invece</i>	= <i>în loc</i>
<i>davanti</i>	= <i>dinainte</i>	<i>per ragione</i>	= <i>din cauză</i>
<i>dinanzi</i>	= <i>înainte</i>	<i>per mezzo</i>	= <i>prin mijlocirea</i>
<i>innanzi</i>	= <i>înainte</i>		
<i>fino</i>	= <i>până</i>		
<i>sino</i>	= <i>până</i>		
<i>insino</i>	= <i>până</i>		
<i>in mezzo</i>	= <i>în mijlocul</i>		
<i>in quanto</i>	= <i>cât despre</i>		
<i>insieme</i>	= <i>împreună</i>		
<i>dirimpetto</i>	= <i>în față</i>		
<i>rispetto</i>	= <i>față de</i>		
<i>vicino</i>	= <i>lângă, aproape</i> .		

da		con	
<i>di qua</i>	= <i>aici</i>	<i>insieme</i>	= <i>împreună</i>
<i>di là</i>	= <i>dincolo</i> .		
<i>in fuori</i>	= <i>în afară</i>		
<i>fino</i>	= <i>până</i>		
<i>lontano</i>	= <i>departe</i>		
<i>lungi</i>	= <i>departe</i>		

REZUMAT

Prepoziția di.

1. Mio cugino è tenente di cavalleria.
2. Questo è il libro di Pietro.
3. Dammi un pezzo di carta.
4. Eseo di casa. Sono di Bucarest.
5. Di gennaio fa freddo. Di sera si va a pesseggiare.
6. Lo feri di un colpo di bastone.
7. È morto di fame.

Prepoziția di arată :

1. Specificare	se traduce	<i>de</i>
2. proprietate	„ „	<i>a lui, al lui, etc.</i>
3. materie	„ „	<i>de</i>
4. mișcare dinăuntru în afară	„ „	<i>din</i>
5. timp nedeterminat	„ „	<i>în, în timpul, sau se articulează substantivul.</i>
6. obiect, instrument	„ „	<i>cu</i>
7. cauza	„ „	<i>de</i>

Prepoziția a.

1. Voleva andare a Roma. Vado a casa.
2. Scrivo a Giorgio.
3. Visse a Venezia. Abita a Roma.
4. È venuto ieri alle due. Ritornero a Pasqua.
5. Dovete leggere a voce alta.
6. Aveva comprato una borsetta alla moda.

Prepoziția a arată :

1. mișcare spre un loc	se traduce	<i>la</i>
2. cazul dativ	„ „	<i>lui, etc.</i>
3. stare pe loc	„ „	<i>la</i>
4. timp determinat	„ „	<i>la</i>
5. felul, modul, moda	„ „	<i>la, după.</i>

Prepoziția *de*.

1. Vengo da Venezia. Parto dalla città.
2. Mi separo da te. I nostri bravi soldati hanno liberato la loro patria dal giogo straniero. Fuggi lontano da quella casa.
3. Francesca da Rimini. Leonardo da Vinci. Il Danubio ha origine dalla Selva Nera.
4. Tu sei diverso dagli altri.
5. Da qualche anno vive a Roma. Sin da bambino ho amato sempre i fiori.
6. Il re è amato da tutto il popolo.
7. Le finestre sono nere dal fumo.
8. Una botte da venti litri. Una bottiglia da vino.
9. La signorina dai capelli biondi.
10. Oggi verrò da te.

Prepoziția *da* arată :

1. proveniența	se traduce	<i>de la</i>
2. separare, liberare, îndepărtare,	„ „	<i>de</i>
3. origine	„ „	<i>de la, din</i>
4. deosebire	„ „	<i>de</i>
5. timp (început și durată)	„ „	<i>de</i>
6. persoanele care fac o acțiune	„ „	<i>de, de către</i>
7. cauză	„ „	<i>de</i>
8. capacitate, destinație	„ „	<i>de, pentru</i>
9. semn distinctiv	„ „	<i>cu</i>
10. apropiere, vecinătate	„ „	<i>la</i>

Prepoziția *per* :

1. Ho trovato quest'anello per la strada.
2. Sono addolorato per la notizia.
3. Lo farò per tuo amore.
4. Rimasi a Genova per pochi giorni. Vado a Venezia per due o tre settimane.
5. Mi prese per un vero italiano.

Prepoziția *per* arată :

1. locul	se traduce	<i>pe</i>
2. cauză	„ „	<i>pentru, din cauza</i>
3. scopul	„ „	<i>pentru</i>
4. timpul	„ „	<i>pentru, timp de</i>
5. schimb, substituție,	„ „	<i>drept, drept un, ca pe un.</i>

Alte prepoziții :

in

Vive in România
 Entrava in chiesa
 Venne in fretta.

con

Scrivo con la matita

fra (mai des se spune fra)
 fra due ladri
 fra quattro mura
 si parlarono fra loro.

Să observăm :

Ti aspetto fra	}	mezz ora	<i>Te aștept peste o jumătate de oră</i>
		un mese	<i>Te aștept peste o lună</i>
		poco	<i>Te aștept peste puțin timp</i>
		tre giorni	<i>Te aștept peste trei zile.</i>

Stasera faremo una passeggiata lungo il fiume.

dar

Non posso vivere senza di te.

Prepoziții care cer direct termenul lor :

n	= <i>la</i>	nonostante	= <i>cu toate că</i>
con	= <i>cu</i>	salvo	= <i>afară, afară de, nu- mai să</i>
da	= <i>de, dela</i>	dî	= <i>de, din</i>
per	= <i>pe, pentru</i>	durante	= <i>in timpul</i>
eccetto	= <i>afară de</i>	fuorchè	= <i>afară de, numai să</i>
mediante	= <i>prin, prin mijlocirea</i>	tranne	= <i>afară, afară de</i>
lungo	= <i>dealungul</i>	secondo	= <i>după.</i>

Verrò dopo cena

dar

Verrò dopo di te

I popoli si sono rivoltati contro tiranul

dar

Lottarono contro di loro

Senza pane non e'è gioia

dar

Non posso vivere senza di te.

Prepoziții care se construiesc cu *di* :

fra, tra	=	<i>între</i>
		(excepție : fra me, fra te)
contro	=	<i>contra, împotriva</i>
dopo	=	<i>după</i>
senza	=	<i>fără</i>
sopra	=	<i>deasupra</i>
sotto	=	<i>dedesubt</i>
su	=	<i>sus, asupra</i>
verso	=	<i>către.</i>

Prepoziții care se construiesc cu *di* și *a* :

dentro	=	<i>înăuntru</i>
dietro	=	<i>înăpoi</i>
presso	=	<i>lângă, aproape</i>

La tavola è in mezzo al letto
 Scrivimi prima del tuo arrivo
 Di là dalla stazione si vede il campanello
 Verrò insieme con mia madre.

Prepoziții care se construiesc cu :

<i>a</i>	<i>di</i>	<i>da</i>	<i>con</i>
accanto	fuori	di qua	insieme
accosto	prima	di là	
addosso	a somiglianza	in fuori	
attorno	in cambio	fino	
intorno	in luogo	lontano	
avanti	in vece	lungi	
davanti	per ragione		
dinanzi	per mezzo		

a	a
inanzi	in quanto
fino	insieme
sino	dirlimpetto
insino	rispetto
in mezzo	vicino.

TOTO E NINI

Era una specie d'orsacchiotto, forse disceso giù al piano da qualche forra querciosa della Maiella, con quel viso sudicio, con quei capellacci neri ispidi sulla fronte, con que' du' occhietti tondi, giallastri come il fiore dell'edera, che non istavan mai fermi.

Alla buona stagione scorazzava pe' campi rubando le frutta agli alberi, o cogliendo le more per le siepi, o tirando le sassate ai ramarri sospiti nel sole. Gettava certi piccoli gridi rauchi, strozzati, che rammentavano il mastino quando uggia in catene nell'afa de'meriggi d'agosto, o il borbottio incomprendibile di un bimbo in fascie. Era muto, povero Toto!... Gli avevan tagliata la lingua i briganti. Allora pascolava le mucche del padrone nelle bassure piene di trifogli rossi e di lupinella, sonando il suo piffero di canna e guardando le nuvole fumanti intorno alle vette o il volo delle anitre selvatiche cacciate dalla bufera. Un vespro di estate, mentre lo scirocco tormentava le querce e la Maiella vaniva in mezzo ai vapori violacei fantasticamente, venne il Moro con du'altri, e gli tagliarono un pezzo di lingua, e il Moro disse: Va'e racconta, figlio d'un boia!

Toto ritornò a casa barecollando, agitando le braccia, con il sangue che gli usciva dalla bocca a fiotti. Si salzò per miracolo: ma se ne ricordava sempre del Moro, e un giorno, quando lo vide per la strada ammanettato

in mezzo ai soldati, gli tirò una sassata nella schiena e fuggì via sghignazzando.

Dopo lasciò quella vecchia di sua madre nella capanna gialla sotto il il leccio, e fece il vagabondo, scalzo, sudicio sbertato dai monelli, pieno di cenci e di fame. S'era fatto anche cattivo; alle volte, sdraiato al sole, godeva a far morire lentamente una lucertola presa ne' campi, o una bella cetonìa dorata. Quando i ragazzi gli davano noia, grugniva come un cinghialotto assediato da un branco di cani. Alla fine ne picchiò uno brutalmente; e da quel giorno lo lasciarono stare. Ma c'era Nini che gli voleva bene, la sua buona, la sua bella Nini, una bambina magra, tutt'occhi, con il viso pieno di lentiggini e un ciuffo di capelli biondici sulla fronte.

S'erano visti la prima volta lì sotto l'arco di San Rocco; Nini, accoccolata in un canto, divorava un tozzo di pane; Toto, che non n'aveva, stava a guardarla cupidamente e si leccava le labbra.

— Ne vuoi? — gli disse la bambina con un fil di voce, sollevando quei occhioni chiari come il ciel di settembre. — N'ho qui un altro pezzo.

Toto s'accostò sorridendo e prese il tozzo. Mangiavano tutt'e due in silenzio; tre o quattro volte s'incontrarono a guardarsi, e sorrisero.

— Di dove sei tu? — sussurò Nini.

Lui coi segni le fece capire che non poteva parlare, e aprendo la bocca mostrò un mozzicone nerastro di lingua. La bambina volse gli occhi dall'altra parte con un atto indescrivibile di orrore. Toto le toccò il braccio leggermente e aveva le lacrime agli occhi, e forse voleva dirle: — Non far così; non andar via anche te; sii buona!... — Ma gli uscì dalla gola un suono strano che fece trasalire la povera Nini.

— Addio — diss'ella fuggendo.

Poi si rividero e parevano fratello e sorella.

Stavano insieme al sole, seduti. Toto posava la sua

grossa testa bruna sulle ginocchia di Ninì, e socchiudeva gli occhi dal piacere come un gatto, quando la piccina gli cacciava le manine dentro a' capelli, raccontando sempre la novella del Mago e della figlia del Re.

— C'era una volta un regnante che aveva tre figlie : e la più piccola si chiamava Stellina e aveva i capelli d'oro e gli occhi di diamante, e quando passava tutti dicevano : Ecco la Madonna ! e s'inginocchiavano. E un giorno, mentre coglieva i fiori nel giardino, vide un bel pappagallo verde sopra un albero.

Toto, cullato da quella voce carezzevole, chiudeva gli occhi e s'addormentava sognando di Stellina ; poi le parole uscivano dalla bocca di Ninì più lente, più sommesse, e cessavano a poco a poco. Il sole involgeva quel mucchio di cenci in un'ondata calda di luce.

Passarono così molti giorni dividendo le elemosine, dormicchiando sul lastrico, correndo per la campagna tra le vigne cariche d'uva a rischi di buscarsi una schioppettata da un contadino.

Toto pareva felice : alle volte si pigliava la bambina sulle spalle a cavalluccio, e via a corsa freneticamente saltando i fossatelli, i cespugli, i mucchi di concime fin che, tutto rosso come la bragia, si fermava sotto un albero o in mezzo ad un canneto, con uno scroscio di risa. Ninì sbalordita rideva anche lei ; ma se gli occhi le cadevan per caso sul mozzicone di lingua agitantesi dentro la bocca nella convulsione del riso, sentiva un brivido di ribrezzo fin nelle midolle.

Spesso il povero muto se n'accorgeva, e n'era afflitto per tutto il resto della giornata.

.

Una domenica di novembre, sul mezzogiorno, stavano sotto l'arco di San Rocco. Dal turchino chiaro del cielo il sole innondava le case di una luce morbida, bionda ; e nella luce le campane suonavano a festa ;

e veniva dalle strade interne un rumore confuso come di un immenso alveare. Stavano soli; da una parte la stradetta del Topo deserta, dall'altra i campi arati. Toto guardava l'edera fiorita penzolante da un crepaccio, nel muro vermiglio.

— Ora viene l'inverno — fece Nini pensierosa, guardandosi i piedini nudi e quel cencio di veste senza colore. Viene la neve e per tutto imbianca: noi non abbiamo casa, non abbiamo fuoco... T'è morta la mamma, a te?

Il muto abbassò il capo; dopo un istante lo rialzò vivamente con gli occhietti scintillanti, segnando l'orizzonte lontano.

— Non t'è morta? T'aspetta?

Toto accennò di sì; poi fece degli altri segni.

Voleva dire: — Andiamo a casa mia; è lì sotto la montagna, e c'è il fuoco, c'è il latte, c'è il pane.

Camminavano, camminavano, fermandosi alle case e ai villaggi; pativano spesso la fame, spesso dormivano all'aperto, sotto un carro, contro l'uscio di una stalla. Nini soffriva, era diventata livida, con gli occhi spenti, con le labbra smorte, con i piedini gonfi e insanguinati. Toto quando la guardava, si sentiva struggere dentro dalla passione; le aveva messo addosso anche la sua giacchetta bucherellata; la portava sulla braccia per un buon tratto di strada.

Una sera, dopo aver fatte più miglia, non si trovavan case: c'era la neve per terra alta un palmo e nevicava ancora a grossi fiocchi col rovaio. Nini, battendo i denti dalla febbre e dal freddo, gli si era avviticchiata addosso come una serpicina, e quei lamenti fiochi che parevano rantoli gli passavano il petto come tante stilette, povero Toto!...

Ma andava, andava, sentendo il cuore di Nini battere sul suo... Poi non sentì più nulla; le piccole braccia della bimba gli stavano intorno al collo rigide come di acciaio, la testina penzolava da un lato. Gettò un

grido che pareva gli si fosse spezzata una vena dal petto ; poi strinse più forte quel corpicciuolo inanimato, e andò, andò nella bassura fonda, in mezzo ai turbini dei fiocchi, in mezzo agli ululi della raffica, ferocemente, come un lupo digiuno ; andò, andò fin che non gli s'irrigidirono i muscoli, fin che non gli si ghiacciarono le vene. Allora cadde di schianto, sempre col cadaverino al petto. E li ricoperse la neve.

G. D'ANNUNZIO

<i>la forru</i>	văgăuna	<i>la quercia</i>	stejarul
<i>sudicio</i>	murdar	<i>ispido</i>	țepos, sburlit
<i>scorrazzare</i>	a fugi ici și colo	<i>rubare</i>	a fura
<i>la siepe</i>	gardul	<i>il ramarro</i>	șopârla
<i>sopito</i>	ațipit	<i>rauco</i>	răgușit
<i>strozzato</i>	gâluit	<i>uggiolare</i>	a urla
<i>l'afa</i>	zăduful	<i>il borbottio</i>	gânguritul
<i>la mucca</i>	vaca	<i>la lupinella</i>	hameiul
<i>il piffero</i>	fluerul	<i>la canna</i>	trestia
<i>la nuvola</i>	noumul	<i>la vella</i>	vârful
<i>cacciare</i>	a isgoni	<i>la bufera</i>	furtuna
<i>il vespro</i>	amurgul	<i>lo scirocco</i>	vânt uscat
<i>vanire</i>	a se topi, a se pierde	<i>il boia</i>	călăul
<i>barcollare</i>	a se împletici	<i>a fiotti</i>	in valuri
<i>ammanettato</i>	cu lanțuri la mâini	<i>la schiena</i>	spinarea
<i>sghignazzare</i>	a râuji	<i>la capanna</i>	bordeiul
<i>il leccio</i>	stejarul	<i>sbertato</i>	bațjocorit
<i>il monello</i>	ștregarul	<i>il ceneto</i>	sdreanța
<i>sdraiarsi</i>	a se tolâni	<i>godere</i>	a se bucura
<i>erlonta</i>	buburuza	<i>il cinghiale</i>	porcul mistreț
<i>negro</i>	slab	<i>le lentiggini</i>	pistruile
<i>uccoccolare</i>	a ghemui	<i>il tozzo</i>	bucata, codrul
<i>leccare</i>	a linge	<i>il mozzicone</i>	crâmpeitul
<i>nerastro</i>	negricios	<i>la gola</i>	gâttejul
<i>lrasalire</i>	a tresări	<i>cullare</i>	a legăna
<i>somnesso</i>	supus	<i>cessare</i>	a înceta
<i>involgere</i>	a înfășura	<i>il mucchio</i>	grămada

<i>l'elemosina</i>	pomana	<i>dormicchiare</i>	a dormiți
<i>il lastrico</i>	piatră, lespede	<i>la schioppettata</i>	impuscătura
<i>a cavalluccio</i>	călare	<i>il josso</i>	șanțul
<i>il cespuglio</i>	tufișul	<i>il concime</i>	băligarul
<i>la bragia</i>	jăraticul	<i>il canneto</i>	trestiașul
<i>lo scroscio</i>	hohotul	<i>sbulardire</i>	a năuci
<i>il brivido</i>	fiorul	<i>il ribrezzo</i>	desgustul
<i>la midolla</i>	măduva	<i>turchino</i>	albăstrui
<i>morbido</i>	moale	<i>l'abecare</i>	stupidul
<i>penzolare</i>	a alărui	<i>vermiglio</i>	roșiatie
<i>accennare</i>	a face semn	<i>spento</i>	stius
<i>gonfia</i>	umflat	<i>bucherellato</i>	găurit
<i>il rovaio</i>	vânt rece din nord	<i>avvilicchiare</i>	a înlănțui
<i>il rantolo</i>	horecătul	<i>l'acciuto</i>	oțelul
<i>spezzare</i>	a rupe	<i>la raffica</i>	vârtejul
<i>digiuo</i>	nemâncat		

XXV.

ADVERBUL, — INFINITIVUL SUBSTANTIVAT. INTERJECȚIA.

Adjectiv cu o singură terminație *dolce*
dolceamente adverb (*într'un clip dulce*).

Adjectiv cu două terminații: Masculin *amaru*. Feminin *amara*
amaramente adverb (*cu amărăciune*).

Adjectivele se pot schimba în adverbe.

Un adverb se construiește astfel :

1. Dacă adjectivul respectiv are o singură terminație,
i se adaugă direct terminația de adverb și anume ter-
minația : — *mente*.

<i>dolce</i>	<i>dolceamente</i>
<i>forte</i>	<i>fortemente</i>

2. Dacă adjectivul respectiv are două terminații :

a) trecem adjectivul dela forma masculină la forma feminină :

amaro	amara
chiaro	chiara

b) la forma feminină a adjectivului adăugăm terminația de adverb : — *mente*.

Așadar :

<i>Masculin</i>	<i>Feminin</i>	<i>Adverbul</i>
amaro	amara	amaramente

Să observăm :

<i>Adjectivele</i>	<i>Adverbele</i>
facile	facilmente
umile	umilmente
terribile	terribilmente
particolare	particolarmente

Adjectivele terminate cu — *le*, sau — *re*, pierd litera — *e*, atunci când li se adaugă terminația de adverb : — *mente*, pentru a fi schimbate în adverbe.

<i>Adjective</i>	<i>Adverbe</i>
Un sorriso dolce	sorridere dolcemente
Un sorriso amaro	sorridere amaramente
Un sorriso gentile	sorridere gentilmente
Una parola chiara	parlar chiaro

Unele adjective se întrebuițează ca adverbe, chiar în forma adjectivală, la masculin :

Una parola chiara	parlar chiaro chiaramente

Alte exemple :

forte	fortemente	lieve	lievemente
breve	brevemente	soave	soavemente
ardente	ardentamente	prudente	prudentemente
lieto	lietamente	franco	francamente
allegro	allegramente	brusco	bruscamente
selvaggio	selvaggiamente		
facile	facilmente	sottile	sottilmente
umile	umilmente	terribile	terribilmente
particolare	particolarmente		

Comparația adverbelor.

<i>Gradul pozitiv</i>	<i>Gradul comparativ</i>	<i>Gradul superlativ absolut</i>
dolcemente	più dolcemente	dolcissimamente
amaramente	più amaramente	amarissimamente
chiaro	più chiaro	chiarissimo

Adverbe comparate neregulate (derivate din limba latină)

bene	miglio	ottimamente
male	peggio	pessimamente
molto	più	massimamente, moltissimo
poco	meno	minimamente, pochissimo

Cași, la adjective, gradul comparativ al unui adverb se face așezând înaintea adverbului respectiv la forma pozitivă cuvântul *più* sau *meno*.

Gradul superlativ absolut al unui adverb se face adăugând adjectivului respectiv la forma de masculin plural, terminația — *ssimamente*.

Gradul comparativ.

Egli canta più forte che giusto

El cântă mai mult tare decât just.

E più lontano che vicino

E mai mult departe decât aproape.

În aceste exemple se compară două adverbe : **forte** și **giusto**, **lontano** și **vicino**.

Comparația între două adverbe se face cu ajutorul cuvintelor :

più	adverbul I	che	adverbul II
meno	adverbul II	che	adverbul I

Egli canta meno piano di me

El cântă mai puțin încet decât mine.

È venuto più tardi di me

A venit mai târziu decât mine.

În aceste exemple este un singur adverb, la gradul comparativ : **meno piano**, **più tardi**.

În acest caz, comparația se face cu cuvintele :

più	adverbul	di ...

Gradul superlativ relativ

Il più tardi possibile = cel mai târziu posibil, cât mai târziu posibil.

Il più rapidamente possibile = cât mai repede posibil.

Il più esattamente possibile = cât mai exact posibil.

Questo è il meno peggio = acest (lucru) e cel mai puțin rău.

Așadar :

Gradul superlativ relativ al unui adverb se formează cu articolul **il** așezat înaintea gradului comparativ al adverbului respectiv după care urmează adjectivul **possibile**.

il	più	adverbul comp.	possibile

Gradul superlativ absolut.

1. molto bene	=	<i>foarte bine</i>
molto male	=	<i>foarte rău</i>
2. assai bene	=	<i>foarte bine</i>
assai male	=	<i>foarte rău</i>
3. rapidissimamente	=	<i>foarte repede</i>
fortissimamente	=	<i>foarte puternic</i>

Gradul superlativ absolut al unui adverb se poate face în următoarele feluri :

1. se aşează înaintea adverbului, cuvântul **molto**.
2. se aşează înaintea adverbului, cuvântul **assai**.
3. se adaugă adjectivului respectiv la gradul superlativ, terminația adverbială — **mente**.

Să ținem minte :

Câteva expresii adverbiale :

Don Abbondio tornava bel bello dalia passeggiata.
(A. Manzoni).

Uneori se întărește înțelesul unui adverb, prin repetarea lui :

plan piano	=	<i>incet incet, incetisor, incetinel.</i>
quasi quasi	=	<i>mai, mai că, să</i>
ora	=	<i>locmai acum, chiar acum</i>
glù glù	=	<i>jos de tot, la fund.</i>

Câteva expresii adverbiale la forma comparativă :

tanto meglio	=	<i>cu atât mai bine.</i>
tanto meglio per te	=	<i>cu atât mai bine pentru tine.</i>
tanto peggio	=	<i>cu atât mai rău</i>
più o meno	=	<i>mai mult sau mai puțin</i>

nè più nè meno	=	nici mai mult nici mai puțin
il più delle volte	=	de cele mai multe ori
al massimo	=	cel mult
al più tardi	=	cel mai târziu
parlare del più e del meno	=	a vorbi din toate căle ceva.

Uneori adverbele iau sufixe diminutive, ca și adjectivele :

-- Come state?	}	— Bene	=	— Ce mai faceți?	— Bine
		— benino	=	— Ce mai faceți?	— Binișor
		— benone	=	— Ce mai faceți?	— Foarte bine.
		— maluccio	=	— Ce mai faceți?	— Cum rău, destul de rău
Pian pianino	=	lucetinel			

Uneori adverbul are funcțiune de substantiv :

In quel mentre	=	in răstimpul acela
essere in forse	=	a fi, a sta la îndoiulă

Alteori adverbul are rol de adjectiv :

la botrona davanti	=	fațoiul din față
l'anno prima	=	anul precedent
l'anno dopo	=	anul următor
il giorno dopo	=	a doua zi, ziua următoare
un uomo così così	=	un om așa și așa
un signore in là cogli anni	=	un domn înaintat în vârstă

Unele adverbe sunt derivate dela unele substantive sau verbe, prin adăugirea terminației -- **oni**, sau -- **one** :

Il ginocchio	=	genunchiul	ginocchioni	=	în genunchi
la bocca	=	gura	bocconi	=	cu gura în jos, pe pântec
balzare	=	a sări	balzelloni	=	sărind, săltând.

ADVERBE

Adverbe de timp :

QUANDO

ora	<i>acum</i>	adesso	<i>acum</i>	talora	<i>câteodată</i>
ieri	<i>ieri</i>	oggi	<i>astăzi</i>	domani	<i>măine</i>
oggi	<i>astăzi</i>	oramai, ormai, de	<i>acum</i>	frattanto	<i>între timp</i>
prima	<i>mai înainte</i>	appresso	<i>apoi</i>	poi	<i>apoi</i>
tardi	<i>târziu</i>	mai	<i>niciodată</i>	giamaì	<i>niciodată</i>
tosto	<i>repede, înlată</i>	talora	<i>câteodată</i>	talvolta	<i>uneori</i>
sempre	<i>întotdeauna</i>	ognora	<i>întotdeauna</i>	subito	<i>îndată</i>
ratto	<i>repede</i>	presto	<i>repede</i>		

Adverbe de loc

OVE, DOVE? ONDE, DONDE?

qui, qua	<i>aici</i>	lă, colă	<i>acolo</i>	ivi	<i>aici</i>
vi, ei	<i>aici</i>	su	<i>sus</i>	giù	<i>jos</i>
vîn	<i>încolo</i>	lassù	<i>acolo sus</i>	laggiù	<i>acolo jos</i>
abbasso	<i>jos</i>	sopra	<i>deasupra</i>	sotto	<i>dedesubt</i>
dietro	<i>înapoi</i>	indietro	<i>înapoi</i>	dentro	<i>înăuntru</i>
fuori	<i>afară</i>	davanti	<i>înainte</i>	avanti	<i>înainte</i>
innanzi	<i>înainte</i>	lontano	<i>departe</i>	altrove	<i>în altă parte</i>
dovunque	<i>pretutindeni</i>	dappertutto	<i>pretutindeni</i>		

Adverbe de cantitate

QUANTO?

assai	<i>mult</i>	molto	<i>mult</i>	poco	<i>puțin</i>
abbastanza	<i>destul</i>	troppo	<i>prea mult</i>	meno	<i>mai puțin</i>
più	<i>mai mult</i>	tanto	<i>atât</i>	quanto	<i>cât</i>
circa	<i>aproape</i>	soltanto	<i>numai</i>	solo	<i>numai</i>
oltremodo	<i>peste măsură</i>				

Adverbe de mod

COME?

si	<i>aşa</i>	cosi	<i>aşa</i>	quasi	<i>aproape</i>
volentieri	<i>bucuros</i>	altrimenti	<i>altfel</i>	apposta	<i>inadins</i>
perfino	<i>chiar</i>				

Adverbe de afirmație

si	<i>da</i>	certo	<i>sigur, desigur</i>	appunto	<i>tocmai, chiar</i>
dovvero	<i>inadevăr</i>	sicuro	<i>sigur</i>	proprio	<i>chiar</i>
già	<i>da, tocmai</i>				

Adverbe de negație

no	<i>nu</i>	non	<i>nu</i>	nemmeno	<i>nici măcar</i>
nemmanco	<i>nici măcar</i>	neppure	<i>nici măcar</i>	nenneke	<i>nici</i>

Adverbe de indoială

forse	<i>poate</i>	probabilmente	<i>poate, probabil</i>

Expresii adverbiale

a caso	<i>la întâmplare</i>	a piacere	<i>după plac</i>
a meraviglia	<i>de minune</i>	a torto	<i>pe nedrept</i>
a ragione	<i>pe bună dreptate</i>	a memoria	<i>pe dinafară</i>
a gara	<i>la întrecere</i>	a stento	<i>cu greu</i>
a passeggio	<i>la plimbare</i>	a spasso	<i>la plimbare</i>
a piedi	<i>pe jos</i>	a cavallo	<i>călare</i>
a soqquadro	<i>talmeș halmeș</i>	alla rinfusa	<i>talmeș halmeș</i>
a mulineuore	<i>cu părere de rău</i>	a cuore aperto	<i>cu inima deschisă</i>
a bocca aperta	<i>cu gura căscată</i>	a buon mercato	<i>ieftin</i>
a prima vista	<i>la prima vedere</i>	a portata di mano	<i>la îndemână</i>
alla buona	<i>simplu</i>	di cuore, di tutto cuore,	<i>din inimă, din toată inima</i>
di buon umore	<i>bine dispus</i>	di cattivo umore	<i>prost dispus</i>

di nascosto	<i>pe ascuns</i>	di solito	<i>de obicei</i>
per esempio	<i>de exemplu</i>	per caso	<i>din întâmplare</i>
per seherzo	<i>in glumă</i>	per filo e per segno	<i>din fir in păr</i>
perbene	<i>cumsecade</i>	in fretta	<i>in grabă</i>
come si deve	<i>cum se cade</i>	all'improvviso	<i>pe neașteptate</i>
a un tratto	<i>deodată</i>	alle volte	<i>uneori</i>
su per giù	<i>aproximativ</i>	a poco a poco	<i>puțin câte puțin</i>
senza dubbio	<i>fără îndoială</i>		

INFINITIVUL SUBSTANTIVAT

Altro è il dire altro è il fare

Dal dire al fare c'è di mezzo il mare

È cosa sì dolce l'esser amato (*Silvio Pellico*)

La disgrazia non è il patire e l'esser poveri; la disgrazia è il far del male (*Alessandro Manzoni*).

Vedere e non toccare e una cosa da imparare

E pazzia il voler saper tutto

Al suo apparire coloro s'eran guardati in viso (*A. Manzoni*).

Ca și în Limba română, în Limba italiană, modul Infinitiv poate fi întrebuițat descori ca un substantiv; în acest caz, el poate fi articulat cu articolul hotărît sau nehotărît sau întovărășit de un adjectiv ori de un pronume posesiv, etc.

În asemenea cazuri, el poate fi urmat de unu sau mai multe complemente și poate să susțină o întregă propozițiune subordonată

Con l'andar del tempo

Sul finir dell'estate

Sul far del giorno

Infinitivul unui verb, întrebuițat ca substantiv, poate fi folosit, articulat, ca termen al unei propozițiuni, când, ca în exemplele de mai sus, voim să exprimăm un complement de timp.

Adejectivele

facile
umile
terribile
particolare

Adverbele

facilmente
umilmente
terribilmente
particolarmente

Adjective

Un sorriso dolce
Un sorriso amaro
Un sorriso gentile
Una parola chiara

Adverbe

sorridere dolcemente
sorridere amaramente
sorridere gentilmente
parlar chiaro

Alte exemple

forte	fortemente	lieve	lievemente
breve	brevemente	soave	soavemente
ardente	ardentemente	prudente	prudentemente
lieto	lietamente	franco	francamente
allegro	allegramente	brusco	bruscamente
selvaggio	selvaggiamente		
facile	facilmente	sottile	sottilmente
umile	umilmente	terribile	terribilmente
particolare	particolarmente		

Comparația adverbelor

<i>Gradul pozitiv</i>	<i>Gradul comparativ</i>	<i>Gradul superlativ absolut</i>
dolcemente	più dolcemente	dolcissimamente
amaramente	più amaramente	amarissimamente
chiaro	più chiaramente	chiarissimamente

Adverbe comparate neregulat (derivate din limba latină)

bene	meglio	ottimamente
male	peggio	pessimamente
molto	più	massimamente, moltissimo
poco	meno	minimamente, pochissimo.

Gradul comparativ

Egli canta più forte che giusto.

El cântă mai mult tare decât just.

È più lontano che vicino.

E mai mult departe decât aproape.

più	adverbul I	che	adverbul II
meno	adverbul I	che	adverbul II

Egli canta meno piano di me.

El cântă mai puțin încet decât mine.

È venuto più tardi di me.

A venit mai târziu decât mine.

più adverbul di...

Gradul superlativ relativ

Il più tardi possibile = *cel mai târziu posibil, cât mai târziu posibil*

Il più rapidamente possibile = *cât mai repede posibil.*

Il più esattamente possibile = *cât mai exact posibil.*

Questo è il meno peggio = *acest (lucru) e cel mai puțin rău.*

Il più adverbul comp. possibile

Gradul superlativ absolut

1. molto bene = foarte bine
 molto male = foarte rău
2. assai bene = foarte bine
 assai male = foarte rău
3. rapidissimamente = foarte repede
 fortissimamente = foarte puternic

pian piano = încet, încet, încetșor, încetinel.

quasi quasi = mai, mai că, să

or ora = tocmai acum, chiar acum

giù giù = jos de tot, la fund.

Câteva expresii în forma comparativă

- di male in peggio = din rău în mai rău
 di bene in meglio = din bine în mai bine
 tanto meglio = cu atât mai bine
 tanto meglio per te = cu atât mai bine pentru tine
 tanto peggio = cu atât mai rău
 più o meno = mai mult sau mai puțin
 né più né meno = nici mai mult nici mai puțin
 il più della volte = de cele mai multe ori.
 al massimo = cel mult
 al più tardi = cel mai târziu.
 parlare del più e del meno = a vorbi din toate câte ceva.

— Come state?	}	— Bene	=	— Ce mai faceți?	— Bine
		— benino	=	— Ce mai faceți?	— Binișor
		— benone	=	— Ce mai faceți?	— Foarte bine
		— maluccio	=	— Ce mai faceți?	— Cam rău, destul de rău

Pian piano = încetinel.

In quel mentre = în răstimpul acela

essere in forse = a fi, a sta la îndoială.

in poltrona davanti	=	fololiul din fuḷu.
l'anno prima	=	anul precedent
l'anno dopo	=	anul următor
il giorno dopo	=	a doua zi, ziua următoare.
un uomo così così	=	un om așa și așa.
un signore in là cogli anni	=	un domn înaintat în vârstă.
il ginocchio	=	genunchiul
la bocca	=	gura
balzare	=	a sări
ginocchioni	=	în genunchi
bocconi	=	cu gura în jos, pe pântec
balzelloni	=	sărind, săltând

ADVERBE

Adverbe de timp

QUANDO

ora	acum	adesso	acum	talora	câteodată
ieri	ieri	oggi	astăzi	domani	măine
oggi	astăzi	oramai, ormai,	de acum	frattanto	între timp
prima	mai înainte	appresso	apoi	poi	apoi
tardi	târziu	mai	niciodată	glanmai	niciodată
tosto	repede, îndată	talora	câteodată	talvolta	uneori
sempre	întotdeauna	ognora	întotdeauna	subito	îndată
ratto	repede	presto	repede, iule		

Adverbe de loc

OVE, DOVE? ONDE, DONDE?

qui, qua	aici	lă, colà	acolo	lvi	aici
vi, ei	aici	sù	sus	giù	jos
vi	incolo	lussù	acolo sus	luggiù	acolo jos
abbasso	jos	sopra	deasupra	sotto	dedesubt
dietro	înapoi	indietro	înapoi	dentro	înăuntru

fuori	<i>afară</i>	davanti	<i>înainte</i>	avanti	<i>înainte</i>
innanzi	<i>înainte</i>	lontano	<i>departe</i>	altrove	<i>în altă parte</i>
dovunque	<i>pretutindeni</i>	dappertutto	<i>pretutindeni</i>		

Adverbe de cantitate

QUANTO?

assai	<i>mult</i>	molto	<i>mult</i>	poco	<i>puțin</i>
abbastanza	<i>destul</i>	troppo	<i>prea mult</i>	meno	<i>mai puțin</i>
più	<i>mai mult</i>	tanto	<i>atît</i>	quanto	<i>cît</i>
circa	<i>aproape</i>	soltanto	<i>numai</i>	solo	<i>numai</i>
oltremodo	<i>peste măsură</i>				

Adverbe de mod

COME?

si	<i>așa</i>	cosi	<i>așa</i>	quasi	<i>aproape</i>
volentieri	<i>bucuros</i>	altrimenti	<i>altfel</i>	apposta	<i>înadins</i>
perfino	<i>chiar</i>				

Adverbe de afirmație

si	<i>da</i>	certo	<i>sigur, desigur</i>	appunto	<i>tocmai, chiar</i>
davvero	<i>într'adevăr</i>	sicuro	<i>sigur</i>	proprio	<i>chiar</i>
già	<i>da, tocmai</i>				

Adverbe de negație

no	<i>nu</i>	non	<i>nu</i>	nemmeno	<i>nici măcar</i>
nemmanco	<i>nici măcar</i>	neppure	<i>nici măcar</i>	neanche	<i>nici</i>

Adverbe de îndoială

forse	<i>poate</i>		<i>probabilmente, poate, probabil</i>		

Expresii adverbiale

a caso	<i>la întâmplare</i>	a piacere	<i>după plac</i>
a meraviglia	<i>de minune</i>	a torto	<i>pe nedrept</i>
a ragione	<i>pe bună dreptate</i>	a memoria	<i>pe dinafară</i>
a gara	<i>la întrecere</i>	a stento	<i>cu greu</i>
a passeggio	<i>la plimbare</i>	a spasso	<i>la plimbare</i>
a piedi	<i>pe jos</i>	a cavallo	<i>călare</i>
a soqquadro	<i>talmeș balmeș</i>	alla rinfusa	<i>talmeș balmeș</i>
a malincuore	<i>cu părere de rău</i>	a cuore aperto	<i>cu inima deschisă</i>
a bocca aperta	<i>cu gura căscată</i>	a buon mercato	<i>ieftin</i>
a prima vista	<i>la prima vedere</i>	a portata di mano	<i>la îndemână</i>
alla buona	<i>simplu</i>	di cuore, di tutto cuore	<i>din inimă, din toată inima.</i>
di buon umore	<i>bine dispus</i>	di cattivo umore	<i>prost dispus</i>
di nascosto	<i>pe ascuns</i>	di solito	<i>de obicei</i>
per esempio	<i>de exemplu</i>	per caso	<i>din întâmplare</i>
per scherzo	<i>în glumă</i>	per filo e per seguio	<i>din fir în păr</i>
perbene	<i>cumsecade</i>	in fretta	<i>în grabă</i>
come si deve	<i>cum se cade</i>	all'improvviso	<i>pe neașteptate</i>
a un tratto	<i>deodată</i>	alle volte	<i>uneori</i>
su per giù	<i>aproximativ</i>	a poco a poco	<i>puțin câte puțin</i>

INFINITIVUL SUBSTANTIVAT

Altro è il dire altro è il fare

Dai dire al fare c'è di mezzo il mare

È cosa sì dolce l'esser amato (*Silvio Pellico*)

La disgrazia non è il patire e l'esser poveri; la disgrazia è il far del male (*Alessandro Manzoni*).

Vedere e non toccare è una cosa da imparare.

È pazzia il voler saper tutto.

Al suo apparire coloro s'eran guardati in viso (*Al. Manzoni*).

Con l'andar del tempo.

Sul finir dell'estate.

Sul far del giorno.

INTERJEȚIA

InterjeȚii sau exclamații simple

ah, oh	exprimă	diferite sentimente : plăcere, mirare, durere, indispoziție, supărare, indispreț
uh, uhm, ohibō, puh		supărare, dispreț, silă
eh, ih, ehi, ohè, oh		dojană, mânie, supărare, furie
oh, deh		dorință, rugăminte
ohi, ohimè, ahi, ahimè		durere, suferință
oh, oho, uh		frică
ehi, ohi, ohè, oia		chemare
mah, macehè		neîncredere, dispreț.

InterjeȚii sau exclamații compuse

oh orrore ! oh gioia ! oh Dio ! oh bella ! oh peccato !
 ahi misero ! ahi che dolore !
 ehi diavolo !
 ih rabbia !
 uh che paura !
 su ! via ! suavia ! orsù ! animo !
 dlamine ! capperi ! cásplta !
 che disgrazia !

Tema 92. — Să se traducă în Limba italiană :

Avocatul a vorbit foarte bine, dar vorbește așa repede că obosește curând. Băiatul intră încet încet. Fratele meu e acum în Italia. Dumnezeu a împărțit cu înțelepciune darurile sale. Unde locuiți acum ? El are întotdeauna destui bani : are mai puțină nevoie de noi. Plecați îndată. Cei doi frați au plecat împreună. În sfârșit ați sosit ! Știți că eu locuiesc atât (de) departe : nu e posibil să vin așa des. Din când în când primesc o scrisoare a sa. Ai lucrat destul. Cât despre mine nu doresc nimic.

<i>l'avvocato</i>	avocatul	<i>distribuire</i>	a împărți
<i>il dono</i>	darul	<i>saggiamente</i>	cu înțelepciune
<i>spesso</i>	des		

LETTERE BIANCHE

Quanta di sogni, quanta di lacrime
 In voi, gentili, copia raccogliesi !
 Inconscie, voi sempre correte,
 Messaggiere di sorriso e pianto.

Poi per le strade folte di popolo
 Di porta in porta bussando, o l'arida
 Giogaia dei monti salendo
 In cerca d'un ermo casolare,

A la deserta vecchia cui premono
 L'ansie d'un figlio struggente l'ultimo
 Vigor de le membra pe'solechi
 Grigi dell'inoospite maremma,

Alla fanciulla cui lunge il florido
 Sposo gli ostili colpi minacciano,
 Pugnante a raccorre nel seno
 Della Patria ultima figliuola,

Voi radducete, lettere candide,
 Voi radducete la pace dell'anima ;
 Di che dolci lacrime asperse,
 Custodite di che dolce cura !

GUIDO MAZZONI

<i>copia</i>	mulțimea	<i>raccogliere</i>	a aduna laolată
<i>inconscio</i>	neștiutor	<i>messaggero</i>	crainic
<i>folto</i>	des	<i>bussare</i>	a bate la ușă
<i>giogaia</i>	lanț de munți	<i>ermo</i>	singuratic
<i>il casolare</i>	casă	<i>premere</i>	a apăsa
<i>l'ansia</i>	grija	<i>struggere</i>	a consuma
<i>il solco</i>	brazda	<i>inoospite</i>	neprimitor
<i>maremma</i>	regiune din Tos- cana, multă vre-		

	me bântuită de		
	frigorile de		
	ballă		
<i>lunghe</i>	departe	<i>lo sposo</i>	<i>soțul</i>
<i>minaeciare</i>	a amenința	<i>puquare</i>	a lupta
<i>raccorre</i>	raccogliere	<i>aspergere</i>	a uda
<i>custodire</i>	a păzi	<i>la cura</i>	grija

LA PICCOLA VEDETTA LOMBARDA

Nel 1859, durante la guerra per la liberazione della Lombardia, pochi giorni dopo la battaglia di Solferino e San Martino, vinta dai Francesi e degli Italiani contro gli Austriaci, in una bella mattinata del mese di giugno, un piccolo drappello di cavalleggieri di Saluzzo andava di lento passo, per un sentiero solitario, verso il nemico, esplorando attentamente la compagna. Guidavan il drappello un ufficiale e un sergente, e tutti guardavano lontano, davanti a sè, con occhio fisso, muti, preparati a veder da un momento all'altro biancheggiare fra gli alberi le divise degli avamposti nemici. Arrivarono così a una casetta rustica, circondata di frassini, davanti alla quale se ne stava tutto solo un ragazzo d'una dozzina d'anni, che scortecciava un piccolo ramo con un coltello, per farsene un bastoncino; da una finestra della casa spenzolava una larga bandiera tricolore; dentro non c'era nessuno; i contadini, messa fuori la bandiera, erano scappati per paura degli Austriaci. Appena visti i cavalleggieri, il ragazzo buttò via il bastone e si levò il berretto. Era un bel ragazzo, di viso ardito, con gli occhi grandi e celesti, coi capelli biondi e lunghi: era in maniche di camicia, e mostrava il petto nudo.

— Che fai qui? — gli domandò l'ufficiale, fermando il cavallo. Perché non sei fuggito con la tua famiglia?

— Io non ho famiglia, — rispose il ragazzo. —

Sono un trovatello. Lavoro un pò 'per tutti. Son rimasto qui per veder la guerra.

— Hai visto passar degli Austriaci?

— No, da tre giorni.

L'ufficiale stette un poco pensando: poi saltò giù da cavallo, e lasciati i soldati lì, rivolti verso il nemico, entrò nella casa e salì sul tetto... La casa era bassa; dal tetto non si vedeva che un piccolo tratto di campagna. — Bisogna salir sugli alberi, — disse l'ufficiale, e discese. Proprio davanti all'aia si drizzava un frassino altissimo e sottile, che dondolava la vetta nell'azzurro. L'ufficiale rimase un po' sopra pensiero, guardando ora l'albero, ora i soldati; poi tutt'a un tratto domandò al ragazzo:

— Hai buona vista, tu, monello?

— Io? — rispose il ragazzo. — Io vedo un passerotto lontano un miglio.

— Saresti buono a salire in cima a quell'albero?

— In cima a quell'albero? io? In mezzo minuto ci salgo.

— E sapresti dirmi quello che vedi di lassù, se c'è soldati austriaci da quella parte, nuvoli di polvere, fucili che luccicano, cavalli?

— Sicuro che saprei.

— Che cosa vuoi per farmi questo servizio?

— Che cosa voglio? — disse il ragazzo sorridendo. — Niente. Bella cosa! Eppoi!... se fosse per i tedeschi, a nessun patto; ma per i nostri! Io sono lombardo.

— Bene; va su dunque.

— Un momento che mi levi le scarpe.

Si levò le scarpe, si distrinse la cinghia dei calzoni, gettò nell'erba il berretto e abbracciò il tronco del frassino.

— Ma bada... — esclamò l'ufficiale, facendo l'atto di trattenerlo, come preso da un timore improvviso.

Il ragazzo si voltò a guardarlo, coi suoi begli occhi celesti, in atto interrogativo.

— Niente, — disse l'ufficiale: — va su.

Il ragazzo andò su come un gatto.

— Guardate davanti a voi, — gridò l'ufficiale ai soldati.

In pochi momenti il ragazzo fu sulla cima dell'albero, avviticchiato al fusto, con le gambe tra le foglie, ma con busto scoperto, e il sole gli batteva sul capo biondo, che pareva d'oro. L'ufficiale lo vedeva appena, tanto era piccino lassù.

— Guarda dritto e lontano, — gridò l'ufficiale.

Il ragazzo per veder meglio, staccò la mano destra dall'albero e se la mise alla fronte.

— Che cosa vedi? — domandò l'ufficiale.

Il ragazzo chinò il viso verso di lui, e facendosi portavoce della mano, rispose: — Due uomini a cavallo, sulla strada bianca.

— A che distanza di qui?

— Mezzo miglio.

— Movono?

— Son fermi.

— Che altro vedi? — domandò l'ufficiale, dopo un momento di silenzio. — Guarda a destra.

Il ragazzo guardò a destra.

Poi disse: — Vicino al cimitero, tra gli alberi, c'è qualche cosa che luccica. Paiono baionette.

— Vedi gente?

— No. Saran nascosti nel grano.

In quel momento un fischio di palla acutissimo passò alto per l'aria e andò a morire lontano dietro alla casa.

— Scendi, ragazzo! — gridò l'ufficiale. — T'han visto. Non voglio altro. Vien giù.

— Io non ho paura. — rispose il ragazzo.

— Scendi, — ripeté l'ufficiale, — che altro vedi a sinistra?

— A sinistra ?

— Sì, a sinistra.

— Sì, a sinistra.

Il ragazzo sporse il capo a sinistra : in quel punto un altro fischio più acuto e più basso del primo, tagliò l'aria. Il ragazzo si riscosse tutto. — Accidenti ! — esclamò. — L'hanno proprio con me. — La palla gli era passata poco lontana.

— Abbasso ! — gridò l'ufficiale, imperioso e irritato.

— Scendo subito, — Rispose il ragazzo. — Ma l'albero mi ripara, non dubiti. A sinistra vuole sapere ?

— A sinistra, — rispose l'ufficiale ; — ma scendi.

— A sinistra, — gridò il ragazzo, sporgendo il busto da quella parte, — dove c'è una cappella, mi par di veder...

Un terzo fischio rabbioso passò in alto, e quasi a un punto si vide il ragazzo venir giù, trattenendosi per un tratto al fusto e ai rami, e poi precipitando a capo fitto e colle braccia aperte.

— Maledizione ! — gridò l'ufficiale accorrendo.

Il ragazzo battè della schiena per terra e restò disteso con le braccia larghe, supino : un rigagnolo di sangue gli sgorgava dal petto, a sinistra. Il sergente e due soldati saltaron giù da cavallo ; l'ufficiale si chinò e gli aprì la camicia : la palla gli era entrata nel polmone sinistro.

— Morto ! — esclamò l'ufficiale. — No, vive ! — rispose il sergente. — Ah ! povero ragazzo ! bravo ragazzo ! — gridò l'ufficiale ; — coraggio ! coraggio ! — Ma mentre gli diceva coraggio e gli premeva il fazzoletto sulla ferita, il ragazzo stralunò gli occhi e abbandonò il capo : era morto. L'ufficiale impallidì, e lo guardò un momento ; poi lo adagiò col capo sull'erba ; — s'alzò, e stette a guardarlo ; — anche il sergente e i due soldati, immobili, lo guardavano ; — gli altri stavan rivolti verso il nemico.

— Povero ragazzo ! — ripeté tristamente l'ufficiale. Povero e bravo ragazzo !

Poi s'avvicinò alla casa, levò dalla finestra la bandiera tricolore, e la distese come un drappo funebre sul piccolo morto, lasciandogli il viso scoperto. Il sergente raccolse a fianco del morto le scarpe, il berretto, il bastoncino ; stettero ancora un momento silenziosi ; poi l'ufficiale si rivolse al sergente e gli disse : — Lo manderemo a pigliare dall'ambulanza ; è morto da soldato ; lo seppelliranno i soldati. — Detto questo, mandò un bacio al morto con atto del'a mano, e gridò :—A cavallo. — Tutti balzarono in sella, il drappello si riunì e riprese il suo cammino.

E poche ore dopo, il piccolo morto ebbe i suoi onori di guerra.

Al tramontar del sole, tutta la linea degli avvamposti italiani s'avanzava verso il nemico, e per lo stesso cammino stato percorso la mattina dal drappello di cavalleria, procedeva su due file un grosso battaglione di bersaglieri, il quale, pochi giorni innanzi, aveva valorosamente rigato di sangue il colle di San Martino. La notizia della morte del ragazzo era già corsa fra quei soldati prima che lasciassero gli accampamenti. Il sentiero, fiancheggiato da un rigagnolo, passava a pochi passi di distanza dalla casa. Quando i primi ufficiali del battaglione videro il piccolo cadavere disteso ai piedi del frassino e coperto dalla bandiera tricolore, lo salutarono con la sciabola ; e uno di essi si chinò sopra la sponda del rigagnolo, ch'era tutta fiorita, strappò due fiori e glieli gettò. Allora tutti i bersaglieri via via che passarono, strapparono dei fiori e li gettarono al morto. In pochi minuti il ragazzo fu coperto di fiori, e ufficiali e soldati gli mandavano tutti un saluto passando : — Bravo piccolo lombardo ! — Addio, ragazzo ! — A te, biondino ! — Evviva ! — Gloria ! Addio ! — Un ufficiale gli gettò la sue medaglia al valore, un altro

andò a baciargli la fronte. E i fiori continuavano a piovergli sui piedi nudi, sul petto insanguinato, sul capo biondo. Ed egli dormiva là nell'erba, rinvolto nella sua bandiera, col viso bianco e quasi sorridente, povero ragazzo, come se sentisse quei saluti, e fosse contento d'aver dato la vita per la sua Lombardia.

EDMONDO DE AMICIS

<i>il drappello</i>	pălcul	<i>biancheggiare</i>	a albi
<i>la divisa</i>	uniforma	<i>scortecciare</i>	a jupui de scuarță
<i>spenzolare</i>	a atârna	<i>la bandiera</i>	steagul
<i>scappare</i>	a fugi	<i>il trovatello</i>	copilul găsit
<i>l'aia</i>	arie	<i>dondolare</i>	a legăna
<i>la vella</i>	vârful	<i>sopra pensiero</i>	pe gânduri
<i>lutt'a un tratto</i>	deodată	<i>il monello</i>	ștregarul
<i>la cima</i>	vârful	<i>tuccicare</i>	a străluci
<i>la scarpa</i>	gheata	<i>la cinghia</i>	cingătoarea
<i>badare</i>	a băga de seamă	<i>improvviso</i>	neașteptat
<i>avviliechiato</i>	incolăcit	<i>il justo</i>	trunchiul
<i>il fischio</i>	șueratul	<i>la palla</i>	glonșul
<i>imperioso</i>	poruncilor	<i>rabbioso</i>	turbat
<i>a capo fitto</i>	cu capul în jos	<i>la maledizione</i>	blestemul
<i>la schiena</i>	spinarea	<i>supino</i>	cu fața în sus
<i>stralunare gli occhi</i>	a da ochii peste cap	<i>adagiare</i>	a așeza încetișor
<i>la fila</i>	șirul	<i>balzare</i>	a sări
<i>la sciabola</i>	sabia	<i>il colle</i>	dealul
<i>strappare</i>	a smulge	<i>la sponda</i>	malul

VERBELE ITALIENE
(REGULATE — NEREGULATE)
AUXILIARE

VERBUL AUXILIAR : avere = a avea.

TIMPURILE SIMPLE

Modul Indicativ

Prezentul

io	ho	eu	am	noi	abbiamo	noi	avem
tu	hai	tu	ai	voi	avete	voi	aveți
egli	ha	el	are	essi	hanno	ei	au
ella	ha	ea	are	esse	hanno	etc	au

Imperfectul

io	avevo	eu	aveam	noi	avevamo	noi	aveam
tu	avevi	tu	aveai	voi	avevate	voi	aveați
egli	aveva	el	avea	essi	avevano	ei	aveau

Perfectul simplu

io	ebbi	eu	avui	noi	avemmo	noi	avurăm
tu	avesti	tu	avesti	voi	aveste	voi	avurați
egli	ebbe	el	avu	essi	ebbero	ei	avură

Viitorul

io	avrò	eu	voi avea	noi	avremo	noi	vom avea
tu	avrai	tu	vei avea	voi	avrete	voi	veți avea
egli	avrà	el	va avea	essi	avranno	ei	vor avea

Modul Conditional

Prezentul

io	avrei	eu	aș avea	noi	avremmo	noi	am avea
tu	avresti	tu	ai avea	voi	avreste	voi	ați avea
egli	avrebbe	el	ar avea	essi	avrebbero	ei	ar avea

Modul Subjunctiv

Prezentul

che io	abbia	eu	să am	che noi	abbiamo	noi	să avem
che tu	abbia	tu	să ai	che voi	abbiate	voi	să aveți
che egli	abbia	el	să aibă	che essi	abbiano	ei	să aibă

Imperfectul

che io	avessi	che noi	avessimo
che tu	avessi	che voi	aveste
che egli	avesse	che essi	avessero

Modul Imperativ

Prezentul

—		abbiamo	să avem
abbì	să ai	abbiate	să aveți
abbia	să aibă	abbiano	să aibă

VERBUL AUXILIAR : avere = a avea.

TIMPURILE COMPUSE

Modul Indicativ

Perfectul compus

io	ho	avuto	eu	am	avut	noi	abbiamo	avuto	noi	am	avut
tu	hai	avuto	tu	ai	avut	voi	avete	avuto	voi	ați	avut
egli	ha	avuto	ei	a	avut	essi	hanno	avuto	ei	au	avut

Mai mult ca perfectul

io	avevo	avuto	eu	avusesem	noi	avevamo	avuto	noi	avuseșerăm
tu	avevi	avuto	tu	avuseși	voi	avevate	avuto	voi	avuseșerăți
egli	aveva	avuto	ei	avusese	essi	avevano	avuto	ei	avuseșeră

Viitorul II

io	avrô	avuto	eu	voi	fi	avut	noi	avremo	avuto	noi	vom	fi	avut
tu	avrâi	avuto	tu	vei	fi	avut	voi	avrete	avuto	voi	veți	fi	avut
egli	avrà	avuto	ei	va	fi	avut	essi	avranno	avuto	ei	vor	fi	avut

Modul Condițional

Trecutul

io	avrei	avuto	eu	aș	fi	avut	noi	avremmo	avuto	noi	am	fi	avut
tu	avresti	avuto	tu	ai	fi	avut	voi	avreste	avuto	voi	ați	fi	avut
egli	avrebbe	avuto	ei	ar	fi	avut	essi	avrebbero	avuto	ei	ar	fi	avut

Modul Subjonctiv

Perfectul compus

che	io	abbia	avuto	cu	să	fi	avut	che	noi	abbiamo	avuto	noi	să	fi	avut
che	tu	abbia	avuto	tu	să	fi	avut	che	voi	abbiate	avuto	voi	să	fi	avut
che	egli	abbia	avuto	ei	să	fi	avut	che	essi	abbiano	avuto	ei	să	fi	avut

Mai mult ca perfectul

che	io	avessi	avuto	che	noi	avessimo	avuto
che	tu	avessi	avuto	che	voi	aveste	avuto
che	egli	avesse	avuto	che	essi	avessero	avuto

Infinitivul

Prezentul

avere a avea

Trecutul

avere avuto a fi avut

Participiul

Prezent

avente care are

Trecut

avuto avut

Gerunziul

Prezent

avendo având

Trecut

avendo avuto având

VERBUL AUXILIAR: *essere* = a fi.

TIMPURILE SIMPLE

Modul Indicativ

Prezentul

io sono	<i>eu sunt</i>	noi siamo	<i>noi suntem</i>
tu sei	<i>tu ești</i>	voi siete	<i>voi sunteți</i>
egli è	<i>el este</i>	essi sono	<i>ei sunt</i>
ella è	<i>ea este</i>	esse sono	<i>ele sunt</i>

Imperfectul

io ero	<i>eu eram</i>	noi eravamo	<i>noi eram</i>
tu eri	<i>tu erai</i>	voi eravate	<i>voi erați</i>
egli era	<i>el era</i>	essi erano	<i>ei erau</i>

Perfectul simplu

io fui	<i>eu fui</i>	noi fummo	<i>noi furăm</i>
tu fosti	<i>tu fuși</i>	voi foste	<i>voi furăți</i>
egli fu	<i>el fu</i>	essi furono	<i>ei fură</i>

Viitorul

io sarò	<i>eu voi fi</i>	noi saremo	<i>noi vom fi</i>
tu sarai	<i>tu vei fi</i>	voi sarete	<i>voi veți fi</i>
egli sarà	<i>el va fi</i>	essi saranno	<i>ei vor fi</i>

Modul Condițional

Prezentul

io sarei	<i>eu aș fi</i>	noi saremmo	<i>noi am fi</i>
tu saresti	<i>tu ai fi</i>	voi sareste	<i>voi ați fi</i>
egli sarebbe	<i>el ar fi</i>	essi sarebbero	<i>ei ar fi</i>

Modul Subjunctiv

Prezentul

che io sia	<i>eu să fiu</i>	che noi siamo	<i>noi să fim</i>
che tu sia	<i>tu să fii</i>	che voi siate	<i>voi să fiți</i>
che egli sia	<i>el să fie</i>	che essi siano	<i>ei să fie</i>

Imperfectul

che io fossi		che noi fossimo	
che tu fossi		che voi foste	
che egli fosse		che essi fossero	

Modul Imperativ

Prezentul

—		siamo	<i>să fim</i>
si	<i>să fii</i>	siate	<i>să fiți</i>
sia	<i>să fie</i>	siano	<i>să fie</i>

VERBUL AUXILIAR: essere a = a fi

TIMPURILE COMPUSE

Modul Indicativ

Perfectul compus

io	sono	stato	eu	am	fost	noi	siamo	stati	noi	am	fost
tu	sei	stato	tu	ai	fost	voi	siete	stati	voi	ai	fost
egli	è	stato	el	a	fost	essi	sono	stati	ei	au	fost
ella	è	stata	ea	a	fost	esse	sono	state	ele	au	fost

Mai mult ca perfectul

io	ero	stato	fusesem	noi	eravamo	stati	noi	fuseserăm
tu	eri	stato	tu fusesesi	voi	eravate	stati	voi	fuseserăți
egli	era	stato	el fusesse	essi	erano	stati	ei	fuseră

Viitorul II

io	sarò	stato	eu	voi	fi	fost	noi	saremo	stati	noi	vor	fi	fost
tu	sarai	stato	tu	vei	fi	fost	voi	sarete	stati	voi	veți	fi	fost
egli	sarà	stato	el	va	fi	fost	essi	saranno	stati	ei	vor	fi	fost

Modul Condițional

Trecutul

io	sarei	stato	eu	aș	fi	fost	noi	saremmo	stati	noi	am	fi	fost
tu	saresti	stato	tu	ai	fi	fost	voi	sareste	stati	voi	ai	fi	fost
egli	sarebbe	stato	el	ar	fi	fost	essi	sarebbero	stati	ei	ar	fi	fost

Modul Subjunctiv

Perfectul compus

che	io	sia	stato	en	să	fi	fost	che	noi	siamo	stati	noi	să	fi	fost
che	tu	sia	stato	tu	să	fi	fost	che	voi	siate	stati	voi	să	fi	fost
che	egli	sia	stato	el	să	fi	fost	che	essi	siano	stati	ei	să	fi	fost

Mai mult ca perfectul

che	io	fossi	stato	che	noi	fossimo	stati
che	tu	fossi	stato	che	voi	foste	stati
che	egli	fosse	stato	che	essi	fossero	stati

Infinitivul

<i>Prezent</i>		<i>Trecut</i>					
essere	a	fi	essere	stato	a	fi	fost

Participiul

<i>Prezent</i>		<i>Trecut</i>	
(lipsește)		stato	fost

Gerunziul

<i>Prezent</i>		<i>Trecut</i>		
essendo	fiind	essendo	stato	fiind

VERBELE REGULATE

CONJUGAREA I

CANTARE = a cânta

TIMPURILE SIMPLE

Modul Indicativ

Prezentul

io	cânt	<i>eu cânt</i>	noi	cântăm	<i>noi cântăm</i>
tu	cânti	<i>tu cânti</i>	voi	cântați	<i>voi cântați</i>
egli	cântă	<i>el cântă</i>	essi	cântano	<i>ei cântă</i>

Imperfectul

io	cântavo	<i>eu cântam</i>	noi	cântavamo	<i>noi cântam</i>
tu	cântavi	<i>tu cântai</i>	voi	cântavate	<i>voi cântați</i>
egli	cântava	<i>el cânta</i>	essi	cântavano	<i>ei cântau</i>

Perfectul simplu

io	cântai	<i>eu cântai</i>	noi	cântammo	<i>noi cântarăm</i>
tu	cântasti	<i>tu cântai</i>	voi	cântaste	<i>voi cântați</i>
egli	cântă	<i>el cântă</i>	essi	cântarono	<i>ei cântară</i>

Viitorul I

io	cânterò	<i>eu voi cânta</i>	noi	cânteremo	<i>noi vom cânta</i>
tu	cânterai	<i>tu vei cânta</i>	voi	cântereți	<i>voi veți cânta</i>
egli	cânteră	<i>el va cânta</i>	essi	cânteranno	<i>ei vor cânta</i>

Modul Condițional

Prezentul

io	cânterei	<i>eu as cânta</i>	noi	cânteremmo	<i>noi am cânta</i>
tu	cânteresti	<i>tu ai cânta</i>	voi	cântereste	<i>voi ați cânta</i>
egli	cânterebbe	<i>el ar cânta</i>	essi	cânterebbero	<i>ei ar cânta</i>

Modul Subjonctiv

Prezentul

che io	cânti	<i>eu să cânt</i>	che noi	cântăm	<i>noi să cântăm</i>
che tu	cânti	<i>tu să cânti</i>	che voi	cântați	<i>voi să cântați</i>
che egli	cânti	<i>el să cânte</i>	che essi	cântino	<i>ei să cânte</i>

Imperfectul

che io	cântassi		che noi	cântassimo	
che tu	cântassi		che voi	cântaste	
che egli	cântasse		che essi	cântassero	

Modul Imperativ

cântă	<i>să cânti</i>	cântăm	<i>să cântăm</i>
cânti	<i>să cânte</i>	cântați	<i>cântați</i>
		cântino	<i>să cânte</i>

CANTARE
TIMPURILE COMPUSI

Modul Indicativ

Perfectul compus

io	ho cantato	cu am cântat	noi	abbiamo	cantato	noi	am	cântat			
tu	hai	cantato	tu	ai	cântat	voi	avete	cantato	voi	ați	cântat
egli	ha	cantato	el	a	cântat	essi	hanno	cantato	ei	au	cântat

Mai mult ca perfectul

io	avevo cantato	cu cântasem	noi	avevamo	cantato	noi	cântaserăm		
tu	avevi	cantato	tu	cântaseși	voi	avevate	cantato	voi	cântaserăți
egli	aveva	cantato	el	cântase	essi	avevano	cantato	ei	cântaseră

Vitorul II

io	avrò cantato	cu voi fi cântat	noi	avremo	cantato	noi	vom	fi	cântat		
tu	avrai	cantato	tu	vei	fi	avrete	cantato	voi	veți	fi	cântat
egli	avrà	cantato	el	va	fi	avranno	cantato	ei	vor	fi	cântat

Modul Condițional

Trecutul

io	avrei	cantato	cu	aș	fi	cântat
tu	avresti	cantato	tu	ai	fi	cântat
egli	avrebbe	cantato	el	ar	fi	cântat
noi	avremmo	cantato	noi	am	fi	cântat
voi	avreste	cantato	voi	ați	fi	cântat
essi	avrebbero	cantato	ei	ar	fi	cântat

Modul Subjonctiv

Perfectul compus

che	io	abbia	cantato	cu	să	fi	cântat
che	tu	abbia	cantato	tu	să	fi	cântat
che	egli	abbia	cantato	el	să	fi	cântat
che	noi	abblamo	cantato	noi	să	fi	cântat
che	voi	abblate	cantato	voi	să	fi	cântat
che	essi	abblano	cantato	ei	să	fi	cântat

Mai mult ca perfectul

che	io	avessi	cantato	che	noi	avessimo	cantato
che	tu	avessi	cantato	che	voi	aveste	cantato
che	egli	avesse	cantato	che	essi	avessero	cantato

Infinitivul

Prezent

Trecut

cantare	a	cânta	avere	cantato	a	fi	cântat

Participiul

Prezent

Trecut

cantare	câre	cântă	cantato	cântat

Gerunziul

Prezent

Trecut

cantando	cântând	avendo	cantato	cântând

CONJUGAREA II

VENDERE = a vinde

TIMPURILE SIMPLE

Modul Indicativ

Prezentul

io	vendo	eu vând	noi	vendiamo	noi vindem
tu	vendi	tu vinzi	voi	vendete	voi vindeți
egli	vende	ei vinde	essi	vendono	ei vând

Imperfectul

io	vendevo	eu vindeam	noi	vendevamo	noi vindeam
tu	vendeai	tu vindeai	voi	vendeai	voi vindeți
egli	vendeva	ei vindeau	essi	vendevano	ei vindeau

Perfectul simplu

io	vendeci	eu vândui	noi	vendemmo	noi vândurăm
tu	vendesti	tu vânduși	voi	vendeste	voi vândurăți
egli	vendè	ei vându	essi	venderono	ei vândură

Vitorul I

io	venderò	eu voi vinde	noi	venderemo	noi vom vinde
tu	venderai	tu vei vinde	voi	venderete	voi veți vinde
egli	venderà	ei va vinde	essi	venderanno	ei vor vinde

Modul Condițional

Prezent

io	venderei	eu aș vinde	noi	venderemmo	noi um vinde
tu	venderesti	tu ai vinde	voi	vendereste	voi ați vinde
egli	venderebbe	ei ar vinde	essi	venderebbero	ar ar vinde

Modul Subjunctiv

Prezent

che io	venda	eu să vând	che noi	vendiamo	noi să vindem
che tu	venda	tu să vinzi	che voi	vendiate	voi să vindeți
che egli	venda	ei să vândă	che essi	vendano	ei să vândă

Imperfectul

che io	vendessi	che noi	vendessimo
che tu	vendesti	che voi	vendeste
che egli	vendesse	che essi	vendessero

Modul Imperativ

		vendiamo	să vindem
vendi	vinde!	vendete	să vindeți
venda	să vândă	vendano	să vândă

CONJUGAREA III

SENTIRE = a simți

TIMPURILE SIMPLE

Modul Indicativ

Prezentul

io	sento	<i>eu simt</i>	noi	sentiamo	<i>noi simțim</i>
tu	senti	<i>tu simți</i>	voi	sentite	<i>voi simțiți</i>
egli	sente	<i>ei simte</i>	essi	sentono	<i>ei simt</i>

Imperfectul

io	sentivo	<i>eu simțeam</i>	noi	sentivamo	<i>noi simțeam</i>
tu	sentivi	<i>tu simțeai</i>	voi	sentivate	<i>voi simțeaiți</i>
egli	sentiva	<i>ei simțeau</i>	essi	sentivano	<i>ei simțeau</i>

Perfectul simplu

io	sentii	<i>eu simțiți</i>	noi	sentimmo	<i>noi simțirăm</i>
tu	sentisti	<i>tu simțiși</i>	voi	sentiste	<i>voi simțirăți</i>
egli	sentì	<i>ei simți</i>	essi	sentirono	<i>ei simțiră</i>

Viitorul I

io	sentirò	<i>eu voi simți</i>	noi	sentiremo	<i>noi vom simți</i>
tu	sentirai	<i>tu vei simți</i>	voi	sentirete	<i>voi veți simți</i>
egli	sentirà	<i>ei va simți</i>	ei	sentiranno	<i>ei vor simți</i>

Modul Condițional

Prezentul

io	sentirei	<i>eu aș simți</i>	noi	sentiremmo	<i>noi am simți</i>
tu	sentiresti	<i>tu ai simți</i>	voi	sentireste	<i>voi ați simți</i>
egli	sentirebbe	<i>ei ar simți</i>	essi	sentirebbero	<i>ei ar simți</i>

Modul Subjunctiv

Prezentul

che io	senta	<i>eu să simt</i>	che noi	sentiamo	<i>noi să simțim</i>
che tu	senta	<i>tu să simți</i>	che voi	sentiate	<i>voi să simțiți</i>
che egli	senta	<i>ei să simtă</i>	che essi	sentano	<i>ei să simtă</i>

Imperfectul

che io	sentissi		che noi	sentissimo	
che tu	sentissi		che voi	sentiste	
che egli	sentisse		che essi	sentissero	

Modul Imperativ

—			sentiamo	<i>să simțim</i>
senti	<i>simte!</i>		sentite	<i>să simțiți</i>
senta	<i>să simtă</i>		sentano	<i>să simtă</i>

SENTIRE
TIMPURILE COMPUSE

Modul Indicativ

Perfectul compus

lo ho sentito	eu am simșit	noi abbiamo sentito	noi am simșit
tu hai sentito	tu ai simșit	voi avete sentito	voi ați simșit
egli ha sentito	el a simșit	essi hanno sentito	ei au simșit

Mai mult ca perfectul

lo avevo sentito	eu simșisem	noi avevamo sentito	noi simșiserăm
tu avevi sentito	tu simșiseși	voi avevate sentito	voi simșiserăți
egli aveva sentito	el simșisc	essi avevano sentito	ei simșiseră

Vitorul II

lo avrò	sentito	eu	voi	și	simșit
tu avrai	sentito	tu	voi	și	simșit
egli avrà	sentito	el	voi	și	simșit
noi avremo	sentito	noi	voi	și	simșit
voi avrete	sentito	voi	veși	și	simșit
essi avranno	sentito	ei	vor	și	simșit

Modul Condițional

Trecutul

lo avrei	sentito	cu	aș	și	simșit
tu avresti	sentito	tu	ai	și	simșit
egli avrebbe	sentito	el	ar	și	simșit
noi avremmo	sentito	noi	am	și	simșit
voi avreste	sentito	voi	ași	și	simșit
essi avrebbero	sentito	ei	ar	și	simșit

Modul Subjonctiv

Perfectul compus

che lo abbia	sentito	eu	să	și	simșit
che tu abbia	sentito	tu	să	și	simșit
che essi abbiano	sentito	el	să	și	simșit
che noi abbiamo	sentito	noi	să	și	simșit
che voi abbiate	sentito	voi	să	și	simșit
che essi abbiano	sentito	ei	să	și	simșit

Mai mult ca perfectul

che lo avessi	sentito	che noi avessimo	sentito
che tu avessi	sentito	che voi aveste	sentito
che egli avesse	sentito	che essi avessero	sentito

Infinitivul

<i>Prezent</i>			<i>trecut</i>
sentit e	a simși	avere sentito	a simșit

Participiul

<i>Prezent</i>			<i>Trecut</i>
sentente	care simte	sentito	simșit

Gerunziul

<i>Prezent</i>			<i>Trecut</i>
sentendo	simșind	avendo	sentito simșind

CONJUGAREA III

FINIRE = a sfârși

TAMPURILE SIMPLE

Modul Indicativ

Prezentul

io	finiesc	eu sfârșesc	noi finim	noi sfârșim
tu	finiseși	tu sfârșești	voi finite	voi sfârșiți
egli	finisec	ei sfârșesc	essi finiscono	ei sfârșesc

Imperfectul

io	finisai	eu sfârșeam	noi finivăm	noi sfârșeam
tu	finiseai	tu sfârșeai	voi finivăte	voi sfârșeați
egli	finiau	ei sfârșeau	essi finivano	ei sfârșeau

Perfectul simplu

io	finii	eu sfârșii	noi finimmo	noi sfârșirăm
tu	finistii	tu sfârșistii	voi finiste	voi sfârșirăți
egli	finii	ei sfârșii	essi finirono	ei sfârșiră

Viitorul I

io	finiră	eu voi sfârși	noi finiremo	noi vom sfârși
tu	finireai	tu vei sfârși	voi finirete	voi veți sfârși
egli	finiră	ei vor sfârși	essi finiranno	ei vor sfârși

Modul Condițional

Prezentul

io	finireai	eu aș sfârși	noi finiremmo	noi am sfârși
tu	finirești	tu ai sfârși	voi finireste	voi ați sfârși
egli	finirebbe	ei ar sfârși	essi finirebbero	ei ar sfârși

Modul Subjunctiv

Prezentul

che io	finiscă	eu să sfârșesc	che noi finim	noi să sfârșim
che tu	finisești	tu să sfârșești	che voi finiate	voi să sfârșiți
che egli	finiscă	ei să sfârșescă	che essi finiscano	ei să sfârșescă

Imperfectul

che io	finisai	che noi finisimmo
che tu	finiseai	che voi finivate
che egli	finisero	che essi finissero

Modul Imperativ

—	—	finimmo	să sfârșim
finisc!	sfârșește!	finite	să sfârșiți
finiscă	să sfârșescă	finiscano	să sfârșescă

FINIRE
TIMPURILE COMPUSE

Modul Indicativ

Perfectul compus

io	ho	finito	cu am sfârșit	noi	abbiamo	finito	noi am sfârșit
tu	hai	finito	tu ai sfârșit	voi	avevate	finito	voi ați sfârșit
egli	ha	finito	el a sfârșit	essi	hanno	finito	ei au sfârșit

Mai mult ca perfectul

io	avevo	finito	cu sfârșisem	noi	avevamo	finito	noi sfârșiserăm
tu	avevi	finito	tu sfârșisem	voi	avete	finito	voi sfârșiserăți
egli	aveva	finito	el sfârșise	essi	avevano	finito	ei sfârșiseră

Viitorul II

io	avrô	finito	cu voi fi sfârșit	noi	avremo	finito	noi vom fi sfârșit
tu	avrâl	finito	tu vei fi sfârșit	voi	avrete	finito	voi veți fi sfârșit
egli	avrû	finito	el va fi sfârșit	essi	avranno	finito	ei vor fi sfârșit

Modul Condițional

Trecutul

io	avrei	finito	cu aș fi sfârșit
tu	avresti	finito	tu ai fi sfârșit
egli	avrebbe	finito	el ar fi sfârșit
noi	avremmo	finito	noi am fi sfârșit
voi	avreste	finito	voi veți fi sfârșit
essi	avrebbero	finito	ei ar fi sfârșit

Modul Subjunctiv

Perfectul compus

che io	abbia	finito	cu să fi sfârșit
che tu	abbia	finito	tu să fi sfârșit
che egli	abbia	finito	ea să fi sfârșit
che noi	abbiamo	finito	noi să fi sfârșit
che voi	abbiate	finito	voi să fi sfârșit
che essi	abbiano	finito	ei să fi sfârșit

Mai mult ca perfectul

che io	avessi	finito	che noi	avessimo	finito
che tu	avessi	finito	che voi	aveste	finito
che egli	avesse	finito	che essi	avessero	finito

Infinitivul

<i>Prezent</i>					
finire	a sfârși		avere	finito	a fi sfârșit

Participiul

<i>Prezent</i>			<i>Trecut</i>		
finiente	care sfârșește		finito	sfârșit	

Gerunziul

<i>Prezent</i>			<i>Trecut</i>		
finendo	sfârșind		avendo	finito	sfârșind

INFINITIVUL <i>accendere = a aprinde</i>	GERUNZIUL <i>accendendo = aprinzând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>accendente = care aprinde</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>acceso = aprins</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu aprind)</i> io accendo tu accendi egli accende noi accendiamo voi accendete essi accendono	IMPERFECTUL <i>(cu aprindeam)</i> io accendevo tu accendevi egli accedeva noi accendevamo voi accendevate essi accendevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu aprinsei)</i> io accesi tu accendesti egli accese noi accendemmo voi accendeste essi accesero	PERFECTUL COMPUS <i>(cu am aprins)</i> io ho acceso tu hai acceso egli ha acceso noi abbiamo acceso voi avete acceso essi hanno acceso
VIITORUL <i>(eu voi aprinde)</i> io accenderò tu accenderai egli accenderà noi accenderemo voi accenderete essi accenderanno		CONȚIȚIONALUL <i>(eu aş aprinde)</i> io accenderei tu accenderesti egli accenderebbe noi accenderemmo voi accendereste essi accenderebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să aprind)</i> che io accenda che tu accenda che egli accenda che noi accendiamo che voi accendiate che essi accendano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io accendessi che tu accendessi che egli accendesse che noi accendessimo che voi accendeste che essi accendessero	IMPERATIVUL <i>(aprinde !)</i> accendi accenda accendiamo accendete accendano	

INFINITIV <i>affliggere = a măhni</i>	GERUNZIUL <i>affliggendo = măhniind</i>	PARTICIPIUL. PREZ. <i>affliggente = care măhnește</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>afflito = măhnit</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu măhnesc)</i>	IMPERFECTUL <i>(eu măhneam)</i>	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu măhni)</i>	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am măhnit)</i>
io affliggo tu affliggi egli affligge noi affliggiamo voi affliggete essi affliggono	io affliggevo tu affliggevi egli affliggeva noi affliggevamo voi affliggevate essi affliggevano	io afflissi tu affliggesti egli afflisse noi affliggemmo voi affliggeste essi afflissero	io ho afflito tu hai afflito egli ha afflito noi abbiamo afflito voi avete afflito essi hanno afflito
VIITORUL <i>(eu voi măhni)</i>		CONDȚIONALUL <i>(eu aș măhni)</i>	
io affliggerò tu affliggerai egli affliggerà	noi affliggeremo voi affliggerete essi affliggeranno	io affliggerei tu affliggeresti egli affliggerebbe	noi affliggeremmo voi affliggereste essi affliggerebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să măhnesc)</i>	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIV <i>(măhnește !)</i>	
che io affligga che tu affligga che egli affligga che noi affliggiamo che voi affliggiate che essi affliggano	che io affliggessi che tu affliggessi che egli affliggesse che noi affliggessimo che voi affliggeste che essi affliggessero	— affliggi affligga affliggiamo affliggete affliggano	

INFINITIVUL <i>alludere = a face aluzie</i>	GERUNZIUL <i>alludendo = făcând aluzie</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>alludente = care face aluzie</i>	PARTICIPIUL TREC. alluso
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu fac aluzie)</i> io alludo tu alludi egli allude noi alludiamo voi alludete essi alludono	IMPERFECTUL <i>(eu făceam aluzie)</i> io alludevo tu alludevi egli alludeva noi alludevamo voi alludevate essi alludevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu făcui aluzie)</i> io allusi tu alludesti egli alluse noi alludemmo voi alludeste essi allusero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am făcut aluzie)</i> io ho alluso tu hai alluso egli ha alluso noi abbiamo alluso voi avete alluso essi hanno alluso
VIITORUL <i>(eu voi face aluzie)</i> io alluderò tu alluderai egli alluderà noi alluderemo voi alluderete essi alluderanno		CONDȚIONALUL <i>(eu aş face aluzie)</i> io alluderei tu alluderesti egli alluderebbe noi alluderemmo voi alludereste essi alluderebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să fac aluzie)</i> che io alluda che tu alluda che egli alluda che noi alludiamo che voi alludiate che essi alludano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io alludessi che tu alludessi che egli alludesse che noi alludessimo che voi alludeste che essi alludessero	IMPERATIVUL <i>(fă aluzie !)</i> alludi alluda alludiamo alludete alludano	

INFINITIVUL andare	GERUNZIUL andando	PARTICIPIUL PREZ. andante	PARTICIPIUL TREC. andato
INDICATIVUL PREZ.	IMPERFECTUL	PERFECTUL SIMPLU	PERFECTUL COMPUS
io vo (vado) tu vai egli va noi andiamo voi andate essi vanno	io andavo tu andavi egli andava voi andavamo voi andavate essi andavano	io andai tu andasti egli andò noi andammo voi andaste essi andarono	io sono andato tu sei andato egli è andato noi siamo andati,-e voi siete andati,-e essi sono andati,-e
VITORUL		CONDITIONALUL	
io andrò tu andrai egli andrà	noi andremo voi andrete essi andranno	io andrei tu andresti egli andrebbe	noi andremmo voi andrete essi andrebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL	
che io vada che tu vada che egli vada che noi andiamo che voi andiate che essi vadano	che io andassi che tu andassi che egli andasse che noi andassimo che voi andaste che essi andassero	— va vada andiamo andate andate	

INFINITIVUL apparire = a apărea	GERUNZIUL apparendo = apărând	PARTICIPIUL PREZ. apparente = care apare	PARTICIPIUL TREC. apparso = apărut
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu apar)</i> io apparisco tu apparisci egli apparisce noi appariamo voi apparite essi appariscono	IMPERFECTUL <i>(eu apăream)</i> tu apparivo io apparivi egli appariva noi apparivamo voi apparivate essi apparivano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu apărui)</i> io { apparisi tu { apparisti egli { apparse noi apparimmo voi appariste essi { apparsero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am apărut)</i> io sono apparso tu sei apparso egli è apparso noi siamo apparisi, - e voi siete apparisi, - e essi sono apparisi, - e
VIITORUL. <i>(eu voi apărea)</i> io apparirò tu apparirai egli apparirà		CONDȚIONALUL. <i>(eu aș apărea)</i> io apparirei tu appariresti egli apparirebbe	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(cu să apar)</i> che io apparisca che tu apparisca che egli apparisca che noi appariamo che voi appariate che essi appariscano		SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io apparissi che tu apparissi che egli apparisse che noi apparissimo che voi appariste che essi apparissero	
		IMPERATIVUL <i>(apari !)</i> — apparisci apparisca appariamo apparite appariscano	

INFINITIVUL aprire = a deschide	GERUNZIUL aprendo = deschizând	PARTICIPIUL PREZ. aprente = care deschide	PARTICIPIUL TREC. aperto = deschis
INDICATIVUL PREZ. (eu deschid)	IMPERFECTUL (eu deschideam)	PERFECTUL SIMPLU (eu deschisei)	PERFECTUL COMPUS (eu am deschis)
io apro tu apri egli apre noi apriamo voi aprite essi aprono	io aprivo tu aprivi egli apriva noi aprivamo voi aprivate essi aprivano	io aprii tu apristi egli aprì noi apprimo voi apriste essi aprirono	io ho aperto tu hai aperto egli ha aperto noi abbiamo aperto voi avete aperto essi hanno aperto
VIITORUL (eu voi deschide)		CONDȚIONALUL (eu aș deschide)	
io aprirò tu aprirai egli aprirà	noi apriremo voi aprirete essi apriranno	io aprirei tu apriresti egli aprirebbe	noi apriremmo tu aprireste essi aprirebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să deschid)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (deschide !)	
che io apra che tu apra che egli apra che noi apriamo che voi apriate che essi aprano	che io aprissi che tu aprissi che egli aprisse che noi aprissimo che voi apriste che essi aprissero	— apri apra apriamo aprite aprano	

INFINITIVUL ardere = <i>a arde</i>	GERUNZIUL ardendo = <i>ar-ând</i>	PARTICIPIUL PREZ. ardente = <i>care arde</i>	PARTICIPIUL TREC. arso = <i>ars</i>
INDICATIVUL PREZ. (<i>eu ard</i>) io ardo tu ardi egli arde noi ardiamo voi ardetе essi ardono	IMPERFECTUL. (<i>eu ardeam</i>) io ardevo tu ardevi egli ardeva noi ardevamo voi ardevate essi ardevano	PERFECTUL SIMPLU (<i>eu arsei</i>) io arsi tu ardesti egli arse noi ardemmo voi ardeste essi arsero	PERFECTUL COMPUS (<i>eu am arso</i>) io ho arso tu hai arso egli ha arso noi abbiamo arso voi avete arso essi hanno arso
VIITORUL (<i>eu voi arde</i>) io arderò tu arderai egli arderà noi arderemo voi arderete essi arderanno		CONDIZIONALUL (<i>eu as arde</i>) io arderei tu arderesti egli arderebbe noi arderemmo voi ardereste essi arderebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT (<i>eu să ard</i>) che io arda che tu arda che egli arda che noi ardiamo che voi ardiate che essi ardano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io ardessi che tu ardessi che egli ardese che noi ardessimo che voi ardeste che essi ardessero	IMPERATIVUL (<i>arzi !</i>) — ardi arda ardiamo ardetе ardano	

INFINITIVUL assorbire = a absorbi	GERUNZIUL. assorbendo = absorbind	PARTICIPIUL PREZ. assorbente = care absorbe	PARTICIPIUL TREC. assorto = absorbit
INDICATIVUL PREZ. (eu absorb)	IMPERFECTUL. (eu absorbam)	PERFECTUL SIMPLU (eu absorbit)	PERFECTUL COMPUS (eu am absorbit)
io assorbo tu assorbi egli assorbe noi assorbiamo voi assorbite essi assorbono	io assorbivo tu assorbivi egli assorbiva noi assorbivamo voi assorbivate essi assorbivamo	io assorbii tu assorbisti egli assorbì noi assorbimmo voi assorbiste essi assorbirono	io ho assorto tu hai assorto egli ha assorto noi abbiamo assorto voi avete assorto essi hanno assorto
VITORUL (eu voi assorbir)		CONDITIONALUL. (eu as assorbir)	
io assorbirò tu assorbirai egli assorbirà	noi assorbiremo voi assorbirete essi assorbiranno	io assorbirei tu assorbiresti egli assorbirebbe	noi assorbiremmo voi assorbireste essi assorbirebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să absorb)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL. (assorbir!)	
che io assorba che tu assorba che egli assorba che noi assorbiamo che voi assorbiate che essi assorbano	che io assorbissi che tu assorbissi che egli assorbisse che noi assorbissimo che voi assorbiste che essi assorbissero	— assorbir assorba assorbiamo assorbite assorbano	

INFINITIVUL <i>here = a bea</i>	GERUNZIUL <i>hevendo = bând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>hevente = care bea</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>hevuto = băut</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu beau)</i> io bevo tu hevi egli beve noi beviamo voi bevete essi bevono	IMPERFECTUL <i>(eu beam)</i> io bevevo tu bevevi egli beveva noi bevevamo voi bevevate essi bevevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu băui)</i> io bevvi tu bevesti egli bevve noi bevemmo voi beveste essi bevvero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am băut)</i> io ho bevuto tu hai bevuto egli ha bevuto noi abbiamo bevuto voi avete bevuto essi hanno bevuto
VIITORUL <i>(eu voi bea)</i> io herrô tu herrai egli herrâ noi herremo voi herrete essi herranno		CONDÎȚIONALUL <i>(eu aș bea)</i> io berrei tu berresti egli berrebbe noi herremmo voi herreste essi herrebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să beau)</i> che io beva che tu beva che egli beva che noi beviamo che voi beviute che essi bevano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io bevessi che tu bevessi che egli bevessa che noi bevessimo che voi beveste che essi bevessero	IMPERATIVUL <i>(bea !)</i> — bevi beva beviamo bevete bevano	

INFINITIVUL cadere = a cădea	GERUNZIUL cadendo = căzând	PARTICIPIUL PREZ. cadente = care cade	PARTICIPIUL TREC. caduto = căzut
INDICATIVUL PREZ. (eu cad)	IMPERFECTUL (eu cădeam)	PERFECTUL SIMPLU (eu căzui)	PERFECTUL COMPUS (eu am căzut)
io cado tu cadi egli cade noi cadiamo voi cadete essi cadono	io cadevo tu cadevi egli cadeva noi cadevamo voi cadevate essi cadevano	io caddi tu cadesti egli cadde noi cadetimo voi cadeste essi caddero	io sono caduto tu sei caduto egli è caduto noi siamo caduti, -e voi siete caduti, -e essi sono caduti, -e
VIITORUL (eu voi cădea)		CONDITİONALUL (eu aş cădea)	
io cadrò tu andrai essi andrà	noi cadremo voi cadrete essi andranno	io cadrei tu cadresti egli cadrebbe	noi cadremmo voi cadreste essi cadrebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să cad)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (cazi!)	
che io cada che tu cada che egli cada che noi cadiamo che voi cadiate che essi cadano	che io cadessi che tu cadessi che egli cadesse che noi cadessimo che voi cadeste che essi cadessero	cadi cada cadiamo cadete cadano	

INFINITIVUL chiedere = a cere	GERUNZIUL chiedendo = cerând	PARTICIPIUL PREZ. chiedente = care cere	PARTICIPIUL TREC. chiesto = cerut
INDICATIVUL PREZ. (eu cer)	IMPERFECTUL (eu ceream)	PERFECTUL SIMPLU' (eu cerui)	PERFECTUL COMPUS (eu am cerut)
io chiedo tu chiedi egli chiede noi chiediamo voi chiedete essi chiedono	io chiedevo tu chiedevi egli chiedeva noi chiedevamo voi chiedevate essi chiedevano	io chiesi tu chiedesti egli chiese noi chiedemmo voi chiedeste essi chiesero	io ho chiesto tu hai chiesto egli ha chiesto noi abbiamo chiesto voi avete chiesto essi hanno chiesto
VIITORUL (eu voi cere)		CONDIZIONALUL (eu aş cere)	
io chiedereò tu chiederai egli chiederà	noi chiederemo voi chiederete essi chiederanno	io chiederei tu chiederesti egli chiederebbe	noi chiederemmo voi chiedereste essi chiederebbero
SUBJONCTIVUL PREZ. (eu sã cer)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (cere !)	
che io chieda che tu chiedi che egli chieda che noi chiediamo che voi chiediate che essi chiedano	che io chiedessi che tu chiedessi che egli chiedesse che noi chiedessimo che voi chiedeste che essi chiedessero	— chiedi chieda chiediamo chiedete chieduno	

INFINITIVUL <i>chiodere = a închide</i>	GERUNZIUL <i>chiodendo = închizând</i>	PARTICIPIUL PREZENT <i>chiodente = care închide</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>chioduso = închis</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu închid)</i> io chiodo tu chiodi egli chiodo chi chiodiamo voi chiodete essi chiodono	IMPERFECTUL <i>(cu închideam)</i> io chiodo tu chiodi egli chiodo noi chiodo voi chiodo essi chiodo	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu închisei)</i> io chiodi tu chiodesti egli chiodo noi chiodemmo voi chiodeste essi chiodero	PERFECTUL COMPUS <i>(cu am închis)</i> io ho chiodo tu hai chiodo egli ha chiodo noi abbiamo chiodo voi avete chiodo essi hanno chiodo
VIIITORUL <i>(eu voi închide)</i> io chioderò tu chioderai egli chioderà noi chioderemo voi chioderete essi chioderanno		CONDITİONALUL <i>(cu aş închide)</i> io chioderei tu chioderesti egli chioderebbe noi chioderemmo voi chiodereste essi chioderebbero	
SUBJONCTIVUL PREZ. <i>(eu să închid)</i> che io chioda che tu chioda che egli chioda che noi chiodiamo che voi chiodiate ege essi chiodano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io chiodessi che tu chiodessi che egli chiodesse che noi chiodessimo che voi chiodeste che essi chiodessero	IMPERATIVUL <i>(inchide) !</i> — chiodi chioda chiodiamo chiodete chiodano	

INFINITIVUL cingere = a încinge	GERUNZIUL cingendo = încingând	PARTICIPIUL PREZ. cingente = care încinge	PARTICIPIUL TREC. cinto = încins
INDICATIVUL PREZ. (eu încing)	IMPERFECTUL (eu încingeam)	PERFECTUL SIMPLU (eu încinsei)	PERFECTUL COMPUS (eu am încins)
io cingo tu cingi egli cinge noi cingiamo voi cingete essi cingono	io cingevo tu cingevi egli cingeva noi cingevamo voi cingevate essi cingevano	io cinsi tu cingesti egli cinse noi cingemmo voi cingeste essi cinsero	io ho cinto tu hai cinto egli ha cinto noi abbiamo cinto voi avete cinto essi hanno cinto
VIITORUL (eu voi încinge)		CONDITIONALUL (eu aş încinge)	
io cinger� tu cingerai egli cinger�	noi cingeremo voi cingere� essi cingeranno	io cingerai tu cingeresti egli cingerebbe	noi cingeremmo voi cingereste essi cingerebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu s� încing)	SUBJONCTIVUL IMPERF.	IMPERATIVUL (încinge !)	
che io cinga che tu cinga che egli cinga che noi cingiamo che voi cingiate che essi cingano	che io cingessi che tu cingessi che egli cingesse che noi cingessimo che voi cingeste che essi cingessero	— cingi cinga cingiamo cingete cingano	

INFINITIVUL <i>cogliere = a culege</i>	GERUNZIUL <i>cogliendo = culegând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>cogliente = care culege</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>colto = cules</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu culeg)</i> io colgo tu cogli egli coglie noi cogliamo voi coglete essi colgono	IMPERFECTUL <i>(eu culegeam)</i> io coglievo tu coglievi egli coglieva noi coglievamo voi coglievate essi coglievano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu culesei)</i> io colsi tu coglesti egli colse noi cogliemmo voi coglesteste essi colsero	PERFECTUL COMPUS <i>(cu am cules)</i> io ho colto tu hai colto egli ha colto noi abbiamo colto voi avete colto essi hanno colto
VIITORUL <i>(cu voi culege)</i> io coglierò tu coglierai egli coglierà noi coglieremo voi coglirete essi coglieranno		CONDITONALUL <i>(cu aş culege)</i> io coglierei tu coglieresti egli coglierebbe noi coglieremmo voi coglireste essi coglierebbero	
SUBJONCTIVUL PREZ. <i>(eu să culeg)</i> che io colga che tu colga che egli colga che noi cogliamo che voi cogliate che essi colgano	SUBORJNCTIVUL IMPERFECT che io cogliessi che tu coglessi che egli cogliesse che noi cogliessimo che voi coglieste che essi cogliessero		IMPERATIVUL <i>(culege !)</i> cogli colga cogliamo cogliate colgano

INFINITIVUL compiere = a implini	GERUNZIUL complendo = implinind	PARTICIPIUL. PREZ. compiete = care implinește	PARTICIPIUL TREC. compiuto = implinit
INDICATIVUL PREZENT <i>(cu implinesc)</i> io complo tu compl egli comple noi compiamo voi compiete essi compiono	IMPERFECTUL <i>(cu implineam)</i> io complevo tu compievi egli compleva noi complevamo voi complevate essi complevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(cu implinii)</i> io complit tu compliti egli compie noi compimmo voi compieste essi compierono	PERFECTUL COMPUS <i>(cu am implinit)</i> io ho compiuto tu hai compiuto egli ha compiuto noi abbiamo compiuto voi avete compiuto essi hanno compiuto
VIITORUL <i>(cu voi implini)</i> io compierò tu compierai egli compierà noi compieremo voi compierete essi compieranno		CONDȚIONALUL <i>(cu aș implini)</i> io compierei tu compieresti egli compirebbe noi compieremmo voi compiereste essi compirebbero	
SUBJONCTIVUL PREZ. <i>(eu să implinesc)</i> che io compia che tu compia che egli compia che noi compiamo che voi compiate che essi compiano	SUBJONCTIVUL IMPERF. che io compissi che tu compissi che egli compisse che noi compissemmo che voi compiste che essi compissero	IMPERATIVUL <i>(implinește !)</i> — compi compia compiamo compiete compiano	

INFINITIVUL comple = a săvârși	GERUNZIUL compiendo = săvârșind	PARTICIPIUL PREZ. compiante = care săvârșește	PARTICIPIUL TREC. complito = săvârșit
INDICATIVUL PREZ. (eu săvârșesc)	IMPERFECTUL (eu săvârșeam)	PERFECTUL SIMPLU (eu săvârșii)	PERFECTUL COMPUS (eu am săvârșit)
io compio tu compli egli comple noi complamo voi compite essi complano	io complevo tu complevi egli compleva noi complevamo voi complevate essi complevamo	io compli tu complisti egli compii noi compimmo voi compiste essi complano	io ho compito tu hai compito egli ha compito noi abbiamo compito voi avete compito essi hanno compito
VIITORUL (eu voi săvârși)		CONDITIONALUL (eu aș săvârși)	
io compirò tu compirai egli compirà	noi compiremo voi compirete essi compiranno	io compirei tu compiresti egli compirebbe	noi compiremmo voi compireste essi compirebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să săvârșesc)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (săvârșește !)	
che io compia che tu compia che egli compia che noi complamo che voi compiate che essi complano	che io compissi che tu compissi che egli compisse che noi compissimo che voi compieste che essi compissero	— compi complammi complammi compite complammi	

INFINITIVUL. comprimere = a comprima	GERUNZIUL. comprimendo = comprimând	PARTICIPIUL PREZ. comprimente = care comprimă	PARTICIPIUL TREC. compresso = comprimat
INDICATIVUL PREZ. (eu comprim)	IMPERFECTUL (eu comprimam)	PERFECTUL SIMPLU (eu comprimai)	PERFECTUL COMPUS (eu am comprimat)
io comprimo tu comprimi egli comprime noi comprimiamo voi comprimate essi comprimono	io comprimevo tu comprimevi egli comprimeva noi comprimevamo voi comprimevate essi comprimevano	io compresi tu comprimesti egli compresse noi comprimemmo voi comprimeste essi compressero	io ho compresso tu hai compresso egli ha compresso noi abbiamo compresso voi avete compresso essi hanno compresso
VIITORUL (eu voi comprima)		CONDȚIONALUL (eu aș comprima)	
io comprimerò tu comprimerai egli comprimerà	noi comprimeremo voi comprimerete essi comprimeranno	io comprimerai tu comprimeresti egli comprimerrebbe	noi comprimeremmo voi comprimereste essi comprimerrebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să comprim)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (comprimi !)	
che io comprimam che tu comprimi che egli comprima che noi comprimiamo che voi comprimate che essi comprimano	che io comprimessi che tu comprimesti che egli comprimesse che noi comprimessimo che voi comprimeste che essi comprimessero	— comprimi comprimi comprimiamo comprimate comprimano	

INFINITIVUL concedere = a acorda	GERUNZIUL concedendo = acordând	PARTICIPIUL PREZ. concedente = care acordă	PARTICIPIUL TREC. concesso = acordat
INDICATIVUL PREZ. (eu acord)	IMPERFECTUL (eu acordam)	PERFECTUL SIMPLU (eu acordai)	PERFECTUL COMPUS (eu am acordat)
io concedo tu concedi egli concede noi concediamo voi concedete essi concedono	io concedevo tu concedevi egli concedeva noi concedevamo voi concedevate essi concedevano	io concessi tu concedesti egli concesse noi concedemmo voi concedeste essi concessero	io ho concesso tu hai concesso egli ha concesso noi abbiamo concesso voi avete concesso essi hanno concesso
VIITORUL (eu voi acorda)		CONDȚIONALUL (eu aş acorda)	
io concederò tu concederai egli concederà	noi concederemo voi concederete essi concederanno	io concederei tu concederesti egli concederebbe	noi concederemmo voi concedereste essi concederebbero
SUBJONCTIVUL PREZ. (eu să acord)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (acorda !)	
che io conceda che tu conceda che egli conceda che noi concediamo che voi concediate che essi concedano	che io concedessi che tu concedessi che egli concedesse che noi concedessimo che voi concedeste che essi concedessero	— concedi conceda concediamo concedete concedano	

INFINITIVUL conoscere = a cunoaște	GERUNZIUL conoscendo = cunoscând	PARTICIPIUL PREZ. conoscente = care cunoaște	PARTICIPIUL TREC. conoscuto = cunoscut
INDICATIVUL PREZ. (eu cunosc)	IMPERFECTUL (eu cunoșteam)	PERFECTUL SIMPLU (eu cunoscuti)	PERFECTUL COMPUS (eu am cunoscut)
io conosco tu conosci egli conosce noi conosciamo voi conoscete essi conoscono	io conoscevo tu conoscevi egli conosceva noi conoscevamo voi conosceivate essi conoscevano	io conobbi tu conosesti egli conobbe noi conoscemmo voi conoseste essi conobbero	io ho conoscuto tu hai conosciuto egli ha conosciuto noi abbiamo conosciuto voi avete conoscuto essi hanno conosciuto
VIITORUL (eu voi cunoaște)		CONDȚIONALUL (eu aș cunoaște)	
io conoscerò tu conoscerai egli conoscerà	noi conosceremo voi conoscereți essi conosceranno	io conoscerei tu conosceresti egli conoscerebbe	noi conosceremmo voi conoscereste essi conoscerebbero
SUBJONCTIVUL PREZ. (eu să cunosc)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (cunoaște !)	
che io conosca che tu conosca che egli conosca che noi conosciamo che voi conoscete che essi conoscano	che io conoscessi che tu conoscessi che egli conoscesse che noi conoscessimo che voi conosceste che essi conoscessero	— conosci conosca conosciamo conoscete conoscano	

INFINITIVUL <i>coprire = a acoperi</i>	GERUNZIUL. <i>coprendo = acoperitul</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>coprente = care acoperă</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>coperto = acoperit</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(cu acoper)</i> io copro tu copri egli copre noi copriamo voi coprite essi coprono	IMPERFECTUL <i>(cu acoperam)</i> io coprivo tu coprivi egli copriva noi coprivamo voi coprivate essi coprivano	PERFECTUL SIMPLU <i>(cu acoperii)</i> io coprii tu copristi egli copri noi coprimmo voi copriste essi coprirono	PERFECTUL COMPUS <i>(cu am acoperit)</i> io ho coperto tu hai coperto egli ha coperto noi abbiamo coperto voi avete coperto essi hanno coperto
VIICTORUL <i>(cu voi acoperi)</i> io coprirò tu coprirai egli coprirà noi copriremo voi coprirete essi copriranno		CONDIZIONALUL <i>(cu aş acoperi)</i> io coprirei tu copriresti egli coprirebbe noi copriremmo voi coprireste essi coprirebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(cu să acoper)</i> che io copra che tu copra che egli copra che noi copriamo che voi copriate che essi coprano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io coprisi che tu coprisi che egli coprisse che noi coprissero che voi coprisse che essi coprissero	IMPERATIVUL <i>(acoperă !)</i> — copri copra copriamo coprite coprano	

INFINITIVUL <i>correre = alerga</i>	GERUNZIUL <i>correndo = alergând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>corrente = care alergă</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>corso = alergat</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu alerg)</i>	IMPERFECTUL <i>(eu alergam)</i>	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu alergai)</i>	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am alergat)</i>
io corro tu corri egli corre noi corriamo voi correte essi corrono	io correvo tu correvi egli correva noi correvamo voi correvate essi correvano	io corsi tu corresti egli corse noi corremmo voi correste essi corsero	io ho corso tu hai corso egli ha corso noi abbiamo corso voi avete corso essi hanno corso
VIITORUL <i>(eu voi alerga)</i>		CONDITİONALUL <i>(eu aş alerga)</i>	
io correrò tu correrai egli correrà	noi correremo voi correrete essi correranno	io correrel tu correresti essi correrrebbe	noi correremmo voi correreste essi correrrebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să alerg)</i>	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL <i>(alergă !)</i>	
che io corra che tu corra che egli corra che noi corriamo che voi corriate che essi corrano	che io corressi che tu corressi che egli corresse che noi corressimo che voi correste che essi corressero	— corri corra corriamo correte corrano	

INFINITIVUL costruire = a construi	GERUNZIUL costruendo = <i>construind</i>	PARTICIPIUL. PREZ. costruente = <i>care</i> <i>construete</i>	PARTICIPIUL. TREC. costruito = <i>construit</i>
INDICATIVUL. PREZ. (<i>eu construesc</i>) io construesc tu construisei egli costruisee noi costrulamo voi costruite essi costruisceno	IMPERFECTUL (<i>eu construiam</i>) io costruivo tu costruivi egli costruiva noi costruivamo voi costruivate essi costruivano	PERFECTUL SIMPLU (<i>eu construii</i>) io costrussi tu costruisti egli costrusse noi costrulamo voi costruieste essi costrussero	PERFECTUL COMPUS (<i>eu am construit</i>) io ho construito tu hai construito egli ha construito noi abbiamo construito voi avete construito essi hanno construito
VITORUL (<i>cu voi construi</i>) io costruirò tu costruirai egli costruirà		CONDȚIONALUL. (<i>cu aș construi</i>) io construirei tu construiesti essi construirebhe noi construiremmo voi construireste essi construirebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT (<i>eu să construiesc</i>) che io costruisca che tu costruisca che egli costruisca che noi costrulamo che voi construiate che essi costruiscano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io costruissei che tu costruissei che egli costruisse che noi costruissemo che voi construieste che essi costruissero	IMPERATIVUL. (<i>construete !</i>) — costruisci costruisca costruiamo costruite costruiscano	

INFINITIVUL cucire = a coase	GERUNZIUL cucendo = <i>cosând</i>	PARTICIPIUL PREZ. cucente = <i>cure coase</i>	PARTICIPIUL TREC. cucito – <i>cusut</i>
INDICATIVUL PREZ. (<i>eu cos</i>) io cucio tu cucii egli cuce noi cuciamo voi cucite essi cuciono	IMPERFECTUL (<i>eu <u>co</u>scam</i>) io cucivo tu cucivi egli cuciva noi cucivamo voi cucivate essi cucivano	PERFECTUL SIMPLU (<i>eu <u>cosui</u></i>) io cucii tu cucisti egli cucii noi cucimmo voi cuciste essi cucirono	PERFECTUL COMPUS (<i>eu <u>am</u> <u>cusut</u></i>) io ho cucito tu hai cucito egli ha cucito noi abbiamo cucito voi avete cucito essi hanno cucito
VIITORUL (<i>eu voi <u>co</u>ase</i>) io cucirō tu cucirai egli cucirā		CONDȚIONALUL (<i>eu aș <u>co</u>ase</i>) noi cuciremo voi cucirete essi cuciranno	
SUBJONCTIVUL PREZENT. (<i>eu sǎ <u>co</u>s</i>) che io cucia che tu cucia che egli cucia che noi cuciamo che voi cuciate che essi cuciano		SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io cucissi che tu cucissi che egli cucisse che noi cucisimo che voi cuciste che essi cucissero	IMPERATIVUL (<i>coase !</i>) cucii cucia cuciamo cucite cuciano

INFINITIVUL. cuocere = a coace	GERUNZIUL coocendo = cocîndul	PARTICIPIUL PREZ. coocente = care coace	PARTICIPIUL TREC. cotto = copt
INDICATIVUL PREZ. (cu coc) io cuocio tu cuoci egli cuoce noi cuociamo voi cuocete essi cuoriono	IMPERFECTUL (cu coocam) io cuoocivo tu cuoocivi egli cuoociva noi cuoocivamo voi cuoocivate essi cuoocivano	PERFECTUL SIMPLU (cu copsei) io cuosci tu cuoocesti egli cuosce noi cuoocemmo voi cuooceste essi cuossero	PERFECTUL COMPUS (cu am copl) io ho cotto tu hai cotto egli ha cotto noi abbiamo cotto voi avete cotto essi hanno cotto
VITTORUL (cu voi coace) io cuocerò tu cuocerai egli cuocerà		CONDITÏIONALUL (cu aş coace) io cuocerai tu cuoceresti egli cuocerebbe noi cuoceremmo voi cuocereste essi cuocerrebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT (cu sã coc) che io cuocia che tu cuocia che egli cuocia che noi cuociamo che voi cuocinte che essi cuociano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io cuoocessi che tu cuoocessi che egli cuoocesse che noi cuoocessimo che voi cuooceste che essi cuoocessero		IMPERATIVUL (coace !) — cuoci cuocia cuociamo cuocete cuociano

INFINITIVUL dare = a da	GERUNZIUL dando = dând	PARTICIPIUL PREZ. dante = care dă	PARTICIPIUL TREC. dato = dat
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu dau)</i> io do tu dai egli dà noi diamo voi date essi danno	IMPERFECTUL <i>(eu dădeam)</i> io davo tu davi egli dava noi davamo voi davate essi davano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu dădui)</i> io diedi, detti tu desti egli diede, dette noi demmo voi deste essi diedero, dettero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am dat)</i> la ho dato tu hai dato egli ha dato noi abbiamo dato voi avete dato essi hanno dato
VIITORUL <i>(eu voi da)</i> io darò tu darai egli darà		CONDIZIONALUL <i>(eu aş da)</i> io darei tu daresti egli darebbe noi daremmo voi dareste essi darebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să dau)</i> che io dia che tu dia che egli dia che noi diamo che voi date che essi diano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io dessi che tu dessi che egli desse che noi dessimo che voi deste che essi dessero	IMPERATIVUL <i>(dă !)</i> — dà dai diamo date diano	

INFINITIVUL <i>decidere = a decide</i>	GERUNZIUL <i>decidendo = decizând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>decidente = care decide</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>deciso = decis</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(cu să decid)</i>	IMPERFECTUL <i>(cu decideam)</i>	PERFECTUL SIMPLU <i>(cu decisei)</i>	PERFECTUL COMPUS <i>(cu am decis)</i>
io decido tu decidi egli decide noi decidiamo voi decidete essi decidono	io decidevo tu decidevi egli decideva noi decidevamo voi decidevate essi decidevano	io decisi tu decidesti egli decise noi decidemmo voi decideste essi decisero	io ho deciso tu hai deciso egli ha deciso noi abbiamo deciso voi avete deciso essi hanno deciso
VIIITORUL <i>(cu voi decide)</i>		CONDITIONALUL <i>(cu aş decide)</i>	
io deciderò tu deciderai egli deciderà	noi decideremo voi deciderete essi decideranno	io deciderai tu decideresti egli deciderebbe	noi decideremmo voi decidereste essi deciderebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(cu să decid)</i>	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL <i>(decide !)</i>	
che io decida che tu decida che egli decida che noi decidiamo che voi decidiate che essi decidano	che io decidessi che tu decidessi che egli decidesse che noi decidessimo che voi decideste che essi decidessero	— decidi decidi decidiamo decidete decidano	

INFINITIVUL <i>difendere = a apăra</i>	GERUNZIUL <i>difendendo = apărând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>difendente = care apără</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>difeso = apărut</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu apăr)</i> io difendo tu difendi egli difende noi difendiamo voi difendete essi difendono	IMPERFECTUL <i>(eu apăram)</i> io difendevo tu difendevi egli difendeva noi difendevamo voi difendevate essi difendevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu apărai)</i> io difesi tu difendesti egli difese noi difendemmo voi difendeste essi difesero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am apărut)</i> io ho difeso tu hai difeso egli ha difeso noi abbiamo difeso voi avete difeso essi hanno difeso
VIIITORUL <i>(eu voi apăra)</i> io difenderò tu difenderai egli difenderà noi difenderemo voi difenderete essi difenderanno		CONDIZIONALUL <i>(eu aş apăra)</i> io difenderei tu difenderesti egli difenderebbe noi difenderemmo voi difendereste essi difenderebbe	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să apăr)</i> che io difenda che tu difenda che egli difenda che noi difendiamo che voi difendiate che essi difendano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io difendessi che tu difendessi che egli difendesse che noi difendessimo che voi difendeste che essi difendessero	IMPERATIVUL <i>(apără !)</i> difendi difenda difendiamo difendete difendano	

INFINITIVUL. dipendere = a depinde	GERUNZIUL dipendendo = depinzând	PARTICIPIUL. PREZ. dipendente = care depinde	PARTICIPIUL TREC. dipeso = depins
INDICATIVUL PREZ. (eu depind)	IMPERFECTUL (eu depindeam)	PERFECTUL SIMPLU (eu depinsei)	PERFECTUL COMPUS (eu am depins)
io dipendo tu dipendi egli dipende noi dipendiamo voi dipendete essi dipendono	io dipendevo tu dipendevi egli dipendeva noi dipendevamo voi dipendevate essi dipendevano	io dipesi tu dipendesti egli dipese noi dipendemmo voi dipendeste essi dipesero	io ho dipeso tu hai dipeso egli ha dipeso noi abbiamo dipeso voi avete dipeso essi hanno dipeso
VIITORUL (eu voi depinde)		CONDȚIONALUL (eu aș depinde)	
io dipenderò tu dipenderai egli dipenderà	noi dipenderemo voi dipenderete essi dipenderanno	io dipenderei tu dipenderesti egli dipenderebbe	noi dipenderemmo voi dipendereste essi dipenderebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să depind)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (depinde !)	
che io dipenda che tu dipenda che egli dipenda che noi dipendiamo che voi dipendiate che essi dipendano	che io dipendessi che tu dipendessi che egli dipendesse che noi dipendessimo che voi dipendeste che essi dipendessero	dipendi dipenda dipendiamo dipendete dipendano	

INFINITIVUL dire = a zice	GERUNZIUL dicendo = zicând	PARTICIPIUL PREZ. dicente = care zice	PARTICIPIUL TREC. detto = zis
INDICATIVUL PREZ. (eu zic) io dico tu dici egli dice noi diciamo voi dite essi dicono	IMPERFECTUL (eu ziceam) io dicevo tu dicevi egli diceva noi dicevamo voi dicevate essi dicevano	PERFECTUL SIMPLU (eu zisei) io dissi tu dicesti egli disse noi dicemmo voi diceste essi dissero	PERFECTUL COMPUS (eu am zis) io ho detto tu hai detto egli ha detto noi abbiamo detto voi avete detto essi hanno detto
VIITORUL (eu voi zice)		CONDIȚIONALUL (eu aș zice)	
io diră tu dirai egli dirà	noi diremo voi direte essi diranno	io direi tu diresti egli direbbe	noi diremmo voi direste essi direbbero
SUBJUNCTIVUL PREZENT (eu să zic) che io dica che tu dica che egli dica che noi diciamo che voi dicăte che essi dicano	SUBJUNCTIVUL IMPERFECT che io dicessi che tu dicessi che egli dicesse che noi dicessimo che voi diceste che essi dicessero	IMPERATIVUL (zi l) — di' dica diciamo dite dicano	

INFINITIVUL distruggere = a distrugere	GERUNZIUL distruggendo = distrugând	PARTICIPIUL PREZ. distruggente = care distrugere	PARTICIPIUL TREC. distrutto = distrus
INDICATIVUL PREZ. (eu distrug)	IMPERFECTUL (eu distrugeam)	PERFECTUL SIMPLU (eu distrusei)	PERFECTUL COMPUS (eu am distrus)
io distruggo tu distruggi egli distrugge noi distruggiamo voi distruggete essi distruggono	io distruggevo tu distruggevi egli distruggeva noi distruggevamo voi distruggevate essi distruggevano	io distrussi tu distrugesti egli distrusse noi distruggemmo voi distruggeste essi distrussero	io ho distrutto tu hai distrutto egli ha distrutto noi abbiamo distrutto voi avete distrutto essi hanno distrutto
VIITORUL (eu voi distrugere)		CONDITİONALUL (eu aş distrugere)	
io distruggerò tu distruggerai egli distruggerà	noi distruggeremo voi distruggerete essi distruggeranno	io distruggerei tu distruggeresti egli distruggerebbe	noi distruggerebbe voi distruggereste essi distruggerebbero
SUBJONCTIVUL PREZ. (eu să distrug)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (distrugere !)	
che io distrugga che tu distrugga che egli distrugga che noi distruggiamo che voi distruggiate che essi distruggano	che io distruggessi che tu distruggessi che egli distruggesse che noi distruggessimo che voi distruggeste che essi distruggessero	— distruggi distrugga distruggiamo distruggete distruggano	

INFINITIVUL <i>dividere = a împărți</i>	GERUNZIUL <i>dividendo = împărțind</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>dividente = care imparte</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>diviso = împărțit</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu impart)</i> io divido tu dividi egli divide noi dividiamo voi dividete essi dividono	IMPERFECTUL <i>(eu împărțeam)</i> io dividevo tu dividevi egli divideva noi dividevamo voi dividevate essi dividevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu împărții)</i> io divisi tu dividesti egli divise noi dividemmo voi divideste essi divisero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am împărțit)</i> io ho diviso tu hai diviso egli ha diviso noi abbiamo diviso voi avete diviso essi hanno diviso
VIITORUL <i>(eu voi împărți)</i> io dividerò tu dividerai egli dividerà noi divideremo voi dividerete essi divideranno		CONDITIONALUL <i>(eu aș împărți)</i> io dividerei tu divideresti egli dividerebbe noi divideremmo voi dividereste essi dividerebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să impart)</i> che io divida che tu divida che egli divida che noi dividiamo che voi dividate che essi dividano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io dividessi che tu dividessi che egli dividesse che noi dividessimo che voi divideste che essi dividessero	IMPERATIVUL <i>(imparte !)</i> — dividi divida dividiamo dividete dividano	

INFINITIVUL dovere = a trebui	GERUNZIUL dovendo = trebuind	PARTICIPIUL PREZ. dovente = căre trebuie	PARTICIPIUL TREG. dovuto = trebuit
INDICATIVUL PREZ. (eu trebuie)	IMPERFECTUL (eu trebuiam)	PERFECTUL SIMPLU (eu trebuii)	PERFECTUL COMPUS (eu am trebuit)
io devo (dehho) tu devi egli deve (dehhe) noi dobbiamo voi dovete essi devono (dehbono)	io dovevo tu dovevi egli doveva noi dovevamo voi dovevano essi dovevano	io dovetti tu dovesti egli dovette noi dovemmo voi doveste essi dovettero	io ho dovuto tu hai dovuto egli ha dovuto noi abbiamo dovuto voi avete dovuto essi hanno dovuto
VIITORUL (eu voi trebui)		CONDȚIONALUL (eu aș trebui)	
io dovrò tu dovrai egli dovrà	noi dovremo voi dovrete essi dovranno	io dovrei tu dovresti egli dovrebbe	noi dovremmo voi doveste essi dovrebbero
SUBJONCTIVUL PREZ. (eu să trebuiască)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL	
che io deva (dehha) che tu deva (dehha) che egli deva (dehha) che noi dobbiamo che voi dobbiate che essi devano (dehbano)	che io dovessi che tu dovessi che egli dovesse che noi dovessimo che voi doveste che essi dovessero		

INFINITIVUL fendere = <i>a despica</i>	GERUNZIUL fendendo = <i>despicând</i>	PARTICIPIUL PREZ. fendente = <i>care despică</i>	PARTICIPIUL TREC. fesso, fenduto = <i>despicat</i>
INDICATIVUL PREZ. (<i>eu despice</i>) io fendo tu fendi egli fende noi fendiamo voi fendete essi fendono	IMPERFECTUL (<i>eu despicam</i>) io fendevo tu fendevi egli fendeva noi fendevamo voi fendevate essi fendevano	PERFECTUL SIMPLU (<i>eu despici</i>) io fendei tu fendesti egli fendē noi fendemmo voi fendeste essi fenderono	PERFECTUL COMPUS (<i>eu am despiciat</i>) io ho fesso tu hai fesso egli ha fesso noi abbiamo fesso voi avete fesso essi hanno fesso
VIITORUL (<i>eu voi despica</i>) io fenderò tu fenderai egli fenderà		CONDITIONALUL (<i>eu aş despica</i>) io fenderei tu fenderesti egli fenderebbe	
SUBJONCTIVUL PREZENT (<i>eu să despice</i>) che io fenda che tu fenda che egli fenda che noi fendiamo che voi fendiate che essi fendano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io fendessi che tu fendessi che egli fendesse che voi fendessimo che voi fendeste che essi fendessero		IMPERATIVUL (<i>despică!</i>) fendi fenda fendiamo fendete fendano

INFINITIVUL fingere	GERUNZIUL fingendo	PARTICIPIUL PREZ. fingente	PARTICIPIUL TREC. finto
INDICATIVUL PREZ.	IMPERFECTUL	PERFECTUL SIMPLU	PERFECTUL COMPUS
io fingo tu fingi egli finge noi fingiamo voi fingete essi fingono	io fingevo tu fingevi egli fingeva noi fingeavamo voi fingeivate essi fingeivano	io finii tu fingesti egli finse noi fingemmo voi fingeste essi finsero	io ho finto tu hai finto egli ha finto noi abbiamo finto voi avete finto essi hanno finto
VIITORUL		CONDIZIONALUL	
io fingero tu fingerei egli fingereà	noi fingeremo voi fingerete essi fingeranno	io fingerei tu fingeresti egli fingerebbe	noi fingeremmo voi fingereste essi fingerebbero
SUBJONCTIVUL PREZ	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL	
che io finga che tu finga che egli finga che noi fingiamo che voi fingiate che essi fingano	che io fingessi che tu fingessi che egli fingesse che noi fingessimo che voi fingeste che essi fingessero	fingi finga fingiamo fingete fingano	

INFINITIVUL fondere = a topi	GERUNZIUL fondendo = topind	PARTICIPIUL PREZ. fondente = care topește	PARTICIPIUL TREC. fuso = topit
INDICATIVUL PREZ. (eu topesc)	IMPERFECTUL (eu topeam)	PERFECTUL SIMPLU (eu topii)	PERFECTUL COMPUS (eu am topit)
io fonda tu fondi egli fonde noi fondiamo voi fondete essi fondono	io fondevo tu fondevi egli fondeva noi fondevamo voi fondevate essi fondevano	io fusi tu fondesti egli fuse noi fondemmo voi fondeste essi fusero	io ho fuso tu hai fuso egli ha fuso noi abbiamo fuso voi avete fuso essi hanno fuso
VIITORUL (eu voi topi)		CONDȚIONALUL (eu aș topi)	
io fonderò tu fonderai egli fonderà	noi fonderemo voi fonderete essi fonderanno	io fonderel tu fonderesti egli fonderebbe	noi fonderemmo voi fondereste essi fonderebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să topesc)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT		IMPERATIVUL (topește !)
che io fonda che tu fonda che egli fonda che noi fondiamo che voi fondiate che essi fondano	che io fondessi che tu fondessi che egli fondesse che noi fondessimo che voi fondeste che essi fondessero		fondi fonda fondiamo fondete fondeno

INFINTIVUL <i>frangere = a frânge</i>	GERUNZIUL <i>frangendo = frângând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>frangente = care frânge</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>franto = frânt</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu frâng)</i> io frango tu frangi egli frange noi frangiamo voi frangete essi frangono	IMPERFECTUL <i>(eu frângeam)</i> io frangevo tu frangevi egli frangeva noi frangevamo voi frangevate essi frangevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu frânsei)</i> io fransi tu frangesti egli franse noi frangemmo voi frangeste essi fransero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am frânt)</i> io ho franto tu hai franto egli ha franto noi abbiamo franto voi avete franto essi hanno franto
VITORUL <i>(eu aş frânge)</i> io frangerò tu frangerai egli frangerà noi frangeremo voi frangerete essi frangeranno		CONDITIVUL <i>(eu aş frânge)</i> io frangerei tu frangeresti egli frangerebbe noi frangeremmo voi frangereste essi frangerebbero	
SUBJUNCTIVUL PREZENT <i>(eu să frâng)</i> che io franga che tu franga che egli franga che noi frangiamo che voi frangiate che essi frangano	SUBJUNCTIVUL IMPERFECT che io frangessi che tu frangessi che egli frangesse che noi frangessimo che voi frangeste che essi frangessero	IMPERATIVUL <i>(frânge!)</i> frangi franga frangiamo frangete frangano	

INFINITIVUL giacere = a zace	GERUNZIUL giacendo = zăcândul	PARTICIPIUL PREZ. giacente = care zace	PARTICIPIUL TREC. giacuto = zăcut
INDICATIVUL PREZ. (cu zac)	IMPERFECTUL (cu zăcăm)	PERFECTUL SIMPLU (cu zăcuti)	PERFECTUL COMPUS (cu am zăcut)
io giaccio tu giaci egli giace noi giaciamo voi giacete essi giacciono	io giacevo tu giacevi egli giaceva noi giacevamo voi giacevate essi giacevano	io giacqui tu giacesti egli giacque noi giacemmo voi giaceste essi giacquero	io ho giacuto tu hai giacuto egli ha giacuto noi abbiamo giacuto voi avete giacuto essi hanno giacuto
VIICTORUL (cu voi zace)		CONDIȚIONALUL (cu aș zace)	
io giacerò tu giacerai egli giacerà	noi giaceremo voi giacerete essi giaceranno	io giacerei tu giaceresti egli giacerebbe	noi giaceremmo voi giacereste essi giacerebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (cu să zac)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (zaci !)	
che io giaccia che tu giaccia che egli giaccia che noi giaciamo che voi giaciate che essi giaciano	che io giacessi che tu giacessi che egli giacesse che noi giacessimo che voi giaceste che essi giacessero	giaci giacia giaciamo giacete giaciano	

INFINITIVUL <i>giungere = a sosi, a ajunge</i>	GERUNZIUL <i>giungendo = ajungând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>giungente = care ajunge</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>giunto = ajuns</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu ajung)</i> io giungo tu giungi egli giunge noi giungiamo voi giungete essi giungono	IMPERFECTUL <i>(eu ajungeam)</i> io giungevo tu giungevi egli giungeva noi giungevamo voi giungevate essi giungevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu ajunsei)</i> io giunsi tu giungesti egli giunse noi giungemmo voi giungete essi giunsero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am ajuns)</i> io sono giunto tu sei giunto egli è giunto noi siamo giunti voi siete giunti essi sono giunti
VITTORUL <i>(eu voi ajunge)</i> io giungerò tu giungerai egli giungerà noi giungeremo voi giungerete essi giungeranno		CONDITÏONALUL <i>(eu aş ajunge)</i> io giungerei tu giungeresti egli giungerebbe noi giungeremmo voi giungereste essi giungerebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu sã ajung)</i> che io giunga che tu giunga che egli giunga che noi giungiamo che voi giungete che essi giungano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io giungessi che tu giungessi che egli giungesse che noi giungessimo che voi giungete che essi giungessero	IMPERATIVUL giungi giunga giungiamo giungete giungano	

INFINITIVUL. <i>leggere = a citi</i>	GERUNZIUL. <i>leggendo = citind</i>	PARTICIPUL. PREZ. <i>leggente = care citește</i>	PARTICIPUL. TREC. <i>letto = citit</i>
INDICATIVUL. PREZ. <i>(eu citesc)</i> io leggo tu leggi egli legge noi leggiamo voi leggete essi leggono	IMPERFECTUL. <i>(eu citeam)</i> io leggevo tu leggevi egli leggeva noi leggevamo voi leggevate essi leggevano	PERFECTUL. SIMPLU. <i>(eu citii)</i> io lessi tu leggești egli lesse noi leggemmo voi leggeste essi lessero	PERFECTUL. COMPUS <i>(eu am citit)</i> io ho letto tu hai letto egli ha letto noi abbiamo letto voi avete letto essi hanno letto
VIITORUL. <i>(eu voi citi)</i> io leggerò tu leggerai egli leggerà		CONDITONALUL. <i>(eu aş citi)</i> io leggerei tu leggeresti egli leggerebbe noi leggeremmo voi leggereste essi leggerebbero	
SUBJONCTIVUL. PREZENT <i>(eu să citească)</i> che io legga che tu legga che egli legga che noi leggiamo che voi leggiați che essi leggano	SUBJONCTIVUL. IMPERFECT che io leggessi che tu leggessi che egli leggesse che noi leggessimo che voi leggeste che essi leggessero	IMPERATIVUL <i>(citește)</i> — leggi leggano leggiamo leggete leggano	

INFINITIVUL mettere = a pune	GERUNZIUL mettendo = punând	PARTICIPIUL PREZ. mettente = care pune	PARTICIPIUL TREC. messo = pus
INDICATIVUL PREZ. (eu pun)	IMPERFECTUL (eu puneam)	PERFECTUL SIMPLU (eu puseti)	PERFECTUL COMPUS (eu am pus)
io metto tu metti egli mette noi mettiamo voi mettetevi essi mettono	io mettevo tu mettevi egli metteva noi mettevamo voi mettevate essi mettevano	io misi tu mettesti egli mise noi mettemmo voi metteste essi misero	io ho messo tu hai messo egli ha messo noi abbiamo messo voi avete messo essi hanno messo
VITTORUL (eu voi pune)		CONDITÏIONALUL (eu aş pune)	
io metterò tu metterai egli metterà	noi metteremo voi metterete essi metteranno	io metterei tu metteresti egli metterebbe	noi metteremmo voi mettereste essi metterebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să pun)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (pune !)	
che io metta che tu metta che egli metta che noi mettiamo che voi mettiate che essi mettano	che io mettessi che tu mettessi che egli mettesse che noi mettessimo che voi metteste che essi mettenessero	— metti ² metta mettiamo mettete mettano	

INFINITIVUL. mordere = a mușca	GERUNZIUL mordendo = mușcând	PARTICIPIUL PREZ. mordente = care mușcă	PARTICIPIUL TREC. morsor = mușcat
INDICATIVUL PREZ. (eu mușc)	IMPERFECTUL (eu mușcam)	PERFECTUL SIMPLU (eu mușcai)	PERFECTUL COMPUS (eu am mușcat)
io mordo tu mordi egli morde noi mordiamo voi mordete essi mordono	io mordevo tu mordevi egli mordeva noi mordevamo voi mordevate essi mordevano	io morsi tu mordesti egli morse noi mordemmo voi mordeste essi morsero	io ho morsor tu hai morsor egli ha morsor noi abbiamo morsor voi avete morsor essi hanno morsor
VITORUL (eu voi mușca)		CONDIȚIONALUL (eu aș mușca)	
io morderò tu morderai egli morderà	noi morderemo voi morderete essi morderanno	io morderei tu morderesti egli morderebbe	noi morderemmo voi mordereste essi morderebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să mușc)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (mușcă !)	
che io morda che tu morda che egli morda che noi mordiamo che voi mordiate che essi mordano	che io mordessi che tu mordessi che egli mordesse che noi mordessimo che voi mordeste che essi mordessero	— mordi morda mordiamo mordete mordano	

INFINTIVUL <i>morire = a muri</i>	GERUNZIUL <i>morendo = murind</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>morente = care moare</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>morto₁ = mort</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(cu mor)</i> io muoio tu muori egli muore noi moriamo voi morite essi muoiono	IMPERFECTUL <i>(cu muram)</i> io morivo tu morivi egli moriva noi morivamo voi morivate essi morivano	PERFECTUL SIMPLU <i>(cu murii)</i> io morii tu moristi egli mori noi morimmo voi moriste essi morirono	PERFECTUL COMPUS <i>(cu am murit)</i> io sono morto, a tu sei morto, a egli è morto, a noi siamo morti, e voi siete morti, e essi sono morti, e
VIIITORUL <i>(cu voi muri)</i> io morrò tu morrai egli morrà noi morremo voi morrete essi morranno		CONDȚIONALUL <i>(cu aş muri)</i> io morrei tu morresti egli morrebbe noi morremmo voi morreste essi morrebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(cu sã mor)</i> che io muoia che tu muoia che egli muoia che noi moriamo che voi moriate che essi muoiano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io morissi che tu morissi che egli morisse che noi morissimo che voi moriste che essi morissero	IMPERATIVUL <i>(mori !)</i> muoi muoia moriamo morite muoiano	

INFINITIVUL muovere = a mișca	GERUNZIUL movendo = mișcând	PARTICIPIUL PREZ. movente = care mișcă	PARTICIPIUL TREC. mosso = mișcat
INDICATIVUL PREZ. (eu mișc)	IMPERFECTUL (eu mișcam)	PERFECTUL SIMPLU (eu mișcai)	PERFECTUL COMPUS (eu am mișcat)
io muovo tu muovi egli muove noi moviamo voi movete essi muovono	io movevo tu movevi egli moveva noi movevamo voi movevate essi movevano	io mossi tu movesti egli mosse noi movemmo voi moveste essi movessero	io ho mosso tu hai mosso egli ha mosso noi abbiamo mosso voi avete mosso essi hanno mosso
VII TORUL (eu voi mișca)		COND IȚIONALUL (eu aș mișca)	
io moverò tu moverai egli moverà	noi moveremo voi moverete essi moveranno	io moverei tu moveresti egli moverebbe	noi moveremmo voi movereste essi moverebbero
SUBJONCTIVUL PREZ. (eu să mișc)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (mișcă !)	
che io muova che tu muova che egli muova che noi moviamo che voi moviate che essi muovano	che io movessi che tu movessi che egli movesse che noi movessimo che voi moveste che essi movessero	— muovi muova moviamo movete muovano	

INFINITIVUL mungere = a mulge	GERUNZIUL mungendo = mulgând	PARTICIPIUL PREZ. mungente = care mulge	PARTICIPIUL TREC. munto = muls
INDICATIVUL PREZ. (eu mulg)	IMPERFECTUL (eu mulgeam)	PERFECTUL SIMPLU (eu mulsei)	PERFECTUL COMPUS (eu am muls)
io mungo tu mungi egli munge noi mungiamo voi mungete essi mungono	io mungevo tu mungevi egli mungeva noi mungevamo voi mungevate essi mungevano	io munsii tu mungesti egli munse noi mungemmo voi mungeste essi munsero	io ho munto tu hai munto egli ha munto noi abbiamo munto voi avete munto essi hanno munto
VHITORUL (eu voi mulge)		CONDIZIONALUL (eu aş mulge)	
io mungerò tu mungerai egli mungerà	noi mungeremo voi mungerete essi mungeranno	io mungerei tu mungeresti egli mungerebbe	noi mungeremmo voi mungereste essi mungerebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să mulg)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (mulge !)	
che io munga che tu munga che egli munga che noi mungiamo che voi mungiate che essi mungano	che io mungessi che tu mungessi che egli mungesse che noi mungessimo che voi mungeste che essi mungessero	mungi mungia mungiamo mungete mungano	

INFINITIVUL nascere = a se naște	GERUNZIUL nascendo	PARTICIPIUL PREZ. nascente	PARTICIPIUL TREC. nato = născut
INDICATIVUL PREZ. io nasc tu nascei egli nasce noi nasciamo voi nasceți essi nascano	IMPERFECTUL io nascevo tu nascevi egli nasceva noi nascevamo voi nascevate essi nascevano	PERFECTUL SIMPLU io nasci tu nascesti egli nasce noi nascemmo voi nasceste essi nascero	PERFECTUL COMPUS (cu n'am născut) io sono nato, a tu sei nato, a egli è nato, a noi siamo nati, e voi sate nati, e essi sono nati, e
VITORUL io nascerò tu nascerai egli nascerà noi nasceremo voi nascerete essi nasceranno		CONDITONALUL io nascerei tu nasceresti egli nascerebbe noi nasceremmo voi nasceste essi nascerebbero	
SUBIUNCTIVUL PREZENT che io nasc che tu nasc che egli nasc che noi nasciamo che voi nasceți che essi nascano	SUBIUNCTIVUL IMPERFECT che io nascești che tu nascești che egli nascesse che noi nascessimo che voi nasceste che essi nascessero		IMPERATIVUL nasci nasci nasciamo nasceți nascano

INFINITIVUL <i>nascondere = a ascunde</i>	GERUNZIUL <i>nascendendo = ascunzînd</i>	PARTICIPUL PREZ. <i>nascendente = care ascunde</i>	PARTICIPUL TREC. <i>nascosto = ascuns</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu ascund)</i> io nascundo tu nascondi egli nasconde noi nascodiamo voi nascondete essi nascondono	IMPERFECTUL <i>(eu ascundeam)</i> io nascondevo tu nascondevi egli nascondeva noi nascondevamo voi nascondevate essi nascondevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu ascunsei)</i> io nascosi tu nasconesti egli nascose noi nascodemmo voi nasconeste essi nascosero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am ascuns)</i> io ho nascosto tu hai nascosto egli ha nascosto noi abbiamo nascosto voi avete nascosto essi hanno nascosto
VIIUTORUL <i>(eu voi ascunde)</i> io nasconderò tu nasconderai egli nasconderà noi nasconderemo voi nasconderete essi nasconderanno		CONDIZIONALUL <i>(eu aş ascunde)</i> io nasconderei tu nascondereşti egli nasconderebbe noi nasconderemmo voi nascondereste essi nasconderebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(cu să ascund)</i> che io nasconda che tu nasconda che egli nasconda che noi nascodiamo che voi nascondiute che essi nascondano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io nascondessi che tu nascondessi che egli nascondesse che noi nascondessimo che voi nascondeste che essi nascondessero	IMPERATIVUL <i>(ascunde !)</i> nascondi nasconda nascodiamo nascondete nascondano	

INFINITIVUL <i>offerre = a oferi</i>	GERUNZIUL <i>offerendo = oferind</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>offerente = care oferă</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>offerito = oferit</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu ofer)</i> io offero tu offeri egli offre noi offeriamo voi offerite essi offrono	IMPERFECTUL <i>(eu offeram)</i> io offerivo tu offerivi egli offeriva noi offerivamo voi offerivate essi offerivano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu offerii)</i> io offerii tu offeristi egli offerì noi offerimmo voi offeriste essi offerirono	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am offerit)</i> io ho offerito tu hai offerito egli ha offerito noi abbiamo offerito voi avete offerito essi hanno offerito
VIICTORUL <i>(eu noi offeri)</i> io offerirò tu offerirai egli offerirà noi offeriremo voi offerirete essi offeriranno		CONDITIONALUL <i>(eu aş offeri)</i> io offerirei tu offeriresti egli offerirebbe noi offeriremmo voi offerireste essi offerirebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu sà offer)</i> che io offera che tu offera che egli offera che noi offeriamo che voi offeriate che essi offerano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io offerissi che tu offerissi che egli offerisse che noi offerissimo che voi offeriste che essi offerissero	IMPERATIVUL <i>(offerà !)</i> offeri offera offeriamo offerite offerano	

INFINITIVUL <i>parere = a părea</i>	GERUNZIUL <i>parendo = părând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>parente = care pare</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>parso = părut</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu par)</i> io paio tu pari egli pare noi parliamo voi parate essi paiono	IMPERFECTUL <i>(eu păream)</i> io parevo tu parevi egli pareva noi parevamo voi parevate essi parevamo	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu parui)</i> io parvi tu paresti egli parve noi paremmo voi pareste essi parvero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am părut)</i> io sono parso, a tu sei parso, a egli è parso, a noi siamo parsi, e voi siete parsi, e essi sono parsi, e
VITORUL <i>(eu voi părea)</i> io parrò tu parrai egli parrà		CONDȚIONALUL <i>(eu aş părea)</i> io parrei tu parresti egli parrebbe noi parremmo voi parreste essi parrebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să par)</i> che io paia che tu paia che egli paia che noi parliamo che voi parlate che essi paiano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io paressi che tu paressi che egli paresse che noi parissimo che voi pareste che essi paressero	IMPERATIVUL <i>(pari !)</i> pari paia parliamo parate paiano	

INFINITIVUL. <i>perdere = a pierde</i>	GERUNZIUL. <i>perdendo = pierzând</i>	PARTICIPIUL. PREZ. <i>perdente = care pierde</i>	PARTICIPIUL. TREC. <i>perso, perduta = pierdut</i>
INDICATIVUL. PREZ. <i>(cu pierd)</i> io perdo tu perdi egli perde noi perdiamo voi perdetevi essi perdono	IMPERFECTUL. <i>(cu pierdeam)</i> io perdevo tu perdevi egli perdeva noi perdevamo voi perdevate essi perdevano	PERFECTUL. SIMPLU <i>(cu pierdu)</i> io persi, perdei tu perdesti egli perse, perdè noi perdemmo voi perdeste essi persero, perderono	PERFECTUL. COMPUS <i>(cu am pierdut)</i> io ho perso tu hai perso egli ha perso noi abbiamo perso voi avete perso essi hanno perso
VITTORUL. <i>(cu voi pierde)</i> io perderò tu perderai egli perderà noi perderemo voi perderete essi perderanno		CONDITIONALUL. <i>(cu as pierde)</i> io perderei tu perderesti egli perderebbe noi perderemmo voi perdereste essi perderebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(cu să pierd)</i> che io perda che tu perda che egli perda che noi perdiamo che voi perdiate che essi perdano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io perdessi che tu perdessi che egli perdesse che noi perdessimo che voi perdeste che essi perdessero	IMPERATIVUL <i>(pierzi!)</i> -- perdi perda perdiamo perdetevi perdano	

INFINITIVUL. <i>persuadere = a convinge</i>	GERUNZIUL. <i>persuadendo = convingând</i>	PARTICIPUL PREZ. <i>persuadente = care convinge</i>	PARTICIPUL TREC. <i>persuasa = convins</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu conving)</i> io persuado tu persuadi egli persuade noi persuadiamo voi persuadete essi persuadono	IMPERFECTUL. <i>(tu convingeai)</i> io persuadevo tu persuadevi egli persuadeva noi persuadevamo voi persuadevate essi persuadevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu convingei)</i> io persuasi tu persuadesti egli persuase noi persuademmo voi persuadeste essi persuasero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am convins)</i> io ho persuaso tu hai persuaso egli ha persuaso noi abbiamo persuaso voi avete persuaso essi hanno persuaso
VITTORUL. <i>(eu voi convinge)</i> io persuaderò tu persuaderai egli persuaderà		CONDIZIONALUL. <i>(tu ai)</i> io persuaderei tu persuaderesti egli persuaderebbe	
SUBJUNCTIVUL PREZENT <i>(eu să conving)</i> che io persuada che tu persuada che egli persuada che noi persuadiamo che voi persuadeate che essi persuadano		SUBJUNCTIVUL IMPERFECT che io persuadessi che tu persuadessi che egli persuadesse che noi persuadessimo che voi persuadeste che essi persuadessero	IMPERATIVUL <i>(convinge)</i> persuadi persuada persuadiamo persuadete persuadano

INFITIVUL. <i>piacere = a plăcea</i>	GERUNZIUL. <i>piacendo = plăcînd</i>	PARTICIPUL PREZ. <i>placente = care place</i>	PARTICIPUL TREC. <i>placinto = plăcut</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu plac)</i> io placeto tu plac egli piace noi piaceiamo voi piaceete essi piaceiono	IMPERFECTUL. <i>(eu plăcăm)</i> io piacevo tu piacevi egli piaceva noi piacevamo voi piacevate essi piacevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu plăcut)</i> io piaceui tu piacesti egli piaceue noi piaceummo voi piaceste essi piacequero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am plăcut).</i> io sono placuto tu sei placuto egli è placuto noi siamo placuti voi siete placuti essi sono placuti
VITORUL. <i>(eu voi plăcea)</i> io placerrò tu placerrai egli placerrà noi placerremo voi placerrete essi placerranno		CONDITIONALUL. <i>(eu aş plăcea)</i> io placerei tu placeresti egli placerebbe noi placerrmmo voi placereste essi placerebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să plac)</i> che io placela che tu placela che egli placela che noi placeliamo che voi placelate che essi placeliano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io placessi che tu placessi che egli placesse che noi placessimo che voi placeste che essi placessero	IMPERATIVUL. <i>(plac !)</i> plac placela placeliamo placete placeliano	

INFINITIVUL <i>piangere = a plânge</i>	GERUNZIUL <i>piangendo = plângând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>piangente = care plânge</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>pianto = plâns</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu plâng)</i> io plango tu plangi egli piange noi piangiamo voi piangete essi piangono	IMPERFECTUL <i>(eu plângeam)</i> io piangevo tu piangevi egli piangeva noi piangevamo voi piangevate essi piangevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu plânser)</i> io piansi tu piangesti egli piase noi piangemmo voi piangeste essi piansero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am plâns)</i> io ho pianto tu hai pianto egli ha pianto noi abbiamo pianto voi avete pianto essi hanno pianto
VIITORUL <i>(eu voi plânge)</i> io piangerò tu piangerai egli piangerà noi piangeremo voi piangerete essi piangeranno		CONDȚIONALUL <i>(eu aş plânge)</i> io piangerei tu piangeresti egli piangerebbe noi piangeremmo voi piangereste essi piangerebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să plâng)</i> che io pianga che tu pianga che egli pianga che noi piangiamo che voi piangiate che essi piangano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io piangessi che tu piangessi che egli piangesse che noi piangessimo che voi piangeste che essi piangessero	IMPERATIVUL <i>(plângi !)</i> plangi pianga piangiamo piangete piangano	

INFINITIVUL pingere = a picta	GERUNZIUL pingendo = pictând	PARTICIPIUL PREZ. pingente = care pictază	PARTICIPIUL TREC. pinto = pictat
INDICATIVUL PREZ. (eu pictez)	IMPERFECTUL (eu pictam)	PERFECTUL SIMPLU (eu pictai)	PERFECTUL COMPUS (eu am pictat)
io pingo tu pingi egli pinge noi pingiamo voi pingete essi pingono	io pingevo tu pingevi egli pingeva noi pingevamo voi pingevate essi pingevano	io pinsi tu pingesti egli pinse noi pingemmo voi pingeste essi pinsero	io ho pinto tu hai pinto egli ha pinto noi abbiamo pinto voi avete pinto essi hanno pinto
VIIITORUL (eu voi picta)		CONDȚIONALUL (eu aş picta)	
io pingerò tu pingerai egli pingerà	noi pingeremo voi pingerete essi pingeranno	io pingerel tu pingeresti egli pingerebbe	noi pingeremmo voi pingereste essi pingerebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să pictez)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (pictază !)	
che io pinga che tu pinga che egli pinga che noi pingiamo che voi pingiate che essi pingano	che io pingessi che tu pingessi che egli pingesse che noi pingessimo che voi pingeste che essi pingessero	pingi pinga pingiamo pingete pingano	

INFINITIVUL porgere = a întinde, oferi	GERUNZIUL porgendo = întinzând, oferind	PARTICIPIUL PREZ. porgente = care întinde, oferă	PARTICIPIUL TREC. porto = întins, oferit
INDICATIVUL PREZ. (eu întind)	IMPERFECTUL (eu întindeam)	PERFECTUL SIMPLU (eu întinsei)	PERFECTUL COMPUȘ (eu am întins)
io porgo tu porgi egli porge noi porgiamo voi porgete essi porgono	io porgevo tu porgevi egli porgeva noi porgevamo voi porgevate essi porgevano	io porsi tu porgesti egli porse noi porgemmo voi porgeste essi porsero	io ho porto tu hai porto egli ha porto noi abbiamo porto voi avete porto essi hanno porto
VITORUL (eu voi întinde)		CONDȚIONALUL (eu aș întinde)	
io porgerò tu porgerai egli porgerà	noi porgeremo voi porgerete essi porgeranno	io porgerei tu porgeresti egli porgerebbe	noi porgeremmo voi porgereste essi porgerebbero
SUBJUNCTIVUL PREZ. (eu să întind)	SUBJUNCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (întinde, oferi!)	
che io porga che tu porga che egli porga che noi porgiamo che voi porgate che essi porgano	che io porgessi che tu porgessi che egli porgesse che noi porgessimo che voi porgeste che essi porgessero	porgi porga porgiamo porgete porgano	

INFINITIVUL <i>porre = a pune</i>	GERUNZIUL <i>ponendo = punând</i>	PARTICIPIUL. PREZ. <i>ponente = care pune</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>posto = pus</i>
INDICATIVUL. PREZ. <i>(eu pun)</i> io punga tu poni egli pone noi poniamo voi ponete essi pongono	IMPERFECTUL <i>(eu puneam)</i> io ponevo tu ponevi egli poneva noi ponevamo voi ponevate essi ponevano	PERFECTUL. SIMPLU <i>(eu pusei)</i> io posi tu ponesti egli pose noi ponemmo voi poneste essi posero	PERFECTUL. COMPUS <i>(eu am pus)</i> io ho posto tu hai posto egli ha posto noi abbiamo posto voi avete posto essi hanno posto
VITTORUL <i>(eu voi pune)</i> io porrò tu potrai egli porrà noi porremo voi potrete essi porranno		CONDȚIONALUL <i>(eu aş pune)</i> io porrei tu porresti egli porrebbe noi porremmo voi porreste essi porrebbero	
SUBJONCTIVUL. PREZ. <i>(eu să pun)</i> che io ponga che tu ponga che egli ponga che noi poniamo che voi poniate che essi pongano	SUBJONCTIVUL. IMPERFECT che io ponessi che tu ponessi che egli ponesse che noi ponessimo che voi poneste che essi ponessero	IMPERATIVUL <i>(pune!)</i> — poni ponga poniamo ponete pongano	

INFINITIVUL <i>potere = a putea</i>	GERUNZIUL <i>potendo = putând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>potente = care poate</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>potuto = putut</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu pot)</i> io posso tu puoi egli può noi possiamo voi potete essi possono	IMPERFECTUL <i>(eu puteam)</i> io potevo tu potevi egli poteva noi potevamo voi potevate essi potevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu putui)</i> io potei tu potesti egli potè noi potemmo voi poteste essi poterono	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am putut)</i> io ho potuto tu hai potuto egli ha potuto noi abbiamo potuto voi avete potuto essi hanno potuto
VIITORUL <i>(eu voi putea)</i> io potrò tu potrai egli potrà noi potremo voi potrete essi potranno		CONDITİONALUL <i>(eu aş putea)</i> io potrei tu potresti egli potrebbe noi potremmo voi potreste essi potrebbero	
SUBIUNCTIVUL PREZENT <i>(eu să pot)</i> che io possa che tu possa che egli possa che noi possiamo che voi possiate che essi possano	SUBIUNCTIVUL IMPERF. che io potessi che tu potessi che egli potesse che noi poteste che voi poteste che essi potessero	IMPERATIVUL <i>(să poți)</i> — possa possa possiamo potete possano	

INFINITIVUL. <i>prendere = a lua</i>	GERUNZIUL. <i>prendendo = luând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>prendente = care luă</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>preso = luat</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu iau)</i> io prendo tu prendi egli prende noi prendiamo voi prendete essi prendono	IMPERFECTUL. <i>(eu luam)</i> io prendevo tu prendevi egli prendeva noi prendevamo voi prendevate essi prendevano	PERFECTUL SIMPLU' <i>(eu luai)</i> io presi tu prendesti egli prese noi prendemmo voi prendeste essi presero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am luat)</i> io ho preso tu hai preso egli ha preso noi abbiamo preso voi avete preso essi hanno preso
VIITORUL. <i>(eu voi lua)</i> io prenderò tu prenderai egli prenderà noi prenderemo voi prenderete essi prenderanno		CONDIZIONALUL. <i>(eu aş lua)</i> io prenderei tu prenderesti egli prenderebbe noi prenderemmo voi prendereste essi prenderebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să iau)</i> che io prenda che tu prenda che egli prenda che noi prendiamo che voi prendiate che essi prendano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io prendessi che tu prendessi che egli prendesse che noi prendessimo che voi prendeste che essi prendessero	IMPERATIVUL. <i>(tu !)</i> prendi prenda prendiamo prendete prendano	

INFINTIVUL <i>proteggere = a ocroti</i>	GERUNZIUL <i>proteggendo = ocrotind</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>proteggente = care ocrotește</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>protetto = ocrotit</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu ocrotesc)</i> io proteggo tu proteggi egli protegge noi proteggiamo voi proteggete essi proteggono	IMPERFECTUL <i>(eu ocroteam)</i> io proteggevo tu proteggevi egli proteggeva noi proteggevamo voi proteggevate essi proteggevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu ocrotii)</i> io professi tu proteggesti egli protesse noi proteggemmo voi proteggeste essi professero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am ocrotit)</i> io ho protetto tu hai protetto egli ha protetto noi abbiamo protetto voi avete protetto essi hanno protetto
VITORUL <i>(eu voi ocroti)</i> io proteggerò tu proteggerai egli proteggerà noi proteggeremo voi proteggerete essi proteggeranno		CONDITONALUL <i>(eu aş ocroti)</i> io proteggerei tu proteggeresti egli proteggerebbe noi proteggeremmo voi proteggereste essi proteggerebbero	
SUBJUNCTIVUL PREZENT <i>(eu să ocrotesc)</i> che io protegga che tu protegga che egli protegga che noi proteggiamo che voi proteggați che essi proteggano	SUBJUNCTIVUL IMPERFECT che io proteggești che tu proteggești che egli proteggesse che noi proteggessimo che voi proteggeste che essi proteggessero	IMPERATIVUL <i>(ocrotește !)</i> proteggi protegga proteggiamo protegete proteggano	

INFINITIVUL <i>pungere = a înfepa</i>	GERUNZIUL- <i>pungendo = înfepând</i>	PARTICIPIUL PREZ <i>pungente = care înfepă</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>punto = înfepat</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu înfep)</i> io pungo tu pungi egli punge noi pungiamo voi pungete essi pungono	IMPERFECTUL <i>(eu înfepam)</i> io pungevo tu pungevi egli pungeva noi pungevamo voi pungevate essi punevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu înfepai)</i> io punsi tu pungesti egli punse noi pungemmo voi pungeste essi punsero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am înfepat)</i> io ho punto tu hai punto egli ha punto noi abbiamo punto voi avete punto essi hanno punto
VITORUL <i>(eu voi înfepa)</i> io pungerò tu pungerai egli pungerà noi pungeremo voi pungerete essi pungeranno		CONDITIONALUL <i>(eu aş înfepa)</i> io pungerel tu pungeresti egli pungerebbe noi pungeremmo voi pungereste essi pungerebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să înfep)</i> che io punga che tu punga che egli punga che noi pungiamo che voi pungiate che essi pungano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io pungessi che tu pungessi che egli pungesse che noi pungessimo che voi pungeste che essi pungessero	IMPERATIVUL <i>(înfepă !)</i> — pungi punga pungiamo pungete pungano	

INFINTIVUL. <i>radere = a rade</i>	GERUNZIUL. <i>radendo = răsând</i>	PARTICIPILIUL PREZ. <i>radente = care rade</i>	PARTICIPILIUL TREC. <i>raso = ras</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu rad)</i> io rado tu radi egli rade noi radiamo voi radete essi radono	IMPERFECTUL. <i>(eu radeam)</i> io radevo tu radevi egli radeva noi radevamo voi radevate essi radevamo	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu răsai)</i> io rasi tu radesti egli rase noi rademmo voi radeste essi rasero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am ras)</i> io ho raso tu hai raso egli ha raso noi abbiamo raso voi avete raso essi hanno raso
VIIITORUL <i>(eu voi rade)</i> io raderò tu raderai egli raderà noi raderemo voi raderete essi raderanno		CONDȚIONALUL <i>(eu aş rade)</i> io raderel tu raderesti egli raderebbe noi raderemmo voi radereste essi raderebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să rad)</i> che io rada che tu rada che egli rada che noi radiamo che voi radiate che essi radano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io radessi che tu radessi che egli radesse che noi radessimo che voi radeste che essi radessero	IMPERATIVUL <i>(răi !)</i> radi rada radiamo radete radano	

INFINITIVUL. reggere	GERUNZIUL. reggendo	PARTICIPIUL PREZ. reggente	PARTICIPIUL TREC. retto
INDICATIVUL PREZ.	IMPERFECTUL	PERFECTUL SIMPLU	PERFECTUL COMPUS
io reggo tu reggi egli regge noi reggiamo voi reggete essi reggono	io reggevo tu reggevi egli reggeva noi reggevamo voi reggevate essi reggevano	io ressi tu reggesti egli resse noi reggemmo voi reggeste essi ressero	io ho retto tu hai retto egli ha retto noi abbiamo retto voi avete retto essi hanno retto
VIITORUL		CONDITONALUL	
io reggerò tu reggerai egli reggerà	noi reggeremo voi reggerete essi reggeranno	io reggerei tu reggeresti egli reggerebbe	noi reggeremmo voi reggereste essi reggerebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL	
che io regga che tu regga che egli regga che noi reggiamo che voi reggiate che essi reggano	che io reggessi che tu reggessi che egli reggesse che noi reggessimo che voi reggeste che essi reggessero	reggi regga reggiamo reggete reggano	

INFINITIVUL <i>rendere = a înapoi, a da</i>	GERUNZIUL <i>rendendo = înapoiul</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>rendente = care înapoiază</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>reso = înapoiat</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu înapoiiez)</i> io rendo tu rendi egli rende noi rendiamo voi rendete essi rendono	IMPERFECTUL <i>(eu înapoiiam)</i> io rendevo tu rendevi egli rendeva noi rendevamo voi rendevate essi rendevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu înapoiiai)</i> io resi tu rendesti egli rese noi rendemmo voi rendeste essi resero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am înapoiat)</i> io ho reso tu hai reso egli ha reso noi abbiamo reso voi avete reso essi hanno reso
VITTORUL <i>(eu voi înapoiu)</i> io renderò tu renderai egli renderà noi renderemo voi renderete essi renderanno		CONDȚIONALUL <i>(eu aș înapoiu)</i> io renderei tu renderesti egli renderebbe noi renderemmo voi rendereste essi renderebbero	
SUBIUNCTIVUL PREZENT <i>(eu să înapoiiez)</i> che io renda che tu renda che egli renda che noi rendiamo che voi rendiate che essi rendano	SUBIUNCTIVUL IMPERFECT che io rendessi che tu rendessi che egli rendesse che noi rendessimo che voi rendeste che essi rendessero	IMPERATIVUL <i>(înapoiază !)</i> — rendi renda rendiamo rendete rendano	

INFINITIVUL ridere = a râde	GERUNZIUL ridendo = rîzînd	PARTICIPIUL. PREZ. ridente = care râde	PARTICIPIUL TREC. riso = râs
INDICATIVUL PREZ. (eu rîd)	IMPERFECTUL (eu rîdeam)	PERFECTUL SIMPLU (eu râsei)	PERFECTUL COMPUS (eu am râs)
io rîdo tu rîdi egli rîde noi rîdiamo voi rîdete essi rîdono	io ridevo tu ridevi egli ridevamo noi ridevamo voi ridevate essi ridevano	io risi tu ridesti egli rise noi ridemmo voi rideste essi risero	io ho riso tu hai riso egli ha riso noi abbiamo riso voi avete riso essi hanno riso
VITTORUL (eu voi rîde)		CONDITIONALUL (eu aş râde)	
io riderò tu riderai egli riderà	noi rideremo voi riderete essi rideranno	io riderel tu rideresti egli riderebbe	noi rideremmo voi ridereste essi riderebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu sã rîd)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (rîzi!)	
che io rîda che tu rîda che egli rîda che noi rîdiamo che voi rîdiate che essi rîdano	che io rîdessi che tu rîdessi che egli rîdesse che noi rîdessimo che voi rîdeste che essi rîdessero	— rîdi rîda rîdiamo rîdete rîdano	

INFINTIVUL rimanere = a rămânea	GERUNZIUL rimanendo = rămânând	PARTICIPIUL PREZ. rimanente = care rămâne	PARTICIPIUL TREC. rimasto, rimasto = rămas
INDICATIVUL PREZ. (eu rămân)	IMPERFECTUL (eu rămâneam)	PERFECTUL SIMPLU (eu rămăsei)	PERFECTUL COMPUS (eu am rămas)
io rimango tu rimani egli rimane noi rimaniamo voi rimanete essi rimangono	io rimanevo tu rimanevi egli rimaneva noi rimanevamo voi rimanevate essi rimanevano	io rimasi tu rimanesti egli rimase noi rimanemmo voi rimaneste essi rimasero	io sono rimasto, a tu sei rimasto, a egli è rimasto, a noi siamo rimasti, e voi siete rimasti, e essi sono rimasti, e
VITTORUL (eu voi rămânea)		CONDIȚIONALUL (eu aş rămânea)	
io rimarrò tu rimarrai egli rimarrà	noi rimarremo voi rimarrete essi rimarriamo	io rimarrei tu rimarresti egli rimarrebbe	noi rimarremmo voi rimarreste essi rimarrebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să rămân)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (rămâi !)	
che io rimanga che tu rimanga che egli rimanga che noi rimaniamo che voi rimaniate che essi rimangano	che io rimanessi che tu rimanessi che egli rimanesse che noi rimanessimo che voi rimaneste che essi rimanessero	rimani rimanga rimaniamo rimanete rimangano	

' INFINITIVUL. rispondere = a răspunde	GERUNZIUL rispondendo = răspunzând	PARTICIPIUL PREZ. rispondente = care răspunde	PARTICIPIUL TREC. risposto = răspuns
INDICATIVUL PREZ. (eu răspund)	IMPERFECTUL (eu răspundeam)	PERFECTUL SIMPLU (eu răspunsei)	PERFECTUL COMPUS (eu am răspuns)
io răspund tu răspundi egli risponde noi rispondiamo voi rispondete essi rispondono	io rispondevo tu rispondevi egli rispondeva noi rispondeavamo voi rispondeivate essi rispondeavano	io risposi tu rispondesti egli rispose noi rispondemmo voi rispondeste essi risposero	io ho risposto tu hai risposto egli ha risposto noi abbiamo risposto voi avete risposto essi hanno risposto
VHITORUL (eu voi răspunde)		CONDȚIONALUL (eu aș răspunde)	
io risponderò tu risponderai egli risponderà	noi risponderemo voi risponderete essi risponderanno	io risponderei tu risponderesti egli risponderebbe	noi risponderemmo voi rispondereste essi risponderebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să răspund)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (răspunde!)	
che io risponda che tu risponda che egli risponda che noi rispondiamo che voi rispondiate che essi rispondano	che io rispondessi che tu rispondessi che egli rispondesse che noi rispondessimo che voi rispoedeste che essi rispoedessero	rispondi risponda rispondiamo rispondete rispondano	

INFINITIVUL riuscire = a reuși	GERUNZIUL riuscendo = reușind	PARTICIPILIUL PREZ. riuscente = care reușește	PARTICIPILIUL TREC. riuscito = reușit
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu reușesc)</i> io riesco tu riesci egli riesce noi riusciamo voi riuscite essi riescono	IMPERFECTUL <i>(eu reușeam)</i> io riuscivo tu riuscivi egli riusciva noi riuscivamo voi riuscivate essi riuscivano	PERFECTUL SIMPLU' <i>(eu reușii)</i> io riuscii tu riuscisti egli riuscì noi riuscimmo voi riusciste essi riuscirono	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am reușit)</i> io ho riuscito tu hai riuscito egli ha riuscito noi abbiamo riuscito voi avete riuscito essi hanno riuscito
VITORUL <i>(eu voi reuși)</i> io riuscirò tu riuscirai egli riuscirà noi riusciremo voi riuscirete essi riusciranno		CONDIZIONALUL <i>(eu aș reuși)</i> io riuscirei tu riusciresti egli riuscirebbe noi riusciremmo voi riuscireste essi riuscirebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să reușesc)</i> che io riesca che tu riesca che egli riesca che noi riusciamo che voi riusciate che essi riescano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io riuscissi che tu riuscissi che egli riuscisse che noi riuscissimo che voi riusciste che essi riuscissero	IMPERATIVUL <i>(reușește !)</i> riesci riesca riusciamo riuscite riescano	

INFINITIVUL <i>rodere = a roade</i>	GERUNZIUL <i>rodendo = rozând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>rodente = cure roade</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>roso = ros</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu rod)</i> io rodo tu rodi egli rode noi rodiamo voi rodete essi rodono	IMPERFECTUL <i>(eu rodeam)</i> io rodevo tu rodevi egli rodeva noi rodevamo voi rodevate essi rodevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu rosei)</i> io rosi tu rodesti egli rose noi rodemmo voi rodeste essi rosero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am ros)</i> io ho roso tu hai roso egli ha roso noi abbiamo roso voi avete roso essi hanno roso
VII TORUL <i>(eu voi roade)</i> io roderò tu roderai egli roderà		CONDIT IONALUL <i>(eu aş roade)</i> io roderei tu roderesti egli roderebbe	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să rod)</i> che io roda che tu roda che egli roda che noi rodiamo che voi rodiate che essi rodano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io rodessi che tu rodessi che egli rodesse che noi rodessimo che voi rodeste che essi rodessero	IMPERATIVUL <i>(roade !)</i> rodi roda rodiamo rodete rodano	

INFINITIVUL <i>rompere = a rupe</i>	GERUNZIUL <i>rompendo = rupând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>rompente = care rupe</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>rotto = rupt</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu rup)</i> io rompo tu rompi egli rompe noi rompiano voi rompete essi rompono	IMPERFECTUL <i>(eu rupeam)</i> io rompevo tu rompevi egli rompeva noi rompevamo voi rompevate essi rompevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu rupsei)</i> io ruppi tu rompesti egli ruppe noi rompemmo voi rompeste essi ruppero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am rupt)</i> io ho rotto tu hai rotto egli ha rotto noi abbiamo rotto voi avete rotto essi hanno rotto
VHITORUL <i>(eu voi rupe)</i> io romperò tu romperai egli romperà noi romperemo voi romperete essi romperanno		CONDITIONALUL <i>(eu aş rupe)</i> io rompereî tu romperesti egli romperebbe noi romperemmo voi rompereste essi romperebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să rup)</i> che io rompa che tu rompa che egli rompa che noi rompiano che voi romplate che essi rompano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io rompassi che tu rompassi che egli rompesse che noi rompassimo che voi rompeste che essi rompassero		IMPERATIVUL <i>(rupe !)</i> rompi rompa rompiano rompete rompano

INFINITIVUL salire = a sui	GERUNZIUL salendo = suind	PARTICIPIUL PREZ. salente = care suie	PARTICIPIUL TREC. salito = suit
INDICATIVUL PREZ. (eu sui) io salgo tu sali egli sale noi saliamo voi salite essi salgono	IMPERFECTUL (eu suiam) io salivo tu salivi egli saliva noi salivamo voi salivate essi salivamo	PERFECTUL SIMPLU (eu suii) io salii tu salisti egli sali noi salimmo voi saliste essi salirono	PERFECTUL COMPUS (eu am suit) io sono salito, a tu sei salito, a egli è salito, a noi siamo saliti, e voi siete saliti, e essi sono saliti, e
VHITORUL (eu voi sui) io salirò tu salirai egli salirà		CONDITIONALUL (eu aş sui) noi saliremo voi salirete essi saliranno	
SUBJUNCTIVUL PREZENT (eu să sui) che io salga che tu salga che egli salga che noi saliamo che voi saliate che essi salgano	SUBJUNCTIVUL IMPERFECT che io salissi che tu salissi che egli salisse che noi salissimo che voi saliste che essi salissero	IMPERATIVUL (suie !) — sali salga saliamo salite salgano	

INFINITIVUL <i>sapere = a ști</i>	GERUNZIUL <i>sapendo = știind</i>	PARTICIPUL PREZ. <i>sapiente = care știe</i>	PARTICIPUL TREC. <i>saputo = știut</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu știu)</i> io so tu sai egli sa noi sappiamo voi sapete essi sanno	IMPERFECTUL <i>(eu știam)</i> io sapevo tu sapevi egli sapeva noi sapevamo voi sapevate essi sapevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu știui)</i> io seppi tu sapesti egli seppe noi sapemmo voi sapeste essi seppero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am știut)</i> io ho saputo tu hai saputo egli ha saputo noi abbiamo saputo voi avete saputo essi hanno saputo
VITORUL <i>(eu voi ști)</i> io saprò tu saprài egli saprà		CONDȚIONALUL <i>(eu aș ști)</i> io saprei tu sapresti egli saprebbe	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să știu)</i> che io sappia che tu sappia che egli sappia che noi sappiamo che voi sappiate che essi sappiano		SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io sapessi che tu sapessi che egli sapesse che noi sapessimo che voi sapeste che essi sapessero	IMPERATIVUL <i>(să știi!)</i> — sappi sappia sappiamo sapete sappiano

INFINITIVUL. scegliere = a alege	GERUNZIUL. scegliendo = alegând	PARTICIPIUL PREZ. scegliente = care alege	PARTICIPIUL TREC. scelto = ales
INDICATIVUL PREZ. (eu aleg)	IMPERFECTUL (eu alegam)	PERFECTUL SIMPLU (eu alesi)	PERFECTUL COMPUS (eu am ales)
io scelgo tu scegli egli sceglie noi scegliamo voi scegliete essi scelgono	io sceglievo tu sceglievi egli sceglieva noi sceglievamo voi sceglievate essi sceglievano	io scelsi tu scegliești egli scelse noi scegliemmo voi sceglieście essi scelsero	io ho scelto tu hai scelto egli ha scelto noi abbiamo scelto voi avete scelto essi hanno scelto
VHITORUL. (eu voi alege)		CONDITIONALUL. (eu aş alege)	
io sceglierò tu sceglierai egli sceglierà	noi sceglieremo voi sceglierete essi sceglieranno	io sceglierci tu sceglieresti egli sceglierrebbe	noi sceglieremmo voi scegliereste essi sceglierchbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să aleg)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (allege !)	
che io scelga che tu scelga che egli scelga che noi scegliamo che voi scegliate che essi scelgano	che io scegliești che tu scegliești che egli scegliește che noi sceglieșșimo che voi scegliește che essi sceglieșșero	scegli sceлга scegliamo scegliete scelgano	

INFINTIVUL <i>scendere = a scoborî</i>	GERUNZIUL <i>scendendo = scoborînd</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>scedente = care scoboară</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>sceso = scoborît</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu scobor)</i> io scendo tu scendi egli scende noi scendiamo voi scendete essi scendono	IMPERFECTUL <i>(eu scoboram)</i> io scendevo tu scendevi egli scendeva noi scendevamo voi scendevate essi scendevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu scoborîi)</i> io scesi tu scendesti egli scese noi scendemmo voi scendeste essi scesero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am scoborît)</i> io sono sceso, a tu sei sceso, a egli è sceso, a noi siamo scesi, e voi siete scesi, e essi sono scesi, e
VITORUL <i>(eu voi scoborî)</i> io scenderò tu scenderai egli scenderà noi scenderemo voi scenderete essi scenderanno		CONDITIONALUL <i>(eu aş scoborî)</i> io scenderei tu scenderesti egli scenderebbe noi scenderemmo voi scendereste essi scenderebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să scobor)</i> che io scenda che tu scenda che egli scenda che noi scendiamo che voi scendiute che essi scendano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io scendessi che tu scendessi che egli scendesse che noi scendessimo che voi scendeste che essi scendessero	IMPERATIVUL <i>(scoborâ !)</i> scendi scenda scendiamo scendete scendano	

INFINITIVUL <i>scindere = a despica</i>	GERUNZIUL <i>scindendo = despicaud</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>scidente = cur despica</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>scisso = despical</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(cu despica)</i> io scinda tu scindi egli scinde noi scindiamo voi scindete essi scindono	IMPERFECTUL <i>(cu despicaui)</i> io scindevo tu scindevi egli scindeva noi scindevamo voi scindevate essi scindevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(cu despiciu)</i> io scissi tu scindesti egli scisse noi scidemmo voi scindeste essi scissero	PERFECTUL COMPUS <i>(cu am despical)</i> io ho scisso tu hai scisso egli ha scisso noi abbiamo scisso voi avete scisso essi hanno scisso
VITORUL <i>(cu noi despica)</i> io scinderò tu scinderai egli scinderà noi scinderemo voi scinderete essi scinderanno		CONDȚIONALUL <i>(cu as despica)</i> io scinderei tu scinderesti egli scinderebbe noi scinderemmo voi scindereste essi scinderebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(cu să despica)</i> che io scinda che tu scinda che egli scinda che noi scindiamo che voi scindiate che essi scindano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io scindesti che tu scindesti che egli scindeste che noi scindestimo che voi scindeste che essi scindestero	IMPERATIVUL <i>(despica)</i> scindi scinda scindiamo scindete scindano	

INFINITIVUL sciogliere = <i>a deslega</i>	GERUNZIUL sciogliendo = <i>deslegând</i>	PARTICIPIUL PREZ. sciogliente = <i>care deslegă</i>	PARTICIPIUL TREC. sciolto = <i>deslegat</i>
INDICATIVUL PREZ. (<i>eu desleg</i>) io sciolgo tu sciogli egli scioglie noi sciogliamo voi sciogliete essi sciogliono	IMPERFECTUL (<i>eu deslegam</i>) io scioglievo tu scioglievi egli scioglieva noi scioglievamo voi scioglievate essi scioglievano	PERFECTUL SIMPLU (<i>eu deslegai</i>) io sciolsi tu sciogliesti egli sciolse noi sciogliemmo voi scioglieste essi sciolsero	PERFECTUL COMPUS (<i>eu am deslegat</i>) io ho sciolto tu hai sciolto egli ha sciolto noi abbiamo sciolto voi avete sciolto essi hanno sciolto
VIIITORUL (<i>eu voi deslega</i>) io scioglierò tu scioglierai egli scioglierà		CONDIZIONALUL (<i>eu aş deslega</i>) io scioglierei tu scioglieresti egli scioglierebbe noi scioglieremmo voi sciogliereste essi scioglierebbero	
SUBJUNCTIVUL PREZENT (<i>eu să desleg</i>) che io sciolga che tu sciolga che egli sciolga che noi sciogliamo che voi sciogliate che essi scioglano	SUBJUNCTIVUL IMPERFECT che io sciogliesti che tu sciogliesti che egli sciogliesse che noi sciogliestimo che voi scioglieste che essi sciogliestero	IMPERATIVUL (<i>deslegă!</i>) sciogli sciolga sciogliamo sciogliete scioglano	

INFINITIVUL <i>scorgere = a zări</i>	GERUNZIUL <i>scorgendo = zărind</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>scorgente = care zărește</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>scorto = zărit</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu zăresc)</i> io scorgo tu scorgi egli scorge noi scorgiamo voi scorgete essi scorgono	IMPERFECTUL <i>(eu zăream)</i> io scorgevo tu scorgevi egli scorgeva noi scorgevamo voi scorgevate essi scorgevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu zării)</i> io scorsi tu scorgesti egli scorse noi scorgemmo voi scorgete essi scorsero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am zărit)</i> io ho scorto tu hai scorto egli ha scorto noi abbiamo scorto voi avete scorto essi hanno scorto
VIITORUL <i>(eu voi zări)</i> io scorgerò tu scorgerai egli scorgerà noi scorgeremo voi scorgete essi scorgeranno		CONDIZIONALUL <i>(eu aş zări)</i> io scorgerei tu scorgerești egli scorgerebbe noi scorgeremmo voi scorgeteste essi scorgerebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(cu să zăresc)</i> che io scorga che tu scorga che egli scorga che noi scorgiamo che voi scorgete che essi scorgano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io scorgessi che tu scorgessi che egli scorgesse che noi scorgessimo che voi scorgeteste che essi scorgessero	IMPERATIVUL <i>(zărește !)</i> — scorgi scorga scorgiamo scorgete scorgano	

INFINITIVUL. scrivere = a scrie	GERUNZIUL. scrivendo = scriind	PARTICIPIUL PREZ. scrivente = care scrie	PARTICIPIUL TREC. scritto = scris
INDICATIVUL PREZ. (eu scrivo)	IMPERFECTUL. (eu scrivevo)	PERFECTUL SIMPLU (eu scrissi)	PERFECTUL COMPUS (eu am scris)
io scrivo tu scrivi egli scrive noi scriviamo voi scrivete essi scrivono	io scrivevo tu scrivevi egli scriveva noi scrivevamo voi scrivevate essi scrivevano	io scrissi tu scrivesti egli scrisse noi scrivemmo voi scriveste essi scrissero	io ho scritto tu hai scritto egli ha scritto noi abbiamo scritto voi avete scritto essi hanno scritto
VHITORUL. (eu voi scriverò)		CONDIZIONALUL. (eu aş scrie)	
io scriverò tu scriverai egli scriverà	noi scriveremo voi scriverete essi scriveranno	io scriverei tu scriveresti egli scriverebbe	noi scriveremmo voi scriveresie essi scriverebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să scriu)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL. (s:rie)	
che io scriva che tu scriva che egli scriva che noi scriviamo che voi scriviate che essi scrivano	che io scrivessi che tu scrivessi che egli scrivesse che noi scrivessemmo che voi scriveste che essi scrivessero	scrivi scriva scriviamo scrivete scrivano	

INFINITIVUL <i>scuotere = a scuotura</i>	GERUNZIUL <i>scuotendo = scuotându</i>	PARTICIPILIUL PREZ. <i>scuotente = care scuotură</i>	PARTICIPILIUL TREC. <i>scosso = scuotut</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu scuot)</i> io scuoto tu scuoti egli scuote noi scuotiamo voi scuotate essi scuotono	IMPERFECTUL <i>(eu scuotam)</i> io scuotevo tu scuotevi egli scuoteva noi scuotevamo voi scuotevate essi scuotevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu scuotui)</i> io scuosi tu scuotesti egli scuosse noi scuotemmo voi scuoteste essi scuosero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am scuotut)</i> io ho scuosso tu hai scuosso egli ha scuosso noi abbiamo scuosso voi avete scuosso essi hanno scuosso
VITORUL <i>(eu voi scuotura)</i> io scuoterò tu scuoterai egli scuoterà		CONDITIUNALUL <i>(eu aş scuotura)</i> io scuoterei tu scuoteresti egli scuoterebbe noi scuoteremmo voi scuotereste essi scuoterebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să scuot)</i> che io scuota che tu scuota che egli scuota che noi scuotiamo che voi scuotiate che essi scuotano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io scuotessi che tu scuotessi che egli scuotesse che noi scuotessimo che voi scuoteste che essi scuotessero	IMPERATIVUL <i>(scuotură !)</i> scuoti scuota scuotiamo scuotate scuotano	

INFINTIVUL <i>sedere = a șede</i>		GERUNZIUL <i>sedendo = șezând</i>		PARTICIPIUL TREC. <i>sedente = care șade</i>		PARTICIPIUL TREC. <i>seduto = șezut</i>									
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu șed)</i> io siedo tu siedi egli siede noi sediamo voi sedete essi siedono		IMPERFECTUL <i>(eu ședeam)</i> io sedevo tu sedevi egli sedeva noi sedevamo voi sedevate essi sedevano		PERFECTUL SIMPLU <i>(eu șezui)</i> io sedei tu sedesti egli sedè noi sedemmo voi sedeste essi sederono		PERFECTUL COMPUS <i>(eu am șezut)</i> io ho seduto tu hai seduto egli ha seduto noi abbiamo seduto voi avete seduto essi hanno seduto									
VIIITORUL <i>(eu voi șede)</i> io sederò tu sederai egli sederà				CONDȚIONALUL <i>(eu aș șede)</i> noi sederemo voi sederete essi sederanno				CONDȚIONALUL <i>(eu aș șede)</i> io sederei tu sederesti egli sederebbe				CONDȚIONALUL <i>(eu aș șede)</i> noi sederemmo voi sedereste essi sederebbero			
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(tu să șed)</i> che io sieda che tu siedi che egli sieda che noi sediamo che voi sediate che essi siedano		SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io sedessi che tu sedessi che egli sedesse che noi sedessimo che voi sedeste che essi sedessero				IMPERATIVUL <i>(sezi !)</i> siedi sieda sediamo sedete siedano									

INFINITIVUL <i>spandere = a răspândi</i>	GERUNZIUL <i>spandendo = răspândind</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>spandente = care răspândește</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>spanto = răspândit</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu răspândesc)</i> io spando tu spandi egli spande noi spandiamo voi spandete essi spandono	IMPERFECTUL <i>(eu răspândeam)</i> io spandevo tu spandevi egli spandeva noi spandevamo voi spandevate essi spandevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu răspândii)</i> io spansi tu spandesti egli spanse noi spandemmo voi spandeste essi spansero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am răspândit)</i> io ho spanto tu hai spanto egli ha spanto noi abbiamo spanto voi avete spanto essi hanno spanto
VITORUL <i>(eu voi răspândi)</i> io spanderò tu spanderai egli spanderà noi spanderemo voi spanderete essi spanderanno		CONDITONALUL <i>(eu aş răspândi)</i> io spanderei tu spanderesti egli spanderebbe noi spanderemmo voi spandereste essi spanderebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să răspândesc)</i> che io spanda che tu spanda che egli spanda che noi spandiamo che voi spandiate che essi spandano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io spandessi che tu spandessi che egli spandesse che noi spandessimo che voi spandeste che essi spandessero	IMPERATIVUL <i>(răspândește !)</i> spandi spanda spandiamo spandete spandano	

INFINITIVUL spargere = a imprăștiia	GERUNZIUL spargendo = imprăștiind	PARTICIPILIUL PREZ. spargente = care imprăștiie	PARTICIPILIUL TREC. sparsu, spartu = imprăștiat
INDICATIVUL PREZ. (eu imprăștiu)	IMPERFECTUL (eu imprăștiam)	PERFECTUL SIMPLU (eu imprăștiu)	PERFECTUL COMPUS (eu am imprăștiat)
io spargo tu spargi egli sparge noi spargiamo voi spargete essi spargono	io spargevo tu spargevi egli spargeva noi spargevamo voi spargevate essi spargevano	io sparsi tu spargesti egli sparse noi spargemmo voi spargete essi sparsero	io ho sparsu tu hai sparsu egli ha sparsu noi abbiamo sparsu voi avete sparsu essi hanno sparsu
VITORUL (eu voi imprăștiia)		CONDȚIONALUL (eu aș imprăștiia)	
io spargerò tu spargerai egli spargerà	noi spargeremo voi spargete essi spargeranno	io spargerei tu spargeresti egli spargerebbe	noi spargeremmo voi spargereste essi spargerebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu să imprăștiu)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (imprăștiie !)	
che io sparga che tu sparga che egli sparga che noi spargiamo che voi spargiate che essi spargano	che io spargessi che tu spargessi che egli spargesse che noi spargessimo che voi spargeste che essi spargessero	spargi sparga spargiamo spargete spargano	

INFINITIVUL spendere = a cheltui	GERUNZIUL spandendo = cheltuind	PARTICIPIUL PREZ. spandente = care cheltuiește	PARTICIPIUL TREC. speso = cheltuit
INDICATIVUL PREZ. (eu cheltuiesc)	IMPERFECTUL (eu cheltuiam)	PERFECTUL SIMPLU (eu cheltuii)	PERFECTUL COMPUS (eu am cheltuit)
io spendo tu spendi egli spende noi spendiamo voi spendete essi spendono	io spendevo tu spendevi egli spendeva noi spendevamo voi spendevate essi spendevano	io spesi tu spendesti egli spese noi spendemmo voi spendeste essi spesero	io ho speso tu hai speso egli ha speso noi abbiamo speso voi avete speso essi hanno speso
V ITORUL (eu voi cheltui)		CONDIZIONALUL (eu aş cheltui)	
io spenderò tu spenderai egli spenderà	noi spenderemo voi spenderete essi spenderanno	io spenderei tu spenderesti egli spenderebbe	noi spenderemmo voi spendereste essi spenderebbero
SUBJUNCTIVUL PREZENT (eu să cheltuiesc)	SUBJUNCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (cheltuieste !)	
che io spenda che tu spenda che egli spenda che noi spendiamo che voi spendiate che essi spendano	che io spendessi che tu spendessi che egli spendesse che noi spendessimo che voi spendeste che essi spendessero	— spendi spenda spendiamo spendete spendano	

INFINITIVUL spengere, spegnere = a stinge	GERUNZIUL spengendo = stingând	PARTICIPIUL PREZ. spengente, spegnente = care stinge	PARTICIPIUL TREC. spento = stins
INDICATIVUL PREZ. (cu sting)	IMPERFECTUL (cu stingeam)	PERFECTUL SIMPLU (cu stinses)	PERFECTUL COMPUS (cu am stins)
io spengo tu spengi egli spenge noi spengiamo voi spengete essi spengono	io spengevo tu spengevi egli spengeva noi spengevamo voi spengevate essi spengevamo	io spensi tu spengesti egli spense noi spengemmo voi spengeste essi spensero	io ho spento tu hai spento egli ha spento noi abbiamo spento voi avete spento essi hanno spento
VITORUL (cu voi stinge)		CONDITIONALUL (cu as stinge)	
io spengerò tu spengerai egli spengerà	noi spengeremo voi spengerete essi spengeranno	io spengerei tu spengeresti egli spengerebbe	noi spengeremmo voi spengereste essi spengerebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT (cu să sting)	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL (stinge !)	
che io spenga che tu spenga che egli spenga che noi spengiamo che voi spengete che essi spengano	che io spengessi che tu spengessi che egli spengesse che noi spengessimo che voi spengeste che essi spengessero	spengi spenga spengiamo spengete spengano	

INFINITIVUL <i>spingere = a impinge</i>	GERUNZIUL <i>spingendo = împingând</i>	PARTICIPUL PREZ. <i>spingente = care împinge</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>spinto = împins</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu imping)</i>	IMPERFECTUL <i>(eu împingeam)</i>	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu împinset)</i>	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am împins)</i>
io spingo tu spingi egli spinge noi spingiamo voi spingete essi spingono	io spingevo tu spingevi egli spingeva noi spingevamo voi spingevate essi spingevano	io spinsi tu spingesti egli spinse noi spingemmo voi spingeste essi spinsero	io ho spinto tu hai spinto egli ha spinto noi abbiamo spinto voi avete spinto essi hanno spinto
VHITORUL <i>(eu voi impinge)</i>		CONDITIONALUL <i>(eu aş împinge)</i>	
io spingerò tu spingerai egli spingerà	noi spingeremo voi spingerete essi spingeranno	io spingerei tu spingeresti egli spingerebbe	noi spingeremmo voi spingereste essi spingerebbero
SUNJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să imping)</i>	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL <i>(impinge !)</i>	
che io spinga che tu spinga che egli spinga che noi spingiamo che voi spingiate che essi spingano	che io spingessi che tu spingessi che egli spingesse che noi spingessimo che voi spingeste che essi spingessero	spingi spinga spingiamo spingete spingano	

INFINITIVUL <i>stare = a sta</i>	GERUNZIUL <i>stando = stând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>stante = cure stă</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>stato = stat</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu stan)</i> io sto tu stai egli sta noi stiamo voi state essi stanno	IMPERFECTUL <i>(eu stam)</i> io stavo tu stavi egli stava noi stavamo voi stavate essi stavano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu stai)</i> io stetti tu stesti egli stette noi stemmo voi siete essi stettero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am stat)</i> io sono stato, a tu sei stato, a egli è stato, a noi siamo stati, e voi siete stati, e essi sono stati, e
VITORUL <i>(eu voi sta)</i> io starò tu starai egli starà noi staremo voi starete essi staranno		CONDITIONALUL <i>(eu aş sta)</i> io starei tu staresti egli starebbe noi staremmo voi stareste essi starebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(cu sã stau)</i> che io stia che tu stia che egli stia che noi stiamo che voi state che essi stiano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io stessi che tu stessi che egli stesse che noi stessimo che voi steste che essi stessero	IMPERATIVUL <i>(sta!)</i> sta stia stiamo state stiano	

INFINITIVUL. stringere = a stringe	GERUNZIUL. stringendo = stringëndul	PARTICIPIUL PREZ. stringente = care stringe	PARTICIPIUL TREC. stretto = sträns
INDICATIVUL PREZ. (eu string) io stringo tu stringi egli stringe noi stringiamo voi stringete essi stringono	IMPERFECTUL (eu stringeam) io stringevo tu stringevi egli stringeva noi stringevamo voi stringevate essi stringevano	PERFECTUL SIMPLU (eu stränsai) io strinsi tu stringesti egli strinse noi stringemmo voi stringeste essi strinsero	PERFECTUL COMPUS (eu am sträns) io ho stretto tu hai stretto egli ha stretto noi abbiamo stretto voi avete stretto essi hanno stretto
VITTORUL. (eu voi stringe) io stringerö tu stringerai egli stringerä		CONDITÏIONALUL. (eu aş stringe) io stringerei tu stringeresti egli stringerebbe	
SUBJONCTIVUL PREZ. (eu sä string) che io stringa che tu stringa che egli stringa che noi stringiamo che voi stringiate che essi stringano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io stringessi che tu stringessi che egli stringesse che noi stringessimo che voi stringeste che essi stringessero	IMPERATIVUL. (stringe !) stringi stringa stringiamo stringete stringano	

INFINITIVUL. <i>tacere = a tăcea</i>	GERUNZIUL. <i>tacendo = tăcând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>tacente = care tăce</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>tacuto = tăcut</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu tăc)</i> io tăccio tu tăci egli tăce noi tăciamo voi tăcețe essi tăcciono	IMPERFECTUL <i>(eu tăceam)</i> io tăcevo tu tăcevi egli tăceva noi tăcevamo voi tăcevate essi tăcevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu tăcui)</i> io tăcui tu tăcesti egli tăceue noi tăcemmo voi tăceste essi tăcquero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am tăcut)</i> io ho tăcuto tu hai tăcuto egli ha tăcuto noi abbiamo tăcuto voi avete tăcuto essi hanno tăcuto
VITFORUL <i>(eu voi tăcea)</i> io tăcerò tu tăcerai egli tăcerà noi tăceremo voi tăcerețe essi tăceranno		CONDȚIONALUL <i>(eu aș tăcea)</i> io tăcerai tu tăceresti egli tăcerebbe noi tăceremmo voi tăcerețe essi tăcerebbero	
SUBJUNCTIVUL PREZENT <i>(eu să tăc)</i> che io tăcea che tu tăcea che egli tăcea che noi tăciamo che voi tăcețe che essi tăciano	SUBJUNCTIVUL IMPERFECT che io tăcești che tu tăcești che egli tăcește che noi tăceștino che voi tăcește che essi tăceșsero	IMPERATIVUL <i>(tăci!)</i> tăci tăcea tăciamo tăcețe tăciano	

INFINITIVUL <i>tendere = a tinde, întinae</i>	GERUNZIUL <i>tendendo = întinzând</i>	PARTICIPUL PREZ. <i>tendente = care întinde</i>	PARTICIPUL TREC. <i>teso = întins</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu întind)</i>	IMPERFECTUL <i>(eu întindeam)</i>	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu întinsei)</i>	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am întins)</i>
io tendo tu tendi egli tende noi tendiamo voi tendete essi tendono	io tendevo tu tendevi egli tendeva noi tendevamo voi tendevate essi tendevano	io tesi tu tendesti egli tese noi tendemmo voi tendeste essi tesero	io ho teso tu hai teso egli ha teso noi abbiamo teso voi avete teso essi hanno teso
VITFORUL <i>(eu voi întinde)</i>		CONDITONALUL <i>(eu aş întinde)</i>	
io tenderò tu tenderai egli tenderà	noi tenderemo voi tenderete essi tenderanno	io tenderei tu tenderesti egli tenderebbe	noi tenderemmo voi tendereste essi tenderebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să întind)</i>	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL <i>(întinde !)</i>	
che io tenda che tu tenda che egli tenda che noi tendiamo che voi tendiate che essi tendano	che io tendessi che tu tendessi che egli tendesse che noi tendessimo che voi tendeste che essi tendessero	tendi tenda tendiamo tendete tendano	

INFINITIVUL <i>tenere = a ținea</i>	GERUNZIUL <i>tenedo = ținând</i>	PARTICIPUL PREZ. <i>tenente = ținând</i>	PARTICIPUL TREC. <i>tenuto = ținut</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu țin)</i> io țineu tu ții egli țiene noi ținem voi țineți essi țengono	IMPERFECTUL <i>(eu țineam)</i> io ținevo tu ținevi egli țineva noi ținevamo voi ținevate essi ținevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu ținui)</i> io ținui tu ținesti egli ținse noi ținemmo voi țineste essi ținnero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am ținut)</i> io ho ținuto tu hai ținuto egli ha ținuto noi abbiamo ținuto voi avete ținuto essi hanno ținuto
VITORUL <i>(eu voi ținea)</i> io țerrò tu țerrai egli țerrà noi țerremo voi țerrete essi țeranno		CONDITIONALUL <i>(eu aș ținea)</i> io țerei tu țerresti egli țerebbe noi țerremmo voi țerreste essi țerebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să țin)</i> che io țengh che tu țengh che egli țengh che noi țenghiamo che voi țenghiate che essi țenghino	SUBJONCTIVUL IMPERF. che io țenessi che tu țenessi che egli țenessi che noi țenessimo che voi țenessete che essi țenessero	IMPERATIVUL <i>(ține !)</i> țieni țengh țenghiamo țenete țenghino	

INFINITIVUL togliere, torre = a lua, <i>vs. la a scoale</i>	GERUNZIUL togliendo = luând, scoțina	PARTICIPIUL PREZ. togliente = care ia, <i>care scoale</i>	PARTICIPIUL TREC. tolto = luat, scos
INDICATIVUL PREZ. <i>(cu iau)</i> io tolgo tu togli egli toglie noi togliamo voi togliete essi tolgono	IMPERFECTUL <i>(cu luam)</i> io toglievo tu toglievi egli toglieva noi toglievamo voi toglievate essi toglievano	PERFECTUL SIMPLU <i>(cu luai)</i> io tolsi tu togliesti egli tolse noi togliemmo voi toglieste essi tolsero	PERFECTUL COMPUS <i>(cu am luat)</i> io ho tolto tu hai tolto egli ha tolto noi abbiamo tolto voi avete tolto essi hanno tolto
VITORUL <i>(cu voi lua)</i> io toglierò tu toglierai egli toglierà noi toglieremo voi toglierete essi toglieranno		CONDIZIONALUL <i>(cu aş lua)</i> io toglierei tu toglieresti egli toglierebbe noi toglieremmo voi togliereste essi toglierebbero	
SUBJUNCTIVUL PREZENT <i>(cu să iau)</i> che io tolga che tu tolga che egli tolga che noi togliamo che voi togliate che essi tolgano	SUBJUNCTIVUL IMPERFECT che io togliessi che tu togliessi che egli togliesse che noi togliessimo che voi toglieste che essi togliessero	IMPERATIVUL <i>(ia)</i> — toglì tolgà togliamo togliete tolgano	

INFINTIVUL <i>trarre = a trage</i>	GERUNZIUL <i>traendo = trăgând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>traente = care trage</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>tratto = tras</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu trag)</i> io traggo tu trai egli trae noi traggiamo voi traete essi traggono	IMPERFECTUL <i>(eu traeram)</i> io traevo tu traevi egli traeva noi traevamo voi traevate essi traevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu trasesi)</i> io trassi tu traesti egli trasse noi traemmo voi traeste essi trassero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am tras)</i> io ho tratto tu hai tratto egli ha tratto noi abbiamo tratto voi avete tratto essi hanno tratto
VITORUL <i>(eu noi trage)</i> io trarrò tu trarrai egli trarrà		CONDȚIONALUL <i>(eu aş trage)</i> noi trarremmo voi trarrete essi trarremmo io trarei tu traresti egli trarrebbe noi trarremmo voi trarreste essi trarrebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să trag)</i> che io tragga che tu tragga che egli tragga che noi traggiamo che voi tragghiate che essi traggano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io traessi che tu traessi che egli traesse che noi traessimo che voi traeste che essi traessero	IMPERATIVUL <i>(trage !)</i> — trai tragga tragghiamo traete traggano	

INFINITIVUL. <i>udire = a auzi</i>	GERUNZIUL. <i>udendo = auzind</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>udente = care aude</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>udito = auzit</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu aud)</i> io odo tu odi egli ode noi udiamo voi udite essi odono	IMPERFECTUL <i>(eu auzeam)</i> io udivo tu udivi egli udiva noi udivamo voi udivate essi udivano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu auzii)</i> io udii tu udisti egli udi noi udimmo voi udiste essi udirono	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am auzii)</i> io ho udito tu hai udito egli ha udito noi abbiamo udito voi avete udito essi hanno udito
VITTORUL <i>(eu voi auzi)</i> io udirò tu udirai egli udirà noi udiremo voi udirete essi udiranno		CONDITIOALUL <i>(eu aş auzi)</i> io udirei tu udiresti egli udirebbe noi udiremmo voi udireste essi udirebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să aud)</i> che io oda che tu oda che egli oda che noi udiamo che voi udiate che essi odano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io udissi che tu udissi che egli udisse che noi udissimo che voi udiste che essi udissero	IMPERATIVUL <i>(auzi!)</i> odi oda udiamo udiate odano	

INFINITIVUL ungere = a unge	GERUNZIUL ungendo = unġând	PARTICIPUL PREZ. ungente = care unge	PARTICIPUL TREC. unto = uns
INDICATIVUL PREZ. (eu unġ) io unġo tu unġi egli unge noi unġiamo voi unġete essi unġono	IMPERFECTUL (eu unġeam) io unġevo tu unġevi egli unġeva noi unġevamo voi unġevate essi unġevano	PERFECTUL SIMPLU (eu unsei) io unsi tu ungesti egli unse noi ungemmo voi ungeste essi unsero	PERFECTUL COMPUS (eu am uns) io ho unto tu hai unto egli ha unto noi abbiamo unto voi avete unto essi hanno unto
VHITORUL (eu voi unġe) io unġerò tu unġerai egli unġerà		CONDITONALUL (eu oġ unġe) io unġerei tu unġeresti egli unġerebbe	
SUBJONCTIVUL PREZENT (eu sã unġ) che io unġa che tu unġa che egli unġa che noi unġiamo che voi unġiate che essi unġano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io unġessi che tu unġessi che egli unġesse che noi unġessimo che voi unġeste che essi unġessero	IMPERATIVUL (unġe!) unġi unġa unġiamo unġete unġano	

INFINITIVUL <i>uccidere = a ucide</i>	GERUNZIUL <i>uccidendo = ucizând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>uccidente = cure ucide</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>ucciso = ucis</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu ucid)</i> io uccido tu uccidi egli uccide noi uccidiamo voi uccidete essi uccidono	IMPERFECTUL <i>(eu ucideam)</i> io uccidevo tu uccidevi egli uccideva noi uccidevamo voi uccidevate essi uccidevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu ucisei)</i> io uccisi tu uccidesti egli uccise noi uccidemmo voi uccideste essi uccisero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am ucis)</i> io ho ucciso tu hai ucciso egli ha ucciso noi abbiamo ucciso voi avete ucciso essi hanno ucciso
VITTORUL <i>(eu voi ucide)</i> io ucciderò tu ucciderai egli ucciderà noi uccideremo voi ucciderete essi uccideranno		CONDITIONALUL <i>(eu aş ucide)</i> io ucciderei tu uccideresti egli ucciderebbe noi uccideremmo voi uccidereste essi ucciderebbero	
SUBJUNCTIVUL PREZENT <i>(eu să ucid)</i> che io uccida che tu uccida che egli uccida che noi uccidiamo che voi uccidiate che essi uccidano	SUBJUNCTIVUL IMPERFECT che io uccidessi che tu uccidessi che egli uccidesse che noi uccidessimo che voi uccideste che essi uccidessero		IMPERATIVUL <i>(ucide !)</i> — uccidi uccida uccidiamo uccidete uccidano

INFINTIVUL uscire = <i>a ieși</i>		GERUNZIUL uscendo = <i>ieșind</i>		PARTICIPIUL PREZ. uscente = <i>care ieșe</i>		PARTICIPIUL TREC. uscito = <i>ieșit</i>	
INDICATIVUL PREZ. (<i>cu ieși</i>)		IMPERFECTUL (<i>cu ieșeam</i>)		PERFECTUL SIMPLU (<i>cu ieși</i>)		PERFECTUL COMPUS (<i>cu am ieșit</i>)	
io esco tu esci egli esce noi usciamo voi uscite essi escano		io uscivo tu uscivi egli usciva noi uscivamo voi uscivate essi uscivano		io uscii tu uscisti egli uscì noi uscimmo voi usciste essi uscirono		io sono uscito, a tu sei uscito, a egli è uscito, a noi siamo usciti, e voi siete usciti, e essi sono usciti, e	
VITTORUL (<i>cu voi ieși</i>)				CONDITONALUL (<i>cu voi ieși</i>)			
io uscirei tu usciresti egli uscirebbe		noi usciremmo voi uscireste essi uscirebbero		io uscirei tu usciresti egli uscirebbe		noi usciremmo voi uscireste essi uscirebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT (<i>cu să ieși</i>)		SUBJONCTIVUL IMPERFECT		IMPERATIVUL (<i>ieși!</i>)			
che io esca che tu esci che egli esca che noi usciamo che voi usciate che essi escano		che io uscissi che tu uscissi che egli uscisse che noi uscissimo che voi usciste che essi uscissera		esci esci usciamo uscite escano			

INFINITIVUL <i>valere = a prețui</i>	GERUNZIUL <i>valendo = prețuind</i>	PARTICIPIUL. PREZ. <i>valente = care prețuiește</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>valso = prețuit</i>
INDICATIVUL. PREZ. <i>(eu prețuiesc)</i> io valgo tu valli egli vale noi vallamo voi valete essi valgono	IMPERFECTUL. <i>(eu prețuiam)</i> io valevo tu valevi egli valeva noi valevamo voi valevate essi valevamo	PERFECTUL. SIMPLU <i>(eu prețui)</i> io valsi tu vallesti egli valse noi valemmo voi valeste essi valsero	PERFECTUL. COMPUS <i>(eu am prețuit)</i> io ho valso tu hai valso egli ha valso noi abbiamo valso voi avete valso essi hanno valso
VIICTORUL <i>(eu voi prețui)</i> io varrò tu varrai egli varrà noi varremo voi varrete essi varranno		CONDȚIONALUL. <i>(eu aș prețui)</i> io varrei tu varresti egli varrebbe noi varremmo voi varreste essi varrebbero	
SUBJONCTIVUL. PREZENT <i>(eu să prețuiesc)</i> che io valga che tu valga che egli valga che noi valliamo che voi valliate che essi valgano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io valessi che tu valessi che egli valesse che noi valessimo che voi valeste che essi valessero	IMPERATIVUL. <i>(să prețuiești)</i> — vali valga valliamo valete valgono	

INFINITIVUL. <i>vedere = a vedea</i>	GERUNZIUL. <i>vedendo = văzând</i>	PARTICIPUL PREZ. <i>vedente = care vede</i>	PARTICIPUL TREC. <i>visto, veduto = văzut</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu văd)</i>	IMPERFECTUL <i>(eu vedeam)</i>	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu văzui)</i>	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am văzut)</i>
io vedo tu vedi egli vede noi vediamo voi vedete essi vedono	io vedevo tu vedevi egli vedeva noi vedevamo voi vedevate essi vedevano	io vidi tu vedesti egli vide noi vedemmo voi vedeste essi videro	io ho visto, veduto tu hai visto egli ha visto noi abbiamo visto voi avete visto essi hanno visto
VHITORUL. <i>(eu voi vedea)</i>		CONDȚIONALUL. <i>(eu aş vedea)</i>	
io vedrò tu vedrai egli vedrà	noi vedremo voi vedrete essi vedranno	io vedrei tu vedresti egli vedrebbe	noi vedremmo voi vedreste essi vedrebbero
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(eu să văd)</i>	SUBJONCTIVUL IMPERFECT	IMPERATIVUL <i>(să vezi !)</i>	
che io veda che tu veda che egli veda che noi vediamo che voi vedute che essi vedano	che io vedessi che tu vedessi che egli vedesse che noi vedessimo che voi vedeste che essi vedessero	vedi veda vediamo vedete vedano	

INFINITIVUL venire = <i>a veni</i>	GERUNZIUL venendo = <i>venind</i>	PARTICIPIUL PREZ. venente = <i>care vine</i>	PARTICIPIUL TREC. venuto = <i>venit</i>
INDICATIVUL PREZ. (<i>eu vin</i>) io vengo tu vieni egli viene noi veniamo voi venite essi vengono	IMPERFECTUL (<i>eu veneam</i>) io venivo tu venivi egli veniva noi venivamo voi venivate essi venivano	PERFECTUL SIMPLU (<i>eu venii</i>) io venni tu venisti egli venne noi venimmo voi veniste essi vennero	PERFECTUL COMPUS (<i>eu am venit</i>) io sono venuto, a tu sei venuto, a egli è venuto, a noi siamo venuti, e voi siete venuti, e essi sono venuti, e
VITTORUL (<i>eu voi venii</i>) io verrò tu verrai egli verrà noi verremo voi verrete essi verranno		CONDITIONALUL (<i>eu aş veni</i>) io verrei tu verresti egli verrebbe noi verremmo voi verreste essi verrebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT (<i>eu să vin</i>) che io venga che tu venga che egli venga che noi veniamo che voi veniate che essi vengano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io venissi che tu venissi che egli venisse che noi venissimo che voi veniste che essi venissero		IMPERATIVUL (<i>să vii!, vino!</i>) — vieni venga veniamo venite vengano

INFINITIVUL. <i>vivere = a trăi</i>	GERUNZIUL. <i>vivendo = trăind</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>vivente = care trăește</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>vissuto = trăit</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(eu trăiesc)</i> io vivo tu vivi egli vive noi viviamo voi vivete essi vivono	IMPERFECTUL. <i>(eu trăiam)</i> io vivevo tu vivevi egli viveva noi vivevamo voi vivevate essi vivevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(eu trăii)</i> io vissi tu vivesti egli visse noi vivemmo voi viveste essi vissero	PERFECTUL COMPUS <i>(eu am trăit)</i> io sono vissuto, a tu sei vissuto, a egli è vissuto, a noi siamo vissuti, e voi siete vissuti, e essi sono vissuti, e
VITORUL. <i>(eu voi trăi)</i> io vivră tu vivrai egli vivrà noi vivremo voi vivrete essi vivranno		CONDITONALUL. <i>(eu aș trăi)</i> io vivrei tu vivresti egli vivrebbe noi vivremmo voi vivreste essi vivrebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT. <i>(eu să trăiesc)</i> che io viva che tu viva che egli viva che noi viviamo che voi viviate che essi vivano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io vivessi che tu vivessi che egli vivesse che noi vivessimo che voi viveste che essi vivessero	IMPERATIVUL. — vivi viva viviamo vivete vivano	

INFINITIVUL <i>volere = a noi</i>	GERUNZIUL <i>volendo = vînd</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>volente = care vîește</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>voluto = voit</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(cu vîește)</i> io voglio tu vuoi egli vuole noi vogliamo voi volete essi vogliono	IMPERFECTUL <i>(cu vîiam)</i> io volevo tu volevi egli voleva noi volevamo voi volevate essi volevano	PERFECTUL SIMPLU <i>(cu voi)</i> io vooli tu volesti egli volle noi volemmo voi voleste essi vollero	PERFECTUL COMPUS <i>(cu am voit)</i> io ho voluto tu hai voluto egli ha voluto noi abbiamo voluto voi avete voluto essi hanno voluto
VITORUL <i>(cu voi voi)</i> io vorrò tu vorrai egli vorrà noi vorremo voi vorrete essi vorranno		CONDȚIONALUL <i>(cu aș voi)</i> io vorrei tu vorresti egli vorrebbe noi vorremmo voi vorreste essi vorrebbero	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(cu să vîește)</i> che io vogli che tu voglia che egli voglia che noi vogliamo che voi vogliate che essi vogliano	SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io volessi che tu volessi che egli volesse che noi volessimo che voi volesse che essi volessero	IPERATIVUL <i>(vîește !)</i> — vogni voglia vogliamo volete vogliano	

INFINITIVUL <i>volgere = a întoarce</i>	GERUNZIUL <i>volgendo = întorcând</i>	PARTICIPIUL PREZ. <i>volgente = care întoarce</i>	PARTICIPIUL TREC. <i>volto = întors</i>
INDICATIVUL PREZ. <i>(cu întorc)</i> io <i>volgo</i> tu <i>volgi</i> egli <i>volge</i> noi <i>volgiamo</i> voi <i>volgete</i> essi <i>volgono</i>	IMPERFECTUL <i>(cu întorceam)</i> io <i>volgevo</i> tu <i>volgevi</i> egli <i>volgeva</i> noi <i>volgevamo</i> voi <i>volgevate</i> essi <i>volgevano</i>	PERFECTUL SIMPLU <i>(cu întorsei)</i> io <i>volsi</i> tu <i>volgesti</i> egli <i>voise</i> noi <i>volgemmo</i> voi <i>volgeste</i> essi <i>volsero</i>	PERFECTUL COMPUS <i>(cu am întors)</i> io <i>ho</i> <i>volto</i> tu <i>hai</i> <i>volto</i> egli <i>ha</i> <i>volto</i> noi <i>abbiamo</i> <i>volto</i> voi <i>avete</i> <i>volto</i> essi <i>hanno</i> <i>volto</i>
VITTORUL <i>(cu voi întoarce)</i> io <i>volgerò</i> tu <i>volgerai</i> egli <i>volgerà</i>		CONDITİONALUL <i>(cu aş întoarce)</i> io <i>volgerei</i> tu <i>volgeresti</i> egli <i>volgerebbe</i>	
SUBJONCTIVUL PREZENT <i>(cu să întorc)</i> che io <i>volga</i> che tu <i>volga</i> che egli <i>volga</i> che noi <i>volgiamo</i> che voi <i>volgate</i> che essi <i>volgano</i>		SUBJONCTIVUL IMPERFECT che io <i>volgessi</i> che tu <i>volgessi</i> che egli <i>volgesse</i> che noi <i>volgessimo</i> che voi <i>volgeste</i> che essi <i>volgessero</i>	IMPERATIVUL <i>(întoarce !)</i> — <i>volgi</i> <i>volga</i> <i>volgiamo</i> <i>volgete</i> <i>volgano</i>

CÂNTECE ITALIENE

GIOVINEZZA!

Inno Trionfale del Partito Nazionale Fascista

Versi di *Salvator Gotta*

Musica di *Giuseppe Blanc*

1. Sal-ve, o Po-po-lo d'E-ri sal-ve, o Pa-tria im-mor-ta-le!
 2. Del-let-ta nei con-fini son ri-fi-ati gli Ita-liani
 3. I poeti e gli arti-giani, i signo-ri e i contadi-ni,
 con un-gi-lio d'italiani giu-ran che a Mus-so-li-ni
 Non o-è pro-ve-ro que-ri-re che non sia-ri le sue a-zi-ende,
 che non spie-gi le ban-diere del Fas-cismo red-en-ter Gio-ve-rità, giu-ve-rità
 pri-ma-ria di bel-lez-za, del-la vita nell'as-prez-za il tu- can-tili, squi-lla e sa-
 sal-ve, o Pa-tria im-mor-ta-le!
 2. Del-let-ta nei con-fini son ri-fi-ati gli Ita-liani
 3. I poeti e gli arti-giani, i signo-ri e i contadi-ni,
 con un-gi-lio d'italiani giu-ran che a Mus-so-li-ni
 Non o-è pro-ve-ro que-ri-re che non sia-ri le sue a-zi-ende,
 che non spie-gi le ban-diere del Fas-cismo red-en-ter Gio-ve-rità, giu-ve-rità
 pri-ma-ria di bel-lez-za, del-la vita nell'as-prez-za il tu- can-tili, squi-lla e sa-

1. Salve, o Popolo d'Ere
 salve, o Patria immortale!
 Son rinati i figli tuoi
 con la fe nell'ideale.
 Il valore dei tuoi guerrieri,
 la virtù dei puritani,
 la gloria de l'Aghieri
 s'aggi brida in tutti i cuori.
 Gioventù, giovinezza,
 primaveria di bellezza,
 della vita nell'asprezza
 il tuo canto squilla e sa!

2. Dellestia nei confini
 son rifati gli Italiani
 li ha rifati Mussolini
 per la guerra di domani.
 Per la gioia del lavoro
 per la pace e per l'altare
 per la gloria di coloro
 che la Patria rinnoverà.
 Gioventù, giovinezza,
 primaveria di bellezza
 della vita nell'asprezza
 il tuo canto squilla e sa!

3. I poeti e gli artigiani,
 i signori e i contadini,
 con ungioglio d'italiani
 giurano che a Mussolini
 Non c'è provero querire
 che non siano le sue aziende,
 che non spieghi le bandiere
 del Fascismo redentore
 Gioventù, giovinezza,
 primaveria di bellezza
 della vita nell'asprezza
 il tuo canto squilla e sa!

BALILLA.

Inno dei Fanciulli Fascisti

Versi di Vittorio Emanuele Bravetta

Musica di Giuseppe Blanc

BENITO MUSSOLINI

Allegro

1. Fi- schia il so- vo, il so- lo
 2. pat- ti, a- qui-
 3. 'nem- bi ai se-

squil- la del re- gaz- zo di Por-
 -lot- ti, cu- me i ser- di tam- bu-
 -men- te, sia- mo fiam- me di co-

-to- ria e l'in- tre- pi- do Ba-
 -ri- ni, co- me i si- cu- li pic-
 -rag- gio: per noi can- ta la sor-

-lit- la sta gi- gan- te nel- la
 -ctof- ti, bru- ni e ro- i ga- ri- bal-
 -gen- te, per noi brit- la e ri- de

sto- ria l'ra bron- zo quel mor-
 -di- ni, Vib- ra l'a- ni- ma nel
 Mag- gio: ma se, un gior- no, la bal-

-la- to che nel lan- go spro- fon-
 -pet- to, si- ti- bon- da di oir-
 -ta- glia al- pi e ma- re in cen- die

-do ma il ra- paz- zo tu d'at-
 -tu, fre- me, l' ta- ha, il ga- gliar-
 -ra, noi so- re- mo la mi-

-cia- to e la ma- dre li- be-
 -del- la e nel fre- mi- ti- sei-
 -tra- glia del- la san- ta Li- ber-

-ro, Fic- ro l'oc- chio, seel- to il
 -ta, Tu l'
 -tà, pas- so chia- ro il gri- do del na-

-lo—re . . . ai— ne— mi— ci
 in fron—te il sas—so a—gli a— mi— ci.
 tut—to il cor? Fie—ro l'oc—chio, svel—to il
 pas—so chia—ro il gri—do del ra—lo—re.
 ai ne—mi—ci in fronte il sas—so, a—gli a—
 -tu—ci, tut—to il cor? Su, lu
 Sia—mo

1. Fischea il sasso, il tuomo squilla
del ragazzo di Portofino
e l'antropo di Bahilla
sta pignante nella storia . . .

Era bronzo quel mortajo
che nel lungo spandendo
ma il ragazzo fu d'acciano
e la madre libero?

Fiero l'occhio, svelto il passo,
chiaro il grido del valore:
ai nemici in fronte il sasso,
agli amici, tutto il cor!

2. Su, lupatti, aquilotti,
come i sordi tamburini,
come i siculi picciotti,
brani eroi garibaldini!

Vibra l'anima nel petto
attonda di virtù;
freme, Italia, il gagliardetto
e nei fremiti sei Tu!

Fiero l'occhio, svelto il passo
chiaro il grido del valore:
ai nemici in fronte il sasso,
agli amici, tutto il cor!

3. Siamo nemi di semente,
siamo homie di coraggio:
per noi canta la sorgente,
per noi brilla e ride Maggior.

ma se, un giorno, la battaglia
alpi e mare incendierà,
noi saremo la mitraglia
della santa liberta!

Fiero l'occhio, svelto il passo
chiaro il grido del valore:
ai nemici in fronte il sasso,
agli amici, tutto il cor!

PROVINCIILE
ITALIEI

CUPRINSUL

	Pag.
Prefața	3
Cum citim în Limba italiană. Pronunțarea	9
Consoanele duble	10
Litera h	11
Consoana q	11
Consoana s	12
Consoana z	13
Grupul de litere che, chi	13
Grupul de litere gli	13
Grupul de litere gn	14
Grupul de litere see, sei	14
Vocala e	14
Vocala o	15
Diftongi	15
Accentul	16
Exerciții de citire:	17
<i>Il risveglio del fratellino</i> (G. Piazzi)	17
<i>Eravamo sette sorelle</i> (Gabriele d'Annunzio)	18
<i>Le mani di Gesù</i> (Giovanni Papini)	18
Lecciónea I	
Genul substantivelor	20
Rezumat	21
Cuvinte	22
Teme (1)	22
Lecciónea II.	
Articolul	23
Articolul hotărît	23
Articolul nehotărît	26
Rezumat	27
Cuvinte	28
Teme (2—5)	29
Lecciónea III	
Pluralul substantivelor	30
Pluralul articolelor	32
Rezumat	34
Cuvinte	36
Teme (6—14)	37

Participiul prezent	177
Intrebuințarea participiului prezent	178
Forma reflexivă	179
Pronumele reflexiv	179
Conjugarea reflexivă	180
Rezumat	182
Teme (77—80)	185
<i>Il tempo</i> (E. Berni)	186
<i>Opera d'Uomo</i> (Marco Aurelio)	186
<i>Il sonno</i> (Giovanni Pascoli)	187
<i>Uccelletto</i> (Arturo Graf)	188
Leețiunea XVII.	
Pronumele personal	189
Așezarea pronumelor	198
Pronumele combinate	201
Rezumat	207
Teme (81—87)	211
Cuvinte	216
<i>San Francesco e il lupo</i> , (Angiolo Silvio Novaro)	217
<i>La luce degli occhi</i>	220
<i>La volpe e l'upa</i>	222
<i>Il mio e il tuo</i>	222
Leețiunea XVIII	
Verbe neregulate	223
Indicativul prezent	221
Subjonctivul prezent	225
Conjugarea II: Indicativul prezent	226
Subjonctivul prezent	228
Imperativul	229
Verbe eu infinitivul contractat	229
Conjugarea II: Indicativul prezent	232
Subjonctivul prezent	233
Imperativul	234
Rezumat	237
<i>Il ucciolo</i> (Angiolo Silvio Novaro)	245
<i>Le oche grasse</i>	246
<i>La cicula e la formica</i>	247
<i>Le lepri e le rane</i>	247
<i>La volpe e il leone</i>	248
Leețiunea XIX.	
Verbe neregulate :	249
Conjugarea I: Perfectul simplu	249
Conjugarea II: Perfectul simplu	250
Conjugarea III: Perfectul simplu	256
Viitorul și Condiționalul	257
Rezumat	262
<i>La predica degli uccelli</i> (Giulio Salvadori)	279

	Pag.
<i>Calabria</i> (Corrado Alvaro)	271
<i>Proquerra dei marinai d'Italia</i> (Antonio Fogazzaro)	272
<i>Proverbi italiani</i>	272
<i>Suono di fisarmonica</i> (Grazia Deledda).	273
Lecțiunea XX.	
Adjectival și pronumele neholărit	275
Rezumat	288
Teme (88)	294
<i>Parla il Duce</i> (Benito Mussolini)	294
<i>Lo svegliarsi</i> (Angiolo Silvio Novaro)	295
<i>Un pappagallo amunestrato</i> (Giovanni Dupre)	296
<i>Alba</i> (Ada Negri)	297
Lecțiunea XXI.	
Pronumele relativ	298
Forma pasivă	305
Verbe impersonale	310
Rezumat	312
Teme (89—90)	321
<i>Le bugie</i> (Anton Francesco Doni)	322
<i>Il galletto e la volpe</i> (Idelfonso Neri)	323
<i>C'era una volta</i> (Antonio Beltramelli)	323
<i>I due fratelli</i> (Angiolo Silvio Novaro)	326
Lecțiunea XXII.	
Intrebuintarea Modulului Subjonctiv	327
Propozițiuni subiective	329
Propozițiuni obiective	331
Rezumat	333
<i>La Notte santa</i> (Giovanni Papini)	335
<i>La parola agli animali</i> (Il libro della IV classe)	337
Lecțiunea XXIII.	
Conjuncția. Intrebuintarea Modulului Subjonctiv II	345
Rezumat	351
<i>Mia madre</i> (Carlo Bini)	352
<i>La leggenda delle condutni</i> (R. Clarice)	353
Lecțiunea XXIV	
Prepoziția	356
Rezumat	365
<i>Toto e Nini</i> (Gabriele d'Annunzio)	369
Lecțiunea XXV	
Adverbul	375
Infinitivul substantival	383
Interjecția	384
Rezumat	384

	Pag.
Teme	391
<i>Lettere bianche</i> (Guido Mazzoni)	392
<i>La piccola vedetta lombarda</i> (Edmondo de Amicis)	393
Verbele italiene (Auxiliare, regulate, neregulate).	399
Căntece italiene	
<i>Giovinetta</i>	517
<i>Balilla</i>	518
Italia gloriosa	
Provinciile Italice	521

ACEST VOLUM S'A TIPARIT
 IN ATELIERELE S. A. R.
 „CARTEAROMANEASCA” DIN
 BUCUREȘTI B-DUL REGELE
 CAROL I, Nr. 3. REG. CO-
 MERTULUI Nr. 311/935 SOC.
 ILFOV, IN LUNA SEPT 1942.

BIBL. FAC. FILOL. IST. - SIBIU
 INV. Nr. 8155 19 75